

Recipiunt Rubricae sup tractatu de instructione seu
directione simplicium confessoru **Et primo**
De pte confessoris i audiendo confessiones et absoluedo **12.**
Quis sit proprius sacerdos **13.**
De casibus reservatis diocesanis q sint **14.**
De penia confessoris qua hie debent **15.**
De interrogacionibz sciendis a confessorie **16.**
De casibus in quibz o iterum confessione **17.**
De contritione qua debet hie penites **18.**
De condicionibz confessionis **19.**
De excomunicacionibus latis a iure si posite p ordine
sicut inveniuntur in decretalibus **20.**
De excomunicacionibus extractis de quibusda constitu-
cionibz exuagantibz a **pompiano** octauo post
compilatione libri sexti **21.**
De excomunicacionibz iudicibz q separent a sacmentis **22.**
De modo interrogandi confessoris confitente **23.**
De interrogacione circa decem precepta Et primo de po-
precepto scz no habeas deos alienos **24.**
Item de pnosticatione Quo ad aues Quo ad ig-
nem Quo ad aqua Quo ad terra. habes i eode
capitulo ptracto
De secundo precepto f. No assumes nome dei tui
in uanum **Et primo De blasphemia De pcurio** **25.**
De adiuratione **26.**
De tno precepto f. ut die sabbati scificies **27.**
De quarto precepto f. heas i honore pntes **28.**
De gubernacione pntu quo ad filios et familia **29.**
De quinto precepto f. Non occides

De sexto precepto. f. Non mechaberis C18.

De septimo precepto. f. Non furtu facies C19.

De fraudulentia **De rapina** **De sacrilegio**

De usura **De cambio** **De falsificatione** **De**

hys oibz hetur in. c. de vii precepto

De octauo precepto. f. Non loquaris con. primum
tui falsu testimonium C20.

Primo **De pncioso** **De mendacio iocoso** **De**

mendacis officioso **De detractione** **De hys vide**

in capitulo p'dicto. f. de octauo precepto

De nono precepto. f. Non desiderabis uxore p'ximi C21.

De decimo precepto. f. Non concupistas rem
proximi tui C22.

Dequitur capitula **Secunde p'tis tractantes de**
viis capitalibz et sp'ebz et filiabz eius C23.

Et p'mo de sup'ia **De p'sup'ione** **De ingratu**

tudine **De inobediencia** **De sismate** **De inis**

delitate **De ambitione** **De derisione** **De iudi**

cio temerario **De curiositate** **De adulatione**

De inani gloria **De immodestia mulieru** **De**

ypocrisi **De iactancia** **De contencioe** **De dis**

cordia **De p'tinacia** **Et de hys oibz i. c. p'rio**

De singularitate sue p'sup'ione nouitatu

De secundo p'rio mo'li. f. inuidia et sp'acibus et
filiabus eius C24.

De inuidia **De odio** **De susurratione** **De ex**

ultatione in aduersis p'ri **De tristitia i prospe**

ris p'rimi. De hys hetur in dicto. c.

De tertio p'rio mo'li. f. ira et sp'ebz et filiabz eius C25.

De ira De indignatione De timore mentis De
 timore De contumelia De blasphemia De rix
 De seditione De his hētur in c. pōito
 De quarto pōto mortali. s. Auidia et spenebus et
 filiabus eius 26.

De auidia De desperatione De p̄suppone De
 impugnatione veritatis agmte De obstinatione
 De inuidia finitne grē De impenitencia De in
 core De pusillitate De onositate De torpore
 seu pigrina De euagatione mentis De negli
 genaa circa ea q̄ tenetur facē De negligentia
 Deffomē De negligentia dōmō De his omnibus
 tractatur in c. pōito

De quito pōto mortali. s. Auaricia et spenebus et
 filiabus eius 27.

De auaricia De simonia De pōitione De accep
 tatione p̄sonarū De turpi lucro De ludo ihonesto
 Quibz p̄sonis restitui debet quod ab eis lunatur
 in ludo De inquietudine circa tpalia De secūdo
 modo auaricie que cōsistit in retinēdo De tertio
 mō auaricie q̄ consistit in inordinate amando De
 p̄dgalitate De his oibz vide sup̄ in c. p̄r

De sexto pōto mōili s̄q̄ gula et sp̄ebz et filiabz eius 28.

Et p̄mo De gula De ieiunio De ebrietate
 De inepta lenaa De coreis De multiloquio
 De sauititate De inuidia De pollutione
 De omnibus his hēs in pōito. c.

De septimo pōto mortali. s. Lururia et spenebz
 et filiabus eius 29.

Et p̄mo De lururia De delatatione morosa

De filiis luxurie **De** cecitate mentis **De** precipi-
tatione **De** inuoluntate **De** inconstancia **De**
amore sui **De** odio dei **De** amore vite presentis
De honore futuri seculi. **De** hys. p. 5. in c. de sep-
timo p. 10. mortali

De quibus Capitula tunc partis huius opusculi de
interrogationibus certis ad certas personas secundum sta-
tus diuersitates Et primo **De** interrogationibus
Quo ad coniugatos **De** temporibus prohibitis ad
celebrandum nuptias seu matrimonium Et de actu
coniugali

20.

De interrogationibus quod ad principes et rectores

21.

De interrogationibus circa iudices

22.

De interrogationibus circa Advocatos promum-
tores et Notarios

23.

De interrogationibus circa magistros et doctores

24.

De interrogationibus circa scholares

25.

De interrogationibus circa medicos

26.

De interrogationibus circa aromatarios

27.

De interrogationibus circa mercatores

28.

De interrogationibus circa mechanicos in genere

29.

De interrogationibus circa mechanicos in specie

30.

Circa lamifices **Circa** tabernario et hospite

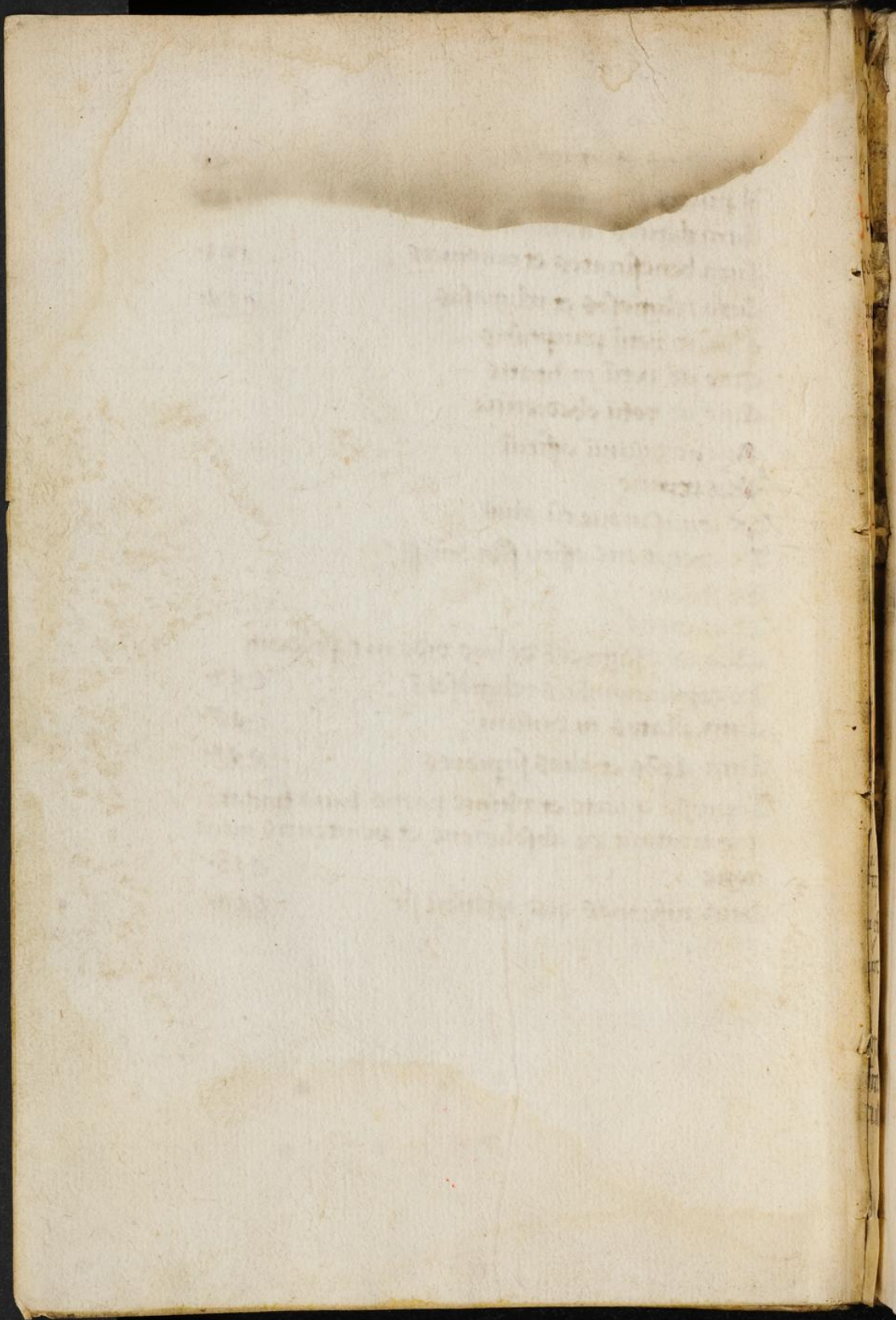
Circa macellario **Circa** pistore **Circa** cettore **Circa** aurifabro

Circa cerdone **Circa** locatore equorum **Circa** histrione

Circa musico **Circa** seruitoribus et collaboratoribus in
quocunque artificio

De hys interrogationibus habetur in capitulo in
mediate predicto

A rustinis et agricolis	cei.
A pueris et puellis	ce2.
L ira clericos in dnum	ce3.
L ira beneficiatos et canonicos	ce4.
L ira religiosos et religiosas	ce5.
Q uo ad votu paupertatis	
Q uo ad votu castitatis	
Q uo ad votu obediencie	
Q uo ad diuinu officiu	
D e exercitio	
D e conuersione cu alijs	
D e executione officij sibi amissi	
D e studio	
D e oratione	
Q uo ad asagneos de hijs vide in r. pcedenti	ce6.
D e excoicationibus religiosoru	ce7.
L ira platos in dnum	ce8.
L ira spds et alios superiores	ce9.
C apitula quarte et vltime partis huius tractatus que tractant de absolutione et penitencie munit tione	ce10.
L ira infirmos quid agendu sit	ce11.

**Prologus sup tractatū de instructione
seu directione simpliciu confessorū Editū
a dno Authonio archiepō florentino ier**

Difecerūt scrutantes scrutiniū aut psalmus
tu Scrutantes aliorū peccā sūt confessōes.
scrutiniū aut est inq̄sicio facta in confes
sione In quo q̄ mlti cōfessores deficiūt nō bñ
et sufficient' se hñtes in audientia cōfessionis
consequēt' deficiūt etiā in se a grā dei et mlt
tū offendentes Ne ergo deficiāt quod esse ad
sui et aliorū p̄uiciē diligēt' considerent et
obseruent qd' ait **Aug⁹** in **de re. pe. di. vi. ci.**
vtdelict **C**aveat spūalis iudex ut sicut non
comisit crimē nequitiē ita nō careat munere
sciē **I**udiciaria enī p̄tās hoc exposat ut qd'
habeat iudiciē discernat Diligens igitur
inquisitor et subtilis iuestigator sapient' et
q̄ astute int̄roget a penitente q̄ forte p̄e re
recūdia vellet occultāre h' ille **U**bi tā msi
nuat p̄fatus doctor que requirūtur i p̄doneo
cōfessore Et p̄mū est ut habeat auctoritatē
sue p̄tatem absoluendi competentē **S**ecūm ut
habeat scienciā h̄mōi sufficientē **T**erciū vt fa
ciat int̄rogationē de p̄tīs diligentem

De p̄tate cōfessōis i audiendo cōfessiones et

absoluendo Capitulum primum

Quantum igitur ad primum ut habeas auctori-
tatem audiendi confessiones. Si es in ordi-
ne mendicantiu inquit primo quod habeas licentiam
a prelatiis tuis non solum quo ad fratres sed quo ad se-
culares. Deinde ut habeas licentiam a proprio sacer-
dote eius qui est audiendus vel speciale ut
generalem scilicet per provisionem factam coram diocesano
vel aliquid equiuale. secundum foris de sepulchris. **Et** ex
hac licentia non uales absolue hntes domi-
cilia in alijs diocesi. nec etiam homines illius diocesi.
in qua provisionatus es et ipsam diocesim per suam
et ab. et laud. **N**ec uales absolue ab aliqua ex-
communicatione maiore. non habendo aliam auctoritatem
speciale super hoc. quod si hoc facis absoluendo a-
liquem ab aliqua sententia scienter ut ex ignorantia
iuris. sententiam excommunicationis incurris. a qua
extra sedem apostolicam non uales absolui. **Et** hoc
verum est de sententia iuris. **De**inde si absolues
a sententia hominis quia quis male faceres et
ille non esset absolutus non tamen sententiam excom-
municationis incurres secundum per. extra de preui. re. in-
de. **I**tem ex tali licentia sic habita. non ua-
les absolvere a peccatis. quorum absolutio diocesi-
sano reservatur. **E**t quia qui sunt tales casus
circa hoc sunt varie opiniones et alij plures

et aliqui pauciores. **I**t in hoc multū **stat** consuetudini
 diocesani uel diocesani. **D**eo nō firmit̄ inherere
 ei qd̄ dī de ista materia in sūma pisana q̄ntū
 ad illos casus exp̄ssos. **S**ed ut cauius et clari⁹
 predas a diocesano queris quos casus velit sibi
 reseruare quibus exp̄ssis de ipsis te nō impediās
 sed ab oībus alijs auctoritatē suae licentiā petas.
In ergo habes pre manib⁹ casum alic⁹ p̄m so-
 lū a quo nō potes absolue si alias penitēs est
 bñ dispositus absoluas tu ab hys a quib⁹ vale-
 as et de residuo mittas eū absoluendū ad illū
 q̄ habet sup̄ hoc auctoritatē vel tu vadās p̄ eo
 ad capiendū auctoritatem. **S**i si repis eum
 inodatu aliq̄ sententia excoīcatōis maioris
 a quo nō potest absolue quia sc̄ sup̄ hoc nō
 habes auctoritatē specialem nō absoluas eū
 a p̄m n̄ prius obtinueris absolucionē excoī-
 catōis ab eo q̄ p̄t. **Q**uia s̄m Tho in in di xviij
 absolutio ab excoīcatōe debet p̄cedē absolu-
 cionē a p̄m quia excoīcat⁹ nō p̄t absolui a
 p̄m cū nō sit p̄iceps sacramētōrū. **E**t id cō-
 cautū est ante interrogacōem de p̄m interrogāe
 de hys p̄t que possis suspicari incidisse ī aliquā
 sententiā ne videlicet audiens p̄m et nō va-
 lendo impedire absolucionē p̄t impedimētū
 excoīcatōis remaneat scandalisatus. **A**b ex-
 coīcatōe aut̄ minori que sc̄ incurritur parti-

cupando precipue cū excoꝛcatis in casu nō concess.
net tamē in crimine pꝛt qd̄ ille est excoꝛcatus.
quia tunc et ipse pariformit̄ esset ligatꝛ. extꝛ. e.
Contubine vales absolue et debes absolucione ^{ante}
a pꝛt. **P**sonas autē hñtes domicilia ex dioc.
sim vbi habes auctoritatē a diocesano vt possis
absolue. oportet ut vel tu vel ipse q̄ est audie
tus sup̄ hoc habeat licenciā specialem ul̄ gñā
lem. **S**acerdos vero secularis si habet bene
ficiū vel etiā que habet cum aiarū. eo ipso q̄
ipām recipit habet licenciā audiendi confessi
ones pꝛochianorū illius eccl̄e solū sine alia li
cenciā speciali. nō tamē ex ipā licenciā tali pꝛ
absolue a casibꝫ **E**p̄o reseruatꝛ. nec etiā potest
audire pꝛochianos aliarū eccl̄arū nisi habeat li
cenciā ab **E**p̄o sup̄ hoc vel alio qui dare possit.
aut ip̄e pꝛtēs hēat licenciā vt possit ofitē
et hoc siue ab **E**p̄o. siue a suo pꝛochiali sacerdote.
vt dicit hostien̄ in **S**ūma. **I**n articulo tamē
mortis potest quilibz absolui a quolibz sacer
dote. etiā nō habente sup̄ hoc auctoritatem
vbi qui posset nō adesset. et a quacūqꝫ excoꝛ
nominis sententia etiā aplice sedi r̄seruata q̄
ad absolucione et ab omī cau pꝛtorū et de q̄
cūqꝫ diocesi existet. **S**i tamē piculū q̄sitū ad
suas excoꝛcatis oportet q̄ se etiā ip̄ntet ei

q̄ regulat̄ valet absolue alias remittit i eandem
 finis et debes ei declamare Et quis ex sua ex-
 cationis p̄t iniectione manu violenta cuius abso-
 lutio eet aplice sedi r̄servata posset quis absolui
 auctoritate epi sui in quibusdam casibus ex arti-
 culo mortis vt nō in trat. de excoicationibus **Ex-**
 coicatioe p̄ma **I**stud tñ nō est extendendū in abso-
 lutione ab excoicationibz alijs aplice sedi reser-
 uatis et sententijs ab hoīe **N**z solū p̄mittitur i
 articulo mortis absolutio hec s̄m **Inno** **N**z mlti
 doctores in hoc dicūt contrā **Inno** Vnde de
 ista materia habes diffuse in ista pte p̄ma **Ex**
 quod incipit eos q̄ ibi oīno videas **E**t q̄ q̄ ligat̄
 est nō valet aliū absolue ideo si esses aliqua suā
 irretitus excoicationis maioris ul' suspensionis
 et hmoi auctoritate cōcessa vt nō vales **Q**uod
 si cōtingeret vel p̄ ignorantia ul' p̄ in aduer-
 tencia vel certā sciām te aliquē absolue a q̄
 nō valebas siue suā siue p̄cō ultra p̄cōm cō-
 missū teneris si vales cōmode manifestā illi
 errorem cōmissū cū apud etiām militatem
 nō sit absolut̄ **H**oc tamē verū est si excoatus
 eris notorie **R**am s̄m pe. de pat. absolutio ab
 occulte excoicato tenet vt habes infra in scda
 pte. de absolutione p̄t absolutionē a pat̄is so-
 la in casu nō confessō et si grauit̄ peccas sen-
 tencia tñ excoicōis vel alia nō incurris **P**icit

etiam Inno. Hosti. et Guil. q. qui confessus est ei
qui de iure non habet beneficiū puta symoniacus
vel intrusus. et huiusmodi quando hoc scitur tenet
iterum confiteri ei qui possit eum absolue. ex de pe.
et re. **Si** Episcopus li. vi. **Hec** regulantur secundum hosti. debet
quis prius sacerdoti confiteri. vel alteri de eius
licentia **Ex** de pe. et re. et de pe. di. vi. placuit

Et autem **Quis sit prius sacerdos** **¶** Prius sacerdos. **¶** Prius quo ad omnes legati
quo ad eos qui habent domiciliū in terris sue le
gationis Episcopus quo ad eos qui in sua diocesi ha
bent domiciliū et non sunt exempti **Sacerdos**
prochialis quo ad suos prochanos **Et** plati
in ecclesiis vel monasteriis seu conuentibus exem
tis quo ad subditos suos **Item** plati scilicet patriarche
Archiepiscopi Episcopi et alij exempti plati possunt sibi
eligere confessorem et etiam Cardinales absentes
causa legationis. ex de pe. et re. **Ne** pro dilatio.
li. vi. **Qui** tamē confessores electi non possunt
absolue ipsum a maiori excoicatione et in casibus
gravioribus ex de pe. et de **Si** episcopus li. vi. **Quia**
igitur confessores instituti in ordine predicatorum
et minorum postquam fuerint prelati per superiores
suos diocesanos et ab eis acceptati si sine causa
iusta absoluendi licentia dare recusarent dio
cesani **Ex** de. dudum. de sepul. prelati audire con
fessiones non tamē ex hoc absolue a casibus

reseruatis ipsis diocesanis nec tenentur penitentes
 qui volunt eis confiteri de illa dioc. petere licentiam
 a prothiali uel alio. **Quintimo** eis inuitis et condi-
 centibus. **Et glo. b.** que dicebat cōmuni fuit tamq̃ sul-
 sa condemnata p. **Cle. iij.** in quodā p̃uilegio or-
 dinis p̃dicatoꝝ et minorū. **Et h̃o** ipsū tenet. **Jo an-**
ex. de pe. et re. **Si ep̃us li. vi.** nec tenet. etiam sic
 confessus p̃prio s̃ac̃doti confitei ut in exuagati
Jo xxi. que incipit. vas electionis. Possit etiā
 diocesani sine p̃dicta sollempnitate scilicet p̃nta-
 tionis dāe licentiam p̃dictis religiosis audiendi cō-
 fessiones et amittē iurisdictionē eis ut placet
 et licentia data est siue p̃ p̃ntacōnem siue per
 aliū modū durat post mortē prelatorū quibz
 fuerit etiam p̃uilegiū et hoc. **ix. p̃uile. Cle.** **Ute**
scdm Tho in iij. di. xviij. **Si** subditū sit p̃p̃riū
 s̃ac̃dotem esse hereticū sollicitantē ad malū aut
 fragile ad p̃ccatū q̃ quis ei confitei et p̃uilegiū
 e s̃ap̃babiliter estimator reuelator cōfessionū vel
 si p̃ccatū de quo quis habet confitei si commissū cōn-
 en. **In h̃is et similibus** quibz timet penitens
 p̃babiliter ex confessione sibi uel s̃ac̃doti picu-
 lū imminē. debet recurrē ad sup̃iorem vel petē
 licentiā alteri confitendi. quā si h̃re nō p̃t vel
 nō possit. **Idem** iudiciū eēt sicut et de eo q̃ nō
 habet copiam confessorū. **Idem** tenet. **pe. Al. i. mmo.**
 et addūt consequēt. q̃ si n̄citas imminet et
 aliū nō possit h̃re confiteat. p̃ccatū in g̃tē sine
 eo de quo possit puenire malū. **Ute** fm hosti.

vagabundi et q̄ querūt domiciliū quo se offerant
p̄nt ubiq̄ confiteri. hys tñ q̄ valent absolue et au-
dire confessionem Et scdm eundem qñ quis intra-
turus est iustū bellū uel mare et deest p̄prius sac-
dos p̄t altēi confitei sine licentia Item scdm **Gul.**
p̄grini romipete. negotiatores et viatores si ce-
perint penā et baculū a p̄prijs sacerdotibus vel
aliter de licentia eorū iter arripuerint. p̄sane
dū est eis data licentia confitendi **I** si sine li-
centia iter assumerent nō possunt confiteri
altēi s̄ ut absoluant nisi in nēcessitate **De Immo.**
et hosti **Q**ui autē debeant ordinarie cōfiteri **Car-**
dinales Curiales Reges et p̄ncipes et plati
nō exempti et canonici et p̄bani vel clerici et
q̄ hūt domiciliū in diuersis diocesibus vide
in **hūma. hostien. de pe. et re** Et in **hūma**
pisani Confessor. 3. 1. 13. et in sequentibus

De casibus reſeruatis diocesaniſ

Isti sūt casus diocesaniſ r̄ſeruati Et p̄mo i
sūma pisani c. Confessor. dī q̄ **h̄ndictus**
ri. declarauit **q̄tior casus de iure et v. de cōſuetu**
dine Prima p̄cām clerici p̄t qd̄ incurrit irregu-
lāritatem **Secūds** de incendiarijs **Tercius** de p̄cō
ubi est indicenda solempnis p̄niā **Quarta** de ex-
cōicatione maiori **Quinta** de homicidio volūtario
Sextus de violacōne eccl̄iasticę libertatis **Septimus**
de violacōne immunitatis **Octauus** de falsarijs
Nonus de sortilegijs **Quia illa cōuagans h̄ndicti**

vacat p. **Gl.** dicitur de sepulch. Ideo nō pnt iudici pro
 iure cōmuni s̄ pie pnt credi q̄ si vir sapiens ip̄e **h̄n**
 dictus bñ declarauit Dicit tñ postea q̄ pnt ep̄i in
 suis ep̄atibus prout eis videbitur expedire r̄serua
 re et multo magis consiliū sinodale et p̄m̄iale
Go. an. ex de pe. 2 re. c. **Di** ep̄s. li. vi. glo. 3. dicit eē
 casus reseruatos **B**laspheuiam dei et scōrū et
 m̄rimoniū claudesine cōtractū interdictū alias
 etiā esse Dicit etiā q̄ solet **S**pūs r̄seruare casus
 oīm publicorū criminū enormiū **O**ppressores
 filiorū cū p̄posito uel ex casu **C**asus falsi testō
 ni. p̄uiri. incestus. **C**orruptōnis monialū. coitus
 cū brutis **L**uulibet sortilegiū homicidiū et h̄is si
 milia **H**osten in sūma que dī copiosa ponit oēs
 predictos casus et addit **I**te de vicio cōi naturā
 maxie cū brutis **I**te si ip̄e **S**pūs audiuit cōfes
 sionē de aliquo p̄ccō. et concludit q̄ etiā de alijs
 enormibz que cōsuetudo gn̄alis et spealis ep̄is
 r̄seruat **I**dem iudiciū est in quibz etiā ep̄i aliq̄
 acens mittūt p̄ccōrem ad sedem aplicam p̄t enor
 mitatem criminū et aliquoties ad terrore **S**unt
Dpe in suo repertorio vltra p̄dictos casus addit
 de verberantibz p̄em et m̄rem. deflorantibz
 virgines vi opp̄ssos vel seductos. de baptisan
 tibus p̄prios filios sine n̄tate. de tenentibus
 ad baptisimū suae ad cōfirmacionē p̄prios filios

sine natiuitate. de coñhente mrimoniū post votū cas-
tatis de simoniacis in quocūq; gnē de fornicacōne
cū iudea vel saracena. de concupiente filiū p adulte-
riū quē vir credit filiū suū. de pcurante abortū in **R**
uel alia. de coñhente mrimoniū post sponsalia
iure firmata. de coeūte cū baptisata ab eo. vel
cuius confessionē audiuit de vsurariis. de celebra-
te in altari nō consecrato. vel sine ornamento. vel
sine indumentis. de celebrante nō ieiuno. In fine
autem sic dicit **P**onē tot casus nichil aliud ē q̄
sacerdotū ptātem ēstringē. **U**nde breuit̄ dico sa-
cerdotes oīa posse in occultis quo ad forū pniā-
lem q̄ specialit̄ nō sūt in iure epis̄ reseruata. et
que nō sūt ip̄is sacerdotibus directe ul' p aliquā
consequētiā interdicta ar. ex. si et de sen. ex. nup.
hoc tñ fateor q̄ vbiūq; graue delictū fuerit vel
enorme supioris est iudiciū requirendū vel etiā
ppter casus nouitate vel ambiguitatē. **I**te etiā
fateor de oībus casibus in quibz sic fieri est in
qualibz etiā consuetū. **I**o. de lig. in declaracōne
quā fecit sup̄ decretū. **O**m̄is vtriusq; dicit q̄
fr̄es p̄dicatores et m̄iores postq̄ fuerint dioce-
sanis p̄ntati p̄nt ab om̄ibz p̄cis absolūē excep-
tis tñ epis̄ reseruatis in iure cōi. **P**robat aut̄ h̄
sic. viij. in constitutione sup̄ cathedrā de sepul.
Int̄ cetā de confessoribz. q̄ntū ad fr̄es p̄dicatores
et m̄iores sic dicit. **S**tatuimz et ordinauimz auctoritate
p̄dicta ut magr̄ p̄dicatorū et minyter

minorū gñalis vel aliū de hoc ibidē p̄ constitutio-
 nem p̄dictā deputati ad p̄nciā platorū p̄ se uel p̄
 alios se conferant et hūiliter petant ut fr̄es qui
 electi fuerint ad audiendas cōfessiones subdito-
 rū suoz audire valeant de licencia grā et bene
 placito eorūdem platorū et sequi ibidē. i. **I**n v̄o
 plati hanc licentiā exhibere recusauerint **N**os
 illam ex nūc concedim⁹ fr̄ibus sic electis de apli-
 ptatis plenitudine **E**x quo satis datur intel-
 ligi q̄ conditor canonis magis intendit q̄
 ingri et ceteri p̄dicti p̄elitis eam debita reue-
 rentiā in hoc casu exhibeant q̄ ab eis dictam
 licentiā obtineant. q̄ ea ab ip̄is nō obtenta
 firmius p̄ istū canonē obtinetur **C**oncessa igit̄
 hmoi licentiā et obtenta ostendit pp̄ā q̄ sita sit
 auctoritas q̄ in foro p̄nciali conceditur. cū dicit
 p̄ hmoi concessiōē nō intendim⁹ fr̄ibus ip̄is
 ptatem ob hoc impendē ampliorē q̄ in eo cu-
 ratis seu sacerdotibus p̄ochialibus ē a iure
 concessa **I**n fin. **S**uil. in reportor. in **R**ubrica
Sup quibus sit penitens ad **S**pm r̄mittend⁹
Sacerdotibus p̄ochialibus est a iure cōcessū
 q̄ in occultis q̄ritū ad forū penitentialē possit
 imponē p̄nciam de omī crimine exceptis casi-
 bus ep̄is reservatis in iure ar. ex de iudi. **I**t si
 clerici de sen. ex. **R**up. **E**t hec auctoritas gredi
 p̄ constituciōē dictā fratribus p̄dictis

De casibus autē per consuetudinē vel p̄ Ep̄os
r̄seruatis quod hostien. et plures doctores ponūt cō-
ter **I**dem **G**uill. dicit. Tot casus ponē nichil aliud
est q̄ ptatem sacerdotū restigere que tamē est
sibi plenarie attributa **U**nde dico breuiter sacer-
dotem oīa posse in occultis q̄ntū ad forū priuāle
que nō sūt sp̄calit̄ in iure r̄seruata **E**p̄is vel que
nō sūt ip̄is sacerdotibz directe vel p̄ aliquā con-
sequentiā interdicta **H**abent enī sacerdotes parro-
chiales ptatem et iurisdictionē ordinariā sup po-
pulū sibi cōmissū c̄ de pe. et re **O**is vtriusq̄ **E**t
licet **E**p̄i possint sibi seruare uel r̄seruare certos casus
q̄. d. in **N**ouo testamento qui tñ ap̄etūt inferio-
ribus de iure ut dñm est tñ hanc ptatem non
habent gn̄aliter seu simpliciter **E**p̄i sup eos s̄m
Guill. durā. nisi in duobus casibus **I**nno. direc-
te ut cū aliq̄ fuerint legitime dephensi q̄ mei-
to sint tali ptati priuati **A**liomō p̄ aliquā cōue-
nientiā ut cū talis casus euenerit in quo ad uti-
litatē cōmunē expediat q̄ talem casū sibi r̄tine-
at et alit̄ nō **P**robat hoc. xxv. q. i. c. de eccl̄iasti-
cis sacramentis vel p̄uilegiis ubi dicit gr̄e **S**i
mā defendimz ita et singulis quibusq̄ eccl̄iasticis
sua iura seruamz **N**ec cuiusq̄ grā fauente ultra
q̄ mereatur imp̄ior **N**ec vlli hoc q̄ sui iuris est
ambitu stimulatē denegabo. xi. q. i. puenit dicit̄
Et sic ex p̄dictis p̄t̄ quid tenendū sit de casibus
q̄ infinitis r̄seruatis p̄ quedā consilia p̄uincialia

et synodalia post promulgationem istius constitutionis
 que fere euacuat totam potestatem ipsorum fratrum et prochia-
 lum cum sit tunc utriusque planarie attributa a iure nec expe-
 diunt utilitati subditorum immo ponunt eis laqueum in via
 salutis. **E**t quod si aliqui vellent defendere quod huiusmodi ca-
 sus essent rationabiliter reservati quatenus ad ipsos sacerdo-
 tes prochiales cum de foro platonum sint et eorum ordi-
 nationibus sint subiecti nunquam fratres predicti sunt ob-
 ligati ad huiusmodi casus reservatos. dicendum quod non. **N**am
 exempti sunt nec sunt ordinationibus platonum subditi
 ut est de excessu pla. nimis prava. **E**t ista constructio
 remouet et cassat omnes consuetudines et statuta
 facta et ordinata contra premissa. in constitutione vel ali-
 cui premissorum. **I**tem nos etenim. **C**um igitur concedatur
 hic quantum ad forum provinciale fratribus ipsis illa
 auctoritas quam habent sacerdotes parrochiales
 a iure. quod est ab omni crimine. exceptis tamen casibus
Epis reservatis in iure ut dictum est. manifestum
 est quod fratres predicti non tenentur ad huiusmodi casus
 per statuta provincialia et synodalia reservatos. cum
 non sint eorum ordinationibus subditi. ut dicitur est
 immo negando ne ipsi fratres absoluant in casibus
 reservatis. **E**pis in iure de omnibus aliis concessisse
 videri quia unum negando alterum concedendo
 concessit. **xv. di. qualis. R**ec possunt plati habere
 confessionem ruocare nec etiam defalsare non directe
 negando eam dum ab eis petitur quia negando
 ipsam firmiter per istum canonem obtinetur ut patet

q. e. **N**i vero **N**ec prohibendo indirecte p aliq senten-
ciam vel pceptū. ne parrochiani eorū confiteant
eis ut ex de pūle. quanto **N**ec p retēconem ml-
torū casuū sicut dictū est quia hoc fieret i fraudē
istius legis qd fieri nō debet ut ex de conces. pben
Const. **S**ileat ergo hic Jo. mo. qui dicit q si Ep̄s
potest artie pntem ordinariā curatorū p̄t multo
magis artie ex ordinariā ipōū factū **Q**uod p sup-
iorū conceditur p inferiorē artā seu euocari nō p̄t
ut patet xxi. di. **I**nferior **E**t in Cle. **D**e electorū
Quod constitutionē aut Cle. de pūle. rel' **U**bi dicit
q religiosi in casibus sedi aplice aut locorū ordi-
nariis reseruatīs quēq̄ absolue nō p̄sumat **R**es-
pondedū est q intelligitur hoc de reseruatīs i iure
sicut intendit ista constitutio **N**ō aut de reseruatīs
p consuetudines vel statuta aliorū p̄latorū quia
ista r̄mouet papa in constitutione prefata **E**t
p̄sequēs ut videt' quidqd dicatur p antiquos
vel modernos doc. de talibus casibus p Ep̄os
reseruatīs totū reuocatur p constitutionē istā
specialit' quātū ad dictos fratres **Q**ui em consti-
tutio posterior licet nō faciat mentionē de pu-
ori ipām euocāe nōscatur de constitu. li. vi. ml-
tomagis reuocare debent dicta doctorū si i ḡnū
pmulgetur hoc Jo. de lig **N**ota tñ q p̄supposita
ista declaratione Jo. tanq̄ vera nō tñ possent p

hoc finitres p̄dicti absolue a casibus r̄seruatis p̄ sinoda-
 les ubi est ānera sua excoicationis quia de iure cō-
 absolutio ab excoicatione p̄tinet ad ep̄m. **U**t r̄manet
 adhuc res satis dubia. qui viz. sint casus qui in iure
 r̄seruantur Ep̄is directe vel p̄ aliquā conuenientiā
 a quibus alij vel ip̄i fr̄es nō possūt absolue sc̄dm eū-
 lo. et quod unus dicit r̄seruatū. alter dicit nō r̄ser-
 uatū. et ideo tutior via est si fieri p̄t ut seruetur qd̄
 dictū est in p̄ncipio capli. **I**tem ex tali licentia dispen-
 satio vel cōmutatō votorū uel iuramentorū. sc̄dm oēs
 p̄tinet ad diocefanos quedā tamē ex hīs p̄p̄e r̄serua-
 tur. **D**ispensatō aut̄ incertorū quō vel q̄ndo ad Ep̄m
 p̄tineat. vide j. in 2 pte in c. de resti. **N**ota quod di-
 cit Jo. an. ex de offi. vica. sup. c. licet. in glo. q. si
 Ep̄us dedit vicariū ḡnālem. et in mandato exp̄ssit
 aliqd̄ de istis q̄ requiritur sp̄ealis sec̄da ḡnali clau-
 sula et om̄ia alia que p̄ nos possumus et etiā si mā-
 datū erigat sp̄eciale. **S**c̄dm hosti. satis vid̄ q̄ sp̄e-
 cialia possit ad instar p̄latōis. vt j. de p̄ci. quid
 agendū. **H**ecus si aliqd̄ de sp̄ecialibz nō fuisset ex-
 pressū. **H**ec ibi. **Q**uod videtur intelligendū q̄ntū
 est de virtute verborū et in foro contentioso. **N**am
 si constaret de intencōne concedentis auctoritatem
 etiā si aliqd̄ sp̄eciale nō exp̄meret in ḡnali confes-
 sione. videtur sp̄ecialia concessisse. xxij. q. v. huma-
 ne. **E**t idem p̄t intelligi de licentia seu auctori-
 tate data ab Ep̄o vel p̄lato confessoribus.

De penia confessoris quā debz habere
Quantū ad. ij. debet confessor h̄re scienciā q̄

sufficiat ad hoc opus debite crequedū. ut fiat discer-
nere int̄ leprā et leprā. qđ multipliciter p̄t intelligi. Et
p̄mo scias discernere int̄ pccm seu actū cui ānerā est a-
liqua sententia excoicacois vel interdicti quo ad omēs
vel etiā suspensionis ul' irregularitatis quo ad
p̄sonas ecclasticas. Et pccm cui nō est ānerū aliqd
tale. et p̄mo cāū si est excoicatio a iure siue cōi siue p-
ticulari sinodali. remittas eū ad suū dyocesani
nisi eēt casus se. ap. reservatus. Si aut̄ excoi-
cacio sit data ab hōie. tūc nō valet dyocesani
eius nisi eū tulisset. s̄ mittas eū ad illū q̄ tu-
lit sniā. de hñs tñ vide plerūq̄ infra ī tracta-
tu de excoicacionibus. **¶** Sed scias discernere int̄
leprā pccī mortalis. et leprā pccī venialis saltē
quo ad cōmunia. Nam venialia quedā nō sunt
de nccitate confessionis. Et ideo nō est nccariū in
insistere inquisitioni de numero et cōstantiis
eorū sicut de alijs. Et dico de illis venalibus de
quibus clarū est ipā esse venalia. Nā ubi dubi-
um eēt an scz eēt mortale. veniale. siue ex ipō
actu in se. siue quia confitens nescit ita declamē
q̄ possit inde cōclusio eligi. tūc diligentius est
interrogandū. De lepra vero pccī mortalis scias ter-
tio discernere int̄ leprā et leprā id est in vñā specie
et aliā. Non enī sufficit confitei pccm mortale
in gñe sed oportet q̄ confiteatur in vltima specie
s̄m omēs doctores. Sed quia cōiunctancie aliquā
variāt spēm ideo oportet etiā te scire et interrogāe

De circumstantiis peccati et maxime que trahunt peccatum in
 aliam speciem quia ille sunt de necessitate confitende **Cir-**
 cūstantie autem continentur in hoc versu **Quis. quid. ubi**
per quos. quibus. cur. quod. quā. **Uo** in **Summa** confessorū
 sic exponit istū v̄sū **Quis** vtrū sit masculus ul' feia.
Iuuenis aut **senex.** **nobilis** aut **ignobilis.** **liber** uel
seruus. **In dignitate** vel **officio constitutus** vel **nō.** **sane**
mentis vel **insanus.** **sciens** vel **ignorans.** **clericus** ul'
laycus vel **claustralis.** **Consanguineus** vel **extraneus**
 et **similia.** **Quid** vtrū hanc speciem vel illā s̄ fornicati-
 onē vel adulteriū vtrū etiā sit illud enorme me-
 diocre vel parū. vtrū manifestū vel occultū. vtrū
 fetens ex consuetudine vel recens **Ubi.** vtrū s̄
 in loco sacro vel nō sacro **In** domo dñi vel alibi
U quos s̄ mediatores ul' nūcios quia omēs tales
 sunt p̄cipues criminis et ip̄e est obligatus p̄ peccatis
 eorū **Quibus.** r̄ cū quibus pro quibus et cōi quos
 peccauit **Cur.** quali intentione hoc fecit et quali
 temptatione inductus. et vtrū puenit ip̄e temp-
 tationē vel fuerit pueniens ab ea. vtrū sponte ul'
 coactus. vel quali coactione. vtrū auid ludendi
 ul' nocendi **Quod.** de modo agendi ul' patiendi
 dicit ip̄e peccator **Quā.** diebus festiuis. ieiuniorū
 vel alias. vtrū an p̄miam acceptam vel post
 frangendo eam. quia maior ingratitudo est
U et circumstantias notabiliter aggrauantes pec-
 catū etiā si nō mutant sp̄em. tucius ē dicere.
 p̄cipue interrogandū est de circumstantia **Cur.**
 quo motu vel fine fecit quia illud aliquā variat

spem. cū mōilia trahant spem a fine **V**nde q̄ mechat
cū muliere ut auferat ei sua. magis censendus est
fur q̄ mechus. quāuis etiā mechia ibi sit **S**i etiā
qū nō mutatur spēs multū habet aggrauāe vel
alleviare talis circūstantia pre ceteris sc̄ **Fur**
Nam s̄m tho. in. iij. d. xvi **Q**uāuis circūstantie
que nō mutāt spēm p̄cā nō sūt de nātate con
fitende. tucius tñ est eas confiteri. vt verbi grā
Si furtū faciendo multū ul' parū abstulit **S**i ex
ando leniter vel acutē vel atrociter percussit. et
hymō **S**i dicit petrus in. iij. d. xvij **N**ō tñ nātē
est ad q̄libet p̄cām etiā mōile de oibz dictis cir
cūstantiis m̄rogāe. s̄ plus et min⁹ secūdu p̄cā
et ipās circūstantias **A**lleuiantes etiā circūsta
tias aliqū vt dicit. pe. in. q. bonū est dicere. p̄
pue qū posset ori scandalū in mente auditoris
ex tacturnitate eius dicit aut̄ **T**ho. in quadam
Splā. q̄ circūstantie que trahūt p̄cām ad aliud
genus. de nātate sūt confitende. et dicitur
ille que habent specialem repugnantia ad aliq̄
p̄ceptorū diuine legis **S**icut furtū simpliciter
repugnat huic p̄cepto **N**on furtū facies **S**i vō
fiat furtū in loco sacro ex circūstantia illius loci
habet repugnantia ad illud p̄ceptū q̄ est de re
neratione sacrorū. et sic additur noua species
peccati et sic de alijs **E**t in fine dicit q̄ illud q̄
dicitur circūstantias nō trahentes p̄cām ī aliud
genus peccati. nō esse de nātate confitendas

nō est referendū ad numerū quē aliquis confitetur
 si p̄t quia nō est vnū. sed multa. **D**icias etiā. a. dister-
 nere int̄ leprā et leprā. int̄ vnū p̄cātū et aliud quo
 ad numerū ne facias de centū vel mille peccatis
 vnā leprā. videlicet nō interrogando de numero seu
 quot vicibus cōmisit aliqd̄ moīle. de quo cōfitetur
Et dicit p̄p̄ multitudinē iterationis se nō recordā
 nō est subito dimittendū. sed insistendū quāto tpe
 stetit in illo vicio. et q̄ frequēter iterabat infra
 illud tpus vtp̄ta quotiens in mense vel ī ebdo-
 mada ut sit possit h̄re numerū illius p̄cāt. et sic
 cōputabitur saltē scdm̄ aliquā op̄acionem. et tñ decla-
 randū est ne dicat plus q̄ habeat in cōst̄ia sua sub
 occasione. vt inde sit magis securus dicendo plus q̄
 minus ut multi faciūt. **D**icias vltiō discernē int̄ le-
 prā p̄cātū an est ānēra aliā obligatio satisfactiōis
 vel r̄stituciōis. et leprā vbi nō est aliqd̄ tale
Nam primo casu vltimū peccatū de quo debet dolē.
 oportet insistē et interrogāre si est paratus satisfacē
Nā vbi nō habet p̄paratū animū ad satisfaciendū
 si posset nō esset contritus et p̄ osequens nō debet
 absolui. **D**e ista vero materia. s̄ satisfaciendi et res-
 tituendi que valde difficilis est et intricata. habet
 in fine secūde p̄tis. ut aliquid dici poterit. **I**tem
 si confessor circa h̄mōi et alia difficilia nō est ita
 p̄ritus q̄ p̄ se sciāt nodos dissoluē de h̄mōi. et sic
 consiliū querē a p̄ritioribus nulla facta expressiōe
 p̄sone cuius confessionē habet premanibus ne
 quoq; signo vel verbo ip̄m prodat nisi penitens

super hoc expressas sibi daret licentia nā quodcumq; di-
recte ul' indirecte sciēt uel inaduertent manifestat
tale patm nō habita lāia grauit' delinquet nō tūpe-
na que taxatur. ex de pe. et re. omīs puniretur nisi
in iudicio de hoc conuinceretur. sed arbitraria eet
huiusmodi pūa inuigenda. **E**t notandū q' cū sciāz con-
fessōi nātāra sic dicūt dōr Tho. in 2. di. 14. in expo-
sitione lre. her sciā et si nō sit maior. tamē tanta de-
bet eē ut sciāt discernē int' patm et nō peccatū. et
patm mortale et veniale. **E**t si in aliquo eet dubitacō
posset recurrē ad discretōres. **I**n 2. di. 14. dicit q'
sacerdos nō tenet' scīe nisi in cō. que sint capitalia
et que sint mortalia cōiā. et q' venialia ex gñe. **H**ic
nesciens sicut idē dicit puto peccat mortali tē au-
diendo. et eū instituens plus peccat q' ipē. et eū
permittens institutū mīstare. si sua iurē talem
phibē. **I**tem dicit q' in perplexis qñtionibus sacer-
dos prothialis etiā debet ita discretus eē ut talia
difficilia sciāt nec pcedendū in eis siue supioris cō-
silio uel auctoritate. **H**enricus de ordine p'dicato-
rū in quodā qdlibeto querens. utrū confessor tene-
atur scīe de omnibus q' dicūtur sibi i confessione
siue mortalia siue venialia. **H**ic dicit distinguēdo.
patm sūt in duplici gñe. **Q**uedā sūt patm quia phi-
bita. q' si nō eēt phibita nō eēt patm. ut sūt oīa
q' sūt mere de iure positio. ut audire missā in die
dnico. **C**onfiteri semel in āno et cōiōnē reape et
huiusmodi. **E**t talia tenet' quilibz confessor scīe nō
habeat causā rōnabile q' eū excuset. ut si forte pro-

hibitionis erat in carcere. vel in tñm longinqua. **U**lla
 sunt pccā nō q̄ phibita. s̄ q̄ sūt de natura sua mala
 etiā si phiberent. Et horū pccōrū quedā sūt capitalia
 et tenetur ea quilibz confessor scire ad ming t̄ gitalis
 que sūt septem pccā mōilia. s̄ **S**upbia. auaricia et
Nec enī sūt quasi elementa et p̄ncipia q̄ de nēitate
 scire oportet. Quedā aut sūt spēs capitaliū. ut illa
 q̄ recipiūt horū p̄dicatōnem. ut fornicatio. ebrietas
 et hmoi fornicatio quedā luxuria est. **E**brietas q̄
 dam gula est. Et horū pccōrū que sūt spēs quedam
 sūt que importāt malū de s̄bā sui actus eo q̄ sta-
 tim notata hnt annexū malū. ut fornicatio. Et de
 talibus confessor scīe tenetur. utrū sint mortalia
 vel nō. Quedā aut de s̄bā sui actus nō hnt defor-
 mitatē. s̄ ex libidine facientis sicut cognoscē uxo-
 rem p̄p̄uā qd̄ nō est in se pccm̄. posset tñ eam cog-
 noscere maritū cū tanta libidine. q̄ eet mortale.
 ut si eam cognoscet etiā si nō esset sua. Et de ta-
 libus nō oportet q̄ confessor sciat. utrū sint mōi-
 lia ul̄ nō. q̄ nec confitens frequēt scit. **U**lla sūt
 pccā que sūt filie pccōrū capitaliū. ut illa pccā quo-
 rū fines terminatur et reducunt̄ ad fines capi-
 taliū. sicut ^{doctus} et accipio pecunie aut alterius rei
 iuste. Et de talibus pccis frequēt̄ opiniones
 contrarie sūt int̄ doctores. Et de talibus nō tene-
 tur simplex curat̄ nō ordinarius scīe utrū sint
 mōilia an nō. Curat̄ aut ordinarius sicut est
Ep̄us vel Archiep̄us et ceteri alij sup̄iores plati
 ordinarij tenentur scīe. quia ipi sūt purgatores

et tenentur alios purgare pfecte et illuminare. et ideo
tenentur nouum et vetus testamentum scire. hec illud **Qu**
randa ordinis minorum in sua **hu** confessori. i. pte
i. di. i. dicit **Si** deficiat sacerdoti scia. quia scz nescit
discernere inter mortale et veniale. vel qz confitens in
trucatos casus habet et confessor simplex sit est
iteranda confessio. nisi forte confitens iuris sit pe
nitus et confessorie sup hoc instruat **Idem** dicit q
quodam confessor se ingerit ad confessiones audi
endas toriens se offert ad ruidendum de quolibet
et medu de casibus inopinatis et alias inaudi
tis et de qstionibus valde perplexis **Et idem**. i.
Debet confessor discernere inter peccata et deus peccatum
Vnde scire debet utrum ea que penitens sibi exprimit
sint peccata vel no **Ut** de bellis principum et de talliis
et exactionibus eorum et contractibus mercatorum
utrum sint liciti uel illiciti **Et p** hoc sciat utrum phibe
debeat confitentem uel suspendere a comunione. aut
licentiam. utrum teneatur ad restitutionem an non
Nam cu preceptum sit semel in anno confiteri et co
rare. si confessor phibeat illi a cocone q no habet
mortale. quia forte iudicat illicitum qd est licitum. vel
si liceat no licenciandum. quia forte iudicat licitum qd
est illicitum. tam confessor qz confitens ambo i fouea
cadunt. nisi forte pbabilis ignorantia eu erriuset.
puta si habz aliquem doctorem **Iure** authenticum et fa
mosum. cuius opinionem inuititur **Vnde** si confes
sor no est expertus in casibus ita ut p se nec sciat iudi

ciē. nec dubitāe nouit cū paulo aīe sue audit con-
fessiones. Et illi qui sūt impericiā eius pūit. n̄
iterato confiteantur hoīni sciēti. de pe. d. i. que
penitet. **De interrogacionibz sciēdis a confessore**

Quanti ad tūū debes s̄m augustinū interrogāe
diligentē de p̄cis. Querit Ray in sūma sua
an interrogaciones sint fiēde a confessōe et rēdendū
ē q̄ sic. dūmō discretē fiant. de. pe. d. i. q̄ vult ē
de pe. et re. Omis. Et ut diligēcius possis circa hu-
iusmōi procedere. debes primo considāe tria q̄ ponit
tho. in. iii. **P**rimū est ut interrogentur ip̄i penitentes.
nō oēs de oībus p̄cis. hoc enī inutile ēet et aliquādo
damnosū. Et p̄cipue debes interrogāe de illis p̄cis
que cōsueuerūt reperiri in hoībus illius cōdicionis
status etatis p̄ue et hmoī. Que vt melius valeas fa-
cere. ideo a p̄ncipio interrogāe debes de cōdicionē et
de p̄uā et de exercitio et hmoī an etiā sit cōiugatus
vel nō. De alijs aut p̄cis plus ul' min⁹ p̄t interro-
gari. s̄d̄m qualitatem vite quā audis ex ip̄o pe-
nitente. **S**cđm est ut interrogetur ip̄i penitentes
a remotis de ip̄is p̄cis. et nō subito specifiet̄
modus p̄ci. ne si nesciebat addiscat. et induca-
tur in teptacionē. Et in quē interrogetur de specie
vt ōbi ḡm. Si interrogatus fatetur se ḡmississe vñū
p̄ciū luxurie. interrogetur vltērius cū quibz et sic
p̄cedendo vltērius. **T**ertū est q̄ p̄cipue circa vicia
cārlia nō descendatur nimis ad p̄ticulares cir-
cūstancias que nō sūt de nātate confessionis

quia hoc est sibi occasio temptationis dāe. et ipm
penitentē q̄ aliqui interrogat talia ad inuentionem
peccatorū docē ac etiā talia cū referant sociis et ui
plateis et vijs ind sequat̄ derisio sacri. et confesso
ris et scandalū et mala suspicio. ut vbi grā **hi** fa
teatur vir cognouisse uxore suā ul̄ aliā mulierem
vel muliere cognitā esse a viro ex vas debitum cū ex
h̄ habeatur species peccati sufficient. quia viciū
sodomiticū est. eā in quacūq; parte corpis exerce
atur nec ex hoc mutatur talis species **Idē** videt̄
sufficē. nec ulterius ad particularia esse descendē
dū videlicet interrogando in qua pte corpis ul̄ quō
dumiliter si dicat p̄ seipm̄ cōmississe viciū lux
urie quātū ad actū exteriorē nō videtur vltē
rius eē interrogandū de mō. nī nō varietur
spēs p̄ hoc et hmo. **De** alijs vero pccis sc̄ nō
cāribus nō est ita peiculōsū vel scandalosū ad
pticulāes circūstantias descendē

De casibus in quib; oī itēre confessionē
Secundo considēt confessor q̄ confitens sibi
de his q̄ alias rite confessus ē et absoluta
et fecit pniā iūctam. nō tenetur iterū confi
tē Et ideo sup̄ hoc nō est grauandū vltm̄. q̄ sua
sponte velit **In** quatuor aut casibus tenetur q̄
alias confessus ē iterā confessionē p̄m̄ tho in
quarto. et omēs alios **D**uo p̄m̄i sūt ex pte
ipius penitentis et est p̄m̄ qm̄ nō est oīa pccā
mortalia vel que dubitat eē mōlia dubitacōne

probabili confessus vni sacerdoti. si aliqd dimisit vel
 ex v&andia uel alia iusta causa. Deius aut si aliqd
 dimisisset ex obliuione. quia tunc sufficit illud tunc
 confiteri qd dimisit. **E**na si alteri confiteatur qd puo
 ri. nec oportet ex hoc confessione iterare. **S**ecundus
 qn pnia contempsit facere. et oblitus est eius. na
 si adhuc recordaretur vellet perficere no tenetur
 iterare confessionem. nisi forte confessor statuisset
 sibi tempus determinatu infra qd deberet ipam
 pnia facere intendens ipm obligare ad tempus
 determinatu. qd tamen si no constat secundo confes
 sor credo q pie possit interpretari secundo confessor q
 intenderit pmius dare sibi licentia remittendi ieu
 nia vel ordines vel alia in alijs diebus qu&e t hys
 no fecit in quibz tuxit quia sic a suenerit facere
 peniti confessores. **A**li duo casus sunt ex pte confes
 soris. **P**rimus est si no habet auctoritate absoluendi.
 nec in hoc oportet te esse curiosu. sed sufficit q
 constet tibi continuu scz q prior confessor no habe
 at auctoritatem. **S**ecundus est qn ipse confessor no
 habuit sciaz sufficiente. **E**t iste est satis difficilis
 et intricatus. ad cognoscendu et iudicandu de
 quantitate ignorantie q reddat sacerdotem inabile
 ad absoluendu. **E**t si tibi no est nota psona con
 fessoris. noli ex vno defectu confessionis que depre
 henderis. ex prior confessione pacta condempnare
 vel irritare ipam. q qu& etia peritissimi confesso
 res ex obliuione ut alia causa aliquid dimittunt
 et ipi penitentes aliqui ena no plene recordantur

de gestis circa eos s; in pressu confessionis rpto defra
interrogationis examinationis eorum q sunt magni po
deris et de necessitate salutis poteris hoc indicare s; de
ignorancia confessionis impeditiva eius absolutionis
et sic consulere penitenti ymo sibi declarare utaria
fore iteratione talis confessionis. ut ubi gra In ta
lis confessor no fecisset sibi conscientia de simplici
fornicatione vel de confessione et coione annuali
et alijs hmoi. ad que tenentur gnalit fideles.

Est etia quita casus in quo oportet reiterare con
fessionem scdm plures doc. bñ ventura in eto d. A.
Et duranda ordinis minoru in sua suma Ray.
et hosti. Rob. oley. et vice hyst. In no scdm Tho.
et Beth de ordine mioru in eto di. A. et pe. et
quoddā aliud scriptū sup eto. d. i. c. et graui. de
pe. d. i. et Ber. et alios quosdam videlicet q qñ
quis confitetur integre sua pccā. s; ab omib; vl
saltem aliquo mōilu disposuit nō abstinē. et sic
contritū emanet. et hoc ipē penitēs dedāt Cum
igitur talis confessio tūt nō valeat ad salutē. tunc
est illū facē eam reiterare. tñ si nollet eā reite
rare nō eēt rē cogendus cū solepnes doctores
sint illius opiniois. n forte firmit adherēs opini
oni corie q etia tucior ē. **V**idetur etia eē sertus
casus qñ. s; quis ē absolutus a pccis bñ confessus
alias et contritū exnō ligato extorcione ma
iori quā ignorabat ipē confessor vel nō perpen
dit et p qsequis nō est absolutus ab ea. **N**ā scdm

pe. de palu. m. 3. talis tenetur iteme. **P**onit tamē opo-
 nem quorūdam iuristarū esse q̄ valeat talis absolutio.
Et si sit est nō tenetur qm̄ alias facta ē confessio tū
 debitis cūstancijs. **P**rima tamē opinio tucior ē et
 ideo ipsa teneas. **I**n alijs quatuor casibus supradictis.
 oportet sūmo q̄ iteret̄ quasi scdm̄ omēs. **E**t nō q̄ i
 hoc casū qm̄ s. qm̄ dicit se penitens vel nō posse vel
 nolle de oībus mōilibus commissis dolē et i futurū
 abstinē. nō ē tū abstinendus. s̄ recipienda ē eius cō-
 fessio ut dicit. de re. de pe. 2. re. c. qd̄ quidē. **Q**uiq̄dē
 tamē nullo mō est absoluedū scdm̄ **Th**o. in qd̄libeto
In est ei iūgendū aliqd̄ boni opis. ut sit ex hmoi
 bonis opibus et alijs bonis illustretur ad pmiām
 declarando tamē sibi plene q̄ nō est absolutus
 corā deo nec alias illa penitencia ē sibi ad meritum
 fructuosa. **I**n faciat illud qd̄ sibi dicitur et alia bō
 quātū plus potest. ut dicitur de pe. di. v. falsas
Tercio nota q̄ cū cogitatio cū deliberatione mōis
 in actū peccati mōilis s̄ desiderandi illū actū
 agere etiā absq̄ ope sit peccātū mōile. ideo ad singu-
 las spēs peccātū post peccātū opis interroga et de peccātis
 cogitacōis tantū illius speciei et de peccātis eius. **E**t
 cū opus alicuius peccātū et deliberacō mentis ad illud
 agendū absq̄ ope sint eiusdē speciei specialissie
 s̄ dnt̄ p̄m̄ maius et minus. vel p̄fctū et imp̄fctū
 q̄ s̄ maius peccātū in ope est. q̄ in sola cogita-
 tione. de hīs ergo et cūstancijs hmoi cogi-
 tationū quere ut vbi grā. **S**i dicit se assensisse
 deliberate cogitationibus luxuriosis. quia hoc

pt ee multiplicat et in diuersis spibus ideo querat
ab eo de qualitate cogitationu iparu id est si delibe
rasset tale peccatu committe cu soluta. quia tunc for
nicatio est si ipse etia soluta sit. **Si** cu coniugata. q
tunc adulteriu est. Aut consanguinea. q tunc incestu
est. et sic de alijs spibus luxurie. vel alioru vi
oru. **Pro** aliquali declaratione pred toru nota q
dicit **Tho.** in. 2. 2. q. 112. q. s. pccm diuidi p h tria
scz cordis. oris et opis. no sicut p diuersas spes
copletas sicut drnt spe bos leo capra. **Et** sicut
p diuersos gradus peccati sicut domus i funda
mentu parietes et tectu diuidi sicut in spes
copletas. **Cosumatio** igitur pccm est in ope. unde
pccm opis habet copleta spem. si prior ichoatio
eius est quasi fundatio in corde. **Secundu** gradus
eius est in ore sm q homo proumpit de facili
ad manifestandu cordis conceptu. **Tertius** gradus
eius e in cosumacie opis patet tñ q hec tria p
tinent ad vna pccm spem. cu ab eode motiuo
predant. **Incidus** em ex hoc q appetit vndit
tam. **Primo** turbatur in corde. **Secundu** in verba co
tumeliosa proumpit. **Tertio** pccdit ad fca iurio
sa et pussionem et hmoi. et sic de luxurio et
quolibet alio. **hec Tho.** **Per** tñ sic intelligendu
e pccm cordis ees spes incopletas quasi non
sint mortalia. ymo qñ in eis est delibeatus co
sensus ad actus q de se sut mortales. **Tales** co
gitationes sut moilia qñ no ita graua vt pccm

opis sicut dictum est Et quoniam sunt similes cogitatio cum locu-
 tione et ope est unum peccatum ut de luxuria et alijs peccatis
Quando vero quodam tempore deliberat fornicari et alio
 tempore diuerso et distantiori fornicatur ope. tunc sunt
 duo mortalia. **D**e delatione vero morosa dicitur
 inferius. **Q**uarto nota quod cum penitens fatetur ali-
 quod peccatum a se vel ad tuam interrogationem quod mani-
 feste vides mortale hoc ei declara in singulis ipsius
 speciebus hoc enim videtur satis necessarium. tum ut
 habeat causam magis dolendi. tum ut ipsum cognos-
 cens habeat materiam ab illo in futurum cauendi. **E**t
 hoc dico nisi ipse penitens verisimiliter crederetur
 talia scire scilicet commissam esse mortalia vel venialia quia
 tunc non expediret. **U**t si fecit aliquem actum qui de se ve-
 nialis erat vel nullum peccatum. ipsum tamen credebatur
 firmiter esse mortalem vel dubitat. de hoc primo
 non magis declinamus ad unam partem quam ad alteram
 quod scilicet esset mortale vel non esset. **H**oc enim esset proprie
 dubitare tam in primo quam in secundo casu declarandum est
 ei quod peccauit mortaliter. **I**tem ubi gratia. **I**n tempore
 ieiuniorum vel festiuitatum cognouit uxorem pu-
 tans hoc esse contra preceptum ecclesie. **V**n in huiusmodi
 rectificanda est conscientia eius cum sit erronea. **S**i
 si fatetur aliquod peccatum quod clare non videas esse
 mortale. vel de quo sint opiniones inter docto-
 res varie. utrum mortale uel veniale sit. **N**oli
 tu precipite finem et mortale exprime vel
 propter hoc absolutionem de negare si ab eo

abstinē nō velle. **I**n bñ ei efficacit suadeas vt tutio-
rem eligat viā ab eo scz abstinendo. **Q**uarto considera
diligent' conditionē statū. etatē. et periciā ac gros-
sitate psonarū. Et sñ qualitātē eorū sic diuersi
mode te habeas ad ipās in mō loquēdi. **N**ā nobi-
libus aut pītis aut ciuibz cōter urbane loqui
oportet etiā qñ vitū reprehensioē eget ne duri-
us increpati indignētur ul' scandalizentur. **I**us-
tis vero vel psonis ideotis. et vilis conditōis
acrius cōter expedit loq' ad oñsionē malicie
eorū. ne p nichilo patrā eorū reputent. **I**n
mis contristatos ex lapsu. vel despatos ex mē-
titudine vel magnitudine commissō. oportet dil-
liter exortari ostendendo immēsitātē dñe de-
mentie. pponendo eis exempla diuine miseri-
cordie vt latronis Pauli et hmoi presuptuosos
vero vel induratos et patrā quasi pro nichilo ha-
bentes decet terrē declarando eis seueritatem
futuri iudicii. acerbissimas penas inferni et hmoi
pponendo exempla ad ppositū similiter vt de pu-
nitione pmoū pntū et hmoi. **S**exto scias q si
psona nō est mltū penta cautā reddas eam
vt faciat diligent' confessionē viz. de patibz oibz
dolendo qñtū pōt. pponendo firmit' abstinē ab
oī mōli in futurū. hoc enī est necessariū ad con-
tritionē sine qua nō ēmittitur patrā. et q nullū
comissū taceat scient' in confessione. vt ex recūdia

vel alia causa. nec etiā q̄ ip̄tetur veniale quod ē mōr-
le. q̄ qm̄ homo in hmoi fallitur. et ē mōrle qd̄ puta-
uit veniale nec p̄pterea excusat eum ignorantia Et
p̄cipue de hoc eū amoneas interrogando de vicijs car-
libus quia frequēt in talibus p̄sona multa t̄tinet
turpia. n̄taria confiteri p̄t̄ v̄cūdiā et magis
adhuc mulieres in hmoi taciturnitate offendūt Vñ
et diuersis cautelis extrahendū est viciū de ore ta-
liū **D**eclamandū est tamē eis q̄ si aliquod p̄m̄ qd̄
sciūt eē in se nō confiteantur etiā nō interrogatis
sup̄ hoc a confessore q̄ nō p̄dest eis confessio **V**nde
si confessor prius interrogauit in ḡnali de tali ma-
teria. et tūc confitens noluit exp̄m̄e cū tñ bene-
r̄cordāctur vicij sui **V**ñ cū postea interrogatur in
p̄ticulari exp̄m̄it. q̄ minus videtur sibi erubesci-
bile q̄ si p̄ se expressisset ondendū est ei quō
fite confitetur Et q̄ nō valet sibi talis confessio
s̄m̄ **G**uill. nisi mutet propositū. s̄ q̄ h̄rēt adhuc de
illo confiteri et p̄ se exp̄meret in p̄ticulari quātū
ad illud qd̄ est n̄tariū et doleat de illa fictione cō-
missa Et q̄ dictū est quō debeat penitens auscū
de contritione **I**deo de contritione aliquid dicendū ē

De contritione quā debet h̄c penitens

Differencia ē int̄ attritionē et contritionē vt
dicit **Tho.** in eto. d. 18. Nam attritio importat
quādam disp̄tentiā de p̄c̄is. s̄ imp̄fectā. vñ attri-
tū in aliquo mō tritū. s̄ contritio impōit p̄fectā
disp̄tentiā de p̄c̄is vñ contritū id ē simul tri-
tū et in puluere r̄dactū **E**st aut̄ contritio s̄m̄

Per in eto di. dolor volūtate afflūptus pro pñis cū pro
posito confitendi et satisfaciendi. Et sōm eūdem e. di.
oz q contritio hēatur de oī pñis mortali ratio ē. q
in omī pñis mortali est actualis auersio volūtate
a deo. Et q contraria cōtrariis curantur ideo oz q
in oī remissione peccatorū fit actualis auersio a pñis
et cōuersio ad deū et hoc dicitur contritio. **D**e pñis
oblitis sufficit contritio gñalis cū conatu ad rōi
dādū et dolendū et dolere de obliuione pñis
que ex negligēcia contingit. **S**i aut queratur
si spēialis contritio de quolibet pñis rēquiritur
vel sufficiat vna gñalis pro oībus. **P**er rōdet. **T**ho
m. 2. di. 14. q. qñtū ad pñcipiū contritionis. s. cū
quis de peccatis suis cogitans dolet. et si nō
dolere contritionis saltē dolere attritionis op;
q sit spēialis dolor de pñis que quis habet
in memoria. si qñtū ad terminū. qui ē dolor
iā grācia informatus. sufficit q sit vna cōis
contritio de omībus tunc em ille motus agit
in virtute omī dispositionū pcedentiū h. **T**ho
Et quia nemo scit utrū habeat grācia que
requiritur ad contritiōē ideo nemo pōt eē
certus de sua contritione. nec p qñs de sua
ēmissione. Et dicit. **R**ich. ordinis mīdū. rē.
di. 14. q. si confitens in pñis mortali ē attritus
de pñis suo ut p babilis possit psumere se eē
dispositū nō peccat absolutionē rāpiendo.
Imo frequēt virtute clauū p suspensionem

absolutionis formatur sua attritio et fit contritio. **U**te
 nō q̄ est duplex contritionis dolor scđm **Tho.** et pe.
 in quarto di. 14. s. intellectualis. qui est quedam
 p̄f̄a detestatio p̄c̄i. scđm rōnem et sensibilis qui
 est dolor excitatus in pte sensitua ad alterationē
 et afflictionē corpis. **P**rimus dolor de nātate requi-
 ritur ad r̄missionē p̄c̄i. et ille solus ē sufficiens
 quia sicut p̄c̄m mōile sufficient̄ cōmittitur p̄ solu
 actū voluntatis et placētā deliberatā rāonis. et
 hoc etiā est in ptate nū preposita. s. grā. **D**eniq̄
 dolor s. sensibilis etiā valet ad remissionē p̄c̄i. s.
 nō est nātarius. s. p̄f̄a contritionis. nec in ptate
 etiā presupposita grā. **U**te dolor intellectualis nō p̄t
 ēē min⁹. sicut nec caritas vñ p̄cedit p̄t ēē mini-
 ma. s. sensibilis p̄t ēē nimius. **I**deo oportet q̄
 sumatur p̄ mēsura debita cōseruatio subiecti si-
 cut ex ieiunijs et alijs afflictuijs corpis. **U**te nō
 s̄m **Tho** in 2to. di. 14. q̄ vera contritio in habitu
 semp debet manē id ē. homo semp debet habē
 istā dispositionē q̄ qñ r̄cordatur de p̄c̄is amīs-
 sis habeat displicentiā saltē scđm rāonē. **U**te
 s̄m **pe** in 2to. di. 14. maior debet ēē dolor intel-
 lectualis de maiori p̄c̄o h̄tualiē nō actualiter.
 si considerant̄ in cōi. inquantū sunt offēsa dei.
 s. etiā in sp̄ali debet ēē maior dolor de maiori p̄c̄o.
 quia maiore rōz doloris h̄t maior p̄c̄m. **D**olor
 etiā sensibilis cōueniens est ut sit maior de ma-
 iori. quāuis nō nātarius. **U**te scđm **Tho** i q̄libe-
 to. et **Inno.** quia contritio magis debet diligere

deū q̄ seipm. culpa aut̄ est cōi deū et p̄mā cōi seipm
Ideo debet contritus potius eligere oēm penā q̄ deū
velle offendē. descendē aut̄ ad hanc penā ut illā nō
teneat. Imo fatys facēt descendendo ad ista p̄tula
ria uel aliā sup̄ sollicitando. **I**tem penitente amoneas
ut nō ex quadam consuetudine quia sic aliq̄ faciūt
ut etiā ex timore. p̄cipalit̄ p̄t vitandas penas
etnas. vel p̄t euasione infirmitatis si eēt infir
mus. vel aliaū alterius vel tribulationis tpa
lis faciat confessionē quia sic mediat sibi p̄deset
Si p̄cipalit̄ cā faciat ad placandū deū et sibi
conciliandū ad satisfaciendū dīne offense et eam
obediendū. que hoc remediū ordinauit ad cō
sequendam r̄missionē. **I**tem i p̄cessu cōfessionis
si aliqua dicēt ad sui excusationē ut alleuatio
nem p̄mā p̄tinencia utputa. q̄ dyabolus fecit
eū facē tale malū vel plane. vel vicini. ut cō
sanguinei vel hmoi. eum r̄prehendas. ostendēdo
ei falsitatem suā q̄ si nulla trahitur ad p̄mā.
nisi p̄pria malicia sua ut volūtate et nō se excuset s̄
atuset. in. q. i. **I**nde est. **I**tem si recitat p̄mā alior̄
sine nēitate cū s̄ sine hoc sufficienter possit
exprimere suū cū r̄prehendas et amoneas ut
nichil dicat de factis aliorū vnde possit p̄mā
alterius detegi nisi hoc facēt ex aliqua cā.
nō solū necessaria. s̄ etiā alias valde rationa
bili. **I**tem si dicat longas fabulas. amoneas
eū ut dimittat sup̄flua. et solū quatum ē

natū ad declaracōem pccī dicat nec immisceat
narrationē suarū tribulacionū cū pccis vt faciūt
mulieres. Item amoneas vt nō vtatur paleatis seu
sophisticis ad dandū intelligē vnu pro alio nec
etiā vtatur verbis nimis turpibus vbi possit
p uerba honestiora pccm declarare de hys tñ
in hoc ultimo scz dictis plus vel minus peniten
tes amoneas put videbis eos indigere ī pse
cutione sue confessionis. *Ad maiorem confessionis*

Ponit aut̃ Tho. in. x. di. ix. Confessio debet
hēre iō. condicoēs. Que quidē continentur
in hys versibus. Sit simplex humilis confessio
pūm fidelis. Vem frequens nuda discreta libes
vēcūda. Integra secreta lacrimabilis acclēata
ffortis et accusans et sit parē pccā. Vmo sit
simplex vt nō recitet in confessione nisi q pti
net ad declaracionē sui pccī et qntitatē eius
et nō alie historie misceant. Humilis vt. s. se mi
serū cognoscat confitens. Durar recta inten
tione nō ut reputetur bonū vel ut laudetur
ab hoibus. Fidelis. v. vem et sine vlla falsitate
vt scz nō dicat que nō fecit. vel etiā ut hēat
fidem de remissione pccōrū si vē penitet. Fre
quens. s. ut sepe confiteatur. Istud tñ est ad
bñ eē confessionis. Vt a. s. ut nō inuoluat
obscuritate verborū s. dicat verba ut intelli
gatur pccm cū circūstanciis saltē natūis.
Discreta vt. s. maiora cū maiori pondē dicat
vel nō plura siml. s. distīcte loqndo et dīcēdo

nueri sit p̄t fare. vel etiā ut discreto vel sufficienti
confessou confiteatur. **L**ibens. r. voluntaria nō coacta
timore verberū vt pueri. vel timore penarū tpa
liū vel etnaliū p̄ncipalit. **R**ecūda vt. s. penitēs
erubescat et nō se iactet vel mente gloriatur p̄t
seculi vanitate aqua. et p̄cipue confidatur in
rōe respectu dñe maiestatis offense. **I**ntegra ut
s. penitēs nichil cōtineat de hīs q̄ cōmisit p̄
cipue mōiliba. **D**ecreta ut scz nō publice s. oc
culte sacerdoti dicat p̄cā qui possit absoluerē
Incriminabilis vt. s. doleat de cōmissis et ipā detes
tetur saltem cōne. **A**ccelerata vt q̄cūq; p̄t cōmis
so p̄cā confiteatur hoc tamē est de bñ cōfessōis
vt scz nichil dimittat p̄e rēcūdia. **A**ccusans. s.
se nō alios nec se excuset et alios accuset seu iul
pet. **E**t sit parere p̄cā r. adimplē p̄miam sibi in
iūctam et facē que nēcario habz facē. vt resti
tuere si habet aliena et hmoi. **A**lterius istud
obserues vt. s. postq̄ exinterrogationibus factis
perpenderis eū debere audiri dicas ei vt p̄mo
ip̄e dicat p̄cā sua que cōmisit post ultimam
confessionē rite factā que habet i mēoria et
sit dimittas eū dicē quidq̄ voluerit de pec
catis suis et quo ordine voluerit retinēdo bene
in mente ea que dicit vt vbi sufficient̄ exp̄es
serit p̄cām suā nō eū molestes uel ḡmues de
illo interrogando. **V**bi aut̄ nō exp̄esserit int̄

toga de residuo usq; ad sufficienciā Et postea etiā
 interrogā de alijs de quib; ipse nichil dixerit ut p̄t
 suspiciō in eo eē **H**oc semp̄ seruato ut de eodem
 ut de eodem p̄cto de quo interrogasti nō interrogēs
 ne sit eū attēdies nisi ex aliqua causa ratiōabili
 hoc facēs puta estimādo q̄ dicat scdā vice q̄ p̄ma
 nō dixit vel ex rēcundia vel ex ignorantia vel
 hmoi. **E**t si mulier est facias eā certūuerso stāe
 ne eā in faciem videas quia facies earū vento
 vrens ait scriptura **H**i vir potest genuflectus
 et discipulatus stare et hoc bñ quidē sin autem
 faciat ut p̄t nec tñ eū multū frequēt vel fire
 in faciem aspicias p̄cipue iuuenē nobilem
 vel p̄itū ne nimis eū erubescē facias et sit eū
 graues de eo qd nō oportet. **O**bseruādū etiā in
 confessiombus est ut dicit magr nimb in libro
 de officio ordinis q̄ semp̄ libenti9 et prius au
 diantur confessiones eorū qui magis indigē
 putantur vel rano veniē solent vel sūt extra
 nei vel qui sūt in maiori statu vel de quorū
 confessiombus maior vtilitas secutura sperat̄
Item audiendo mulieres caueat. ne nisi in
 publico eas audiat et nisi ab aliquo vel aliq̄
 bus videatur. nec multū ibi moretur n̄ inq̄n
 tū nēcitas confessionis requirit. et eis que
 nimis frequēt volunt confitei assignet cer
 tū temp9. ex quod ipsas nō audiat. nec in

alijs colloquijs se eis exponat. et semp duris et
rigidis verbis potius vtatur circa illas q̄ mol
libus. **A**lterius etiā scias ab Ep̄o. Si habz aliq̄s
constitutiones synodales vel puinciales vbi
sint suę erratōis et hmoi. et de illis nō int
mittas te vltra q̄ velit. Et nō q̄ si aliquē ab
solueris seu absoluis inmodatū aliq̄ smā ex
tratōis quē eē ligatū nō aduertis ut nescis.
et iō absoluis a pat̄is. nō aut a sententia q̄
uis pecces absoluendo eū quem nō debes. q̄
absolutio ab excoicatione debet p̄cedē absolu
nem a pat̄is tū sententiā excoicationis nō iur
ris sm̄ hen. et fran. de sen. et Guil. debes aut
postea qm̄ perpendis de errore illū auisā vt
p̄cuerit absolutionē ab erratōe. Et quia vt
dixit Ray. in sūma sua Interrogationes de pat̄is
capitalibus fiende sunt. s. Dupbia que ē m̄r om̄
sm̄ gregoriū. in moralibz a qua p̄cedūt capi
talia septem scz Inanis gloria Inuidia Ira
Acidia Avaritia Gula et luxuria Et ista hnt
diuersas species de quibz etiā necessarie sūt
interrogationes fiende cū circūstantiis nat̄is
habet etiā quodlibz horū multas filias de
quibz dicit Ray et hosti. in sūma sua esse
interrogandū scdm̄ tamē qualitatē p̄sonarū
Ideo de hys ponentur interrogationes Postre
mo de quibusdā vicijs lingue et exordina
rijs ut sortilegijs et infidelitatibz et hmoi.

Et quia dictū est absolutio ab excoicatione debet
 pcedere absolucōem a pēis idcirco pmo de excoica
 tione ē interrogandū. *Exquiratur excoicōe late a iure*
coi. pōte p ordine sic iūciunt idcirco talibus C16

Qui se ingerit p papa nō electus a duaba par
 tibus cardinaliū excoicatus est cū omibus
 suis consentientib9 ex de elec. l. c. C17 Qui mittit
 lras cardinalib9 inclusis ad electionē pape vel
 nūciū vt loquatur alicui in secreto ex de elec.
 vbi piculū ē nulli etiā. l. vi. C18 Quicūq; officialis
 nō fecerit obseruari dñi de re. de elec. c. ppā. C19
 dicit Romanā etiā nō ēē caput neq; ei tāq;
 capiti ēē obediendū di. xix. nulli. C20 Singuli
 q; regalia vel custodia seu guardia aduoca
 tionis seu defensionis titulū in ecclis mona
 sterijs. vel alijs pñs locis de noua vsupare
 conatur et ppter hoc bona ipsarū eccliarū vacā
 tū amittit ex de electione gñali. l. vi. C21 Item
 clerici eccliarū monachi monasteriorū et cete
 re pñone locorū eorūdem qui hec fieri paurāt.
 hoc vbi. C22 Qui psequitur pñonas eligentes
 exspoliando eas bonus aut aliter psequendo eas
 vel etiās aut monasteria aut certa loca gra
 uando ppter hoc q; nō eligerūt illā pñonā quā
 rogauerūt eligi. ex de elect. sciat l. vi. C23 Ite
 excoicati sunt et a ppā tantū absoluendi omēs
 q; dant auxiliū consiliū ul' fauorē. publice vt
 occulte. directe ul' indirecte. alicui dñō vt pñone

culibz ad habendū dñum **N**omine vrbis vlt̄m
imperu vltra ānuale spaciū vel qui eligēt vlt̄ elec
tioni consentiret absq; speālī licentia eiusdem se
dis. ex de elec. fūdamētis li. vi. **I**tem quicūq; vo
cantur a monialibus in electioē discordantibus.
si aliquid facerēt vlt̄ dicerēt vñ possit in electioē
ori discordia vlt̄ accepta nutiri. ex de elec. in
deputatibus. d. postremo. li. vi. hoc etiā videtur
velle de illis que viuūt religiose de bonis pprie
vt sunt bizothe. et hoc vbi supra. **I**tem quicūq;
pcurat ut conseruatores qui psonis vel locis
aliquibz ut a manifestis iniuriis vel violentiis
tueantur eosdem plerūq; a sede aplica concedū
tur. se intromittat de aliis q̄ de manifestis iu
riis aut violentiis. ex de offi. et pot. in del.
caplo vltimo. d. pars. libro. vi. **I**tem qñ vna
ciuitas vel diocē. diuersas natiōes habet diuer
sari linguarū diuersos ritus et mores tūc ep̄s
p̄t illis natiōibus ep̄m preficē qui sit eis cōfor
mus et ei p̄ oīa subiectus si quis aut̄ ad hoc
se ingerit excoīcatus est de offi. ex. qm̄. **I**tem q̄
absolucioē et reuocacōem sine excoīcatis
aut suspensiois uel int̄dicti p̄ vñ vlt̄ metū
extorquent q̄ tñ reuocacō et absolucio irritē sūt
ips̄ ule ex. de his q̄. vi. me. cau. fuit. c. v. d. ne.
li. vi. **I**tem **I**udex qui casū fingit naturū frau
dulent̄ vt ad mulieres vadat p̄sonaliter p̄
testimonio aliquo exigendo ab eis cū alias

debet mitti tabellione vel alia persona idonea ad
 testimonium requirendum ab eis ex. de iudi. mulie
 res. li. vi. **E**tem excoitatus est qui impedit seques
 trationem fructuum vel sequestrationes occupauit aucto
 ritate de quo est questio ad quem spectet a qua non potest
 absolui nisi impedimento prius amoto et occupatis
 per eum fructibus restitutis illi cui de iure debentur
 ex. de sequestr. pos. et fruct. ad compefcendas. di. si quis
 aut in cle. **E**tem qui hactenus per vim vel metum
 personas ecclesiasticas coegerint ad supponendum vel
 submittendum ecclesias vel bona ecclesiastica immo
 bilia laicis nisi post monitionem submissione re
 missa quam per vim vel metum cregerint personas
 ecclesiasticas vel bona ecclesiastica eis submissa to
 taliter in sua libertate dimittantur ex. de re. et non
 ab. hic consultiſſimo. li. vi. **E**tem qui de rebus personas
 ecclesiasticas ad talia facienda compelleret et hoc
 ubi supra. **E**tem qui contractibus huiusmodi iam dictorum
 iuris vel posterius inuentis illicitate ultra
 id quod natura contractus eis permittit usurpa
 uerint si moniti ab huiusmodi usurpatione non des
 titerint et hoc similiter ubi. **E**tem nigrum do
 nomenses et scolares conducentes hospitium
 in prouidum inhabitantium ante tempus locationis
 elapsu exati sunt nisi ipsi iniquum super hoc
 prebeant consensum ex. de loc. et com. ex scripto
Etem exati sunt qui scienter in amittere corpora

defictorū mēdicti tpe in casibus nō concessis a
iure. sepelire psumūt ex de sepul. eos q̄ in **de**
Item qui exatos publice aut noiatiū mēdictos
et etiā qui vsuarios māifestos sepeliūt a q̄ excoi-
catione nō absoluūtur nisi prius ad arbitriū
diocesani ep̄i. satisficiant quibz pmissa fuerit
iniuria irrogata. et hoc ubi. **¶** Quicūq; pre-
sumit diripe res mortui **Ep̄i** que debēt succēs-
sori cōseruari et qui morientū p̄bitorū vel de-
rictorū bona impuerit sūt exati. ry. q. ij **Ep̄oz**
et. c. illud **Religiosi** etiā nō habentes sub
pretertu clericali vel religionis vel ratione.
rerū ecclasticarū diuās iuste impediētes.
exatōis sināz incurrūt. a qua nō absoluūt
an satisficōnem cōdignā ex de dec. **Religiosi**
in **de** **Monachi** aut regulāes canonici am-
mistracōez aliquā nō hātes qui se ad curias
p̄ncipū absq; speciali p̄latorū suoz līnā confer-
re psumūt qui siue suis p̄latis siue monaste-
riis damnuū aliqd̄ inferūt sūt excoicati ex de
sta. mo. c. ne in agro. y. qui nō in **de** **I**tem
monachi qui intra septa mōsterij sine līnā
abbatū suoz arma tenēt **I**te excoicati sunt
qui visitatores monialū impediūt ne suū
officiū exequātur in illis que inuigilatur
in illo. c. attendentes ex. de sta. mo. in **de**

.**q.** Si quis nisi morti resipiscant. **E**t religiosi re-
 ligionū mendicantiū abolitari dēn aliquē ad
 suū ordinē recipientes vel locū siue domū acq-
 rentes de nouo ul' loca acquisita absq; licencia
 ppē alienātes eē de reli. do. c. religionū aduersi-
 tatem li. vi. **M**ulierib; que begine vulgarit-
 nūcipant que nulli obedienciā pmittūt n' pprijs
 renūciāt nec pfitent aliquā ēgulā approbatā
 sub pena excois quā incontrariū facientes ipō fō
 incurrant inuictū est ne statū hmoi dudū abipib;
 assumptū quoquomō sententur ulterius vel ipm
 a nouo assumāt eē de. reli. do. c. **C**um de quibus
 dā in cle. **E**t excoisati sūt religiosi q; mulieribus
 hmoi beginagiū statū dudū assumptū aut ipm de
 nouo assumētibus pbent aliquo mō consiliū ul'
 fauorē. e. t. v. c. predicta. **Q**ui accipit pedagia ul'
 giudagia ab ecclasticis psonis ul' de rebus ea-
 rundē q; nō cā negociandi deferūt ul' psonas
 quas ipi mittūt ul' p se vel p rebus suis p se
 vel p aliū suo noīe vel alieno si psonae sūt sin-
 gulaēs excoitate sūt. **S**i cōuent; vel collegiū
 ciuitatis vel castrū vel alterius loci sūt int-
 dicti locus vel castrū vel ciuitas hmoi. absol-
 ui nō possūt a pdicto nisi exacta restituant
 et satisficiāt de iniuria eē de cen. et pro. et
 exar. quāp; pedagionū. **q.** **Q**ui nullo. li. vi. **E**t
 excoisati sūt consules ciuitatū rectores 2 alij

q̄ ptatem hrē videntur si faciūt collectas et ex
actiones indebitas in clericos et eccl̄as et amo
niti si nolūt desistē **N**ec absolui debent donec
satisfecerint competentē ex de immu. ec. **N**o
minq et. c. aduersus **I**te qui iurisdictionē p
latorū et ptatem quā hnt in suis hoibz ita
euacuat q̄ n̄ ptatis imāsisse videtur si amo
niti desistē noluerint. e. t. quo. **S. c. nō minus**
. ec. alle **I**tem successores eorū qui fuerūt exa
ti p̄t in iuriā factā eccl̄e. nisi infra mensem
errore suū seu excessū p̄decessorū emēdauerint
. e. t. quo. **S. c. aduersus alle **H**ecus de suc
cessoribus aliorū exatorū **I**te qui subditis suis
mēdicūt ne clericis vel p̄sonis eccl̄asticis q̄dā
vendūt aut emāt ab eis. vel ne bladū mo
lāt vel panē coquāt aut alia obsequia faciāt
ex de immu. ec. c. eos qui. li. vi. **I**tem quicūq̄ im
pediūt illos que ad eccl̄asticos iudices irrurūt
p̄ his q̄ ad eos p̄tinēt vel de hnt lras a sede a
p̄lica ne iusticiam valeant obtinē vel q̄ dedit
auxiliū consiliū vel fauorē ad hoc ex e. t. quo
supra. c. qm̄ nec intellerimq. li. vi. nec absol
uantur n̄ satisfāciant iudici et parti **I**te exa
tus ē religiosus tante vel exp̄sse p̄fessus qui
in scolis vel alibi habitū sue religionis abiat
vel accedit ad aliqd̄ sitū absq̄ plati sui lina**

obtenta cū consilio sui conuentu vel saltē ma
 ioris partis eiusdē eccl̃. ne cler. vel mo. c. vt p̃ciū
 losa. li. vi. **Item** religiosi q̃ exierūt claustrū ad audi
 endā phisicā aut leges n̄ ad clausuras suas ista
 duos menses redierūt exati sūt **Et** cū talibus
 solus pp̃a dispensat vt ad honores pmoueant
 e. t. quo. s. c. nō magno **Item** est de archidiaconis
 dyaconis plebanis et alijs p̃sonatis hoībus ec
 clesiasticis et pbr̃is. e. t. quo. s. caplō sup̃ spe.
 t. c. sta. li. vi. **Item** sacerdos h̃ns officiū viceco
 mitis vel pp̃i secularis si amonitus nō resipu
 erit est excoīcatus. e. t. quo. s. c. clericus. d. **Si**
 quis **Item** excoīcatus sūt omēs qui in gradu cō
 sanguinitatis vel affinitatis constitucōne
 canonica m̃dictis vel qui cū monialibz scē
 ter m̃rimoniū cōhūt ex̃ de consang et affi.
 eos qui in **Ele** **Religiosi** et moniales et clē
 ci in sacris ordinibus constituti. si cōhūt
 sūt excoīcati. e. t. c. li. quo. s. **Item** celebrātes
 m̃rimonia scient m̃dictos. similiter. e. t. c. et li
 quo supra **Item** deferentes arma. ferrū. lingua
 galeas. naues. et h̃mōi sarracenis vel eg̃mē
 nauū vel galearū sarracenorū exercentes
 vel aliqd̃ illis subsidū impendentes in dispē
 dū terre scē vel xpianorū sūt exati. nec ab
 soluātur nisi totū lucrū et t̃ntūdē de suo
 dent in subsidū terre scē ex̃ de iudis **Ita** et. c.

ad liberandū **I**te qui incidit in hēsim iā damnatā.
ex de hēticis ad abolendū. t. c. exāmus **I**te credēs
receptor defensor. vel fautor hēticor. e. ti. hū. aut
et c. exāmg. **I**te Credentes **Q**uicūqz hēticor. cre-
dentes. fautores. receptores eor. ecclāstice tradide-
runt scripture. exati sūt nec pūt absolui si satisf-
ecerint ut piciant hmoi corpa damnator. e. t.
quo supra c. quicūqz. li. vi. **I**tem dñi inq̄sitorū hē-
ticorū in iūestigatione captōne et locorū vel of-
ficiales qui nō obedierint **E**pō vel seu **E**pīs de-
dedit impedimentū ne cōi hēticor. pcedant
vel qui iudicāe aut cognoscē de custodia dili-
genti **E**t qui p̄dictis inq̄sitoribus heresi p̄su-
mit imperitū. cū sit mere negotiū ecclāsticū
vel qui ab ipīs **E**pīs seu inq̄sitoribz in carce-
ratos absoluūt absqz eorū licentia vel q̄ eor.
suām impedierint **E**t qui scient in p̄dictis
dederint auxiliū consiliū vel fauorē isti oēs
sūt excoīcati ex de hēticis. ut inq̄sitor. li. vi.
Ite qui officiū inq̄sitoris cōi hēticā p̄uita-
tem excent si cōi iusticiā et constiāz suā ob-
miserint cōi quēpiā p̄cedē ubi fuerit p̄cedē
dū aut ipāz hēsim vel impedimētū officiū
sui falso alicui imponēdo et ipm sup hoc
verae p̄sūpserit **I**tem si epūs vel supior
suspensus est p̄ triennū alij vōd suām ex-
coīcatoris incurrūt absoluedi dūtaxat a

ppā. et. militariū. g. verū in **Ele** **Ute** extorcati sunt
 comissarii deputati ab epis. vel inquisitoribus
 seu caplis a sede vacante ad officium inquisitionis
Si p̄textu officij p̄dicti illicitē ab aliquibus pe-
 cuniā extorserint aut scientē acceptant bona ec-
 clesiariū ob clericorū delictū occasione p̄dicti of-
 ficij fisco vel ecclie applicatē a qua nō possūt ab-
 solui nisi satisfaciāt iniuriā passis. c. t. quo. 3.
 r. **Volentes** splendore in **Ele** **Ute** q̄ alienacōes
 factas a p̄latis hēticis et scismaticis voluerit
 retinē eē de hēticis. c. u. **Ute** qui occiderit xpīā
 nos p̄ assisinos receptauerit occultauerit seu
 defendeit eē de hoīn. p. huām. li. vi. **Ute** q̄ spo-
 liant naufragiū patientes extorcati sūt ū resti-
 tuat cōpetentē moiti eē de impi. c. extorci **Ute**
 collegiū vniuersitas. vel singularis p̄sona
 cuiuscūq; sit dignitatis aut status. si alienigenas.
 et alios quidos de tēris iporū exercere publi-
 ce vsuas volentes de cetero admiserint ad ho-
 domos in tēris suis conducē aut conductas hīe.
 aut alias inhādie p̄mittentes eē de vsu. vsua-
 riū li. vi. **Ute** illis ad feng exercendū domos loca-
 tes vel alio sub quocūq; titulo concedentes Si
 p̄sone fuerint ecclīastice **Epī** ul' supiores susse-
 sionis mīdres p̄sone singulaēs extorci **Si** aut
 collegiū vel vniūsitās int̄dicti suāz ipō facto
 incurrūt **Si** vēs laici fuerint p̄ suos ordiārios

cenſuris eccliaſticis quibz conuenit coſpeſcant. ex de uſu.
uſum. li. vi. **I**tem excoſati ſunt pſates capitanei recto-
res conſules iudices aut alii quibz officiales cotra-
tu. qui ſtatuta faciunt ut uſure ſoluant. ul. q. ſtatu-
ta ut uſue nō ſoluant. vel reſtitucōes earz fiat
phibet de reſeo facie. ſcribē vel dictāe. ut ut uſue
ſolute cū repetitur plene et libe nō reſtituat
ſcient iudicāe preſupſerint ex de uſu. c. ex gū
ad nos in Cle. **I**tem ſunt excoſati pſdicti niſi hmoi
ſtatuta hactenq. edita de libris cotratū ipāz ſi
ſup hoc pſatem habuerit infra tres meſes de-
leuerint aut ſi ipā ſtatuta ſiue conſuetudines
aut condicoēs quoquo obſeruāe pſumpſerint
ex de uſu. c. ex gū ad nos in Cle. **I**tem falſarii
litrū dñi ipe cū fautoribus et deſenſoribus
ſuis ex de falſa. c. dñam. **I**tem ſcient lris pſatis
utentes. e. t. quo. ſ. c. ad falſariorū. **I**tem reci-
pientes in Romana curia lris ab alio q. a pſa
vel vicecancellario de crimine falſo. e. t. quo
ſ. c. dura. **E**xcoſati ſunt religioſi qui clericis
aut laicis ſacramentū unctionis vel eucha-
riſtie miniſtrat vel qui mīſerīcordia ſolemp-
niſant ſine licentia ſpeciali pſbri prothialis
ex de pſul. et excoſ. p. c. Religioſi in Cle. **I**tem
qui abſoluūt excoſatos a canone pſtem a
caſibus in iure expſſis vel p pſuilegia ſedis
aplice conſeſſis eiſdem vel qui abſoluūt a

sentencijs excoꝛcatis ꝑ statuta puinciaua aut smo-
 dalia pmulgatis seu qui a pena et culpa absol-
 uē ꝑsupserit queqꝫ et hoc ubi supꝫ et hñ absol-
 uendi sūt a ꝑꝑā tantū. **U**tē qui cōcedūt reꝑsaluas
 cōi ꝑsonas eccl̃asticas vel bona eorū vel gñalitꝫ
 cōcessa extendūt ad has ꝑsonas. nisi infra mē-
 sem concessionis ꝑmissas euocauerint. **D**i ꝑsone
 singulaēs sunt excoꝛcatis vniuersitas vēs intꝫ
 dicti suā mcurrūt qāqꝫ etiā cōsuetudine nō
 obstan ꝫ de iniurijs et damnis. c. et si pigno-
 rationes. li. vi. **U**tē quicūqꝫ scē Romane eccl̃e
 cardinales hostilitꝫ fuerit msecutus vel ꝑuisse-
 rit aut cepit aut socius fuerit hoc facientis
 aut fieri ꝑcurauit vel mādauit. aut factū
 ratū habuerit. vel dederit auxiliū cōsiliū
 vel fauorē ad hoc. vel qui hmoi facientem
 cōceptauit siue defendit scientꝫ isti omēs
 excoꝛati sūt et a ꝑꝑā tantū absoluedi ꝫ de pe-
 c. felic. ꝫ. ꝑñti li. vi. **Q**uicūqꝫ autē vel do-
 minus qui contra ꝑditos sacrilegos consti-
 tutionē editā seruā nō fecerit infra mēsem
 et etiā eius officiales. postꝫ ad eorꝫ noticiā
 ꝑuenerit. et excoꝛcationem mcurrūt. e. t. r.
 quo. **R**eligiosi mendicantes ꝫꝫ fco sūt excoꝛ-
 cati si sine speciali licentia sedis apl̃ice domos
 vel loca quēcūqꝫ cōreperint. seu hactenus

recepta mutauerint vel ea vendicionis. pmuta-
tionis donationis. aut cuiusvis alienacionis ti-
tulo quocumque modo in alios transſerre pſu-
perint ex de pe. c. cupientes in **de** **Item** religiosi q̄ in
suis sermonibus vel alibi pferre pſu-
perint aliqua. vt audientes a decimarū em-
pſ debitarū solucioē retinhat ex-
tati sūt ipō frō. e. t. et. c.
quo supra **Item** illi religiosi qui p-
t facientem obmissione faciendi cons-
ciam sibi confitentibus de soluendis
decimis suspensionem incurrūt
donec confitentibus cons-
ciam fecerint si pos-
sūt s; si sit suspensi predica-
uerint excoicati sūt et hoc vbi
supra **Item** violatores q̄stuciois
illius que prohibet religios et clericis
secularibus ne aliquos ad vouendū
vel uiuandū vel fide m-
posita seu alit p-
mittendū inducat vt sepultura
apud eorū ecclias eligant vel iā
electam ulterius nō mutant
excoicem iur-
rūt nec absolui pnt nisi a p-
pā. e. t. et. c. q̄. s. d. **Hanc** **Item** q̄
quēius pontificē inui-
rose vel temere p-
cussērit aut cepit seuba-
merit vel hoc fieri m-
sauērit aut facta
ab aliquo rata habuerit
vel socius hmoi pre-
petantis fuit aut consiliū
auriliū ul fauo-
re in hys dedit seu
scientē defensauerit
tante excoicationē incurrit
de quibz ipd-
it

tis casibus hētur et p̄ canones editos. s. 1a. q. 2.
Si quis suadente de sen. ex. nup. et c. quicūq; i
 de. et ex de pe **Si** quis suadente et a solo pp̄a ab
 soluendus est hmoi **Itē** ptates **Valint** **Scabini**
Aduocati **Rectores** **Consules** et **Officiales** ciui
 tatis. quocūq; noīe censeantur si in pmissis sūt
 culpabiles eodem mō sunt exati ex de pe c. **Si**
 quis suadente **Excoīati** etiā sūt qui manū inia
 ut violentas in clericū ul in quācūq; psonam
 religiosam p̄fessā ul nouiciā vel conuersā ci
 uisatq; religionis ex de sen. ex. **Nō** dubiū r. c.
Religioso. li. vi **Itē** qui talem etiā sine lesione
 detinet in custodia publica vel priuata vel
 detrudit in vincula. e. t. quo. s. c. **Sup** **Item**
 qui in hmoi psonas manus iniūit temera
 rias et iniurias s. nō violentas. s. cū cleri
 cus se volūtariē submittit aliquib; p̄uissiom
 bus fustia p̄ pace hōda cū illo quē leserat. e. t.
 quo. s. contingit **Itē** qui ratū habet q̄ aliquis
 suo noīe in tales manus iniecerit violentas.
 q̄uis factū fuerit ipō nesciente. nec etiā tūt
 volente. e. t. quo supra. c. **Cū** quis li. vi **Itē**
 qui p̄t eos defendē et tenetur ex officio et nō
 defendit. e. t. quo supra. c. q̄nto **Itē** qui per
 alios nō p̄ seipōs violentas manū iniūit
 in tales. e. ti. quo supra. c. mulieres **Itē**
 qui spuit in faciē deici vel sup̄ eū frudit aquā

vel oleū in respectū et derisione eius vel q̄ sen
trahit equū cui insidet p̄ habenas. vel cū minis
et terroribus facit eū stare in vno loco vel ut sen
quasi captū. ex̄tatus est. her hosti. in **Sūma** d.
Qualit̄ pro se de sen. et **Itē** qui vestes hmoi de
ritis iūctas scindit violent̄ vel aliā rem sibi
coherentem **Her Ray.** et hosti. q̄ aut̄ isti debeant
a solo pp̄ā absolui ptz ex̄ de sen. ex̄. c. ea nosc̄
et. c. puenit. c. nō dubit̄. c. q̄ hū. c. mulieb.
in fi. c. q̄uis. et c. tua nos. et. ia. q. x. Si q̄s
suadente **Sūt** aut̄. ia. casus in quibz nō opor
tet vt pro absolutione iniectionis manū
violent̄ in clericū recurratur ad pp̄ā **Et alij** ie.
casus sūt in quibus etiā verberans clericū nō
incidit in canone **De** istis inuenies **¶** in 2. c.
sequenti **Itē** ex̄tati sūt qui de cetero fecerint ob
seruari statuta et consuetudines inductas cō
libertatē eccl̄e ex̄ de sen. ex̄. **¶** nouerit **Itē** qui
statuta talia infra duos menses de libris
suis nō deleuerint. e. t. et. c. quos **Itē** ex̄ta
ti sūt similiter et statutarij et scriptores statu
torū p̄fatorū et p̄tates et rectores locorū vbi
de cetero her statuta fuerint edita ut serua
ta et similiter illi qui scdm̄ ea p̄supserint iu
dicare vel in formā publicā scribere iudicata
e. t. 2. c. quo supra **Item** qui statuit q̄ clericū

debeant conveniri corā iudice civili vel debeant
 custodire castra et hmoi. e. t. quo. s. c. gravem
Quicūq; p eo q sinā excomis suspensionis vel in
 terdicti fuerit cō aliquē p mulgata licentiā alicui
 occidendi ut capiendi vel alit gnuadi i psonis
 seu bonis suis vel suor eos qui talem sinām p
 tulerūt siue quoru occasionem sūt plate vel
 easdem sinās observantes seu talit excomos cō
 care volentes excomatus est nisi licentiā ipā re
 uocauerint et bona ablata ex dca tā infra
 octo dies sint restituta aut satisfactio facta
 e. t. quo. s. c. quicūq; p eo. li. vi. **S**imiliter
 omēs qui vtūtur hac licentiā vel aliquo p
 missorū aut etiā aliorū similiū ad q cōmittē
 da licentiā dari est phibitū vel etiā q ppetrat
 hmoi malefca pfata suo motu pprio excomatus
 est **E**t si pmanferit in ista sinā ultra duos
 menses nō pōt nisi p solū papā absolui. ex
 e. t. li. i. c. quo supra. p. **I**tem incendiarij et
 defiarū vel religiosorū locor vel cimiterij p
 uilegiati in circuitu ecclie excomati sūt et post
 denūciacionē a solo ppā absoluiendi. e. t. quo. s.
 c. tua nob. in. q. e. **S**i quis suadente **S**imilit
 et effractores eccliarū. qui etiā post denūciaci
 onem factā a solo ppā sūt absoluiendi. e. t. quo
 s. c. casti **S**imilit et illi qui faciūt aliqua
 enormia in ecclia s. frangendo crucē vl altāre
 vel similia. e. t. et c. quo. s. p. **E**t picipates

in annuē excoꝛato nec absolui pnt n̄ ab excoꝛatoꝛe vl
eius supioꝛe. e. t. quo. s. c. significauit **Sup. r. c.**
conabiu **¶** si difficile sit ex aliqua iusta causa
accede ad excoꝛatoꝛe conceditur a iure q̄ absolu
tur a suo Ep̄o. uel p̄prio sacerdote p̄stato iura
mento qd̄ excoꝛatoꝛi phibit. et. quo supra. c.
nup. in fi. **C**lericus coꝛicans excoꝛatos a p̄p̄a noia
tim recipiendo eos ad diuina tadit in excoꝛatoꝛem
absoluendy a p̄p̄a. e. t. quo s. c. significauit **¶**
si excoꝛati tpe iminētis mortis vel alterius ne
cessitatis articulo ab aliquo absoluit̄ x̄p̄i h̄ cessate
in quibz cessante absolui debeant q̄ cito po
terūt representae et absolui petē neglexerūt
in eandē sententiā qua p̄us ligati fuerant
relabūtur. e. t. quo supra. c. eos qui li. vi.
¶ Idem iudiciū est de illis qui a sede aplia vl
eius ligatis absoluiūtur ab excoꝛatione et eis
inūgitur vt suis ordinariis vel alijs p̄miam
ab eis suscepturi se ip̄ntent et passis iniuriā
satisficiant si hoc cū p̄mo comode potuerint
imple nō curauerūt. e. t. et. c. d. **¶** Idem statui
¶ Item excoꝛati sūt fr̄es minores si fr̄es vel so
cores de t̄tio ordine tpe m̄dicti in suis eccl̄is
admisserint ad diuina et absoluendi tātū
a p̄p̄a vel satisfactioē p̄missa ab Ep̄is locor
ex de sen. ex. **C**um ex eo in **C**le **¶** Excoꝛati sunt
religiosi cuiuscūq̄ ordinis vel conditionis
erunt si nō seruauerūt m̄dictū absq̄ do

¶ impedimento
se illi

lo et simide nō pforando suaz etiam ianuas aut
 fenestras in eis faciendo seu alios modos exqui-
 sitos inueniendo in scandalū plurimorū cum
 cathedralē etiam vel matrīcē etiam loca vide-
 rint aut scuerint obseruare ipm̄ interdictū nō ob-
 stantibus quibuscūq; appellationibus etiā antea
 vel eandē sedem vel aliū interdictis et alijs obier-
 tionibus quibuscūq; . ex de sen. ex. ex frequēti-
 bus in **De Excoicati** sūt et a solo pp̄a absoluedi
 illi dñi vel nobiles qui in locis interdicto suppo-
 sitis cogūt alijs celebrare dñam aliquomō
 p̄dicto et ad officia p̄dicta audienda **excoicatos** ^{**excoicatos et interdictos**}
 seu interdictos et monitos exire diuina cele- ^{**euocat sine cogūt**}
 brantur cogūt sc̄ie. e. t. quos. c. grauius in
De Eodem mō sūt excoicati et a solo pp̄a absol-
 uendi illi q̄ sūt publice excoicati et interdicti. si
 moniti uolūt ut creant a celebrantibus
 in hys eccl̄is remanē p̄supserint. e. t. et. c.
 quo **Item** excoicati sūt uer ab altero q̄ a pp̄a
 soluendi. quicūq; ex certa sc̄a depuaret vel sci-
 berent vel p̄dicarent cōtra decre. de declaracōe
 regule fratrum mōrū. nullo p̄uilegio suffragā-
 te eisdem ex de. v. sig. **Erit** qui seminat in fi-
 li. vi. **Qui** contempnas et pegrinos et ad aplōz
 limina et ad aliorū sc̄oz oratoria pegrinātes.
 cape vel rebus q̄s ferūt spoliācē tēptauerint
 excoicationi subdant^r ex de m. ex eo. et. in. q. in

Si quis competas. **I**tem noua theolonea et peda-
gia pegrinis et mercatoribus imponētes et hoc
vbi. **D**e duobus tñ. p. supradictis casibus dubi-
tatur qd nō vident' errati ipō facto. **E**rratōes que
sequūtur sūt extracte de quibusdā constitutioni-
bus effragantibus a Bonifacio viij. post cōpila-
tionē libri sexti it

C10

Ercōcati sūt omēs qui vementes ad sedē
aplicam vel redeuntes ab eadē capiunt
spoliant vel detinere presumūt aut aliquod
impedimētū exhibent. quominus ad eandē sedē
libere cū psonis et rebus alijs veniāt et redeāt
ab eodem. ut qui aperiuūt lras tulū aut auferūt
extra de sen. ex. et interdic. c. exāmus et Ana-
thematizā. Bonifacius viij. **I**te. **I**nam erratōis
incurrūt illi cuiuscūq; fuerint emnēcie digni-
tatis ordinis condiciōis aut status qui talibus
vel alicui eorū sacramenta vel sacramentorū
aliq; p̄sūperint mīstrāe nisi in mortis arti-
culo constitutis sed nec tūc nisi de stando mā-
datis etiā satisfactiōne vel sufficienti cauō-
ne pmissa et hoc vbi supra. **I**te. **E**rcōcati sūt
omēs illi qui in terris suis noua pedagia
imponūt et hoc vbi supra. **I**tem. **E**rcōcati
sūt omēs pirate et latrūculi marini qui
gazarei et cūpelluci vocantur et similiter
omēs fautores receptores et defensores

corū ex de sen. ex. **Excoicatus** **Bonifacius** vñ **Itē**
 si quis deinceps fuerit exhumās mortuū vel mē
 bratim concidēs et coquens vt tandē ossa tegu
 mento carnis exussō ad remotas partes mit
 tat vel deferat tumultanda **Excoicatus** ē ille
 et a solo papa absoluendus ex de sepul. c. detes
 tante **Itē** nota glo. m. c. cū nō ab hoīe de sen. ex.
 q. q. cito aliquē scio excoicatu statim debeat ipm
 vitāe p̄ius nō sit adhuc denūciatus nisi solus
 hoc scirem quo tñ cū etiā p̄uatim ipm euita
 bo. q̄diu ab etiā toleratur. vi. q. ii. si tñ et c.
 placuit qui em̄ sit certiorari nō debuit

Sequitur excoicationes maiores q̄ sepant a sacra

Participans cū excoato nō tñ **mentis**
 in crimine **Notorius** fornicator **Symo**
 niacus etiā occultus in ordine **Recipies**
 etiā de manu laici et sine cōsensu **Ep̄i** **ba**
 listarij et sagittarij **Pauperū** opp̄ssores **Mani**
 festi raptores **Publici** vsurarij **Meretrices**
 publice **Decedens** in torneamētis **Decedens**
 in notorio crimine **In** cā. aut illo **hi** q̄s suadē
 te. ix. q. e. due regule q̄tinentur **Prima** ē q̄
 quicūq; in clericū temē manus iniecerit vio
 lentas incidit in excoicationē **Prō** quicūq;
 p̄t violentā manu iniectionē incidit i exco
 icationē mittendū ē ad pp̄am pro absolutione

Prima regula fallit in quatuordecim casibus **Pr**imus in apostata p[re]sso q[uod] ignoratur clericus esse a p[re]sso. ex. e. **Si** vero **Secundus** i[n] clericis qui n[on] ferunt habitum neq[ue] tonsuram nec aliq[uod] de clericali ostendunt. et s[un]t apostate **Hi** t[ame]n moniti se n[on] retraxerunt. ex. e. contingit **Ter**cius in clerico q[ui] contempto habitu ferret arma et tertio amonitus se n[on] retraxerunt. ex. e. i[n]audienciu[m] **Et** etiā si n[on] sit monitus et se tuādi inmisceat. ex. e. cū n[on] ab hoīe **Quartus** i[n] clerico exente negocia secularia si amonitus n[on] desistat. ut ex. de vi. et hone. cle. c. f. **Quin**tus in clerico concubinario coniugato si n[on] fert habitum et tonsuram ex. de di. co. li. vi. **Sextus** in clericis buffombus et etiā macellariis si hoc p[er] annu[m] exercuerint et etiā si minori tempore nec amoniti desisterint ex. e. t. et c. quo p[re]f. s. **Ad** in illis qui n[on] ex ira s[ed] iocose p[re]sunt e. t. quo. s. c. i. **Ad** in nigro. cū hoc fecerint leuiter et cā discipline. ex. e. cū volūtate. p[er] si **Ad** in eo qui in otinēti vinu[m] vi repellit. p[re]sente t[em]p[or]e. ex. e. **Hi** vero **Ad** cū quis inuēit clericu[m] turpis agente[m] cū uxore. m[at]re. sorore. vel filia p[ro]pria ut in dicto. c. **Hi** vero **Ad** si fiat a p[re]lato vel de mandato p[re]s[ent]is cā correctiois ut in p[re]l. c. cū volūtate. et. t. ex tenore **Et**

si nō fiat ex causa correptionis tā verberans q̄
 p̄cipiens incurrit in excoīcatōē. ex. e. vniūsa
 tis **¶** Si tñ cā subest p̄t clericū cape et mīcarerāe
 et etiā per laicū. ex. e. si clericos **¶** Si p̄uissō nō
 debet fieri p̄ laicū q̄ tūc iterū ambo incurrerēt
 in excoīcatōē s̄z p̄latus et laicus p̄uiciens. vt
 in d. c. vniūersitatis. nec si clericus eēt adeo in
 corrigibilis q̄ alit̄ corrigi et capi nō posset ex
 c. vt fame **¶** 129. in turbante officia diuina quē
 p̄sbuter vel alius ad quē p̄tinet p̄t excoī de etiā
 ex. e. venies et c. cū volūtate. **¶** Si vero **¶** Si vco
 siml̄ cū rōne officij qd̄ in etiā optinet p̄uicit
 clericū et etiā cū senior cū deuotionis facit h̄
 aut dñs ā parens seu p̄pinquus qui familiā corri
 git. hec oīa in hoc. 12. dicto intellige. cū sint in
 mīoribus ordinibz. vt in. c. cū volūtate allegato
¶ Si **¶** 139 **¶** Si clericus si depositus vel degradatus ex.
 de uidi. cū nō ab hoīe. et de pe. degradatū. in fi
 li. vi. **¶** 149. qū clericus tūssert se ad actū p̄sbus
 clericatui cōstruū vtputa eāt in mīoribus et
 fāis est bigamus vt miles vt h̄mōi lxxxiij
 di. quisquis **¶** 153 qd̄ si quis ob sui s̄ ob p̄s. ma
 tris. vxoris filij filie fālie vel etiā c̄r̄neorū
 tutionē clericū ledat. s̄. s̄m **¶** Inno. tal̄ nō
 mēdit in canonē ar. ff. qd̄ me. cā. l. isti qd̄
¶ Si. Nam socij iniuria p̄pulsanda ē. xxij. q.
 in. fortitudo. et. c. nō. inferenda **¶** Quodā tñ di

cū q̄ hoc verū est de defensione illarū p̄sonarū
solūmō p̄ quas intelligitur nobis iniuriā fieri
vt iust. de iniur. q̄. Datut. Secūda r̄gula fallit
in .1a. casibus. **Q**uūq̄ est in ar. mortis. 1a. q̄. 2.
In quibz suadente Est tñ inuigendū ei q̄ si elia
serit se repñtet sedi aplice vel ei qui possit eū
absoluē mandatū eius sup̄ hoc recepturus
ex de sen. ex. a nobis Et idem ē in casibus se
quentibz remoto. s. impedimento p̄tq̄ in pue
ro ut ex de sen. ex. de cetero in fi. et. c. ea nos
citur in fi. Et si cessante impedimēto nō se re
pñtant. vt p̄scribitur remadūt in eandem
sināz ex de sen. ex. eos q̄ li. vi. **Q**uā est qñ q̄s
h̄z iūmicias capitales vel alias iustas exclu
siones p̄t quas nō p̄t se sedi aplice p̄ntāe
ex de sen. ex. de cetero De ista tñ excusatione
stabitur arbitrio boni viri. ff. de v. obli. l.
q̄tinuū. q̄. Cū ita et ex de vo. q̄d sup̄ h̄is **Q**uā
in hostiario qui p̄textu officij clericū nō gra
uiter lesit ex de sen. ex. **I**n vero **Q**uā in officij
ali qui arcendo turbā nō ex p̄posito. sed nō
sine aliquali culpa clericū p̄cussit vt in d.
c. **I**n v̄o **Q**uā si sit mulier nec distingui de
bet utrū sit fortis vel debilis **Q**uā si sit se
nex et valitudinarius destitutus ita sc̄
q̄ ad sedē aplicam accedē nō possit. **I**ste cas̄

cū duobus primis supradictis hūtur de sen. ex.
 mulieres et c. ea noscitur. et c. quibus **O**ctauus
 de infirmo q̄ ppetui habet infirmitatis impe
 dimentū vel etiā tpale si timētur q̄ sequetur
 mors ex de sen. ex. qd̄ de hys **N**on in paupe
 quē oportet mendicāre ut in dicto. c. qd̄ hys
Decimus In regularis verbeat regularē ex de
 sen. ex. monachi et c. cū illorū et etiā cū per
 cussisset secularē ut ex de sen. ex. religioso. li.
 vi **U**ndecimus In hys q̄ nō sunt sui iuris. s̄
 famulis et seruis ex de sen. ex. mulieres **D**uode
 cimus In hys qui nobiles et magne potencie sūt
 et sic delicati q̄ laborē eundi nō sustinerēt tamē
 sup̄ hoc esset prius Romanus pontifex cōsule d̄
 et notur in dicto. c. mulieres **T**ria In pubē ex
 de sen. c. si. et hoc etiā si post pubertatē postu
 lat se absolui et hoc. v. pr. supra **Q**uarta de de
 ritis qui cōiter viuūt et sub vno tecto dormi
 unt et in eadem domo vestiuntur ex de vi. et
 hoc de. qm̄. qd̄ cōiter exponitur qm̄ simil vi
 uūt in aliquo collegio **T**ria In monialibus
 ex de sen. ex. de monialibus **S**exta In hospita
 lariis s̄a Johānis iherosolomitā ex de sen.
 ex. ex canoica **S**exta In hys qui clericis nō enor
 mē sed modicā et leuē iniuriā irrogauerūt
 ex de sen. ex. peruenit **Q**uequidē decretal
 nō continet dispensacionē ut quidā dixerūt
 sed potius ius comuē. quod hodie satis iue

nitur et de sen. et. ex religioſo. li. vi. **¶** Quā quedam
pro declaratione dictorum caſuum dicemus. unde nō
circa p̄mū caſum ſ. de periculo mortis q̄ intel
ligitur illud p̄culū nō ſolū p̄p̄ infirmitatem
ſi etiā ſi ſit in quocūq; periculo vicino morti
puta ſi timeat hoſtem. vel predonē. v̄l ardu
litatē p̄tatis. vel ſi nauigaturū ſit. vel p̄ loca
inſidioſa t̄ſiturus. ff. de do. cā. mor. l. in et
iii. ydem ponit hoſti. et addit. q̄ idē eſt ac ſi
obſeſſus ſit vel obſideat vbi iaciūt machine
vel baliste. **¶** Circa t̄ciū et quartū caſus nō ſc̄z
de hoſtiano et officiali. q̄ ſi talis nō caſu for
tuito ſi ex delibeācione p̄cuſſerit cleiciū gra
uiter. abſolutio eſt a p̄p̄a impetranda. et de
ſen. et. ſi vero. **De interrogatio confessoris** **¶** C29

¶ Poſt q̄ Confiteſ ſ dicit ex ſe ea que voluit
de peccatis ſi nō dicit ſufficient̄ quod q̄
ut frequē accidit. Interroga de hijs que ple
ne nō dicit prout v̄debitur expedire. ſi aut
modicū vel min⁹ dicit potes interrogāe ſc̄n
dū ordinē hic poſitū inferius ſc̄z p̄mo de pre
ceptis poſtea de vicijs capitalibus nō tū oēs
de oibus ſi de hijs ſolū que in talibus rep̄ri
ſolent. Et nō ſolū de iſtis p̄tis interrogandū
eſt ſi etiā de circūſtancijs eorū que ſupra po
ſui in hoc verſu. Quis quid v̄t. **¶** Nō tū etiā
eſt n̄tē de quolibz p̄tō mōr̄li omēs circūſtā

nas querere s; solū illas que trahūt pām in alia
speciem que s; habent speciale deformitatem
oppositā alicui pceptoz De numero tñ pāorū
nō obmittas interrogare s; quociens hoc vel il
lud pām mōile cōmisit **Interrogatio pma. s.**

De decem pceptis Et pmo circa pmiū pceptum. s.
Non habeas deos alienos. C21

Primo interroga si falsa de fide opinione
inuenit aut ab aliquo inuenta secutus ē
Si male sensit de septē sacramētis ecclē
vel circa scripture veritate **I**tem si credit q
nō sit infernū vel q nō sit alia vita post istā vel
aiām nō eē iudicandā cū corpe **S**i nō credit q
deus creauit omīa tam visibilia q̄ inuisibilia
Si nō credit q p nobis passus est p crucis mor
tem et q r̄surrexit **S**i nō credit resurrectionē
mortuoz et vltimū iudiciū **S**i nō credit q ecclē
pastores sint veri pastores **S**i cōcūuit cū hē
tias quia tūc eēt exatus **S**i sciēt ecclāsticā
sepulturā hēticiis tradidit quia tūc etiā ex
catus eēt nec absolui poss; nisi p̄us manibz
pprijs publice dictū corpus vel corpa hēticoz
extimulet et dāpnatis piciat. locus etiam
ille ppetuo carebit xpīana sepultura **S**i inuo
cauit demones ul tūōri fecit p maleficia ad
faciendū mala. aut fieri faciendo qd̄ est pām
magnum et dignū corporali morte **S**i adorauit
aliquā creaturā faciendo reuerentiā vl orōez

ad eam ut ad lunā nouā vel solem vel stellam
aut ad sonū cāpane qđ p̄mū mortale **Si** erron
stellanombus vel planetis sub quibz natz est
aliquid iudicauit deſinate. de vitā et conuer
ſacione ip̄i. **Item** Si credidit ex viſionomia aut
ex fato. vel conſtellatione aut ap̄lectione. hoīez
cōgi ad bonū vel ad malū quod etiā hēſis eſt
Ex de p̄noſtracione p̄mo quo ad aues

Si eſtimauit aliquod malū futurū p̄ gar
ritū auuū. puta quia cantauit gallus de ſero
vel quia cātauit gallina vel coruus v̄l noctua
vel quetūq; alia auis. aut etiā cuculz et hmoi
q̄ oīa fatua ſūt et vana **Quo ad ignem**

Si habuit malā op̄mionē de igne ſibulāte
credens eē ſignū qđ morietur aliquis vel ſimi
le quod fatuū et vanū eſt. **Si** negauit dare ig
nem ex domū in calendis menſū timēs et
credens p̄p̄ hoc malū euenturū in domo. **Si**
truncū ignis factū in natiuitate dñi ſeruauit
et poſuit in vinea cōi grandines vel cū illo
ſignauit angulos et hoſtia domo et hmoi

Si fecit uel fieri fecit vel fieri. **Quo ad aquā**
p̄māuit aut docuit aliqua m̄cātacionē cū
ſacramētis vel ſacramētulibz etiā vt oleo
ſcō vel aqua baptiſmali et hmoi ob ſanta
tem vel aliā cauſam qđ ḡuſſimū eſt p̄mū
Si m̄cātauit cū aqua trū etiarū vel trū
fontū. **Si** pro re aliqua reſpexit ap̄pullam

plena aqua vel vas vini qd' de sit zohie. **Si** ex effu-
sione olei vel vini credit aliquis euentu euenire
Si pronosticauit ex rumore aquarum currentium qd'
fituū et vanū est. **Si** incantauit cū speculo vel
pelui plena aqua. **Si** aliquid fecit cū sanguine
menstruato qd' est mōile. **Si** lauit filios cū aq'
benedicta qd' simulit mōile est. **Si** incantauit grā-
dine quod etiā mōile est. **Quo ad terram**

Si fecit vel fieri fecit aliquā dīnacōem ad in-
ueniendū aliqua furta vel ad sciendū aliquod
occultū vel furtū qd' sibi vel alteri contingere de-
beat quod mōile est. **Si** vsus est sortibz dīna-
toris vt psalmo vel libro cū filiis et hmoi
pro se vel p alio seu etiā quoquomō qd' mōi-
le est. Quod tū si ex leuitate fecit veniale est.
Si dixit p̄r n̄r. ad fenestrā auribz obtuatis
vt post modū p p̄ma verba. que audierit ab
eē. interpretetur id qd' scire desiderat qd' mōi-
le est. **Si** didicit artem notoriā vel vsus ē
ea ad sciendū aliqua. vel si vsus ē arte nigro-
mantia qd' mortale est et si hmoi artis li-
bros habet inducendū est q' illos cōburnt qd'
si facere rēnuēt nō eēt absoluendus. **Si** fecit
sibi manū inspicere aut alterius inspexit p̄-
nosticando de fortuna. **Si** credidit q' aliquis
habēt malos oculos sup pueros vel ad aliqd'
malū obuiamentū. **Si** in ortu librorū inspexit

libros fatidicos. **S**i credidit aliquid sibi eue-
nire debere vel significari ex sibulatione aurium
vel propter tremore oculi vel propter sternutationem
in erigendo domum. **S**i cantauit cum cypho lig-
neo vel cantum fecit pueros et puellas ut
audiret quod pronuntiaret. **S**i frondes olive bene-
dicte vel granum framenti acceptum de presepio
posuit super ignem ad pronosticandum de vita vel
de morte alicuius. **S**i obseruauit somnia fa-
ciens aliquas orationes ad sanctam animam vel ad sanctam
helenam vel ad tres reges vel aliam quencumque
sanctam a sanctis volens propter hoc ex hiis que somni-
at de futuris vel occultis dinare quod mortale
est. **A**lias autem sine tali oratione vel obseruati-
one adiuncta nimis fide somniis adhuc
et si non mortale est periculum tamen est homini
insistere quia sit dyabolus multos decipit.
Si estimauit mulieres quersas in cattos
vel symeas vel alia animalia et de nocte am-
bulare ac sugere sanguinem puerorum. **E**t exire
et intrare domum ostijs clausis et volare per
longa terrarum spacia et homini que impossibi-
lia sunt talibus et ideo falsa. **S**i annotauit
vel annotare fecit aliquam bestiam positam. **S**i
obseruauit unam diem plus quam aliam non
incipiendo aliquod opus vel non lauando

caput vel si obseruauit dies egiptiacos vel diē
 in quo occurrit festū decollationis Johānis bap-
 tiste vel diem veneris in nō incidendo pānos
 qđ veniale videtur p̄cipue qūdo ex simplicitate
 hoc credit quia nō audiuit cōfessū ¶ si aut ob-
 stinato hoc defendere vellet moīle eet **Si** in
 calendis mensiū noluit aliqd dare aut conce-
 dere ex domū putās q ex hoc fieret dimini-
 cio rerū **Si** in calendis Januarij cōmedit i lecto
 ficiis cū melle vel ferit sibi portāe pisce vinū
Si eo die dedit pueris pecuniā vel si ipse ab a-
 liquo recepit qđ dīr vulgariter lamācia vel
 offerita vel lastrina **Si** eo die misit vel porta-
 uit in domo tpalia aliqua quia esset p̄madi-
 es anni et hoc vt sic toto anno intrent multa
 bona et sic noluit intrare sine aliqua retpa-
 li **Si** eo die fuerit suspectus de p̄mo quē vi-
 derit **Si** in calendis martij signauit ostia do-
 miq vel aliā rem posuit in fenestm vel ante
 domū **Si** signauit et posuit ouū natū in die na-
 talis dñi vel in die veneris sancto vel in die
 ascensionis credens q comedens illud nō pos-
 sit occidi ille vel fite **Si** in die scti Johis bap-
 tiste collegit herbas q̄ illo die essent maio-
 ris virtutis collecte q̄ altero vt cū illis fa-
 ceret fumigationē cōi infirmitatē **Si** in
 p̄festo dicti festi transiuit sup ignē factum

de herbis tū incenso qui dī ignis sū iohis. Si in
nocte talis festi fecit vinū qd̄ dī vinū sū iohis
ad p̄noscitandū de furtis vel alijs secretis. Si
mulier dedit suo viro vel etiā alteri aut vir
mulieri aliquod ad comedendū vt eā amaret
vel eū qd̄ est mōrle. Si fecit vel fci fecit ali
quā incantacionē ob sanitatē consequēdā
Et quādo hoc fit scient̄ q̄ scitur cē phibi
tū tūc est cōter mōrle. Si vero fit ex sim
plicitate putando cē bonas orationes vi
detur veniale. Si si nollent in futurū absti
nere ab hmoi neganda est ab eis absolutio
q̄ ex obstinatione et malicia fit mōrle. Et
int̄rogandū est de verbis quibz vtunt̄ et
de ceremonijs et obseruatijs quas addunt.
Si exercuit artem geomantie qd̄ ē mōrle. Si
contra vermes vl̄ febres scripsit in fructu
amigdaali vel in hostia vel alibi. Si incanta
uit vel incantū fecit cōt̄ dolorem dencū ca
pitis vliorū aut sup̄ciliorū vel oculorū tū
faba et p̄ n̄r et hmoi. Si pōiuit pueros ifi
mos ad sambucū vel ad rubū vel ad aliū si
milē locū cā sanitatis recupande. Si fecit vl̄
fci fecit aut vsus ē lris vel breuibz que sūt
cōter sup̄sticiose ex verbis et carmenibus
vl̄ carta in qua fuerit vel ex mō imponēdi aut

portandi vel tpe aut loco scribendi Et inuēta sup
 stitoe eorū imponendū est vt cōburnant et si nol
 let nō eēt absolueudus q̄ sic fieret mōrle **¶** Si
 sup se portauit cartā scriptā que dī sūt Cipari
 vel cartā nō natā vl̄ virgineā vel aliqd̄ aliud
 simile ob spem. sanitatē. vel alterius cuiuscūq;
 supsticōsi q̄ nō eēt naturalit̄ ex arte medicine
 vel alterius approbatū **¶** Et gñalit̄ si quacūq; a
 liā incatationē cōiuracōnem vel maleficiū
 aut qdāq; supsticōsū exiuit aut eis fidē adhi
 buit que oīa sūt vana et fatua ac phibita
 Et in quib; oībus nō seruatur p̄mū p̄ceptū
 De secūdo p̄cepto sc̄z **Nō assumes nomē dei tui**
in vanū Et p̄mo de blasphēmia **¶ 21**

Si v; blasphemauit in deū vel aliqūē
 scōrū dicendo sibi maledictionē vl̄ alia
 obprobriosa verba qd̄ semp̄ ē mōrle
¶ Si blasphemauit in deū dicendo eū nō esse ius
 tū et nō omīa iuste disponē sed acceptare p
 sonas vel nō curare de actibus hoīm aut eos
 nō videre vel eē p̄cialem vel sine demēito
 punire et flagellāe cū vel aliqūē vel possi
 melius istud vel illud fecissē vl̄ similiter
 arguē deum de aliquo quod totū est mōrle
 maxime cū aduertit et intelligit qd̄ loq
 tur **¶** Si mutmurauit cōn deū vtp̄uta de
 frigōe. calore. pluuiā. vento. aut niue.

Si murmurauit cō deū de infirmitate. paup-
tate. aut filiorū morte. aut quia nō generat fi-
lios. **S**i murmurauit cō deū de prosperitate
malorū aut de aduersitate bonorū. **¶ pūrio**

Si iurauit in aliqua curia alicuius iudicis
mendacose qđ mōrle ē quocūq; etiā pueniat
et simulat peccat qui aliquē inducit ad hoc ad-
uertent et aduētus pcurtor et similes. **S**i
iurauit ex iudiciū in cōi sermone quacūq;
ex causa vel utilitate vel leuitate vel iocosi-
tate qualicūq; mō. nō solū per scā dei euā-
gelia vel corpus xpi. s; etiā p fidem. p deū
aut dicendo. sic me deus adiuuat vel etiā
p uirginē mariā. per crucē. p aiām meā
aut hmoi quod semp est mōrle quado aduer-
tit se iurare et falsū dicere. et hoc toriens
quociens. **S**i iurauit aliquod certū affirmā-
do de quo tamē dubitat an sit verū mōr-
liter peccauit. et pāpue si hoc fecit in iudi-
cio. **S**i iurauit facē aliqd malū puta aliqua
vindictā aut tallionē reddē. nō dimittere
cōcubinā. seruāē iniusta statuta tenē seae.
tam cōiurationē iusta quod semp mōr-
le est. **S**i manifestauit aut pdidit aliquod
secretū in consilio tractatū. qđ iurauit nō
manifestare qūus etiā nulli noceat tñ mōr-
le est. et ipē aut etiā ille qui aliquē ad si-
mile manifestandū cōpellit mōrle peccat

In iuravit obseruare statuta alicuius Civitatis
 aut universitatis que tñ iusta et rōnabilia sūt
 et aliqua ex eis sciēt tñsgreditur qđ etiā mōi-
 le est **S**i tñ aliqd statutū iā eēt abrogatū per
 cōmūā consuetudinē quia vñ cotidie servātur
 cōmūā **S**i ex hoc hmoi statutū tñsgredietur
 nō videtur pūrus eē qđ hmoi statutū non
 videretur amplius habē vim statuti. iij. d.
 leges **S**i iuravit p aliqd membrū dei vt scōz
 mō ribaldorū qđ mōile est etiā si res vera
 eēt quā affirre intendet **E**t hoc ppe blasphem-
 niā que ex hoc consideratur vt xxij. q. i. **S**i
 quis p capillos **S**i vero res iurata aut falsa
 aut illicita est dupliciter mōiliter peccavit scz
 p blasphemniā et p pūritū **S**i iuravit facē
 aliqd licitū in honore dei aut scōz eius et
 illud facē neglexerit qđ mōile ē **S**i etiā iura-
 vit aliqd simile facturū s; nō intendebat
 illud adimplē silit mōile ē **S**i vō etiā intē-
 debat servare sed vemente timore quo im-
 plere pmiserat seu iuraverat nō servat
 pmissū. cū tñ posset. licz cū incommoditate
 sua adhuc mōiliter peccavit nisi tñ prius
 Spūs vel ppā relaxaret et cōmutaret sibi
 hmoi pmissū **S**i tñ pmissio facta est hōi pōt
 ille sibi hmoi relaxāe **S**i si nō pōt adimplē
 excusatur a pō. si tñ q̄cito poteit adimplē

uerit. **S**i quis pmittit cū iuramento se aliquid
facturū quod nō est alicuius importancie boni
vel mali. vt vñ si mīr pmittit cū iuramento
pcutē filiū vel simile vt homo pmittit medi
ante iuramēto. nō bibē vel gmedē illud ul' ho
vel lymoi qd' vidi veniale nisi tñ fieret i cō
teptū. q' iuratio et puiatio est in hoc. **S**i
iurāe cōsueuit. etiā p quibuscūq; mūnis
dicendo tñ veritatē quod veniale est ū fiet
in corruptū. Et inducendi sūt tales vt ab
stineant ppter pīculū puiatū. **S**i induxit ali
quē ad iurandū quē sīno credebat falsum
iuraturū. quod mōle ē. n̄ talis inducens
foret. **I**uder hoc faciens ex officio. s'm ordine
iuris. **S**i vir iuramentū sue vxoris irrita
uit quod nō debet n̄ sit tale qd' vxor nō pos
set adimplē sine scandalo viri. **Adiuratio**

Adiuratio ē inductio alicuius ad faciendū
aliquod obmūōationē alicuius rei facit. et
fit p modū coactionis. intendendo aliquē
obligāi. p modū iuramēti ad aliqd' faciē
dū. **Q**ue si fit ad supiores vel ad alios in
quib; adiurans nō hz ptātem patrū mōle
est. **S**i vero fit ad inferiores et sibi subditos
quib; adiurans pīpīhabz eo cau licita ē
et alias non. Et tūc adiuratus tenet' facere
vel dicē illud ppter qd' adiuratus est alias

mortalit̄ peccaret quēadmodū t̄sgressor p̄ceptū **S**i
adiuauit platos vel supiores vel socios aut inferio-
res p̄ modū dep̄catoris nō coactionis intendens idu-
cere ad aliq̄ faciendū nō est malū vel veniale **S**i
leuit̄ et sine causa adiuuauit et adiurato nō fecit
nō peccat **Item Tho** **S**i adiuuauit demoēs p̄ modū
p̄is ad aliquid sciendū ab eis vel ad aliq̄ auxi-
liū obtinendū mortale est. n̄ quis facit hoc ex facili
consilio spūs s̄i vel ex quadā simplicitate querēs ab
obsessis a dyabolo. licz tū illū adiuuare p̄ modū coac-
tionis ne noceat **S**i adiuuauit creaturas irrōna-
biles ne dyabolus eis utatur in nū nocumen-
tū tū licitū est **S**i aut ut dyabolus in eis ope-
tur tū mortale est ut p̄ incantaciones serpentū
Si in cantilenis seu fabulis mūdānis et in nar-
rationibus turpibz vel amatorijs miscuit deū
aut scōs q̄ mortale ē si fecerit in contemptū
aliq̄ ~~ma~~ vero veniale **De votis**

Si t̄sgressus ē seu obmisit adimplē votū
licitū deliberate factū et si aduertit scienter
semp̄ ē mortale et totiens quociens frangit **De**
cui si ex obliuione vel q̄ nō poterat ex aliq̄
accidenti supuemente **S**i vouit aliq̄ malū
facturū vtp̄ta v̄ndictā de aliquo v̄t alicui
p̄fectus impedimentū vtp̄ta nō ingredi reli-
gionem vel simile. mortale peccauit et p̄ illud
votū frangere absq̄ aliqua dispensacione **S**i

nimis tardauit implere votū licitū sit q̄ ex h̄mōi
mora a memoria extidit oīno vel q̄ ip̄e vouēs
iam venit ad statū nō valendi amplius implē
quod prius potuisset qđ videri mōile. **E**t qđ dimi
sit p̄positū implendi cū nō potuisset alias mora
implendi votū qñ sibi nō p̄fixit t̄pus nō videt̄
mōile nisi forte eēt valde nimia. et nisi cū ex
hoc imminet ei p̄iculū nō valendi implere.
vt de voto ingrediendi religionē cū tñ nō ha
beret causam cogentē dilatoēm. **S**i fecit votū
de re licita vt de elemosina. de ieiunijs et h̄mōi
s̄ ob malū finē puta vt facē vindictā adulte
rū vel simile ~~mōile~~ mōile ē nec tenetur ad
implē. **S**i fecit votū abstinentiē et h̄mōi et
dubitat utrū poss̄ implē vel nō et sine cō
mutatione vel dispensatione superioris cū
possit de facili habē recursū ad eū vel cōfes
sorem pro consilio de super sumendo. fran
git votū qđ videtur mōile. **N**ota tamen q̄
virī p̄nt irritāe vota abstinentiē. p̄gri
nationis et elemosine vxorū si nō habeat
nisi dotē absq; aliqua alia dispensatione
Et si fiat talis irritatio voti absq; causa rō
nabili a viro nō tenetur vxor implē talia
vota. **D**e irritatione votorū impuberū et

filiorū familias et religiosorū vide in **hūma** in
 scdā parte. ti. vlt. **Si** votū fecit stultū et irro-
 nabe ut ieiunāre in docta nō lauāre vel pertinēde
 caput in sabbato et hmoi si hoc fregit nō pec-
 cat sūmo phibendū est illis hmoi vota implē
 quia sicut **Tho** et alij dicūt sūt potius deride-
 da q̄ obseruanda etiā si pro honore sanctorū
 fierent **Si** filius morienti patri p̄misit ali-
 quod votū implē tenetur. ut eē de vo. licet
Si fuit sibi aliqd̄ votū inuētū a patre puta
 satisfactio pecunie vel simile tenetur implē
 eē de vsu. tua. et de sol. c. i. **Si** fuit heres a-
 linui⁹ vouentis subuenire t̄re scē tenetur vo-
 tū illius implē Et sūm **Inno.** cōpelli p̄t **Si**
 filius peruēt⁹ ad annos pubertatis vouit
 aliqd̄ votū qd̄ p̄tinet ad suā p̄sonā et hoc
 si fuerit licitū tenetur sūm **Tho.** in scdā scdē
 q. 88. **Verū** aut nō p̄t vouē votū pegrina-
 cionis aut religionis absq; dñi consensu qz
 in ptate sua vt dicit **Tho.** c. loco quo supra
Si religiosus vouit aliqd̄ votū absq; plati
 sui licentia illud nō debet erequi absq; eius-
 dem licentia **Secus** est tamē de voto orōnis
 vel simili qd̄ p̄t erequi absq; sua licentia
Si sacerdos vouit votū pegrinacōis sine
 licentia sui plati nō debet adimplē absq;
 licentia eiusdē **Si** hñs votū castitatis vel

religionis contrariet q̄ q̄uis m̄rimoniū teneat
tū contrahendo mōl̄iter peccat et cōsūmāe nō
p̄t m̄rimoniū sine mōl̄i p̄c̄o quia adhuc an
cōsūmacionē m̄rimoniū i. an cōpula carnalē
qua mediante m̄rimoniū cōsumatur. p̄t adhuc
implē votū suū prius factū Post cōsumacionē
vero tenetur reddē debitū etiā interpretatiōe
petenti **H**z erigē nō p̄t absq̄ mōl̄i p̄c̄o **V**nde
cōsulendū tali ess̄ q̄ petet dispensacionē
a pp̄a sup̄ voto suo **S**cdm̄ tamē **G**uil. posset
etiā **E**p̄us dispensāe in hoc casu **S**i mulier
sine consensu viri sui vel ecōn̄ vouit et si
ip̄e vir vel mulier consentit implē tene
Si alter cōiugū sine consensu alterius vo
uit votū de nō reddendo debitū implē nō
tenetur **N**ō tamē q̄ alter cōiugū p̄t sine
consensu alterius vouē de nō petendo de
bitū s̄m̄ quosdam **S**i vnanimiter cōcordes
Ab̄o vouerūt castitatē q̄ tūc nō p̄t alter
reuōire votū sine p̄c̄o mōl̄i **E**t si vir re
uocat vxor debet instant̄ p̄seuerāe et ecō
tra **S**i vir vouit absq̄ vxoris licentia vo
tū p̄grinatōis nō tenet̄ q̄ nō p̄t **S**i vir
vouit votū iherosolomitān̄ tenē implē
illud etiā inuita vxore que tamē ut cōsen
ciat amonenda ē et si nō vult r̄manere

potest virū sequi. **S**i vir vouit votū abstinentie
 cōfidente vxore potest illud implē etiā ea
 inuita. **N**ecus si p̄ dictā abstinentiam impedi
 retur reddicio debiti. **S**i vir an̄ carnalē copu
 lā ad hēmū trāsiuit rediē tenetur ad vxorem
 nisi intrasset aliquā religionē appbatā. **E**t nō
 q̄ de t̄iūsgressionē vtorū p̄t de iure cōmū et cō
 suetudine simplex sacerdos absolue q̄ nō est
 de reseruatis casibz. **H**z de dispensacōe et cō
 mutacōe vtorū nō p̄t se intromittē sine spēa
 li cōmissione diocesani vel alterius q̄ possit
 dāe. **E**pi aut̄ in oībus p̄nt dāe cōmissionem
 et cōmutāe vel dispensāe n̄ in voto castitatis
 et religionis et tribus votis pegrinacōis s̄
 Ierosolomitān ad san̄ Iacobū et ad limiā a
 postolorū pe. et pauli in quibz pp̄a solus vt
 sūmus p̄uārius dispensat vel cōmutat

De tertio p̄cepto. Memento vt diē sabbati s̄ifices

Et primo interrogandū **S**i r̄cognouit
 tria b̄nficia s̄z creationis hoīs et totiq̄
 mūdi p̄t hoīem **R**edēptionis huāne et glōi
 ficationis vt p̄ talē mediūam caueat a veti
 tis et s̄ificet diē in exercitiis sp̄ualibz. **S**i die
 bus festiuis se p̄posuit et ornauit p̄ciosis ves
 tibus et alijs ornamentis ad pompā et va
 nā gloriā siue ad placendū aliorū aspectibz

ut desideretur. **I**n diebus festiuis accessit vel ad
etiā vel ad alia spectacula cōpta et ornata
ad capiendas aīas ut inuicē se oculis cōcupis
cant. sicut frequēter muliēs faciūt qđ est mōr
le. **S**i vero in ecclīis vel alijs locis sacris hmoi
fiant duplex causatur sacrilegiū. s. loci et tps
sci. vltm pñcipale pctm. **S**i hys diebus cō
saut. vane catuūt. mang vel alia mēbra
nū alio libidinosē tangendo. et vana thones
ta et ad malū incitantia verba loquēdo ut
viz. puōtur cōcupiscencia in corde vnde qñq;
etiā opus sequitur qđ totū ē mōrle. **S**i hys
diebus luxurie vacauit. qđ si ē mīmōniū
fuit duplex pctm cōmisit. **I**n talibus em die
bus etiā mīmōnialit cōuūti ab illo ope se
abstinē deq. **S**i stans in mōrli die dūto nō
contritus fuit de illo aliud incurrit mōrle.
Si sonator musicorū instrumētōz hys diebz
causa fuit vanitatis sonando viz. corā vānis
psōnis ut sic fierent vānores qđ mōrliter
pctauit et grauius qđ causa fuit pcti mōr
lis aliorū. **S**i mulier ornata in fenestra se
posuit ut a tūseūtibz inspiciētur mōrliter
pctauit et grauius hys diebus qđ alijs.
Si oculos suos vānis aspectibz impleuit
et si hac de causa hincinde circūiuit quia

mōile est. **S**i ebrietatibus et cōmessacōibus
 uicauit vel in tabernis et ludis. blasphemis
 se occupauit vel aliorū ut talia et similia fa-
 ceret causa fuit qd̄ mōile. **S**i tardauit vsq̄
 ad sero an̄ festū vel vsq̄ ad mane festi ad se
 mōde faciendū ut magis politū cōpareat asper-
 tibus mulierū. **S**i h̄is diebus otiose vixit
 vagando viꝝ p̄ plateas et viros siue ludendo
 aut murmuracionibz vacando et otiosis ver-
 bis et h̄mōi. **S**i h̄is diebus laborauit aut ex-
 ercuit opus manuale ex̄ causas n̄citat̄is q̄
 mōilit̄ petrauit max̄e si aliquo nōbili spa-
 cio h̄mōi laboribz iustetit si v̄o momētanee
 vel p̄ aliqua t̄pis p̄cta id fieret nō int̄ij per-
 carer. **S**i aut̄ fiat ex n̄citate q̄ sc̄z aliter nō
 possi habē victū et vitāria p̄ sustentatione
 vite sue et aliorū suorū vel si timētur hostes
 vel veniūt inundaciones aquarū aut alia
 similia picula quia tūc licet remouē suppel-
 lectilia et cetera bona ne p̄dant̄ sine p̄cō
Et nō q̄ debent festa seruari et festuari a
 vespa vsq̄ ad vesp̄tā di. iij. p̄nūciandū.
Hic enā requiritur magna discreciō i con-
 sulendo si in dictis diebus fecit aliqd̄ mer-
 tatū q̄ ḡnāliter loquēdo nullo mō licz h̄is
 diebus mercatū facē q̄uis specialiter ali-
 que p̄sone excusentur p̄t̄ aliq̄ n̄citatē

magnā. **S**i vendidit vel emit hīs diebus a-
liqua p̄ter ea tantū q̄ sūt ḡmestibilia que
etiā si vendentur ul' emerentur an̄ diem
festū illū p̄p̄ corruptionē quā incurrerent
seruari nō possent. vt sūt carnes cocte. da-
pes et olea. lac et fructus aliq̄ it̄ h̄mōi
q̄ mōilit̄ pectauit. **I**n estate tñ qñz p̄t plu-
ra festa contigua carnes crude et similia ad
esum n̄taria vendi et emi possūt absq̄ per-
cato. Si h̄mōi aliqd̄ mandauit filiis suis dis-
cipulis seruis. vel laborantibus fac̄e. sine
necitate pectauit mōiliter ip̄e mandans
similiter et exeq̄ns. **S**i tñ mandans ē m̄gr̄
vel patronus nō habet necitatem. s̄ ip̄se ser-
uus. discipulus. vel laborans. habet n̄ci-
tatem quia alit̄ viuē nō posset et sic nō obe-
dit mandati sibi ne h̄mōi opus faciat hīs
diebus. sed laborat p̄ aliquo tpe. in exercitio
artis illius. et aliud exercitiū fac̄e nescit vi-
detur excusari. **N**am si in obsequiū paupe-
rū p̄sonarū et eam̄arū paupercularū āqd̄
laborāe licet diebus festiuis sc̄dm̄ quod doc̄.
dicit̄ quāē nō magis talis. rōe sue sustēta-
cionis in necitate aliquid laborāe posset
Tucius tamē eēt aliā artē eligē qua se

melius questuare possit. **S**i in hys diebus p se b
 p alio placitauit. nisi forte in causa misera-
 bilu psonaru. **S**i in dictis diebus iuramen-
 tu pstitit vel exegit nisi p pare vel fide vel
 obediencia vel fama quia alias nō liceret
Si talibus diebus aliquē ad mortē vel ad
 penā iudicauit. quod nō licet. **S**i macellarij
 in die festo carnes crudas vendidit qz nec
 vendē nec emē licet n̄ qn̄ in estate pluri
 festa cōtinua occurrūt tūc em̄ licet si alias
 obseruari nō possi vt supra. **L**icet etiā macel-
 larios vel alios carnes in die festo coque
 et p̄amē vt illas tūc vendat si prius nō po-
 terat p̄amē aut prepatas seruare. **S**i taber-
 narius hys diebus tabernā an̄ horā tñay
 apuit vel si vbi tenuit hys diebus instru-
 menta ludendi vel mō nō repulit ebuos
 lufiores blasphemos et hmoī. **S**i mercator
 hys diebus suas mercūculas vendidit
 p̄pe etiā vbi festū occurrīt vel forte qd
 peius ē in etiā pphanado locū saccū
Si hys diebus attulit vel afferri fecit aut
 mandauit cū bestijs vel alijs psalmas
 bladoz vel aliarū rerū qz tūc p̄apiens
 qd exequens ē in culpa moīli nisi i mag-
 na nēitate hoc fieret. **S**i hys diebz con-

pulsus ab officiali vel dñō laborauit q̄ tā pie
apiens q̄ exequens mōilit̄ peccat n̄ ex nā
tate guerre et h̄mōi hoc fieret q̄ tūt abo
exausantur. **S**i vero sine iusta nātate in
p̄cipiente et nō sine iusto metu i obedie
te tūt obediens exausatur si nō p̄cipies
Si vertigal poſuit h̄is diebus merces ā
p̄sonas aut alimēta ad loca longa vel
remota quia quiescē debz in festo n̄ ex
maḡ nātate cogatur. **S**i viator ut cur
sor talibz diebz itinerauit. q̄ nō debet n̄
p̄t̄ magnā nātate. **S**i aromatarius seu
apotecarius h̄is diebus tenuit apotecā
aptā. vel vendidit aliquid de apoteca n̄
urgente nātate infirmorū quibz aliter
subueniri nō p̄t. sed nō p̄t hoc debet
aptas tenere apotecas. **S**i barbitonsor
denoche festi vel de die artem suā exer
cuit. et sic causam p̄stitit lasciuie ali
cuiq̄. qui ut polior appareat mōi tūt
in mane festi q̄sidoq̄ q̄ mōile v̄detur
Si feratores malū talibz diebus labo
rauerūt quia nō licet n̄ urgente maḡ
nātate eorū quibz seruiūt. **S**i sartor
vel sutor vestimētorū. q̄ p̄misit quod

implere non potest. sine festi violatione ut promissa
 seruaret laborauit in nocte vel die festi vel
 alios fecit laborare. quia peccauit promittendo
 tali intentione et plus peccauit seruando
 taliter promissa. **Item** si in mane festi totaliter
 se occupauit induendo nouas vestes di-
 tendo missam vel predicacionem propter hoc. **Si** mo-
 lendinariis moluerit quia non debet. **Si** lanifer
 lauit lana prope festum exauisitate prouidens
 ut in die festo illam extendat ad solem. quia non
 licet. **Si** tintores lane et pannorum diebus
 festiuis marie in tinctum granati labo-
 rauerunt quia non licet nisi timeret periculum
 magni damni in tali tinctum. **Item** si tunc
 studuit in quantum potuit audire missam et dei
 verbum ut debet. **Item** si tunc quantum potuit pri-
 dit ut festum celebraret et sacrificaret bonis epi-
 bus ut debet. **Si** mercator uel alius artifex
 in die vel in nocte festi cum suis consociis
 aut laboratoribus aut agricolis fecit ro-
 nem quia non licet. **Si** illis diebus tuemuit
 animalia ab animalibus et scripsit in quatinus mer-
 catione. **Si** notius illis diebus fecit instrumē-
 ta aliquorum coniectum quia non licet nisi ex
 magis necessitate vel suadente pietate et pa-
 ce et humore. **Si** scriptor in festo scripsit pro

p̄cio quia nō licet n̄ ſcolarib⁹ t̄pate ſuos ſer-
mones aut lēones ānotāe et ſilia parua
dūmō t̄j ſine p̄cio fiat. **N**ō etiā licet h̄is
diebus iur̄is inſiſte p̄prie ſcriptūe. **S**i ſco-
laris in feſto neglecta miſſa et alijs diui-
nis actib⁹ diſputationes ſuas ordinauit
aut extitit in mane ſolem̄is diei q̄ nō
licet. **S**i conſiliarius ſe aggregat conſilio
in mane diei feſti omiſſa miſſa q̄ non
licet niſi fiet ex magna n̄citate aut pie-
tate. **S**i in die feſto condurit op̄arios faciē-
do pactū cū eis q̄ nō licet vel ſi detulit ſol-
uere ſollarū vel mercedē op̄arijs q̄ nō de-
bet ſeruāe ſolucōem vſq̄ ad diē feſtū ſed
an̄ cū indiguerit p̄ſtāe. **L**ū leuitia. i. ſc̄p-
tū eſt nō morabit̄ opus mercc̄narij tui a-
pud te vſq̄ mane. **S**i in die feſto ſuos de-
bitores requiſiuit vel debita exegit quia
nō licet. **S**i in die feſto fecit ſecta. coronas
aut ſimiles vanitates q̄ nō licet. **S**i vaca-
uit piſcationi. venatori. aucupatori ā alijs
ſilibus. **S**i in etiā loquendo. vel aliū ſtre-
pitū faciendo intrupit ſiue impediuit
diuinū officiū ſiue dei verba. **S**i mulier
in etiā velatū caput nō habuit q̄ tenetur
Si ſtenter ſibi p̄auit ocaſionē laborandi i die feſto
quia non licet. **A**

Si nō orauit mente attenta quia ad hoc co-
 nati debet ut in festis ad min⁹ mens afe-
 ris separata ordinis tpe libe deū oret **S**i di-
 uino officio dū potuit nō interfuit et si diu-
 nū officiū deuote et attente nō audiuit cū
 reuerencia et honore **S**i stando ad officiū
 magis delectatus ē voce cantantiū vel orga-
 norū sono q̄ verbis et meditationibz sacris
Si diebus festiuis verbū dei vel dīna officia
 cū tedio audiuit et nō libent̄ interfuit q̄ mo-
 dici sibi p̄fuit Tenetur enī quilibz xpian⁹
 missam integrā audire attento et deuoto cor-
 de et cū euāgelū legitur pedest̄ stāre et ad-
 uertē et cū ihesu nomē noiātur genuflectē
 seu inclināre **S**i vidua tanq̄ desperata ex
 morte viri sui p̄ annū vel mēsem sū mis-
 sa in domo reclusa p̄māsit q̄ mōilit̄ pecca-
 uit **S**i in die festo retinuit in domo filias
 nubiles aut filios vel etiā faūlos seu fa-
 mulas p̄p̄ quācūqz cām ne missā audie-
 rint q̄ a mōili culpa excusāi nō valent
Si missā obnūsit ex cōtemptu vel cupi-
 dine luamdi vel itinendi vel causa eū-
 di ad solatia vel cōuiuia ul' ex negligē-
 tia ul' ex ignorantia cūssa q̄ mōilit̄ pec-
 cauit totiens quociēs dimisit ex simili
 causa **S**i p̄b̄ dimisit missam p̄p̄iam pro

peculiam ex de re. mis. c. 2. **¶** Si vero simplex est
persona et simplicitate hoc fecit excusari videtur
¶ Si in die festo audiuit missam in aliena proclia
sine licentia sui pastoris. **¶** Dimittentes autem
missam propter infirmitatem vel ex tali occasione
quam evitare non possunt neque dimittere ut servare
firmo erubescere in castris et similia que excusata
causa procedunt excusantur. **¶** Quelle etiam que a
parentibus dimittuntur videntur excusari non autem
euntes ad coreas vel vidue que manent clausae
in domo de quibus. **¶** S. d. A. ab hoc iam dicto. **¶** 31

De quinto precepto scilicet habeas in honore parentes
¶ Et primo si parentibus non obedivit in licitis
et honestis quantacumque etiam parvus quod
morale est. **¶** Deus tamen si ex negligencia et trepidatione
non multi ponderis. **¶** Si non reuerent se habuit
in alloquendo et assurgendo sed contendit et
locutus est dure cum eis vel provocauit eos ad
iram vel non supportauit eis. **¶** Si non impleuit
legata facta ab eis et praecepit ad pias cau-
sas sed multum distulit propter incommoditatem
cum tamen posset quod morale est. **¶** Si tempore senectutis
vel infirmitatis eorum aut alijs magnis ne-
cessitatibus non prouidit eis cum potuisset quod
morale est. **¶** Si in tractandis eorum negotijs
non fuit fidelis. **¶** Si dixit parentibus verba contumeliosa
vel opprobriosa quod est morale. **¶** Si blas-

phemauit eos viuos aut defunctos qd est
moile. **S**i verberauit eos etiā leuit. a deri-
sit qd ē simile moile et graue. **S**i ppter aua-
ritia aut libertate. ul' infirmitate eorū a
senectute vel alia quacūq; causa desidera-
uit eorū mortē. **S**i post mortē eorū nō fuit
memor aiārū eorū. **S**i pū spūalis. pastor
uel superior suo aut eū baptisanti vel ad
baptisandū tenenti vel eius confessionem
audienti vel aliqd simile facienti. nō exhi-
buit debitū honorē. vel si ei nō obeduit i
rebus spūalibus vel si aliquē ex eis blas-
phemauit aut derisit. aut de ipd murmu-
rauit. **S**i pūbus tpalib; ut sūt dñi et supio-
res seculares et eorū officialib; nō obedi-
uit in tpalib; rei publice.

**De gubernatiōe
parentū quo ad filios et familiam**

Si pntes nō prouiderit magnis ncita-
tibus victus et vestitus filiorū et vxoris
seu seruorū cū possent s; ex auaritia et
cupiditate obmittit quod moile ē. **S**i ppter
auaritia vel crudelitātē filios suos etiā
illegitimos misit ad hospitale ul' seruos
q; bñ sibi seruiūt qd etiā moile ē. **S**i
nō adhibuit diligentia ad hoc ut fieret
boni et mandata dei ecclie obseruaret viz

de confessione comunione et audicione mis-
se de honestate vite et hmoi In quibz pntes
maxime laborae et insiste debent cu filij
adhuc sut in iuuenili etate et tenem i qua
flectibiles docibiles et corrigibiles sut et
hor tam doctina verboru q exemplo ope-
ru et discipline correctoe Et si in hor nota-
bilem comiserit negligentia no curando
vel negligendo talia moile peccat Alias
vero venialit **S**i vxori verba cotucliosa
dixit sz vocando sortu et hmoi vl ver-
berando aspere sine causa conabili qe
moile **P**otest tn vni mulieri bn satis
dure et aspe loqui si viderit expedire
Si vxor contendit cu viro illicite nolens
obedire ex hoc puocat eu ad blasphemā
du deu vel scos vel ad aliud magnu i-
conuenies moile e q occasione dedit ad
hmoi **S**i vir pmittit vxore pluimas
vanitates face q puocat ad lasciuia ut
ornato fatuos aut turpidiatos cantus
face vel similia qd moile videtur **S**i
vero no fit multo excessus videri veiale
Mat que mittit filias ad coreas et ali-
as vanitates et no mittit vel ducit eas

ad missam audiendam vel confessionem faciendam
aut gloriam recipiendum et huiusmodi. non videtur
excusari posse a mortali. **S**i nimis dure vel mi-
nis timuisse se habuit in gubernatione familie
in quo omnes quasi delinquit etiam profecto con-
ter venialiter. di. 26. qualis. **¶**

De quinto precepto scilicet Non occides

Occidit ex ordine iuris aliquem volunta-
rie vel propter intentionem a casu dando
operam rei illicitam. ut in ludo nocivo scilicet ad pi-
tionem saporis vel similem seu etiam rei licite si
adhibendo debitam diligentiam ut picinando te-
gulas de tecto incurraspectu quod mortale est
et casus tantum reservatus Episcopo. **¶** Item si ex
necessitate evitabili. vel etiam inevitabili ad
quam debeat excusari ut quod adulter dephen-
sus a viro adultere. ut evadere mortem occidit
ipsum virum adultere. **¶** Item semper interrogandum est
de causa homicidii. **S**i iudex occidit vel
ad occidendum iudicat aliquem innocentem
secundum iura vel nocentem si propter ordinem iuris
vel secundum processum ordinatum si non habes
legitimum dominium. vel habes potestatem
si non ex iustissimo ex vindicta et aua-
ritia. vel crudelitate. quod mortale est et
casus Episcopalis excepto ultimo puncto
mortis. **S**i mulier gravida percussit

sibi aborti per medicinas vel labores vel alia
modū etiā si nō sequatur effectus quod mortale
ē in ea et in quocūq; ad hoc consulēte et coo-
perante nō tamē est casus ep̄alis si vero se-
quatur effectus et puerperū erat formatū
homicidū in ea et etiā in cooperante et co-
sultente in hoc et est ep̄alis casus et alicubi
p constitutiones synodales ē extatō. **S**i mu-
lier occidit filiū sponte ad occultandū crimē
suū grauissimū et grauius si puer nō sit adhuc bap-
tizatus. **S**i pat̄ filiū vel frat̄ fr̄em vel vir uxorem
ppter adulteriū si uxor unū ppter odū vel amorem
alterius. vel si filius patrē aut matrē ex ira
auaricia occidit qd̄ grauissimū est et dignū
magna pena et casus. **E**p̄o tñ reseruatus.
Et nota qd̄ cōter ep̄i solent mittere p casu ho-
micidij illos q̄ ire pnt ad p̄narios curie ad
terrore aliorū tñ si volūt possūt absolue p
seip̄os aut suos p̄narios. **S**i mat̄ uel nūtr̄
suffocat filiū quē tenet iux̄ se in lō inadu-
tent opprimēs eū quod mortale ē ppter negligē-
tiam et casus ep̄o reseruatus. **S**i grauida
mulier ppter intencionē seu ppositū abortū
facit si cōmisisset in hoc nōbile negligē-
tiā qz nimis saltauit vel qz nimis morōi

nate laborauit vel ppter inordinatas lasciuias non
 eet absq; molli. Idem in viro ubi alio pueniente
 eam unde hoc sequatur. **P**ecus si no est i culpa
Si quis mutilat membrū alicuius vel amputat ā
 alias inutile reddit. ex ordine iuris. ut vulneāt
 aut alias pcutit aliquē ex iniuria molliē peccat
Ite si iuste incarcerationat ut tenet p violentiā qd
 nec libe possit abire n hoc facit ad pūctū impe
 diendo malū eius ppositū quē in eo considerat
In vero alit fecerit. et in clericū etiā solū pma
 tonsurā habentē cōtātū est. **S**i quis alicuius mor
 tui corpus exhumauerit et in frustū cōderit ad
 coquendū et ossa a carnib; euellendū. ut ea ad p
 tes alias deferat sepelienda. etiā si mortuus
 ille ibidem eligisset sepulturā. cōtātus ē et ab
 solutio illius tantū ppe rseruata. ut in cōtra do
 nusa. viij. **S**i quis verbo s. mandando psuade
 do. ratificando incitando coopatur ad aliq; pre
 dictorū in mortē vel aliquā lesionē corpalem
 molliē peccat. etiā si no sequatur effectus. **I**n
 vō sequitur effectus gruius peccat. **E**t si per
 cussus vel incarcerationatus et hmoi eet clericus
 vel religiosus in quolib; pdictorū casu pui
 nens uel includens eet cōtātus. n eet platus
 qui hoc facit ad corrigendū. **E**t ubi i pdictis
 salū mandato uel consilio cooparatione uel
 facto esset enormis iniuria clerico facta. non

posset petrans absolui atrim sedem aplicā ut le
gatu eius aut sūmū pmarū **H**ecus si nō eēt enor
mis de hmoi habes diffyse in e parte **H**ūme. t. i.
c. i. **E**n quis interfici fecit vel mandauit aliquē
xpianū assessinos etiā si nō sequitur effectus
est exatus et depositus ab oī gradu ordine et
dignitate seculari et ecclāstica et similiter recep
tor vel defensor hmoi assessinorū ex de homici
dis ne p huām li. vi **D**icitur assessini hēti
qđ etiā vide in quarta pte **H**ūme. ti. i. **E**n quis
desiderat mortē alterius deliberata rōne i ma
lū eius siue ex odio vel inuidia uel auaricia
vel ut habeat bona eius ut ex luxuria ut aliā
accipiat vel ex supbia ut succedat in placōne
vel ex acidia ne habeat laborem gubernadi
In quolibz horū cōmittitur mōile pccm **H**ec
aut si hoc desiderat ne ille amplius deū of
fendat uel ne peior efficiatur aut ne bonis vi
ris aut ecclē dei noceat sicut tuāni **E**t si qđ
ex impaencia et ira seipm iniuriōse pccat
peccat mōiliter **E**t si ē clericus est exatus
Hecus si ex zelo deuotionis ut ad expmēdas
temptaciones nō tñ ex hoc licet abscondere
menbrū aliqđ quia hoc faciendo peccat mor
talit et eēt irregularis **E**t si clericus est
exatus **E**n occidisset vel vulnēisset i loco
sacō eēt sacrilegiū et etiā violata **E**n p vio

lencia etiā si eēt officialis malefactores vel
debitores eduxit de loco sacro ut fecit cape absq[ue]
speali mandato supior[um] peccauit mortalit[er]

Si fecit torneamentū v[el] fieri fecit vel aliud sp[eci]e
tacilū. vbi sit p[er]iculū vite peccauit mōrle

Si testificatus est iniuste vel false contra aliquē
q[ui]d est mōrle

Si liberacionem alicui[us] cōdemp-
nati impediuit vel de morte euidente cepit

et reduxit **S**i neglerit a morte aliquē libe-
rāre cū posset

Si iactū lapidis vel balyste et
h[ui]usmōdi cōsuluit vel fecit ex quo mors secuta

est **S**i suaserit alicui ciuitatē aut castra cape
aut alit[er] guerrā facē. et ind[em] mors secuta est

Si venenū mulieri pregnāti vel alt[er]i dedit
vel si viro v[el] mulieri ob amorē aliqd ad

manducandū dedit ex quo mors secuta est

Si t[em]p[or]e famis primos suos occidit. eis vic-
tualia denegando et occultando cū h[ab]eret

supflua vel alio t[em]p[or]e positos in n[ec]essitate ex-
trema **S**i detinuit p[ro]p[ri]ū pauperū p[er]sonarū

videndo eas positas in extremo **S**i seduxit
aliquē ad p[ec]cātū mōrle faciendū p[er] se vel p[er]

aliū p[er] se uel p[er] alio **S**i malo exemplo auias
occidit. verbis s[ed] gestibus et vanitatibus

et h[ui]usmōdi **De 6° p[re]cepto vii^o d[icitur] me habebis** **Li 8**

Sciās primo q[uod] luxuria q[ue] cōmittitur
ex m[ul]timōtiū semp[er] facit mōrle p[ec]cātū

in speciebus oibus suis. que hic om̃s ponūt
et ergo distinde oportet confitei et interrogā
si ex se confitens nō dicit **N**ullo modo tñ de
oibus hys ē interrogandū ne quis discat per
catū qđ prius nesciuit **S**i put cōuenit pso
nis que confitentur **E**t cū habetur aliqua spēs
specialiter tñ ultima nō est semp vltia descē
dū ad omēs cūstancias p̃ticularēs nō nātā
rias **E**t ideo caute et honesto mō interrogā
dū est de hmoi p̃catō **Q**uoniam igitur si cogno
uit solutus solutā qđ fornicatio dicitur et
interrogandū est si fuit mētrix vel serua sua
vel vidua et si eā ad hoc induxit **S**i tenuit
cōcubinā et q̃nto tpe quia vltia fornicatioē
est ibi scandalū p̃moriū quia publicā facit
fornicationē **S**i virginē deflorauit ex mū
monia quod dī stuprū et si sedurit eā p̃mit
tendo eā velle ducē in uxorem cogendus est
in foro consciē vel ducē eam vel dotāe si p̃t
inuiriatus est etiā p̃ntibus illius in hoc si
nesciuerūt **S**i cognouit uxorem alterius
vel ip̃e uxoriatus cognouit solutā qđ adul
terū dī et est duplex adulterū si vtrq̃ sit i
māmonio legitimo constitutū **S**i intulit vio
lentiā alicui qđ dī raptū et si etiā cōi volūta
tem parentū suorū hoc facit grauius pec
cat si fuit talis rapta nupta vl virgo vel

monialis adhuc gnuus. **S**i cognouit consang
 uinea sua vel vxoris sue vsq; ad quartū grā u
 sanguinitatis vel affinitatis inclusue qd dī
 incestus. Idem de muliere q̄ simili mō pmittit
 se cognosci a sanguineo viri sui. Idem. **S**i pī
 gnovit filiam adoptiuā. aut filiā adoptiue filie.
 aut vxorem vel filiā filij adoptiui. Aut etiā si fi
 lius adoptiuus cognouit filiā naturālē aut vxo
 rem adoptantis. que oīa faciūt incestū. **S**i g
 novit filiastrā suā scient. q̄ tūc vltia incestum
 quē cōmisit nō p̄t amplius a mtrē petere debitū
Si gnovit monialē vel habentē p̄fessionē casti
 tatis. scelus opatus ē et dī sacrilegiū. Idem si mu
 lier cū clēico in sacris ordinibus constituto vlt re
 ligioso. plato. ordinato et hmoi. **S**i gnovit cō
 mrem. ul quā tenuit ad baptisimū s. filiā suam
 spūālem et dī incestus vel sacrilegiū. Idem de
 muliere cū cōp̄e ul filio spūali et hmoi. **S**i sus
 ceptis cognouit filiā suscipientis vel vxorem
 eiusdē etiā incestū cōmisit. **S**imilit̄ fit de cōfir
 matione. **S**i p̄ semetipm vigilans volūtarie
 se polluit. vel manibz p̄p̄is vel alijs modis
 quod dī mollicies. **S**i masculus opatus est
 turpitudine cū masculo. vel feiā cū feiā. vel
 vir cū muliere ex vas debitū qd dī Sodomitū
 cū et est gnuissimū oīm. **S**i cū brutis opato

es nephas et cū quibus qd' dī bestialitas. **I**n die-
bus festis aliquod horū opatus. q' magis gra-
ue. Et s'm aliquos h'mōi circūstancias nat' est
d'fitei q' mutat spēm p'cā quia si in ecclā v' loco
sac' aliqd' horū cōmisit vltm hoc quod fecit opa-
tus est ecclā sacrilegiū et ob grauius p'cā. **D**e
p'cā que d'mittitur in cōiugio et actibz inhonestis
vel tactibus et osculis aut verbis et h'mōi
dicetur infra. c. de luxuria. **D**e septimo p'cepto
v'z. **N**on furtum facies

Et p'mo de v'supatione rei aliene q' in hoc
p'hibetur p'cepto. Nota q' in omibz infra
scriptis sp'ebus ē p'cā mōile et tenetur ad resti-
tutionem ei a quo est r'cepta res q' si ille nō inue-
nitur vel ignoratur paup'ibz erogetur. Et nota
q' nō solū qui accipit s' h'edes ecclā eius tenentur
si tñ ad eos de bonis illis p'uentū sit. **S**i abstulit
rem alienā occulte inuito d'nō nō solū ab extrā-
neo s' ecclā filius a p'ntibz vxor a vno seruus a
d'nō discipulus a m'g'ro socius a socio cōsangu-
ineus a cōsanguineo q' semp furtū est. Et si fue-
rit nōbile aliqd' damnu' mōile est et tenetur
ad restitutionē. **D**ecus si quid minimū ut fructus
et h'mōi. **S**i furatus est oues agnos oua aut
pulos aut colūbas aut fructus agrorū. **S**i aran-
do vel alias cūcinando furatus est alienā tiam
qua tenetur ad restitutionē totius damni. **S**i

summi dedit consiliū aut modū furandi aut aliqd
 auxiliū quia tenetur insolidū si p̄babiliter creditur
 ex suo consilio et h̄mōi damna fuisse sciatum
Si vidit fieri furtū et dolose zelauit quia tenetur
 ad restitutionē si ex officio habebat impedire

Si interrogatus de furto ei noto tacuit. q̄ tenetur
 manifestare **S**i sciens emit rem furatā q̄ tenetur
 restituere **S**i comedit aut bibit aut induit de re
 bus furatis quia tenetur de omnibus q̄ sic cō
 supsit. nisi egerit causā spoliatorū monendo
 et inducendo furem. vel captoiem ad debitā
 restitutionē **S**i vxor p̄ annū vixit de rebus q̄
 vir eius furatus est. quia potius debet vult
 de elemosinis **S**i furatus est aliqd vsurario
 vel alteri ut ind faciat elemosinā. p̄ aū illius
 quia nō sūt facienda mala vt veniat bona

Si rem sibi mutuata retinuit **Fraudulencia**
 fraudulenti. vel alie rem alterius ad manus
 suas veniente nō restituit n̄ ille de suo habet
 tantūdem certitudinaliter quod nō vellet res
 tituere **S**i inuenta que nō habentur p̄ delict
 to. nō restituit si ad sibi retinendū accepit **S**i
 inquisitione facta si nō expitur debet paupibz
 dāe alias peccat mōiliter. nisi ip̄i indigenti hō
 daretur **D**e thesauris inuentis statuit cōsuetudinē

Si re pignoriata vsus est ad vsu[m] cōsumente[m] ad
sui utilitatem cōi volūtatem dñi illius rei quia
tenetur de vsu pignoris Idem de sua culpa alias quo
cuiusmodi pignus deterioratū est **S**i re immodata vsa
est ad ad aliū vsū q̄ fuit immodatata vel si rede
posita sine licentia deponentis vsus ē nisi p̄su
mat dñm rei eē contentū quia tenetur de deteri
oratione illius rei **S**i religiosus de tibus mona
sterij sine licentia superioris habita v[el] p̄supta a
liquid accepit Idem si aliquid t̄cepit vel reti
net occulte p se qd̄ mōile est et ap̄uētariū **S**i
platus expendit in turpes vsus bona eccl̄e
deputata ip̄ius t̄p̄atōni vel paupibz vel bō
monasterij **S**i t̄cepit a religiosis aliquid sine
causa rationabili. s̄z p turpitudine vel ludicr
quisione vel causa amicitie et p̄ntele sine
aliqua indigentia q̄ tenetur ad restituti
onem **D**e finculentia etiā nota q̄ sit ī s̄bā
rei vendendo vnā rem p alia v[iz] si vinū līm
phatū p puro vendidit vel carnes pecudinas
p castratis aut cerā et alia aromata nō p̄m
s̄ myrta alijs tibus et hmoi. vel in qualitate
ut rem prauā p bona ut pānū ferrū corēū aro
mata aialia fructus et hmoi defectuosa et
si ea vendit p bonis. vel in q̄ntitate dando

mensuras diminutas et pondera ut xi. vinctas
 p libra et hmoi. In hys si nobilit' dimiscat pri
 mu peccat mortu' et tenetur ad restitutione si
 paru nec plus intendens venialit' et paupibz
 eroget. **Si** vendidit rem aliquā mltro maiori pao
 q̄ valeat. scdm comune estimacione illius tps
 aduertent' peccat mortu'. et tenetur ad restitucio
 nem si primus nobilit' leditur. Secus si paru. **Idē**
 si emat miori pao q̄ valeat et hoc si veniat ex
 ignorancia ul' impericia venditoris. **Si** fraudauit
 iustas gabellas et pedagias. q̄ tenetur coi
 tati restituere. etiā si multū ul' paru fraudauit
Si etiā mltū defraudauit mortu' peccauit. **Si**
 emendo aut vendendo cū fraudis mentitus est
 q̄ quociens hoc facit scient' totiens peccat
 mortalit' et tenetur ad restitutione. **Si** due
 nit cū mercatoribz ut ip̄e solus vendet p
 oibus quia illiatū pactū est. **Si** in ciuitate
 impetrauit. ut ip̄i soli vendē liceat. quia
 scdm leges. debz oī bono suo spoliati et ppte
 ria exilio damnari. Et hec etiā pena tui
 bit concedentibz hmoi licenciā. **Qui** qui
 grauauit subditos in collectis ul' emctio
 bus iniustis q̄ tenetur ad restitutionem
Qui distribuāt p̄sticias scient' aliquem

grauantes cō debitū tenētur de damnis
Si capuit rem alterius violent *de impina*
q̄ mole est et ultra hoc tenetur ad restituci-
onem. **S**i rem raptā inique celauit q̄ tenetur
ad restitutionē in solidū si ex hoc impedita
fuit restitutio. **S**i fuerit punita i p̄dāns per
mare quostūq; cōmīter q̄ ultra p̄m et res-
titutionē est exātus exatōe p̄ali. **B**eaus tñ
est de illis qui hoc faciūt cō certos aliquos
cū quibus habent bellū. **S**i dep̄dauit cōmi-
petas cātes et redeātes ad urbē vel portā-
tes nccāria ad vsū. **I**urie ultra p̄m exātus
est exatōe p̄ali. **S**i in bello iniusto dep̄-
datus est aliquē ultra mole p̄m et restitu-
cionem nō debz absolui nisi firmit̄ pponat &
disponat se amplius nō intesse hmoi v̄l alio
bello iniusto. **S**i in bello iusto abstulit aliqd
ab amicis sicut qñz faciūt stipendarij v̄l etiā
si abstulit aliqd ab eccl̄is inimicorū quia te-
netur ad restitutionem. **N**ō q̄ om̄s dantes
consiliū ad aggrediendū vel sumendū ali-
quod bellū iniustū sine quorū cōsilio non
fuiſſet factū vel nō poterit fieri tenentur
in solidū de oībus damnis inde secutis. **S**i
partipauit in crimē impine ul̄ furti vel
alterius iniuste damnationis in aliquo

infra scriptorū modorū qui in hīs continētur
 versibz **I**ussio consilii cōsensus palpo recursus
 Participans mutus nō obstant nō manifestans
Tenetur insolidū de oī damno inde secuto. quo
 usq; illi q̄ passus est sit satisfactū **I**ntellige tñ
Iussione vel consilio vel cōsensu coopacionis
 vel palporū adulatione vel recursu recepta
 tione latronū vel rerū ablatarū talit̄ qd̄ sine
 hoc nō fuisset fca rapina ul' damnu alias
 nō tenetur n̄ inq̄tū puenisset ad eū de re mp
 ta vel de quāto damno fecisset cū suis vl' qñ
 tū plus fuisset factū p̄t aliquod p̄dictorū
 ab eo factorū **Q**uātū ad secūdū versū nota
 q nō obstant nō manifestans et mutus te
 netur qñ est officialis et p̄t impedire dam
 nū et nō facit. alias enim etiā nō tenetur
Cūta vō ad p̄ticipacionē **I**stū p̄t fieri mlt̄
 tipliciter. vno mō pcurando cū alijs ad ra
 piendū. et tūc tenetur ad illud quod crepit
 vl' dammificauit. si tamē nō fuit in causā p̄i
 apali vl' quasi **S**edō mō recipiendo p̄ viā domi
 de rapina et de illo tenetur **T**ercio p̄ cōsus
 p̄tione rapine in victu et vestitu et hmoi
 sicut famulus raptoris. et vsurarius q̄ oīa

habet de impina et vsu et tenetur de illo qđ
cōsumit Quid autē debeat talis facē vide in
Huma Quarto mō p dotacionē. vt viz ma
ritus qui sciebat socerū suū nō habē n̄ bō
nupta vel de vsu quia nō p̄t recipē do
tem ab illo Si recepit tenetur ad restitucio
nem Filia autem cū remanet vidua tene
tur restituē dotem qđ de alieno ē Si vero
nesciebat maritus socerū suū esse talem
tūc diuersa ē opinio doc. vtrū possit te
nere maritus si filia vidua tenetur Qui
to p̄t emptionem rei rapte vel fūnte
et si scienter hoc fecerit ob sui vtilitatē
vltra mortale pccm tenetur restituē si
invenire poterit dñm rei si vero non
invenire poterit paupibus erogabit vel pre
cū eius etiā si iam cōsumpsit Si ignorā
ter siue ignorancia vris siue facti. a
pccō p̄t excusari qñ tñ sat tenetur resti
tuere si nō distraxit etiā pccō petito a
dñō rei Si repetat a venditorē si p̄t Idē
de omnibus qui successime emerēt h̄mō
rem n̄ prius distraxerint illā qđ si bō
fide erūs distraxerit vendendo nō tene^r

ipse sed emens De his vide plenius in hūma
 stā parte ti. **I**ntrogandū est ergo de pōas
 noue modis dictorū versut singularit
 Et pmo si iussit fieri rapina aut si eius
 noie facta est molit peccauit et tenet
 insolidū si alit q̄ ex eius mandato facta
 nō fuisset alias tenetur p̄ q̄nto ut supra
Si raptori consiliū dedit ad rapiendū q̄
 tenetur insolidū si ex suo cōsilio factū sit **S**i
 consensit rapine cooperando tenet siliter
 insolidū eodem modo **S**i adulatus ē rap
 tori q̄si strenuo et bñfacienti tenet inso
 lidū si ex hoc damnu secutū est **S**i rap
 torem vel rem raptā receptauit ul inique
 celauit q̄ tenetur insolidū si ex hoc damnu
 secutū est ul impedita fuit restitutio **S**i
 vidit rapinā fieri et nō obstitit cū possi v̄
 si celauit et nō manifestauit q̄ si official
 erat tenetur ad restitutionē alias nō **S**i
 pcurauit cū alijs ad rapiendū q̄ tenetur
 insolidū si ex eius sequela ul fauore rap
 tores hoc fecerūt si aut sine ipō fecissent
 tenetur de q̄nto puenit ad eū. v̄ de eo qd
 ipē damificauit **S**i recepit p viā domi
 de rapina quia ad illud tenetur qd recepit

In in victu et vestitu consumpsit de rebus rapie
q̄ tenetur ad illud qđ consumpsit nisi talia re
cipet in agendo causam spoliatoru monedo
et inducendo raptore it **I**n dotem recepit
a raptore vel usurario. quia tenet ut sup
declaratu est **I**n scient' emit de rebus rap
tis vel furatis q̄ restitue tenetur **I**n aut
ignorant' nō tenetur nisi ad sua noticiā
puenerit q̄ res rapta fuit ut s̄ **I**n quis
impediuit alios iniuste a consecutione ali
cuius bñficii vel officii eccl̄astici vel secularis
ubi eāt iam acquisitū ius. tenetur ad resti
tutionē talis damni **I**n autē nodū erat sibi
ius acquisitū sed erat in via ut acquireret
tenet' ad arbitriū boni viri q̄ntū pot illud
dammū in illo dubio estimari **S**imilit' qui
iniuste deicit ab obtento vel p̄curat alios
eici **H**ecus aut cū iuste p̄cedit **Q**ui infert
dammū qđ in specie restitui nō pot ut mu
tilacio menbru vel simile ut manū am
putando cū qua ille se nutriendo sarbe
bat vel virginitatē puellē aufendo p̄a
pue p̄ violentiā vel seductionē. v̄ etiā
mortē alicui infendo qui suo labōe se et
familiā suā nutrebat aut scient' dando
v̄ vendendo equū claudicante v̄ alias
noticiū aut etiā aliud aiat ad vecturā
vel aliū vsti et nō emptori indicando

illud notumētū vnde sibi postea aliud sequit̃
 damnū et hmoi. tenet̃ satisfacc̃ de hmoi ad
 arbitriū boni viri. **S**i mulier supposuit sibi
 partū alienū vel concepit p̃ adulterū nesciē
 te viro tenetur viro de omib; expensis factis
 filio putatiuo et consanguineis idest filiis vel
 alijs hēdibus p̃ hīs que puenerūt ad eū non
 tamē tenetur illa mulier manifestare fāmā
 p̃iculo vite sue. **H** quid agendū sit vide in
 hūma scdā pte ti. **S**i fuerit officialis ali
 cuius cōtatis vel ciuitatis aut dñi puta
 camerarius Thesaurarius aut notarius
 vel siml vel aliud officiū habens p̃ quo
 est sufficient̃ salariatus nec contentus
 illo salario a p̃sonis in quib; suum exequit̃
 officiū exigit vel extorquet aliqd vltm suū
 salariū p̃fatu nec puto q̃ extruset eū con
 suetudo sicut nec rapina p̃pterea em̃ statu
 tur salaria ne talis vltm hoc aliquid petat
 vnde et peccat talis et debet paupib; ero
 gare quid dico: quia difficile est semp̃ illud
 reddē illis a quibus recepit maxime cum
 modicū fuerit et p̃sona inueniri nō p̃t
 vñ illud receptū est vel nescitur. **S**i cū pe
 cunijs q̃s habet cōtatis in deposito negocia
 tur et siquidē cū eis lucretur p̃ contractus

usurarios tenetur restituere ei a quo accepit. Si
per contractum licitum videtur teneri saltem per partem con-
tati vel pauperibus erogare parte. Si usurpauit
sibi bona civitatis aut iura patronatus. aduo-
cationis. et huiusmodi quia ultra modum tenetur
restituere. Si cepit aut pro se impetravit ali-
qua bona civium spoliatorum vel expulso-
rum tenetur ad restitutionem. Si quis ingres-
sum in religionem bonam et approbatam educat
vel per violentiam vel per suasionem ultra partem mor-
le commissum et extractionem. cum infert violentiam
personae. tenetur illam vel aliam remedium ad re-
ligionem in satisfactionem vel tenetur ipse
gredi si non habet impedimentum de pe. et re
de eo. Qui autem ea qui intendit ingredi
aliquam religionem. a suo bono proposito re-
vocat etiam si non dum ingressus fuerat eo-
dem modo videtur peccare et puniri debere.

De furto rerum sacrarum quod sacrilegium dicitur

Si imposuit vel dedit super hoc consilium
ut imponerentur clericis vel personis ecclia-
sticis collae vel extractiones. non habita licentia
a romano pontifice. Si secuta est effectus. ultra
modum et obligationem ad restitutionem non
desistat post ammonitionem est excommunicatus. Si
fecit vel fieri fecit a desuper. Soluit statuta

cōm cōmānū libertatē vltra mōrle tenetur de
 dānis et ē cōratus ipse et scriptoēs et iudican-
 tes **E**a tñ vide plenius .s. in .i. pte **S**i ac-
 cepit pñonatu de nouo alicuius vacantis ecclie
 monasterij vel locor piorū vel bona ipōrū
 locorū vacānū de hoc vide .s. in pma pte **S**i
 vsurpauit bona hospitaliū vel aliorū pioz
 aut bona religiosorū aut pauperū aut rem
 ecclie aut bō capituli aut collegij **S**i abstu-
 lit rem sacraū vt calicē pamenta et hmoi
 de loco sacro v de ecclia aut rem sacra de loco
 nō sacro ā rem nō sacra de loco sacro **S**i e-
 mit aliquid de pecunia ecclie quia talis pos-
 sessio ecclie est **S**i effregit locū sacraū vel locū
 religiosorū vt portas ecclie vel portas co-
 uentus aut monasterij q̄ vltra pñm
 et obligacionē ad satisfaciendū de in-
 iuria et de damno est cōratus si tamē hoc
 fecit iniuriōse et violentē et ante denū-
 ciationē p̄t absolui a dyocesano de post
 vero a solo ppā seu sūmo pñario **I**dem
 iudiciū est si incendiū fecit studiosē et
 iniuriōse in p̄dictis locis **I**ncendarij
 aut aliorū locorū de iure cōm nō sūt cōrati
In aliquibz tñ locis p̄ synodales consti-
 tuciones sūt cōrati **S**i legata facta

eccl'is et alijs p'p'is locis à paup'ibz nō solū in
tegre soluit s; etiā solucionem differt quia
peccat mōrāl' nō legitimo impedimēto im
pediatur. In aliquibz v'co locis ē extatū p
synodalia statuta. Si nō dedit laycus de
cimas suas q's tenetur et solucione faciat
ut consuetū est et specialit' eccl'asticis p'so
nis. ultra p'ctū tenetur ad restitutionē

Si mutuauit pecuniā nūcū. **Usū**
tam vel aliqd eorū que vsu cōsumūtur ut
frumētū vinū. oleū et h'mōi cū intēcione
aliquid recipiendi ultra suū capitale mōr
le est et illud qd' ultra recepit tenetur res
tituere. Si mutuauit supra pignus aliqd
rei mobilis. vel rei īmobilis. vt sup vestes
vel equū et h'mōi. aut sup domū aut agrū
vt simile. et interī accipit vsū pignoris
illius. donec rēcipiat pecuniā suā quia
vsū ē. Exipitur tñ casus. s. Cū gener ac
cipit possessionē in pignus a socero suo q
usq; ille donauerit sibi dotem et si ip'e gen
sustinet onera m'rimonijs. s. nutriet v'orē
Si deposuit pecuniā penes mercatorem
vel artificē cū intēcione rēcipiendi aliqd
utilitatis. h'z nō faciat pactū sup hoc sed
ponit in discrezione eius volens in oī

cui capitale suū saluū ēē. quia usum ē. **S**i
 si vult p̄cipaē tam de damno q̄ etiā de
 lucro. sic licet etiā cū pacto. **E**t in hoc q̄q̄
 solent offendē mulieres de dotibus suis. **E**t
 dicuntur deposita vulgarit̄ s̄ usum est. **S**i
 quis p̄t pecuniā mutuata alicui petit r̄
 sperat p̄cipalit̄ ab eo aliqd̄ obsequiū v̄
 utilitatem que p̄cio possit estimari. ut op̄a
 boum vel p̄sone. ad colendū terrā v̄ ali.
 ud. v̄ mutacōem sui inuicti. v̄ cuiusq̄q̄
 rei v̄ aliqd̄ reuēt ut molat in mōledi.
 nis suis v̄ v̄ p̄aret sibi b̄ficiū v̄ offi.
 ciū ecclesiasticū v̄ seculāe. vel ut det sibi
 p̄t hō plus de fructibus t̄e eius q̄ colit
 usum ē. **E**t si p̄t hoc nō ab eo cui mu.
 tuat s̄ ab alio v̄ dñi vel citatis r̄e.
 pit utilitatem exm̄ illud debz paup̄ibus
 dāe. **S**i veniente terminō noluit p̄loga.
 tiōē eius concedē n̄ daret sibi aliquid
 q̄ usum est. **S**i in fraudē usure p̄stitit
 decē brachia. **V**l̄ vlnas p̄m̄i vni
 v̄ r̄ipet decem vlnas p̄m̄i alterius q̄
 usum ē. **S**i r̄cepit ab usurario aliqd̄ dona

q̄ tenetur restituere nō illi s̄ illis a q̄bus ip̄e
vsurarius recepat si sua s̄ba tota fuerat de v
sua. **S**i credidit pecuniā p̄ simili pecunia
v̄l rē p̄ simili re estimādo plus valē h̄mōi
t̄p̄e restitutionis vsura ē si fecit cū illa intē
tione vt capet illā meliorationē. **S**i mu
tuauit pecuniā recepturus in certo termino
alterius ḡnis monetā aut aliā rem q̄ plus
valeat aut in alio loco vbi plus valeat quia
tenetur si hac intencione fecit. **S**i mutua
uit nauiganti v̄l eunti ad nūdas cū par
to capiendi aliquid vltra sortē ex eo q̄ sus
cipit in se p̄iculi pecuniarū et meritiū ex
de vsu. nauiganti q̄uis in se suscipit p̄iculi
nichilomin⁹ tamē contract⁹ ille nō est li
citus. **S**i dedit grannū vetus ut postea re
cipiat nouū q̄ vsum ē. si tamē fideiuit
in hoc meliorationē qua p̄t hoc fecerit
ex. e. quo. §. vsuluit et c. **I**n ciuitate. **S**i
notarius rogatus scripsit contractū vsuā
riū. q̄ vltimā p̄am mortale tenetur i so
lidū et similiter si fuit testis in tali iurā
tu. **S**i fuit causa v̄l mediator et exhor
tator int̄ mutuātem ad vsurā et capiē
tem. quia mōilit̄ peccat et ad restitutionē
tenetur. **S**i apposuit p̄am cōtractui praua

intencione. quia vsura est et restituere tenetur.
In tutor vel curator aut factor cuiuscunque. pecunia pupillorum vel patroni. dedit ad vsuram etiam in utilitate illorum. vltima pars mortalemissa tenetur. In causa tamen quo illi non possit vel nolint restituere. illi inquam qui habuerunt utilitatem. nam ipsi principaliter tenentur sed non facientibus ipsis tenetur tutor vel procurator.

In quis accipit sub mutuo ad vsuram non ad prouidendum sue necessitati sed ut faciat vsuram vel ludat vel alias male utatur mortale peccat. Idem si inducat alium ad hoc faciendum quod alias non fecisset.

De cambio

Si fecit cambium et minuta de vno florentino aureo super moneta accepit vel e contra per cambio dedit aliquid secundum commune cursu non est licitum.

Si fecit cambium per litteras reales de loco ad locum non ficta et inde cepit moderatum lucrum quod non est illicitum.

Si fecit cambium quod vulgariter dicitur cambium sicut aut per venetias aut ad libras de grossi vsura est quod ibi realiter est mutuum sub specie lucris. Hec habundat in florentia. **S**i mutuauit aut intencione nichil recipiendi si postea debitor dedit ei aliquid tenetur ad restitutionem si probabiliter credit quod propter mutuum acceptum hoc ei dedit vel creditum ulterius retinendum. Hecus est si ex beniuo

lencia ei dedit. **S**i in emptione fructuum ter-
re vel aliarum rerum ex eo quod ante per aliquos me-
ses quod recipiat huiusmodi fructus vel res alias
precium soluit emit minus iusto precio propter di-
lacionem receptionis dictorum fructuum vel
aliarum rerum. Hecus si hoc faceret cum verisimi-
liter crederet fructus illos aut res alias etiam
posse minus vale tunc receptionis eorundem quod
ut prius usuram faceret. **S**i autem non vendidit
plus iusto et non vult illi quod vendit facere fruc-
tum bonum sicut ei quod dat sibi pecuniam mutua-
tam sic non est usurum. **S**i vendidit aliquam rem
per precium quod ad prius currebat cum pacto quod si
tempore solutionis valeat plus etiam vellet illud
plus. **S**ed etiam si valeat minus non vellet illud
minus quod usurum est. **S**i vero contentus sit tempore
precium illud siue valeat plus siue minus et
sic contingat plus vale non est usurum. **S**i quis
emit domum vel agrum multo minori precio quam
valeat cum pacto quod venditor reumat eam
vel eam cum placuerit pro eodem precio. et ipse
prius emptor interim fructus illarum rerum capi-
at. quod usurum palliatum est. **N**on quod usurarius tene-
tur ad omnia damna que passi fuerint debitorum
propter solutionem usure. **S**i eius consilio aliqua
ciuitas aut dominus dedit suam pecuniam ad

vsuam q̄ vsuarius ē **E**t eodem mō si cōitas
 aut ciuitas aliq̄ recipit pignus aliq̄ et eius
 fructus nō ɔputauit in sorte ex̄ de vsu. **C**on-
 questus. vii. q. i. sic uir xxx. q. iii. si hēs. ff.
 qd̄ me. cā. l. metu. d. **C**ū aduertendū ɔdem
 est de illis q̄ phibē pnt et nō phibent ex̄
 de sen. ex̄. q̄tus. et nō tenetur restituē nisi
 q̄ntū ad eos puenit. **S**i concessit vendidit
 aut locauit aliquā domū vsuarijs ā alijs
 ad cōcendū senq̄ q̄ nō lig. **E**t si p̄arche ar-
 diepi. ā **E**pi ip̄o facto suspensionē incurrēt
Si sūt alij plati ā deici ip̄o facto ex̄cōcēm
 incurrūt **S**i ē vniuersitas. m̄dictū incur-
 rit **E**t si tales talem s̄māz sustinuerūt p̄ mē-
 sem. terre eorū ecia sūt m̄dlate q̄ diu vsuā-
 rj ibi moratur. **S**i fieret statutū in aliqua
 ciuitate q̄ vsure soluatur. v̄b̄ solute nō pos-
 sint restitui. ex̄cōcēti sūt q̄ faciūt hec statuta
 et q̄ indicāt p̄m ip̄a. **N**ō illi q̄ faciūt q̄ faci-
 unt capitula cū iudeis. vt dñi et cōitates
 continencia q̄ possint fenecā. et q̄ vsure
 ab eis extorte. nō possint repeti in iudicio
 et h̄mōi. videntur incidē in hanc ex̄cōcēz
 omēs videlicz dñi q̄ faciūt h̄mōi capitula
 et ciues q̄ hoc ɔsuluūt ex̄ de vsu. ex̄. in **E**le
De emp̄ione denariorū mōtis florentie
 v̄b̄ p̄stis. veneciarū v̄b̄ locis Janue. quia

aliqui ponunt esse usurarium contractum. licet alij co-
tinuum teneant Et ideo nemi consulas ut faciat
factum autem si potes inducere ut post mortem suam
et unius alterius finat iurati vel parte det pau-
peribus bonum erit Si non vult adherens optimi
omni consilio non facile Idempnes In huiusmodi
non secundum doctrinam non est precipitanda sua **Falsificatione**
Si quis falsificat testamentum defunctorum aut al-
liud instrumentum aut litteras vel petitiones aquas
aut aliquo talium scienter utitur. videtur mori-
le et tenetur ad se damnum quod inde sequitur
Si quis falsificauit litteras papales vel talibus scien-
ter utitur. e excomunicatus. cuius absolutio papae re-
seruatur **S**i qui ex falsa causa suggesta. ob-
tinuit aliquam litteram in Curia. que causa si
fuerit expressa. non obtinisset petita. vel quod
ex illis litteris recipit. licet non sit excomunicatus. tamen
tenetur ad restitutionem illius quod sic rece-
pit **S**i quis in bullis papalibus apponit vel
remonet unam litteram vel pactum secundum hosti-
em est excomunicatus excommunicatione papali que fit in Cu-
ria. nam in iure contra hoc non habetur Et hoc si
bulle habent vigorem Nam si expressisset eam
vigore aut valore utputa quia continebat
gratiam ad tempus concessa. et iam expressit
illud tempus. quod si tunc totum videtur. non pro-
pterea incurret quis excommunicationem secundum Rich

Si quis falsificat lras aut sigilla p[re]latoru[m] aut d[omi]n[ic]is vel d[omi]n[ic]u[m]. ultra mo[r]te[m] tenetur ad satisfac-
 tionem om[n]i[um] damnoru[m] inde secutoru[m] Idem de
 falsificante quocu[m]q[ue] libru[m] vel scriptura[m] i[n] dam-
 nu[m] alioru[m] Si quis fecit Alchimia[m] aut falsi-
 ficauit moneta[m]. q[uod] ultra mortale tenetur ad is-
 titutione[m] Idem si falsis scient[ur] utitur et si in
 hoc deceptus fuit Si quis falsificauit men-
 suras vel pondera ciuitatis v[el] scient[ur] ill[ud] fal-
 sis utitur ultra mo[r]te[m] tenetur ad satisfacti-
 onem damnoru[m] inde sequentiu[m]

De octauo p[re]cepto sc[ilicet] Non loquaris con[tra] primu[m] tuu[m]
 falsu[m] testimoniu[m] Et p[ro] de mendacio permaoso

Si dixit mendaci[u]m p[ri]ncipiosu[m] id est q[uo]d est
 contra honore[m] dei vt in h[is] q[ui] su[n]t fidei
 vt in dampnu[m] notabile p[ri]mi sp[irit]uale v[el] te-
 porale. quia mo[r]te[m] e[st] verbi gra[m] Si dixit forni-
 catione[m] no[n] e[st] p[ec]c[at]u[m] et vsu[m] a h[uius]m[od]i. v[el] Si
 negat se uel aliu[m] esse debitore[m] p[ri]mi cu[m] t[em]p[or]e
 nouit se e[ss]e debitore[m] aut aliu[m] et h[uius]m[od]i Si
 dixit mendaci[u]m in iudicio interrogatus a iudi-
 ce q[uod] mo[r]te[m] e[st] Si dixit mendaci[u]m in confessio[n]e
 de necessario confitendis quia mo[r]te[m] e[st] Si
 dixit mendaci[u]m in p[re]dicatione studiose. quia
 mo[r]te[m] e[st] nisi ex surreptione subitanea locu-
 tionis im[p]ro[m]editatus Si mendaci[u]m dixit ad
 laudandu[m] aliquem v[el] adulandu[m] alicui

Si dicit mendaciū iocosū **De mendacio iocoso**
v causa solacij vel ad utilitatē aliquā inde con
sequendā spūalē vē tūalem sine nocumēto
alterius. qd̄ est veniale **De mendacio officioso**

Si p̄sona q̄ dicit mendaciū etiā officiosū ē
p̄sona auctoritatis vel magne rēputationis
seu p̄fectionis posset p̄ actis tale mēdaciū
esse mōile si vix consequatur inde magnum
scandalū in mentibz hoīm **S**i dicit falsū
testimoniū cōm aliquē in iudicō vē accusauit
iuste. vltm mōile p̄cām. de oī damno leote
netur etiā ad restitutionē fime. s. ut dicat
se falsū dixisse postq̄ ille est punitus nō te
netur p̄p̄t p̄cūlū quod ei imminet **De detractioe**

De detractioe p̄ quā aufertur fama alte
rius multiplicat etiā interrogandū est vix **S**i
quis imponat alteri aliquod falsū qd̄ sit p̄cām
mōile q̄ peccat mōiliter et tenetur ad resti
tutionē faciendā nisi ex hoc imminet ei mag
nū p̄cūlū **S**i ad p̄cām alterius qd̄ narrat ad
dit aliqd̄ nōbile vltm p̄cām tūc tenet̄ ad res
tutionē si illud importat infamiā **S**i p̄cām
alterius mōile cū esset occultū manifesta
uit alijs ad infamandū peccauit mōiliter
et tenetur ad restitutionē inq̄tū p̄t. nisi
illud crimē postea p̄ aliā viā eet publica

tū **S**i patm alterius occultū manifestauit nō
 intencione famadi vel alias nocendi sed ex
 quadā loquacite nō videtur mōrle **P**er ut
 tēdens tamē viz si ex hoc sequetur diffamatiō
 illius vt quia audientes publicant **S**i autē
 sauit in iudicē vel denūciavit plātō crimē
 alterius nō zelo iusticie sed ex malivolēcia
 peccauit mōrliū sed ad iustitucionē fame nō
 tenetur seruato ordine iuris **S**i fecit libel
 lū famosū id ē sedulas siue scripturas in
 detractiōē alterius ponēs in loco publico
 ut legantur aut etiā caucōes et hmoi quia
 mōrliū peccat et tenetur ad iustitucionem
Si patm alterius manifestū narrat ex odio
 ut intencione nocendi peccat mōrliū sed ad
 iustitucionē fame nō tenetur **S**i autē ex lo
 quacitate venialitē peccat **S**i de factis a
 liorū que sūt venialia dīter tātāuit ex lo
 quacitate vel aliq̄ indignatiōē nō ē mōr
 le n̄ intendēt sic diffamāe **S**i significauit
 patm alterius mōrle et occultū plātis vt
 pntibz vel confessoribus aut alijs psonis
 matunis q̄ possūt illā peccatē impedi
 ne amplius simile faciat vt q̄ nō fiat si
 adhuc nō fuerit factū puta si timeret

homicidium ab illo fieri. quod significauit it quia
nō est pñi s̄ cūtas et nō tenetur ad restituti
onem fame marie cū verū significauit. Verus si
falsū significat. **Si** falsū dixit de aliquo debz
accedē illū vel illos a quo vlt quibus hō dixit
et dicē corā eis falsū se dixisse. nec excusatur
q̄ hoc sit ei vēcūdia magna. **Si** aut verum
dixit s̄ nō iuste vel bene. nō debet dicē se
falsū dixisse q̄ hoc tūc esset mendaciū. sed
debet dicē. iniuste et male dixisse. **Si** q̄s
narrat crimē alicuius put audiuit. dicēs. se sic
audiuisse dici ab illo. licet sit occultū. et hoc
ex leuitate vlt etiā loquantate nō vidē mōi
le. neq̄ teneri ad r̄stitutionē fame. **Si** ē du
biū de illo. **Si** bona facta alicuius dixit ma
la intēdēs facta s̄ p̄t ypocri sim ul super
biā vlt h̄mōi intēdēs eū infamāe peccat
mōi l̄t̄ ydem si negauit bona facta. **Idē** si
taceat bona alicuius que sit. cū ē nātūru
q̄sq̄ ad libeāciōnē p̄rim. **Si** audiuit in
fūmaciones et diffūmaciones aliorū et i
hoc delcātur peccat mōi l̄t̄. **Si** aut nō de
lectatur in infamia ymo displicet sibi iſa
mae alios s̄ tñ delcātur de loquantate. nō
vidē mōi l̄t̄ peccāe. **In** platis tñ q̄ p̄nt
phibē talia cū adūtūt et nō faciūt ē mōi le

De nono p̄cepto. s. Non desiderab uxore p̄ri tui

Primo nō de cogitationibus circa luxuriā q̄ cogitationes cōmittendi aliqd̄ p̄ccm̄ luxurie. q̄ndo sūt cū consensu cōmis semp̄ faciūt p̄ccm̄ mortale et specialiter cōm̄ istū p̄ceptū. Et sūt diu sariū species. sicut etiā opa carū licet nō ita ḡue mōlle faciat simplex cōsensu sicut op̄ exteriū. Cū ergo dicit penitēs habuisse cogitationes quibus cōsensit cōne. Interrogat confessor cū quibus p̄sonis. seu erga quas p̄sonas habuit h̄mōi cogitationes. q̄ si erga coniugatā dixerit. q̄ adulterū est. Si erga solutam et ip̄e solutus fuerit quia fornicatio est. Si erga consanguineā q̄ incestus et sic de alijs it̄ ut d̄ dictū est in c. de 6 p̄cepto. Insup̄ interrogandus est penitens quociēs h̄mōi habuit cogitationes. q̄ toriens peccauit mortalit̄. Item si p̄ interualla t̄pm̄ hoc fecit puta desiderat nūc cū cōsensu cōmis cōmittere fornicationē cū aliqua. postea se occupat in aliquo alio negotio. ut viz cogitat de gubernatione domus sue ul̄ h̄mōi. et exinde iterū deliberat fornicari. q̄ iterū peccat mortalit̄ et sic deinceps. Si si cōtinue cōsatur in m̄tli cogitatione viz p̄ horā plus aut minus. vñ p̄ccm̄ est sed tanto grauius q̄nto diutius. Si mutat cogitationē de vna

ad alia psona. vel ad diuersa spem cu eade psona
vl' deliberans de p se semp de nouo peccat mori
liter **U**nde si centu mulieres videt vna post
alia. et ad qualibz specialit' determinat am
suu. centu moilia committet **S**ecus si vna cogi
tatione omes appetet. quia vt sic vnu esset
patm habens tu deformitate tot peccatoru

Ute si diebus festiuis hmoi habuit cogitationes
discurrendo p etas et puocando mulieres et
si filocaptus ex aliqua secutus e ea et qnto tpe

Item quod dicitur de viro erga muliere idē sp
dicendu est de mulie erga viru **U**te de delect
tatione morosa habes. i. in c. de luxuria **H**i
mulier ptentatur habē amatores. et cu per
perdit ub considerat aliquē ea pati. seu amare
carnalit' ponit se ad fenestra. vl' vadit ad ali
quem locu vt videatur ab eo. vel ponit se in
ecclia vel alio publico loco vbi discunt iuue
nes ad puocandu eos in sui amore. q morile
est. etia si nō appetat peccare cu eis cu occa
sione ruine prestat **De decimo pcepto scilicet**

concupisces rem proximi tui

De cogitatione seu desiderio hndi res
alienas nō q vltm peccatu opus iuste
vsurpationis diuersaru specieru de quibz dic
tu est s. in c. de vii pcepto **I**ntrogandu est

etiam de desiderio habito circa res alienas
hōdas seu acquirendas nō iniusto. quia
tale desiderium siue cogitatio. si cū consensu
potest est et alicuius rei nobilis semp ē mor
le. et eiusdem speciei cuius est opus illius in
iuste acquisitionis ubi grā. Si desiderat ali
quid habere ex usura. species usure ē. Si p m
pina. est rapina. Si p viā occultā ē furtū
et sic de alijs. Et ideo interrogandus ē quō de
sideravit hūc rem alienā ut habeatur spe
cies patē que naturalis est. Igitur. In hys tū
pātis cordis tū nō tenetur quis ad restitu
tionem nisi opus fuerit secutū. Nō etiā
p cū quis in quācūq; mīmo ope dāpnifi
cat primū p quēcūq; etiā modū. Si habet
ppositū etiā in mīto dāpnificandi si pos
set peccat mortalit. Unde ementes ven
dentes. quācūq; pati sūt decipe primū in
multo si possent cōmode. mortalit pec
cant licet actu in modico decipiūt

*Sequitur 2^a pars huius tractatus q̄ tractat de vi
cijs capitalibus et speciebus et filiabus eorū
Et primo de superbia* C23

Superbia scdm greg. est nūc om̄m ca
pitaliū viciorū. et est viciū multū
subtile et difficile ad cognoscendū
et consistit in appetitu inordinato p̄pre
excellencie. Et habet quatuor species siue

siue modis de quibus potes interrogare. put
videbitur expedire si tamen penites intelli
gat. **Prima species** Si vn. bona q̄ habuit
naturalia vel spūalia. aut temporalia sibi
attribuit et nō a deo eadem recepisse itogno
uit. **Secunda spēs** Si bona ip̄a a deo recepisse
cognoscens principalit̄. estimat tamē se
ea meritis p̄priis recepisse ut p̄t̄ suā indus
triā v̄l ingeniū aut prudentiā. vel p̄pter
sua ieiunia aut orōnes et h̄mōi. **Tercia**
ut si ea bona q̄ nō habuit reputauit se h̄re
s̄. cū estimat se h̄re multū hūilitatis ca
ritatis pacē. sapientie et prudentie. **Quarta**
Si reputauit se meliorem ceteris alijs cō
tempnens eos siue despiciens. **In qualibz**
harū spērū pōt ēē mortale v̄l veniale
scdm q̄ rōne consentitur v̄l non. **Psūptione**
Si fuit psūptuosus ponendo se ad faci
endū vel dicendū que sūt supra vires su
as. vel nō p̄tinēt ad condicionē suā v̄l
in spūalibz v̄l etiā in tpalibus. v̄tpu
ta secularis iudicando clericū. v̄l eos q̄
nō sibi subditi v̄l de h̄is in quibz nō
habet p̄tatem quia peccauit mōrāl̄t̄.
Si posuit se ad faciendū ea etiā
ad que nō eāt aptus. et vnde p̄t ve
nire p̄iculū spūale v̄l tpale alteri. v̄l

si medicus ignarus posuit se ad medica-
 dū **A**d uocatus ignarus ad aduocandum
 Confessor ignarus ad audiendas confes-
 siones et hmoi. q̄ peccauit mōiliter **S**ecū
 aut si competent de illa arte erat perito
 nō tamē excellens **S**i p̄sumēs de scita-
 te sua ut de virtute. exposuit se piculo
 pctorū. ut vadens ad loca inhonesta ut
 frequētans Juerfacionē cū mulieribz
 specialiter leuibz et alia hmoi ubi defacili
 potest labi in mōile **S**i nimis p̄sumēs
 de se nō puidet de necessitatibz ut picu-
 lis occurrentibz spūalibus et corporalibus
 expectans esset miraculosū a deo. ut
 q̄ sanet eum infirmū sine medicinis
 ut ministret ei cibū sine labore. q̄ mōi-
 le ē et dicitur temptare deū **S**imiliter
 si sit p̄dicator sine studiū puidencia vel
 doctor aut consul. r̄ndendo ut consulē
 ut improuise **De ingratitudine**

Ingratitudo. q̄ reperitur in oī p̄ccō mor-
 tali ē sicut auctustancia aggrauas ipm
 quia ubi hō semp debuit seruire deo. eū
 offendit **E**st tñ etiā vnū speciale p̄ccō
 Ingñtū. s̄ recipiens bñficia a deo vel
 ab hōie nō ea recipiat cōgraciū ut r̄co-
 pensare. ut qd̄ prius ē in mēte vilipedit

beneficia recepta. vel murmurat de eis vel
iniuriatur benefactori. **C**onter tamē re
pitur in iurā cū aliquo alio grāe pccā.
quāq; est mortale et quādoq; veniale
Interrogetur ergo singulāter si reco
gitauit si reprobatus est si recōpensa
uit itē. **I**tem si ea vilipendit. si murmu
rauit de illis vel si illi bñfactori inu
riatus est. **De inobediencia**

Quod inobediencia etiā interrogandū est
si vix nō obediuit supiorib; suis spūā
libus et tpalibus. legibus canonis b
ciuilib; rōnabilibus statutis aut statu
tis sinodalibus aut pūcialib; aut etiā
ordinationibus supiorū hñciū vñ p
cepti l' p̄cipiendi vt qñ mandat ūbo
aut scripto hoc uel illud seruati in v
tute obediencie. vel sub pena exco
nis vel alijs penis grauib; et hñmō
equipolentibus q; mortalit̄ peccauit
In alijs aut ordinationibus simpliciter
factis transgrediendo ē veniale nisi fi
at ex contemptu q; tūc eēt mortale qñ
tūcūq; leuibus. **S**i nō obediuit dñ
cis p̄ceptis de quib; s̄ tractatū est vel
p̄prie conscie. **S**i nō p̄buit debitā re
uerenciā maiorib; suis vel dñis spūā
libus et tpalibus. **S**i obediuit alicui

superiori in illicitis q̄ uterq̄ peccauit

Schisma dmittitur cū q̄s *de schmate*
recedit ab obedientia scē romane ecclē
sumēs sibi aliud caput ul sequēs alium
ppām q̄ conoice electū. nisi eent duo elā
quorū quilibz hēretur a suis sequacibz
p̄ papa et nesciretur etiā quis eorū ca
nonice eēt electus. q̄ in hoc casu vidē
tur excusari populi. si nō tamē sūt p̄ti
naces. s̄ parati semp obedire illi vl adhe
rere quē scient sarent verū papā. quia
alias mortalit̄ peccaret. **S**i quis inuiti
tur ordinationibz factis a schismaticis
q̄ est excoatus ex de sen. ex c. i. *De infideli*

O *De infidelitate* iudeorū vl paganorū
vl hētorū quorū q̄libz est grauissimū pec
catū ducens ad dampnationē nō oportet
hic dicē. **I**nt̄ hos solū hēti sūt excoati. s̄
et cū alijs p̄cipue iudeis nō debet hēri ni
mus domestica cōuersatio et p̄cipue vdi
ote. **P**otes tñ interrogāe put vdr. si ha
buit aliqd̄ dubiū in hys que sūt fidei vt
de sacramēto altaris et hmoi. et si de hoc
habet displicentiā nō curandū. **S**i at vo
luntarie et sponte dubitat eēt mortale

Hereticus quilibz est excoatus et nō p̄t ab
solui citra sedem aplicam ut patz in pro
cessu. **I**tem credens receptator l̄ fautor

hētorū similis est cōtutis ut ex de hētiās

De ambitione q̄ p̄cedit **De ambitione**
ex supbia et importat inordinatū appeti-
tū honoris et multū repitū in platis z
dñs etiā interrogandū est ut sc̄z **I**n desi-
derauit aliquā dignitatē vl̄ bñficiū cura-
tū. rōne delibeāta p̄ncipalit̄ p̄p̄t hono-
rem vl̄ utilitatē t̄pale p̄ccauit mōilit̄

In desiderauit dignitatem vl̄ officiū ā
bñficiū eccl̄asticū vel seculare ad qd̄ est
indign⁹ et ineptus. ut q̄ ignarus vl̄
criminosus et h̄mōi. q̄ p̄ccauit mōi-
lit̄ marie **I**n desiderauit h̄mōi etiā faci-
endo cōn̄ p̄cepto **I**n quesitū honore
de quacūq; re ita inordinate q̄ ibi con-
stituerit finē mōile ē **I**n alijs casibus
tū veniale **De derisione**

De derisione q̄ aliqui p̄cedit ex supbia
etiā interrogandū est. si vñ derisit sacra-
menta ā verba sacra vl̄ alia diuina
vilipendens ea ā scōs vños. ā platos
ā p̄sonas religiosas. ā p̄ntes ā volētes
deo seruire ut sic retrahēt eos q̄ mōi-
liter p̄ccauit **I**n studiosē derisit ali-
quē intendēs ex hoc iniuriā eius et
vilificationē vel nōbile p̄turbationē
eius vel derisit defectuosos sensu vel

corpe. ut eos faceret perturbari quod mortali peccauit. Deus si ex leuitate et cum iocis et si nullum ex hoc perturbauit. *De iudi temerario*

Si uix. facta alterius quam dubia sunt quod a se fiant. in mala parte interpretatus est. Si deliberante iudicauit alium de peccato mortali. sine signis sufficientibus ad iudicandum. quia malicia illius quod mortaliter peccauit. Si iudicauit de veniali deliberante veniale peccauit. Idem etiam si iudicauit de mortali sed non deliberante a se. *De curiositate*

Si fuit curiosus circa conditionem intellectus. ut querendo scire que sunt secundum capacitatem suam. ut de trinitate. de predestinatione et similia. vel querendo scire paru utilia. et dimittendo multum utilia et magis necessaria. ut querendo sciam aut aliquid scire solum ad sciendum non autem ad hoc. ut deum ex illo cognoscat vel ad aliam utilitatem. quia peccatum est et quicquid mortale et quicquid veniale vel querendo scire aut sciam ab illis a quibus non debet querere ut a demonibus vel per sortes quod mortaliter peccauit. Si quesuit scire mala et vana. ut cantilenas incantaciones aut similia. Si fuit curiosus circa usus sensuum per aspiciendo vel audiendo. vel adorando. per gustu

tando vel tangendo aliqua sine necessitate
vel utilitate. s; sola delectatione sentien-
di. sine tñ aliqua deformitate. q; pccm
est et cōter veniale. Si vero cū deformi-
tate pōt esse mōrle. **S**i uult ad viden-
dū spectacula mūdā et officiosa ut
torneamenta hastiludia seu ad videntū
currē p; brauiis et hmoi. **N**ā si in hmoi
est pccū mortis spūalis vel corpālis
ut qñ sūt spectacula ipūitativa tur-
pitudinis. v; cū in illis pōt reape lesi-
onem aliquā nōbilem corpis. mōrle
est et multo maius in exēte hmoi
spectacula. v; p; bente occasione ad ea
alias ēē veniale n; p; hmoi aliquis
ita delectātur q; mens eius a deo a-
uerteretur. Ita v; q; ēē patius trans-
gredi pcepto dei et ecclie ut illa aspi-
ceret aut faceret. Et hoc idem intellige
de quocūq; pccō q; ex se est veniale
q; p; hūc modū pōt effici mortale. **De ad**

Ad adulationē. q; cōter ē scan-
daluosa et cōsistit in hoc q; q; v;bis
v; factis suis inordinate intendit
placē aliis ad beniuolentiā capiendā
Et si in malo adulatus ē criminali pu-
ta laudās aliquē de vīdicta facta vel

de turpitudine et hmoi qz mōile ē. Secus
 si aliquid iustū intendit ab eo habē vlt quid
 parvū rēpe p modū domi. **S**i nimis lau
 dat aliquem ex quo ille supsit occasione
 supbie ul' manus glorie cōter ē vēiale
 pōt tamē aliqn ēē mōile. **S**i aut laudat
 aliquē ad magis excitandū illū ad vir
 tutes vel ad confortandū cū in tbulatio
 ne et temptatione fuerit. observatis
 tamē debitis cūstancijs ē vēiale. **De**

De mani gloria qz pcedit **tam gloria**
 ex supbia et importat mōdiatū appe
 titū laudis huāne seu mōdiatā cōpla
 cenciā eius cui offertur et cui fit aliquid
 opis. pncipalit' apt' laudē ppiā amittit
 meritū eius et pccm incurritur. Et ergo
 mōdiandū est p'm statū hoīm de dūer
 sis materijs in quibz hoīes querūt sibi
 laudē ut a doctore de sciā et doctina. a
 scolāibz de ingino et disputatiōe. a re
 tore de regimine. a muliere de ornatu
 et pulchritudine et hmoi. **S**i opa sua
 in gñe bona vt ieiunia elemosine et
 hmoi quasi oīa ad laudē huānam fecit
 mōile videtur. cū ibi constituit finē suū
 Si tñ pura intencione et iusta fecit opa
 bona et audiens se inde laudm sumpsit

complacencia de laude sua videtur viciāle
Si quesivit laudē et gloriā de ope pñ
mortalis mortalit̃ peccavit et hoc si
pñ rōem deliberatā hoc egit. Iesus si
pñm motū sensualitatis vñ etiā si de
aliquo veniali gloriatur. **S**i ita mor
dinate appetit laudem et gloriā de a
liquo ope q̃ pñt eā consequendā patius
est facē cōn aliqd̃ p̃ceptorū dei peccat
mortaliter. **S**i gloriatur ē de fortitudine
aut pulchritudine aut sanitate corpis ā
de memoria aut intellectu p̃stanti ā
de spūalitate. aut grā spūali. vel de pa
rentela et sanguis nobilitate. ā de po
tencia vñ dñio seu p̃speritate de scā
de diuicijs de eloquentia de artibus
de cantu. et ceteris hmoi. ā gloriatus
est de visitatione cuius vñ de reuerē
cia sibi facta. ā de sequela famulorū
et ceteris multis hmoi. **Immodestia virorū**
O de immodestia Et p̃mo virorū in or
natu que p̃cedit ut frequēt ex mani glā
posset tñ aliquis ex alijs causis p̃cedē
Vnde interrogandū est si nūq̃ vestitus
sit hñu religiosorū in respectu eorū vñ
in ludis vanis et inhonestis. q̃ si hoc
fecisset gñit̃ eēt puniendus. ar. ex de
epi. audi. vel mine. **S**i ex lasciuia et

vanitate vsus est veste muliebri q̄ g̃uit
 pecuniit. **S**i ad ostentacionē et inanē
 gloriā supflūū habuit ornatū. et su-
 pflūū appetitū in vestibus. vñ si vesti-
 tus ē bisso vñ purpura cū ad hoc nō sit
 autorisatus. vel veste incarnata ā pictu-
 rata falcoribz ā indis et hmoi. vel si circa
 vestes cōpositiās apposuit nimia sollici-
 tudinē et si de hñs supbiuit et gloriā ē
 mortale ē si tā inordinatā delectacionē
 habuit ex hñs ad laudē et gloriā inanā
 q̄ nō curauit transgredi mandata dei
 et etiā Similit̄ si dicto mō vsus ē vesti-
 bus diuisatis i diuersis coloribz cōsūtis
 vñ tappatis. **S**i talibus vestibz et sup-
 fluis ornatibz vsus ē ad inducendū mu-
 lieres ad sui concupiscenciā q̄ tamē mē-
 moriū q̄ mortale est. et dico q̄ mēmo-
 riū q̄ vxor pōt se ornari vt marito suo
 placeat. et honesto mō tñ fieri debet ille
 ornatus. **S**i corā mulieribz stetit ā mēf-
 sit inhoneste vestitus demonstrando femo-
 talia et alia inhonesta incitācia ad libi-
 dmem. **S**i nouā inueit portaturā in ves-
 tibus ex lasciuia et vanitate. **S**i radi-
 fecit barbā causa lasciuie 2 vanitatis se-
 pius. **S**i ad ostentacionē et inanē gloriā
 vñ supbiā habuit supflūū ornatū et appa-

intū in equis sellis. fienis. aut utensilibz
domus vt caphis. lectis et alijs rebus
et suppellectibz ornatis. aut si alijs or-
namentis vsus est pter honestā cōsue-
tudinem et decentē sibi similiū vel si
ad hmoi inanē gloriā domū vñ came-
ram depingi fecit stellis vel rosis ā alijs
varis et mūdanis historijs. vel inho-
nestis picturis et hmoi qđ mōrle vidi

Omnatu supfluo. *De immodesta muliere*
et inhonesto etiā introgande sūt mulieres
scz de ornatu fucorū. capillature gēma-
rū. vestiū p̄ciosarū et de foderaturis
et caudis earū et planellis nimis al-
tis. et pictis quibz vt frequēter vñtur
mulieres ytalice et coromis aut balsis
capitū et hmoi in quibz aliqui ē mōrle
et aliqui veniale. **¶** Si vsa est fucis et a-
lijs ornatibz ad ostentationē et inanē
gloriam sui et de hmoi supbiuit vel
gloriata ē qđ mōrle est si tā immoderata
delectationē habuit ad laudē et gloriā
illam qđ nō curauit transgredi māda-
ta dei et ecclie. **¶** Si vsa ē fuscis et alijs
ornatibz ad inducendū viros ad sui
cōcupiscenciā ex m̄mōniū qđ ē mōr-
le indubitant. **¶** Si ob lasciuā vel ad
placendū aspectibz viroz. aut ad con-

temptū. depilauit collū. aut supercilia. ā
 barbā v^l frontē. q^{uod} mōile ē nisi id faceret
 ad vitandā nimia deformitatē vt non
 despiciatur a suo legitimo viro. **S**i adhibuit
 nimia diligenciā et studiū et t^{em}p^{us}. ad
 orandū se v^l si fecit excessū in portatiliā
 vestiū vltia suū statū v^l conditionē. v^l
 nō scdm morē puē v^l vsa est vestibus
 nimis mollibus et delicatis q^{uod} pccm ē
Et si inordinate delectatur in hmoi ita
 q^{uod} etiā si faceret hoīes ex hmoi sui orna-
 tu scandalizā id est trahi ad sui cōcupis-
 cenciā nō tūnet de ruina p^{ro}p^{ri}i q^{uod} mōile
 est. **S**i ex lasciuia et vanitate mulier
 ē vsa veste virili. mōile videtur esse
Si mulier se colorauit v^l aliud figmē-
 tū adhibuit ad apparentē pulchritudinē;
Si fit p^{ro}p^{ter} lasciuia v^l ad trahendū alios
 ad sui cōcupiscenciā q^{uod} mōile ē. **S**i tamē
 aliquā t^{em}p^{er}itudinē aut maculā aliqua
 et hmoi ex infirmitate aliqua v^l alia
 causa sup^{er}ueniente delē v^l occultatē co-
 naretur nō eēt pccm. **S**i ad d^{is}placen-
 dū viro suo vel ad repiendū virū si ē
 innupta. vel ne despiciatur ab alijs
 v^l ex aliqua leuitate vsu est fucis v^l
 alijs ornamētis sup^{er}fluis. nō est de se

peccatū mortale si potius veniale nisi sit
nobilis excessus in hmoi q̄ possit iudiciū
de occasione data ruine aliorū. et non
accepta. qd̄ tamē difficile est iudicare

Si coream duxit aut consauit et qua
intencione et corā quibz *De ypocrisi*

Si simulauit sc̄itatē hr̄e p̄ ieiuniū
orōnen et hmoi cū malus ēēt. vel si
hoc egit ad p̄sequendā laudē huānā
constituens ibi finen q̄ mortale ē aliq̄s
veniale n̄ aliud inuiciū adiūgatur **S**i
simulauit sc̄itatem intendens p̄ h̄ alqd̄
facē qd̄ sit cōn honorē dei v̄l vtilitatē
primū vt vix ex hoc possit adipisci l̄z
indignū aliquā dignitatē v̄l officiū
aut beneficiū v̄l ut ex hoc decipe pos
sit primū spūaliū v̄l t̄paliū q̄ mortale ē

Si simulauit sc̄itatē cū ēēt mala vt
darentur ei elemosine sicut sc̄o viro
v̄l p̄curatoribz eccl̄iarū vt cernitani
et similibz q̄ mortaliū peccauit **S**i simu
lauit maiorē sc̄itatē q̄ habuit. v̄l ocul
tauit aliquē defectū suū et hoc ad edi
ficacionē primorū nō est peccatū. v̄l le
ue veniale **S**i tñ hoc facit ob aliquale
vanitatē v̄l vanā gloriā veniale ē **S**i
laudauit seipm̄ de aliquo ope peccati

quia mortale est

De iactura

Si laudauit seipm de aliquo pctō mōili
mōiliū peccauit. *Id* de veniali venialit' qñ
tū est de se. **S**i iactauit se de aliquo ope
bono s' de virtute sciā. industria. vl' diui
cijs aut potencijs et hmoi ex supbia et in
ani gloria mōile ē vl' veniale scdm radi
cem ipsius supbie vel inanis gl'e unde pre
dit. **S**i laudauit se contempnendo alios.
vt phariseus publicanū. mōile videt'. **S**i at
ex aliqua leuitate vl' utilitate consequenda
veniale vl' nullū est. **S**i se laudauit mē
dant' de malo vl' bono quod nō fecit vel
de eo quod nō habuit vl' qd' nō fuit apt'
supbiā et inanē gloriā pot' eē mōile vel
veniale. **S**i vilificauit se verbis vl' factis
plusq' sentiat in seipō in mente. dicens
aliqua mala de seipō que in se nō itognos
cit cōt' veniale ē et dicit' yronia. *De itenaoe*

Si contendit aduersus aliquē scienter
cōt' veritatē in rebus alicuius importā
cie mortale ē. Secus si in rebus paruis et
inaduerterit'. **S**i contendit p' veritate et
nimis inordinate cōter' ē veniale. posset
tamē tanta inordinatio q' rōne scandali
consequētis eēt mōile. *De discordia*

Si habens tractat aliquā cū aliquibus
in hīs que sūt ad dei honorē et p'rimi vti

litatem discordiam habuit et fecit cū eo
q̄ male afficitur ad eos cū quibz tracta-
uit vl' vt eis ostendat se nō minus scīe
sī tātū q̄ntū ip̄t q̄ mōrle. Secus aut̄ si
idcirco discordat q̄ vidī sibi magis scdm
deū et rōnem qd' ip̄e intendit q̄ quod
alijs. Et tūc vl' nō est pccm vl' leue nisi
tū eēt nimis p̄tinax.

De pertinacia

Si fuit nimis p̄tinax in sen. suis. disc̄e
pans a cōi iudicio ceterorū cōit̄ ē verale
sī periculosum et inductiuū erroris

Si excusauit vl' defendit pccm cōmissū
vt tanq̄ bñfactū et si sciēt q̄ mōrle ē

Si fecit *De singularitate siue p̄supp̄e nouitū*
singularitates in cōuersatione vite vl'
in vestibus vl' in ceremonijs vl' alijs
adinuencionibz pccm est. Et si adinuēit
aliquā malā consuetudinē. ymā ma-
le exinde sequencia ei imputantur.

De s̄cō pccō mortali et sp̄ibus et filiabus eius

De Inuidia q̄ est scdm pccm mōrle
et est tristitia de alieno bono t̄q̄
tū vt diminutiūū pp̄ie excellēcie et
si fit cū d̄sensu rōis est mōrle. n̄ esset
de aliqua re parua. Sicut puer inuidet
alteri puero quia plures habet fructū
et h̄mōi. **S**i si fit scdm motū sensualita-
tis et cū displicēcia rōis est verale vl'

nullā. etiā de re nōbili. Est ergo introgan-
 dus penitens scdm statū suū de hmoi vñ
In platus alteri inuidit de maiori placōe
 et dignitate. Si officialis de digniori et
 meliori officio. Si doctor de maiori sciā
 vñ concursu. Si scolaris de acutiori inge-
 nio alterius. Si curialis de maiori accep-
 tatione corā dñs. Si mercator de maio-
 ri credito. Si nobilis de maiori honore
 et reputatione. Si spūalis de maiori de-
 uotione. reputatione ul fama. Si vici-
 nis de maiori honore vñ familia vñ di-
 uicijs. Si mulier de maiori ornatu vel
 pulchritudine. aut de marito vñ filijs
 et hmoi. Si artifex de artificijs vñ de
 maiori lucro. et sic de alijs. qz totū est
 inuidia et pctm mōile. Si tamē quis do-
 let de bonis primi. nō ex eo q ille ea ha-
 beat s de defectu suo. qz ipse eis caret. ē
 tñ contentus proximū illa hñe nō est in-
 uidia. Similit̃ etiā si dolet de bono inimi-
 ci. ex hoc solū qz timet sibi ex hoc notu-
 mentū venire. nō pprie ptinet ad iuidiā
Odiū est filia procedens ex **De odio**
 inuidia. Vnde introgandū est si habuit
 odiū ad deū quia flagellauit eū infirmi-
 tate ul penuria aut aliquo simili. vel qz
 impediuit eius mala desideria uel pp̃

aliam causam quia mortale est. **S**i habuit
odiu ad primum desiderans malum eius siue
spirituale siue temporale vel gaudens malo illius
et si est malum nobile quod ipse appetit. ratione
deliberata. mortale est siue malum sit in perso-
na vel in fama vel in substantia. vel alio modo
Secus autem si non consentit. merito. vel si quid
non multum dampnosum malum appetat. **S**i
doluit ex eo quod inimicus eius non sustinet
aduersa si prospecta eius semper vidit. Si
autem desiderauit malum alteri puta infir-
mitatem in bonum eius ut bonus propter
hoc efficiatur vel ne alius noceat non est
odiu. **I**tem interrogandum est hic et inue-
stigandum caute. Nam layci omnem displicentiam
solent appellare odium. quod tamen non est nisi
modo iam dicto. **I**tem odium quod habent contra
unum reputant tamen unum peccatum. Sed nota quod
sicut in alijs sic et in illo quociens tuo-
cando iniuriam mente de nouo odium ha-
buit ad illum cum consensu rationis. tunc
peccauit mortaliter. Et ideo interrogandum
est de tempore in quo odium in eo perseuerauit
et quomodo frequenter odiuit. **I**tem non quod non
oportet primo non debet illi petere veniam de
huiusmodi odio mentali nisi illum offendisset
verbis aut alijs modis ab exteriori. quod tunc tene-
tur veniam petere. **De susurratione.**

De susurratione q̄ est ponē dissencōz
 p̄t malā intencōne int̄ amicos vl̄ con-
 sanguineos de vno dicens mala alteri.
 et cōfō. vl̄ referens studiosē. q̄ possunt
 odiū causāre. et h̄mōi q̄ mortale ē. vt fre-
 quēter solet facē nurus contrā socrū et
 cōfō. Si tñ dixit aliqua vnde orta ē dissē-
 cō int̄ amicos vl̄ cōsanguineos nō h̄o intē-
 dens sed q̄ incaute locutus est. de se nō
 est mortale. s̄ pot̄ ēē rōne scandali. Si q̄s
 tñ intendit malā amicitia vl̄ conuer-
 sationē alicuius cū aliquo ne alias deci-
 piatur congruus modis nō est malū.

Si videns *exultatione in aduersis primi*
 damna et mala fieri hys quibz inuidet
 vl̄ ad quos odiū habet. letatur. delibera-
 to aīo. de malo illorū. est mortale. Secus
 si nō deliberato aīo letatur. aut de malo
 inimici nō inq̄ritū malū est. sed inq̄-
 rītū nō poterit ei nocē pot̄ ēē sine p̄tō.

In iusticia in prosperis *iusticia in aduersis primi*
 peris proximi. differt ab inuidia in hoc
 quia inuidia tristatur de bono proximi.
 et p̄t hoc cogitat. et desiderat quōd ma-
 la hēat. Si contingit sepe q̄ nō patitur
 ille dāna que ei appetit. s̄ magis prof-
 pera sibi contingūt et de hoc tūc am-
 plius tristatur. et est mortale si tamē sit

cū consensu rois. **De detractione etiā**
filia inuidie habes supra in c. de octauo
pcepto. **De tercio pmo mortali scz ym nē**
spaciabus et filiabus eius C. 27

Ita est appetitus vindicte. et vi-
cū capitale quod frequēter minis-
tratur cū odio. Unde interrogandū ē de ea
ut sequitur. **S**i viz ppter aliquē defectū
in se ul' in altero dimissi desideāunt vin-
dictā seu punctionem alicuius quocūq;
vel a se vel a deo vel ab alio. solū intē-
dens satisfactē aīo suo iusto mōrle ē et
hoc qm intendit istā punctionē absq;
ordīe rois. et etiā si nōbile malum
intendat cū cōsensu rois. qz alias veni-
ale eēt. vt est in pūssālias in guber-
nanda familia sua. n̄ tñ illa fiēt mō
pscripto. **S**i uatus cōi seipm ppter aliq;
defectū. turbatur cōi se. quia veniale est
pūssā cōi deū ppter aliq;
flagellū mur-
murat corde vl' ore impatient' ferens
qz ppter eē mōrle et veniale fm modum
impatencie. **De indignatione**

Si indignatus est cōi aliquē nō valēs
eū vidē vl' audire reputās indignū. qd'
illi displicuit. cū potius debēt sibi serui-
re qd' veniale ē cōiter. Et si ppter hoc tmet
sibi loquelā et p alia signa ondit sibi

displacencia: que auferenda sūt ad tollē-
dum scandalū primor et opionem oñi
Si petenti venia et paco satisfacē de iniu-
ria nō dimittit vl' tronahalit' q' moile ē

Si extogitauit *De timore mentis*
diuersas vias et modos ad vindicandū
se de iniuria et hñs impleuit mentē
cū cogitationibz altitativis q' scdm pro-
cessū pōt eē moile i veiale *De damore*

Si ex ira clamauit cōn aliquē inordinā-
te et confuse et furiose loquendo. veiale
est cōiter. **S**i tñ expōssam sibi dixerit iu-
ria pōt quā scandalizari poss' moile eēt

Si dixit alteri rba iuriosa *De contumelia*
importancia vicia vl' opprobria aīo iu-
randi. vt vocando aliquē furē a pō-
torem vl' alias inhonestā psonā aut
dicendo hmoi mala vl' alia de pntibz
suis q' moile ē **S**i dixit verba oppro-
biosa familie sue vl' discipulis uel
subditis suis. causa correptionis. si fit
debito mō et honeste est sine paco. ali-
as cōiter est veniale. n̄ tamē infama-
toria dīcet. vnde sequeretur magnū
scandalū q' tūt eēt mortale *De blasphemia*

Si blasphemauit aliquē aīo delibē-
to. vt pautētur vl' castigaretur in hoc

tali maledictione maledicto in malū e-
eēt mortale. nisi hoc affectaret ad emē-
dacionē. Si autē hoc nō desiderauit sū-
uē. s. sū subitū motū ire. qd tū si
contingeret valde doletet sit est veniale
et cōter fit a pntibz erga filios. cū ex
ira subita qūqz maledicūt ipīs qd tū
nō vellent. **S**i maledixit annū vel
diem aut horā natiuitatis sue. v. mū
monialis cōuictionis. v. hmoi aīo deli-
berato moīle videtur. Si tū ex solo pmo
motu ire hoc fecit est veniale. **S**i ma-
ledixit creaturis irōnabilibus et hoc
fecit in detestacionē creatoris v. in dā-
nū dū eorū est mortale alias eēt ve-
niale et ociosū. **S**i blasphemauit aīas
defūctorū suoz pntū v. alioy hoīm vi-
detur mortale qz videtur intendē nota-
bile damnu v. malū ex hoc idem qī
sibi ipī maledicat ex impaciencia. **S**i
blasphemauit dyabolū malū est quia
ociosum saltem. **D**e maledictione dei
et scōrū dictū est supra in scdō pcepto
De rixa que fit cū hoīes ex **de rix**
na se inuicē pcutiūt etiā intelligandū
est. Nam que fit aīo nocendi ut iuri-
andi v. in adultis ē mortale ī incipi.

ente. Item in psequite si fit aio vindicandi
 heus si fit aio defendendi se tantu vel
 ad exitiu ut pueri faciunt **De seditione**
Seditio est qñ vna ps ciuitatis insur-
 git cōi alia. et ex pte eius q inuiste mo-
 uit est mortale. et in omibz seqatibz eū
 et tenentur de omibz damnis ind secu-
 tis alteri parti. Et parte aut eius qui
 resistit inuiste sedicōi. mote cōi se vl'
 cōi bonū cōe ciuitatis. nō est scdm se pām
 nisi misceantur odia et vindicationes
 qd ut frequē accidit in hmoi. Nūdo
 etiā ex resistencia sequerentur alteri parti
 multa picula et mala cedendū eēt per
 partem isistentē sic. q alias nō euade-
 ret multa pccā. que in conflictu partū
 sequerentur. Si quis est etiā ita pāialis
 et ita obstinatus aio vl' aliter pāialis
 q appetat exterminiu alterius partis
 exiliū vl' damnu per fas vl' nephas pa-
 tatus etiā in malis sequi partē suā vl'
 sūt in ytalīa. guelfus. et gibellin. nō
 est sine pccō mōli et in malo statu. Si
 muliter si ex hoc vl' alias. inuiste ope-
 tā dedit ad expellendū aliquē vl' impe-

diut ne possit inuerti. **De hominatio eia**
filia ne dictu est supra in qnto pcepto **C26**
De eo pmo moili: uandia y spbz y filiabi eius

Andia est quartu pcom capitale
et importat tediū bene opandi.
Vnde interrogandū est de ea **Si** ita
accidiosus et attediatus est q habuit i
honore bona diuina et in abhoriāone
spuālia et opera bona ad q tenetur vt
pcepta dei et ecclie et hoc cū consensu
rōnis q moile est. si tamē habet tales
motus scdm sensualitatē cū tamē dis-
plicencia rōis est veniale. **Si** ita tristis-
tus est de morte consagnei. vl alio casu q
penitet eum bñfecisse. vl pponit amplia
nō bñfacē vl dimittit aliqua nācia ad
salutē ut audire missam et hmoi q est
mortale. **Si** ita contristatus eet q vellet
nūq fuisse creatū ul natū se in mūdo
vl qd eet aial brutū. vl q vellet mo-
ri. quocūqz etiā siue male siue bene
dūmo hinc exiret talis tristitia scdm
sensū rōnis est mortale. **Si** eet ita con-
tristatus de casu aduerso q incurrēt in
grauē infirmitatē apt hoc videtur mor-
tale qn pot se iuuare in hmoi. **Si** con-
tristatur ex considēatione bonorū habet

aliqui et quibz ipse caret. vilipendens do-
na sibi data a deo et mo sumēs tediū bñ ope-
randi quod est mortale sedm sub et sup⁷ ipu⁷ i p¹⁰ ffrua⁷
¶ Si ex lapsu in peccatū ita contristatur q
incurrit tediū bñ opandi et quasi diffiden-
tiam **¶** Si contristatur ex hoc q bona ppo-
sita que facit sepe frangit. ex hoc incur-
rens tediū bñ opandi quasi sibi videa-
tur nō posse pfitere. acedia est et re-
pūtur in spūalibz deo seruire incipien-
tibus **¶** Si attediatur ex frequēcia tēpta-
tionū veniale ē si tñ ipis resistit qd etiā
incipientibz deo seruire contingit **¶** Si at-
tediatur in opibz bonis vt in orando le-
gendo vl̄ audiendo lectionē vl̄ missam
vl̄ pdicationē vl̄ dicendo officiū et hu-
iusmōi. nō tamē dimittit de nātate fi-
enda qd cōter est veniale et repūtur h^o
in spūalibz **¶** Si in officiis suis dimittēs
defectus sumpsit nimia tristitia respec-
tu confusionis huāne acedia ē 2 veni-
ale et ex supbia pcedens **¶** Si de peccatis
suis doluit magis respectu huāne ve-
reandie q diuine offense. similiter ac-
edia est ex supbia pcedens et pōt esse
veniale cōter **¶** De filiabz acide quibz est

difficile cognoscere an sit mortale. nisi mis-
centur cum aliquo peccato noto. et contra precepta
vel ubi preceptum aliquod deprimant. **De Desperatione**

Si desperavit de misericordia dei estimans **none**
deum non posse vel nolle sibi indulgere vel per-
tere eam vementi ad penam. vel non posse
abstinere a peccato cum adiutorio dei mortale
est. si fit cum deliberacione consensus. Secus
si secundum aliquem pulsus temptationis. **Si** des-
peravit se non posse evadere aliquas miseriae
mundanas vel pericula propter que dearevit
se occidere aut aliquid aliud malum facere. quia
mortale est. et si aliquid humori operatus est ut
incepit peius est et multo gravius. **Si** contem-
pit divina bona et spiritualia ex tristitia aggra-
vante mentem iuxta cum acedia est mortale.
Si autem contempnit et ifugiet ea propter que pos-
set vitare peccatum. quia tunc pertinet ad blas-
phemiam in spiritum sanctum. que habet sex species
que sunt Presumptio. Desperatio. Inui-
dencia. Invidia. Invidia. Invidia. Invidia.
agnite. Obstinatio. et finalis impenite-
cia. De hiis interrogari potest expedire vide-
tur. quia contra non immutatur humor nisi a
multum sceleratis. **De presumptione**

Presumptio dicitur cum quis nimis presumit de
dei misericordia estimans quod parcat sibi ad placatum
vel quod saluet eum perseverantem in peccato. **De**

desperacione dñi est h̄ p̄r sup̄ *De impug*

Impugnatio *nanone veritatis agnute*
veritatis agnute d̄r cū quis confidit vei-
tati quā tamē bñ nouit et maxime circa
ea que sūt fidei *De obstinatione*

Obstinatio d̄r cū quis firmat se in p̄posi-
to peccandi *De inuidia sine gr̄e*

Inuidencia sine gr̄e est cōn caritatē
dei inquitū dolet de eo. q̄ deus ē bonus
et ex bonitate sua dat grām. et est cōn
caritatem p̄r *De impenitencia*

Impenitencia final̄ d̄r. cū quis p̄ponit
se nūq̄ confitēi velle v̄l penitē aut nūq̄
ruersurū ad penitēciā *De timore*

De timore etiā filia acacie ē int̄rogan-
dum **I**n v̄z habuit displicenciā in vel
tediū correptiones. et etiā corrigentes
eū veniale est nisi illos odiret quia tūc
fieret odiū et mortale *De pusillānimitate*

Si subtraxit se ab h̄is bonis ad q̄ erat
aptus ex timōe deficiendi. vt a ieiunijs
ab ingressu religionis a placōe inuicta ab
officio p̄dicationis ab audientia cōfessio-
nis et h̄mōi q̄ cōit̄ est veniale. nisi cēt
p̄ceptū in eo qd̄ dimittit *De otiositate*

Si stetit otiosus nil boni sp̄ualis vel
tp̄alis opans. vnde temp̄ amisit ire-
cupabile. veniale est vt vid̄r. nisi ex ocio

addatur aliqd viciū qd frequent accidit.
vide etiā interrogandū est qnto tpe stetit
ociosus *De torpore seu pigritia*

Si fuit piger et tardus ad bene opem
dum q̄uis tamē fecit vt viz. tarde venit
ad eccliam. tarde dedit elemosinā et si
milia. qz cōter est veniale nisi tamē ex
illa tarditate obmitteret aliqd p̄cepto
rū. ut quia nō subuenit patienti exte
riā nātate cū tenetur aut infirmo
ex quo sequitur mors et hmoi qz tūc
est mortale *De euagatione mentis*

Si habuit distractionē mentis vl' si
volūtaie vagatur in audiendo dīna
cogitando interim vana et inutilia
qz cōter est veniale nisi addatur ali
qd speciale p̄cān. vl' si p̄mittit eas
diuine p totū officiū ad qd obligat
ex p̄cepto **S**i loquitur inutilia. ex
tedio vl' audit noua vl' mutat loca hīc
inde vl' distrahit sensus vl' membra.
diuersiōde qz est veniale cōt *De negli*

De negligēcia que est r̄missio *gentia*
voluntatis circa ea q̄ dī facē que etiā
p̄t dici tepiditas In hoc cotidie omīs
offendim⁹ s̄ est veniale n̄ omittatur
aliqd nātūū **S**i fuit negligens cum

opa mīe spūalia que continentur in hō vīu
 Consule. castiga. dimitte. solare. fer. ora
 Et nō q̄ sub conualio dprehenditur doct̄
 na i doct̄e ignorante p̄cipue vtilia ad sa
 lutem **S**i fuit negligens ad addiscen
 dū nātāria ad salutem vt p̄cepta dei
 et eccl̄e grālia. quia in hmoī ignorantia
 nō excusatur. vl̄ ad eudem ad p̄dicationē
 vl̄ ad missam audiendā vl̄ similia. p̄mo
 mō est mortale. secūdo mō est veniale **V**ti
 le em̄ est ydeotis et laicis valde ire ad
 p̄dicationē **S**i fuit negligens in audi
 endo dīnū officiū vl̄ p̄dicationē ut ibide
 dormiendo ul̄ loquēdo. aut alia cogita
 do ul̄ curiose querendo audire aut de p̄
 dicatore murmurando **S**i fuit negli
 gens ad parandū sacramēta sibi et
 familie sue vt si ex negligentia mortua
 est p̄les sine baptismo vl̄ hmoī q̄ mor
 tale est **S**i infirmus mortuus est sine cō
 fessione et coīone vl̄ extrema unctione
 et cū ex negligentia cūssa hoc p̄cessit
 mortale vici vl̄ graue veniale scdm̄ q̄ pipe
 plus vl̄ minus indigebat **S**i negligēs
 fuit ad recipiendū sacramētū dīfīri
 omis p̄ se et familia sua **S**i nō confir
 tus tenuit aliū ad confītionē **S**i itera
 to fecisset se confirmari vl̄ rēpisset ite

into ordinē semel receptū. et si scient mōr-
le est et contrahitur irregularitas ī sus-
cipiente. **S**i fuit negligens ad correp-
cionē fraternā cū ad eā tenetur vñ de
occulto pñs et mortali et nō sperabat
emendacionē eius qz tūc eēt mortale
ipām obmittendo aut veniale eā re-
tardando. vñ si omisit de hys q nō sūt
mortalia. **S**i nō seruauit ordinē debi-
tū in fratna correptione. vñ vñ nimis
aspere ul in tēpore vñ loco indebito
qz pñm est. **De negligentia confessionis**

Si obmisit ad minus semel ī āno cō-
fitei vñ ex negligentia vñ ex ignorācia
Secus si ex impotēcia s quia nō habuit
copiā confessionis. **S**i eaq nō suppleuit
defectū cū potuit mōrle. Et si suā fā-
liā ad hoc inqñtū potuit nō induxit.
Si recolens aliqd mortale cōmissū nō
habuit contricionē et ppositū confite-
ri tpe suo. s fuit contentus cōmisisse. l
si penituit cum nō cōmisisse aliqd pñm
mortale. qd sibi vidē iā potuisse dimit-
tere. et si cōsensit in hoc mōrli pecca-
uit. **S**i faciens confessionē scient dimit-
sit aliquod mortale peccauit mortalitē
et tenetur reiterā totā confessionē. **S**i

duxit se esse contritū de omibz peccatis et
dispositus ad abstinendū. et satisfaci-
dū cū hoc non intendet. mortalit̃ pec-
cauit et tenetur reiternē confessionē

Si pñam sibi inuictam pro mortalibus
ex negligencia omisit. mortalit̃ pecca-
uit. et tenetur reiternē confessionē. si
ē ipius oblitus. **S**i ad confessore simp-
cem et grossū accessit et insufficientē
eū cognoscens cū tñ habet casus diffici-
les q̃ tenetur iterū confitei alteri ma-
gis pento et sufficienti. **V**el si cōfessus
est in cōfessione maiori exis. eadē si ip̃e
nesciuit et suus confessor q̃ nō fuit ab-
solutus a peccatis et debet iterū confiteri
q̃ nō fuit tūc capax absolutionis. **S**i
scient̃ confessus est ei quē nouit cōfessū
ṽl suspensū ṽl nō hñtem auctoritatē
puta quia symoniacē recepit bñficiū ṽl
quia intrusus est p̃ laycam p̃tatem pec-
cauit mortalit̃. et tenetur reiternē con-
fessionē.

De negligencia cōfessionis

Si obmisit cōfiteri semel in anno s̃z in
pascha et hoc post annos disaccionis pec-
cauit mortit̃. n̄ fuisse legitime impeditū
vt quia alteratū stomacho. ṽl cōfessus
querēs tñ absolutionē ṽl de licencia
pprii sacerdotis ṽl confessoris p̃ aliquos

dies diffiret **I**n hmoi tamē casibz debet
supplere defectus q̄ cito poteit **S**i coīta
uit nō ieiunius ita s̄ q̄ post mediū noctis
aliquid sup̄sit tibi ul̄ potus q̄ mortaliū
pettauit nisi eēt grauiū infirmus quia
tūc licet **S**i coīonem sup̄sit cū staret ī
apposito ppetrandi aliqd̄ mortale q̄ mor
taliū pettauit **S**i nō confessus de aliqd̄
mortali dmissō vl̄ aduertent̄ ex vere
cunda vl̄ inaduertent̄ ex indiscretiōe
aut indiscausione dīcīe vl̄ ex ignorā
cia crassa vel supina sup̄sit dīonē q̄
pettauit mortaliū **E**t noto q̄ si quis ob
mittit dīonem tpe statuto conari debz
confessor ut inducat illū ad supplendū
defectū nisi sit oīmo indispositus **I**tem
cū reperit aliquē deditū viciis turpibz
vsqz ad finē quadagesime cautū vidē
ut nō subito admittat talem ad dīonē
s̄ plonget sibi tpus p̄ aliquas ebdomē
das **D**e alijs defectibz circa dīonem vi
de. i. in 3. pte. in. c. de clericis **I**ntrogā
dū est etiā hic **S**i participauit cū aliquo
in crimē p̄t qd̄ crimē ille erat exatus
puta exatus est q̄ verberauit clericū vl̄
etiā cū aliquis clericus subiat se alicui

layco verberandū ad placandū ipm de
iniuria illata. ctenus ille effiatur ex-
tatus q̄ participauit in crimine cū vberante
p̄t qd̄ ille est extatus. vt ex de sen. ex. Si
cōubine et ē mortale. **¶** Si eris in extacōe
maiori scient̄ participauit in diuis au-
diendis in ecclia aut in sacramentis papiē-
dis quia peccauit mortalit̄. **¶** Si etiā eris
extatus minori extacōe scient̄ p̄cipauit
cū alijs fidelibus etiā ex diuina. p̄cipue in
hys q̄ continētur in hoc versu. **De orare**
vale. coīo. mensa. negata. Et si hoc fecit
ex cōtemptu ul' cōf. phibitione supioris
peccauit mortalit̄ alias venialit̄ similis
et ille cū quo p̄cipauit si sciuit eū ex-
tū quia ille similis etiā effiatur extatus
maiori extacōe a q̄ tū p̄t absolue oīs
qui eū p̄t audire. **¶** Capiuntur etiā quibz
casus in quibz licet p̄cipae cū extatis
qui continētur in hoc vsu. **Vtile. lex. hū-**
le. res ignorata. nre. Declamcoz tū isti
us vsus et alterius paulo sup̄ vide me-
pte. **¶** Dūme **De quito p̄mō mōl̄f. Anarigaz sp̄bz.**

¶ Variā ē inordinatus et filiabz. **¶** 21
appetitus habendi consistit ī t̄bus
s̄ ī iniuste acquirendo tenacit̄ re-
tinendo et inordinate amado. **De hys t̄bz**

ergo et filiabus et sp̄ibus eius ē interrogā
dū vt sequitur et p̄mo De p̄mo mō vñ
de iniusta acquisitione dictū est. s. m. c.
de. A. p̄cepto restant tamē aliqua de qui
bus nūc dicendū est *De symonia*

De symonia q̄ versatur circa sp̄ualia et
semp̄ est mortale pat̄m. et in oī caū eius
pecunia recepta p̄ eā restitui debet. non
tamē ei qui eam dedit. s̄ paup̄ibz debet
erogā et hoc de necessitate ul' illi etiā
in cuius iniuriā data est. **S**i dedit pecu
niā ul' aliqd qd̄ p̄cio p̄t estimari. p̄ ha
bendo aliquo sacramēto vt ē baptis̄m
eucharistia. b̄ndictio nuptiarū et h̄mōi
et fecit hoc quasi daret p̄miū illius cuius
signū eē p̄t si pactū fecit cū dante h̄mōi
sacramenta. quia symonia ē et mōile
Idem p̄sumitur qñ negatur sacramētū
si nō detur pecunia nec excusat cōsue
tudo. **V**erū est si dat aliqd p̄m b̄n̄placi
tū suū gratis et vt elemosinā. nō coactū
aut exactus. s̄ sponte ad cōseruandam
consuetudinē quā tamē si seruare nollit
nō esset cogenda neqz sacramēta dene
ganda ei. **S**i emit vel vendidit aliquā
capellā ul' aliū locū in eccl̄iā q̄ symonia
est. **S**i emit ul' vendidit sepulturā etiā

vel sepulchru ubi ponatur cadauer ex quia
 symoniā cōmisit. **Si** emit v'l vendidit ius
 prōnatus alicuius ecclie v'l capelle qz symo-
 niā cōmisit. **Si** prōnus alicuius ecclie vel
 capelle aut altaris. v'l alterius bñficij pro
 pecunia elegit et pñtauit instituendū in
 ecclia sua quia symoniā cōmisit. **Si** porrer-
 it pces carnales pro indigno aliquo ordina-
 do ut pmouendo aut bñficiendo quia sy-
 moniā cōmisit. et hoc si sciuit ipm indig-
 nū. **Et** si platus v'e hmoi pñat v'l pñat eū
 cōmisit. similiter symoniā cōmisit. **Si** fuit
 mediator ad pñtandū alteri aliqd spuale
 bñficiū. v'l ordinem et hmoi p aliquo tē-
 porali. quia symoniā cōmisit. **Si** conduxit
 aliquē ad pñtandū cū pactōe pecunie v'l
 intencione lucri symoniā cōmisit. **Et** similiter
 predicator qui hoc mō acceptauit. **Si** filiū
 aut filiā aut aliū misit in monasteriū par-
 tione facta pro certa quātitate dñda p in-
 gressu monasterij symoniā cōmisit. **Et** si
 muliter religiosi recipientes hanc pecuniā
 De quibusdā alijs symonijs clericorū vide
 i in tertia parte in c. de clericis. **Et** de ista
 materia habes ple. in Sūma in scdā pte
 ti. i. per totū. **De prodicione**
Si prodidit ciuitatē aliquā aut castrū

inimicis. quia vltm mortale tenetur de oi
damno inde secuto Idem si pdidit res alte
rius iniuste auferentibz aut etiā psonam
eius **¶** Si pdidit secreta alicuiq iniuste. q
vltm mortale tenetur satisficere de dānis
inde sequentibz. Secus si secreta iniqua et
cōiunctiones et tractatus cōi ciuitatem
vlt imune bonū. vel si notumēta psona
rū iniusta manifestat. quia tūc bene facit
et facere tenetur **¶** Si recepit aliqd sub
sigillo cōfessionis etiā nō in confessione.
si reuelat illud peccat mōilit nisi illud
eēt quid iniquū. cui posset obuiare mani
festando et si de hoc ppendit qn. pmisit
peccauit mōilit. s nō debet tene secretū
q tūc etiā peccaret **¶** Si legit alterius
lras clausas vidi mortale nō poneret spem
in catihabicoe mittentis vlt ex cui mittit
¶ Si acceptauit psonā **De acceptatione psonarū**
in iudicio vt s magis audiat vnā partem
q alteram. vlt credit vni magis q alteri
nō seruato ordine iuris vlt magis declinet
ad vnā partē q ad aliā rōne auaricie quia
forte sperat lucrū aliqd ab ea recepturū et
hmoi mortale pōt eē scdm circūstācias sub
et sup **¶** Si in distribuendis bnficiis vlt offi
ciis ecclasticis vlt spualibz admittit indignos
et malos peccat mōilit et tenetur de damnis mō f
tuturis **¶** Si i faciedis sedulis q vulgariter dicuntur
strutimia scienter admittit indignum

Ut qui prohibet admitti seu excludit dig-
nū peccat mortalit̃. **S**i in distribuendis
honoribz ul' imponēdis collectis ciuitatis
scient' grauat aliquē ultra debitū ul' alle-
uiat peccat mortalit̃ et si solū ex eius de-
terminatione fiēt talis distributio tenetur
ad satisfactionē de damno. Secus aut' si
plures alij imponūt cū eo. **S**i aut' habz dis-
tribuere elemosinas alicuius societatis
ul' testamētī hmoi nō fidelit̃ distribuit.
et si dedisset nō indigentibz ultra mōile
tenetur ad restitutionē. *De turpiliano*

Si iudex accipit pecuniā ab aliquo ut
iudicet aut nō iudicet. aut bñ p eo iu-
dicet aut iniuste iudicet peccat morta-
lit̃ et tenetur illa restituē danti. nisi ille
dedisset ut male iudicet q' tūc tenetur de
paupibz. **I**dem de teste qui pro testimonio
ferendo pecuniā ul' aliqd accipit. q' ul' *ut*
mortale etiā tenetur restituē. **S**i fecit
testamentū in fraudē vsuariū ut nōn
q' peccat mortalit̃. et mercedē quā acce-
pit debet paupibz erogare. **S**i seruauit
vsuario in arte vsuaria q' peccauit
mōilit̃. Et si oīa bona vsuarij eent obliga-
ta restitutioni. nō posset obtinē salariū
s̃ restituē creditoribus vsuarij alias at

pōt **S**i illud debet paupibz dāe de honestate nō de nēcessitate. nisi eēt paup **S**i īcrepit pecuniā p turpitudine ut meretrix debet illā paupibz dāe nō tñ de nēcessitate s̄ s̄m consiliū **S**i quis facit aliquā artē ut aliqd artificatū cō vsus ē ad mortale ut facē turillos et hmoi peccat mōiliū nec debet absolui n̄ disponat se illud dimitte **D**e lucro inde recepto debz paupibz dāe. ex p̄cepto nō s̄ ex consilio **S**i diebz festiuis emit v̄l vendidit negociādo nisi forte in nūdinis v̄l fecit tractus nō nēcessarios v̄l scripsit v̄l aliud manuale fecit p lucro q̄ vltia p̄m debz illud paupibus dāe s̄m aliquos q̄ tamē vidi de honestate magis q̄ de nēcessitate **S**i tpe messis v̄l vntdemiārū emit bladū vel vinū v̄l fructū vt alio tpe vendat carius nō eris talis rei cōtinuū negotiator nec apt̄ aliquē honestū finē n̄ solū apt̄ cupiditatem et auanciā. quia turpe lucrū ē nec tamē tenetur in aliquo **S**i accepit aliquid ob eligendū aliquē ad dignitatē aliquā tpālē vel officiū secularē v̄l si vendidit hmoi officia secularia q̄ turpe lucrū est nec tamē tenetur ad restitutionē

Si lusit ad turillos *De lucro inhonesto*

vel cartas vel ad alium ludum fortune si vincit
 per fraudem puta cum falsis tabulis vel meda-
 cione. ultra mortale tenetur sic lucratum
 restituere amittenti. nisi foret quod parum
Si vincit ab eo qui alienare non potuit vel a
 seruo vel religioso aut uxore vel filio fami-
 lias et huiusmodi tenetur ad restitutionem huius
 qui habent curam illorum et est mortale si est
 quid nobis. et si ludi ex cupiditate acci-
 di. **S**i per multam oportunitatem traxit alios
 ad ludum qui hoc non intendebat vel etiam
 ita volentem credere quod ultra mortale te-
 netur restituere illi. si tamen est quid nota-
 bile. **S**i acquisiuit seu lucrans est huiusmodi
 in locis ubi prohibetur ludus et manda-
 tur fieri restitutio. siue legibus impia-
 libus siue municipalibus et seruatur
 quantum ad utrumque debet fieri restitutio
 illi qui amisit. Secus si leges ille sunt
 abrogate per contrariam consuetudinem. Con-
 sequenter non quod si vincit per ludum in alijs
 casibus exceptis predictis non tenetur res-
 tituere illi qui amisit. quous possit ele-
 mosinaliter si esset pauper sed debet pauperibus
 erogare. secundum aliquos ex consilio. finali-
 os vero ex necessitate quod tunc tunc est. non
 tamen ita oportet tales stringere ad curam

stitutione sicut in furto usum et hmoi
Nota psonas quibz restitui debz qd ab eis
lucatur in ludo

Iste sūt psonae quibz indistincte restitu
endū est. quid qd ab eis lucrātū est in
ludo alee. aut taxillorū v̄l alio hmoi
sūm Ray s̄ furiosi. pdigi minores. 2 v̄ an
nis et maxime pupillz filij familias
et vxores que nō hnt ^{res} p̄nales. am
nistatores tenū emānū. v̄l paupm et si
miles Item mēte capti. sudi. muti. cec.
et qui morbo laborant ppetuo serui. reli
giosi. et similes Et nō q̄ talis pecunia
nō est simpliciter restituenda illi q̄ amisit
n̄ eēt emendatū et correptus ita ut cre
deretur eā ad pios vsus expensurus
¶ tutori. curatori dno monasterio p̄
marito eccle. h̄ in sūma d̄ f̄

Si adhibuit nimia **De inquietudine**
sollitudinē cura temporalia acq̄rēda
et conseruāda qd p̄t hoc dimisit ali
qd n̄cāriū ad salutē ut missā et hmoi
q̄ ē mortale **S**i nō dimisit n̄cāria ad
salutē sed tamen inmissa s̄ eis aliquā
tulū p̄t inquietationē tpaliū q̄ rei
ale ē **S**i nimia sollitudinē habuit
cura sp̄alia. ex puitate confidentie
auxiliū dei in se nō est mortale. s̄ vidi

multū impedimētū deuotionis et aliorū
bonorū *De deo mō auaricie q̄ consistit i tēnendo*

De auaricia que consistit in tenacit̄ reti-
nendo etiā interrogandū est. Si viz ita inhu-
manus fuit q̄ nō fecit elemosinas corpa-
les sūme indigentibz cū posset. vel si nō
opatus est opa misericordie corporalia q̄
continentur in hoc versu. Visito. potō.
cibo. redimo. tego. colligo. condo. **P**rimū
est visitāe infirmos. **S**cdm potōe sicientes
Tercū cibāe esurientes. **Q**uartū cōmire
captiuos. **Q**uintū colligē. **A**gregāe dispsos
Sextū est tegē nudos. **S**eptimū est condē
i sepelire mortuos. **S**i habens supflua.
quo ad naturā et quo ad decenāam sta-
tus sui et familie sue. nō subueit nccita-
tibus aliorū marie in extremis. **S**i hñs
supflua quo ad naturā nō tñ quo ad
decenāā status nō subueit patientibus
extremā nccitatem quos tñ scuit et no-
uit. quia mortale uidicatur cōt̄. **S**i h̄
oportet multa cōsiderāe ad bene intel-
ligendū. vnde vnde de hoc in sūma. 2.
pte. ti. 1. **S**i habens vnde ^{sub}uenire pos-
sit nō subuenit paupibz etiā nō extre-
mas nccitates patientibz. ul tardauit
ip̄is dāe. vl eos exasperauit neāle ē

Superavit paupibz nimis sup̄tiosa v̄l de-
licata aut etiā nimia cibaria. vel questua-
ribus sine causa vigente v̄l male vtenti-
bus elemosinis. q̄ p̄t̄m videtur potius
q̄ meritū. **I**n laborantibz pro eo quocūq;
ministerium nimis distulit dāe mercedē v̄l
tā factā conuentionē cū tamē posset sol-
uere q̄ posset eē mortale maxime si in-
curreret graue damnuū v̄l scandalū. Idem
si aliqd̄ defraudauit. *De tertio modo auaricie que consistit inordinate amando*

De auaricia in amando inordinate nō
q̄ si quis res etiā iuste acquisitas ita
inordinate amat. v̄l inhercat eis quē
admodū finis cuius signū est q̄ p̄pter
eas nō amittendas patius eēt facere
aliqd̄ p̄ceptorū quia mortalit̄ peccat
et hoc quia plus diligit creaturā q̄
creatorē. Si aut̄ nullo mō vellet facē
contra salutē suā p̄pter h̄mōi t̄palia
q̄uis tamē aliqualit̄ inordinate affi-
ciatur ad ea seu amet ea. ē veniale
Et ex h̄is considerāe pōt quātū pec-
cat. qui res iniuste acquisitas. ita in-
ordinate amat v̄l sup̄. *De prodigalitate*

De prodigalitate que cōtra ē auaricie

etiam interrogandū est Si vii supflue ex-
pendit suā sbām vñ in edificijs supstuosjs
vñ in equitaturis vñ in diuinjs nimis
delicōsis aut frequētibz vñ in palestris
et ludis vel in ornamentis et p̄cipue
mulierū vñ in venijs. vel histrionibus
et hmoi q̄ pctm̄ est Et qñ est nōbilis
excessus scdm̄ p̄porcionē sui status est
mortale alias aut in modico ē veniale
Descendere aut ad p̄ticularia indetmi-
nando qñ sit mortale et qñ veniale
nō de finali p̄t dari iudiciū certū. vnde
hoc dimitto *De sexto p̄cō mōdīs de gula*

De sexto p̄cō mōdīs de gula
Gula ē sextū p̄cōm *sp̄ebus et filiabus eius*
capitale et importat inordinatū
appetitū seu delectacionē circa cibū
et potū. vnde de ipā nota quīqz modos
que continentur in hoc versu *Pre pro-*
pere. laute. nimis. ardentē studiose
Primus modus est. *pre* vñ *propere*.
Si comedit vñ bibit ante horā debitā
vñ consuetā sine causā rōnabili vigēte
Secūsus laute. Si vsus est cibus vñ po-
tibz nimis lautis et delicatis vltra cō-
dicionē sui status Alii em̄ decet ime-
dere infirmū q̄ sanū et alii nobilem
q̄ rusticū. et sic vltērius vñ si vsus ē
cibus vñ potibus multū nutritiuis vñ

calidis puocantibz ad luxuriā. et si ex
hac causa fecit mortale videtur **Tertius**
Nimis. i. Si comedit vlt bibit ī nimia
qñtitate scdm indigenciā sue cōplecti
oms. quod em̄ parū est vñ nimis est
alteri qñqz **Plus** tñ imede in die ieu
ni q̄ altera die p vna cōmestione nō
est de se malū **Quartus** ardent̄ i. si cō
medit vlt bibit ardore gule. vlt si nimis
auide vlt velociter aut impacit̄ imedit
ppt̄ gulā vel cū nimia cōplacencia cō
tenta magis satisfacc̄ gule q̄ pccatū
puid̄ **Quintus** studiosē i. Si adhibuit
vlt adhiberi fecit nimia diligenciā et
studiū. circa cibaria delicatā p̄paranda
vt varijs saporibus et diuersis modis
et hmoi **In** hys oibus vel etiā alijs
spēbus gule tūc ibi est mortale. qñ
delicatio gule queritur vt finis cū s̄
patus est quis fac̄ cōn aliquod p̄cep
torū ut satisfacciat delectationi gule
vlt cū imedit vsqz ad anapulā vlt po
mitū aduertent̄. sicut fit a pluribz
in carnispruiis. vlt cū vtitur aliquo
cibo ex quo verisimilit̄ credit manē
magnā lesionē p̄sone **In** alijs at ca
sibus cōt̄ est veniale **De ieiunio**

Et ieiunio qd est contrariū gule etiā
 interrogandū est. Si vñ dimisit ieiunia
 etiā p xl. vl. q. tpm ā festorū vigiliis
 post. xxi. annū peccat mortalit̄ nisi
 habeat cam̄ eū legitime excusantē
 vl. saltē estimet se hñe et habeat cau-
 sam estimandi. **P**uta cū eet satis de-
 bilis vl. sibi vidi eē p̄p̄ qd nō credit
 posse ieiunare sine notabili corporis
 detrimento licet p̄m veritatē possit
 talis nō vidi de facili idempnādū de
 mortali ex quo eat patius obedire p̄cep-
 to si credidisset posse alias est morle
 et tonens quociens dimittit aliquē
 diem ieiunāe q̄ quilibz dies ē sub vno
 p̄cepto. **S**i ante. xxi. annū inducendi p̄-
 iuvenes ad ieiunādū. **Q**uē interrogan-
 dū est de nuēro dierū p̄ quos dimisit
 ieiunāe. et de causa. **S**i nobiliter
 anticipauit horā imedendi sine cau-
 sa legitima. q̄ nō est ieiuniū vnde
 morle. **H**ora aut congrua ē circa ho-
 tam nonā. tardāe aut post nonā nō
 est viciū nisi fiēt ex sup̄sticioē. **S**i
 cū ieiunauit ex statuto etiā vl. ex
 voto vl. ex inuictione confessoris de

seu imedit fructū panis vñ de pluri-
bus fructibz de vno gñe in qñtitate ie-
iunū frangit. Si aliqd de cōfectione
sumit in pua qñtitate nō frangit. n̄
fieret in fraude. s̄ ad nutriendū. Et su-
merito aliquid fructuū p modū me-
dicine. s̄ ne viciū durat stomachū
nō videtur malū. Potest aut plūes
in die bibere et nō frangit ieiunū
q̄ potus ē sequela cibi n̄ fiat ī finē
de sicut dictū est. De debilibz et mltū
laborantibz. pregnantibz. nutriti-
bus. ambulatibz. paupibz et hmoi
quō vñ qū excusantur vide in sūmar. ie-
iunū p totū. Si cōedit carnes ī qua-
dragesima. vñ alijs ieiunijs ecclē. vel
in sextis ferijs aut sabbato p totū annū
n̄ vigente causa nēcessitatis vñ infirmi-
tatis q̄ peccauit mortalit̄. Si vsus ē
lacticijs tpe quadragesimali sine cau-
sa infirmitatis de consilio medici pec-
cauit mortalit̄. In alijs ieiunijs ecclē
seruari pōt mos prius qñtū ad vsū lac-
ticiū qui si nō appareat tunc ē
abstinere. Si bibit vsqz ad ebrietatē
aduertes nimia potentia vini ad ine-

buandū vlt de hoc dubitans p̄babiliter
 peccauit mortalit̄. secus si ignorauit
 potenciā vini sicut noe. **Si** fuit causa
 inebriacionis alterius aduertent indu-
 cenda aliquē ad niniū potū. vlt ponē-
 do sal in vinū et hmoi q̄ peccauit mor-
 talit̄. **Si** induxit aliquē ad frangendū
 ieiuniū eccl̄ie sine causa legitima suis
 psuasionibz q̄ peccauit mortalit̄. **Item**
Si induxit pueros et iuuenulas ad la-
 bacitates tabnas et hmoi vt pueritat
 eos ad turpia. **Si** frequētauit tabnas
 sine causa rōnabili vlt diuicia dissolu-
 ta peccm̄ est. **Si** abstiniuit nimis a
 cibo et potu et alijs naturis vite. p̄p̄t
 qd̄ incurrit infirmitatē cōt̄ viciāle ē
 n̄ fiat notabilis excessus vt viz si adda-
 obstinatio cōt̄ amonitiones in hmoi de-
 frū q̄ tūc videtur mōile vōe p̄iculi sub-
 sequentis inde. **De de filiabus gule q̄ p̄ma**
Si ex inordinata d̄mestione ē **ebrietas**
 et potu incurrit obscuritatē seu grossiciē
 intell̄is. et ex hoc ineptitudinē ad cō-
 siderandū spūalia. ad cōsulendū. orā-
 dū. legendū et hmoi qd̄ dīc̄ est viciāle
Si ex inordinatioe **De ineptalencia**

cibi vel potus nimis fuit levis et dissolutus. risibus. ludis et iocis et alijs leuitatibus corporis quod viter est veniale. non addatur aliud vitium *De coreis*

De coreis que sunt ut coiter ex inordinata leticia et frequenter cum mortali etiam interroganda est. Nam quicquid modis fuit cum patet mortali primo modo cum fuit ex libidine. Secundo modo cum fuit a clericis et religiosis cum mulieribus. et hoc ratione scandalum. Tercio cum fuit in ecclesiis vel alijs locis sacris. quia sacrilegium est. Quarto cum fuit ex inani gloria vel vana leticia tam inordinata quam ibi constituitur finis. Quanto quoniam tales choristates non auant de scandalo proximi etiam mortali. In alijs autem casibus coiter est veniale. posset tamen quoniam esse mortale ex aliquo accidente nec de facili potest dici de humore iudicium *De mulatio*

Si cum fuerit repletus multum fuit loquax vel dixit uerba otiosa sine necessitate vel rationabili utilitate quod veniale est dicitur

Si fecit actus et gestus *De sacrilitate* immorietatos quia si sunt puocantes ad libidinem ex mrimoniis est mortale. Si autem ad dissolutiones et leuitates et ventositates et humores est veniale *De immundicia*

Immūdia pot̃ intelligi cū q̃s imūde
 imedit. et ē veniale si ex hoc cōturbat
 alios vel q̃ vomitū facit Et si hoc facit
 q̃ nimis imedit vel vt auidi9 imediat
 vl̃ bibat panē ē **Secus** si causa medicine
 vl̃ p̃t intelligi de imūdia pollucione.
 q̃ cū accidit in somnis nō imputat̃ ad pec-
 catū **S**i panē p̃t ēē in causa eius s̃ si p̃-
 cessit ex ampula vl̃ turpi cogitacōe p̃ce-
 dente ul̃ ex negligencia. vl̃ etiā cū post
 vigiliā recolens de imūdia ip̃a. et sop-
 no turpi delectatur. et si ē ibi cōsens9 tōis
 de hmoi delectatione turpi. ē mortle. a-
 lias aut̃ veniale vl̃ nulla s̃ si ex alleuia-
 cione nature **De pollucione**

De immūdia seu pollucōe p̃curata
 nō q̃ si quis aliqd agit hac intēione p̃n-
 cipalit̃ vt pollucione habeat siue vigiliā.
 do siue dormiendo mortlit̃ peccat. etiā
 si faciat causa sanitatis **S**i aut̃ etiā ip̃a
 pollucio cōtingat in vigilia et p̃t volū-
 tatē ac sine p̃curacione nō ē mortle **De**
septimo p̃no mortli s̃ luxuria 4 sp̃ebz 4 filiabus e9 C29

Luxuria est septimū viciū capitale
 Et q̃ sup̃ m. c. de 6 p̃cepto satis dñm
 est de sp̃ebz eius in ope. ac etiā cogita-
 cione et hoc m. c. de nono p̃cepto supra

videlicet

Idcirco illis omissis. ad que ibidem tractandum
est. videndum est de quibusdam alijs p[er]tine
tibus ad ip[s]am luxuriam et delectationem
morosam. Unde interrogandum est de hoc
ut sequitur. **S**i osculatus est aliquem uel
aliquam ex libidine. et extra coniugium. quia
mortaliter peccauit etiam si non sequatur ac
tus turpis. **S**i sequatur actus cum h[um]oi.
facit unum peccatum. si tanto grauius quanto
plura occurrunt de h[um]oi. **S**i si fuit diu
sis t[em]p[or]ib[us] sunt diuersa peccata. **S**i scripsit
l[ite]ras uel misit uel portauit uel t[ra]iecit l[ite]ras
continentes amatoria et puocatiua ad
libidinem q[uod] mortaliter peccauit hoc aduer
tens. **S**i cantauit uel legit uel cum delecta
tione audiuit uerba lasciuia et turpia ad
puocandum se uel alios ad lasciuia[m] mo[r]ale
est. **S**i se sociauit alicui que nouit eunte[m]
ad peccandum uel turpiter agendum uel ad fa
ciendum seromatus & matinas peccauit
mortaliter. **S**i fuit mediator int[er] aliquos
ad h[um]oi turpia uel posuit aliquos medi
atores int[er] se et alios in h[um]oi peccauit
mortaliter. **S**i recepit reuiu[m] aliq[ui]d a donu[m]
quodcu[m]q[ue] uel misit h[um]oi ex amore libi
dinosi mo[r]alit[er] peccauit. **D**e delectatione morosa
Delectatio morosa reperitur ut frequenter
in tepidis et multum negligentib[us]. Nam

feruidi subito cogitationes expellunt nox-
ias et feruidis cogitationibus desiderijs
et opibus acquiescunt. Unde interrogandum est

Si habuit immundas et carnales in quibus cogitationes
contraxit moram. postquam ratione perpedit propter
delationem ipsarum. huiusmodi cogitando morali-
ter peccauit. Non solum enim peccat homo. quando co-
gitationibus luxuriosis ratione consentit delibe-
rans malum facere sed etiam non cum ipsas libidi-
nosas cogitationes expellit postquam eas prope-
dit. si in eis voluntate immoratur peccat
mortaliter. *De filiis luxurie*

De filiabus luxurie non oportet multum intro-
gare quod difficile est intelligere. non cum mixtum alio-
rum viciozum. *De aetate mentis*

Si fuit ita mente occupatus circa mundana
quod nesciuit de deo cogitare et rebus spiritualibus

Si fuit precepit et subito in *De precipitatione*
opibus suis sine consilio et examinatione
mentis debita agens. *De inconsideratione*

Si fuit incautus infectis suis et non bene
iudicauit circa occurrentia. *De inconstancia*

Si in eo quod deliberauit bonum agere mutabi-
lis et inconstans fuit ex passione. *De amore sui*

Si nimis seipsum dilexit. querendo delationes
corporis comoditates et huiusmodi. *De odio dei*

Si habuit displicentiam in deum et legem suam
quod prohibet concupiscentias eius. *De amore vite presentis*

Si nimis amauit vitam istam presentem propter

voluptates carnis quibz est deditu. *hā ita a-*
mae vitā pntem. qd aliquis velit hic ppetua
ri fm pe. est mortale. De horre futurū seculi

Et horrorem habuit ad vitā futurā De
aliis que ptinent ad vitā luxurie circa co-
iugatas vide infra in c. de iugatis
De tertia ps huius opusculi de interrogacionibz
certis ad certas psonas secundū status diuersita-
tes Et primo quo ad coniugatos 30

Nunc formade sūt interrogaciones nō
ad oēs sed ad quosdā. scdm staty eoz
Et pmo quo ad iugatos Interroga
di sūt ergo iugati nō tñ oēs. s. de quibz
videtur expedire Si videlicet in aliquo cau
phibito dītaxerūt qd mortale est nisi ignorā
cia facti pphabilis excuset Unde sciendū est
qd quēd sūt impedimenta que impediūt
mrimoniū dītrahendū. et dirimūt iam
contractū. i. nullū faciūt illud. qd tamē
intelligendū est qn dicta impedimenta
pūs fuerūt int eos qd sit dītractū mrimoniū
Et continent in hīs vsibus Error. condi
cio. votū. cognatio. crimē. Cultus. dispa
ritas. vis. ordo. ligamē. honestas Si sis
affinis. si forte coire nequibis Hec scāā
da vetant dñubia uicta retractant Pro
horū quolibz breuissima declamacione. nā
de hīs satis inuenies in sūmis s. de
singulis intellectū Error intelligitur de

psona nō de fortuna cū. s. quis contrahit cū
 berta. credens contrahere cū katherina
 cū qua intendebat contrahere. **C**ondicio intel
 ligitur de condicioe seruuli. cū. s. quis con
 trahit cū serua credens eā eē liberā. nā
 si sciēt liber contrahet cū serua mrimoniū
 tenet. **E**t similiter si seruus contrahit cū libeā
 credens eā seruā. **I**dem videt si seruus cū
 serua. licet credet eā liberā. **C**otū intelli
 gitur de solempni. **C**ū. s. quis fecisset pro
 fessione tacita vlt expressam in aliq̃ reli
 gione approbata. et postea contraheret
 nā talis esset etiā exraty. **C**ognatio est
 triplex. s. naturalis. spūalis et legalis.
Naturalis dī consanguinitas et habet tres li
 neas. s. **A**scendenciū. vt pī. auus. pī. auus
 et hmoi. **D**escendenciū. vt filius. nepos.
 pnepos. **C**ollateralū. vt fratres. sorores
 et hmoi. **E**t habet quelibz linea quatuor
 gradus conclusiue. pī. pī. collateralis. **N**ā
 int̃ ascendentes et descendentes. videt
 eē ppetua phibitio. **Q**ui ergo int̃ istos etiā
 contrahit est exraty. **C**ognatio spūalis.
 habet tres gradus et contrahit in bap
 tismo et cōfirmatiōe. **P**rimo est int̃ tenē
 tes ad baptisimū vlt cōfirmatiōē et eū
 q̃ tenetur et dī pīritas et filiatio. **S**ecūdo

est inter preteritum et mercedem carnales illius qui
tenetur et illum tenentes. et dicitur copulatio
Tertius est inter filios naturales illius
qui tenet et illum qui tenetur. et dicitur
fraternitas Cognatio legalis fit per ad
optionem. et habet tres lineas vel gradus
Primus est inter ipsum adoptantem. et adopta
tum et filium vel filiam eius adoptati Secundus est inter
uxorem adoptantis et ipsum adoptatum
ac etiam inter uxorem adoptati et adop
tantem Tertius est inter filios naturales
et legitimos ipsius adoptantis et ipsum ad
optatum et hoc tamen cum ipsi filii sint adhuc
in pueritia prius Inter hos ~~se~~ enim omnis est phi
bitum matrimonium et ergo si contractus fu
erit dirimatur Crimen hoc si quod habet
impedire et dirimere matrimonium dirimi
tur intelligitur tamen de duobus criminibus
Primum est cum mulier machinatur cum
esset in morte alterius uxoris ut habe
at maritum illum in virum. et etiam cum vir
in morte alterius viri machinatur ut
habeat uxorem eius Secundum cum quis
dat fidem alicui coniugate de ducendo
eam in uxorem post mortem mariti sui. et
cum ex illa permissione sequitur adulterium

Cultus disparitas. ut si fidelis cōtra-
 hat cū iudea vlt pagana pmanēte ī infi-
 delitate. Si aut contrahet cū hētica tenet
 mīmōniū. s. cohabitare ei nō debet. et hō
 si eēt piculū ei incurrendi heresim. s. per-
 cat cū tali contrahens. vlt cū quis p vio-
 lenciā cogitur ad contrahendū et intel-
 ligitur de violencia absoluta. et similiter
 de violencia que fit p metū q pōt cadere
 in constantē vinū q continētur ī hō vsu.
Stupri atq status verberis atq necis.
 nisi tñ postea de inuito efficiatur volū-
 tarius. **O**rdo intelligitur de ordine sacro
 f. cū contrahens fuerit in subdiaconatu
 vlt supra et talis etiā est excoatus. **G**reci
 tñ in sacris ordinibz pnt vti mīmōnio
 iā contracto. s. contrahere nō possunt.
Ligamē. s. si sit alteri ligatus p cōiugū p
 ūba de pñti etiā nōdū cōsumatū. Nā tal
 in nullo cau pōt alteri mīmōnialit copu-
 lari. nisi ille cū quo contraxerat pfiteretur
 in aliqua religione ante cōsumacionē mīmō-
 niū. Si aut recederet alter cōiugū ita
 q p mltos ānos nichil de eo audiretur ad-
 huc nō licet alteri contrahē nisi pūs veri-
 similiter sciret de morte ipius. **H**onestas
 publice honestatis iusticia in suā q outur

ex sponsalibz contractis cū aliqua. cū qua
postea nō sequitur mūrimoniū nisi ppter mor-
tem vel ppter aliquā causam aliā. nā cū nulla
cōsagnea illius contrahē pot vsqz ad quar-
tū gradū inclusīue. **A**ffinitas ē primitas
que contrahitur int̄ eū qui ducit uxorem et
omēs cōsagneos uxoris vsqz ad e. g. dū simple int̄ ipso
et cōsagneos. Et nō q affinitas contrahit
etiā p fornicariū cortū ita q ille q forni-
catur cū aliqua nō pōt contrahē mūrimoniū
cū aliqua cōsagnea illius vsqz ad quar-
tū gradū. nec illa mulier nō pōt contrahē
cū aliquo cōsagneo secū fornicantis vsqz
ad eūdem gradū. **I**mpotentia extendi
actū iugale. potest prouenire ul ex
naturalī frigidityte ul ex maleficio l
ex indispositione menbu genitalis vi-
ri ul mulieris. De hys aut oībus impe-
dimentis habes plene in scāis. **C**usu
per nota q nō oportet nec expedit int̄
rogare omēs iugatos singulatim de
pdictis impedimētis s de illis saltē de
quibz possit psumi. Et pāpue de impe-
dimentis criminis ul cognationis ul pub-
lice honestatis et ante oīa affinitatis.
Si enī quis cognoscēt cōsanguineā
eius cū qua iā contraxit p ūba de pñti-
neam ducentes vsqz ad e. gradū inclusīue.

et grauius si iā consummauit matrimoniu. tñ
 matrimoniu nō dirimitur aut diuiditur
 s̄ amittit ille q̄ h̄mōi fecit p̄tatem seu
 ius petendi debitū. ita q̄ petē nō pōt s̄
 p̄tō mortali tenetur tñ reddere exactus
Idem in muliere q̄ p̄mittit se cognoscī
 a consanguineo mat̄sui. **S**i tamē anteq̄
 contraxit p̄ ūba de p̄nti cū aliqua cognō
 uit cōsanguineā eius ita q̄ semē emise
 rit intra claustra pudoris nō pōt illā h̄rē.
 et si iā cōsumasset matrimoniu cū illa non
 tenet nec in hoc pōt dispensari nisi p̄ p̄p̄am
Vn ante dispensationē semp̄ peccat mōr
 lit̄ erigens et reddens debitū. sciens dic
 tū impedimētū. alit̄ aut̄ iugit̄nesciens
 excusatur ex ignorantia facti. p̄babili. **E**t
 de h̄is et alijs qñ casus occurrūt vide ple
 nius in sūmis. **I**nsup̄ int̄rogandū est. **S**i
 contraxit matrimoniu clādestine q̄ mōrle
 est p̄t̄. p̄hibitionē eccl̄ie. **I**tem si habens
 votū simplex continēciē cōtraxit morta
 lit̄ peccauit nisi prius fuerit dispensatū
 a p̄p̄a et tenetur adimplē votū vsq̄ ad
 cōsumationē matrimoni. **N**ā ip̄d consumma
 to efficitur impotens ad votū implendū
 quā reddē tenetur exactus debitū. exp̄s
 se ut̄ m̄p̄tatiue. s̄ tñ erigē nō potest

sine dispensatione quia peccaret mortaliter
Item Si contraxit cum aliqua vel mulier cum ali-
quo. per uerba de futuro. et postmodum cum alia
contraxit vel alio. etiam per uerba de futuro hoc de
puncto mortaliter peccauit propter fidem fractam non
de consensu mutuo se absoluerit. quod
fieri debet per iudicium ecclesie. vel si aliquis
predictorum casuum. seu aliorum septem. quos ha-
bes in summa. quibus sponsalia solui possunt
supervenit. **I**tem si post matrimonium contrac-
tum per uerba de puncto contraxit cum alia. quia
peccauit mortaliter. nec tenet matrimonium
secundum. etiam si esset consummatum et filios iam
genuisset. redire enim oportet ad primum ma-
rimonium. nisi ille vel illa cum quo vel qua prius
contraxit intrasset religionem aliquam et
ibi professus esset. vel nisi papa dispensasset
in secundo. **T**amen secundum Theologos. in hoc dispen-
sari non potest. **S**ed quia difficile est disputare
de potestate papae. si sine supplementatione obiecta
est forsitan transferri potest. **I**tem si contraxit
matrimonium ante etatem legitimam vel fili-
os aut filias iuxta matrimonium an legiti-
mam etatem quod prohibetur est. **E**tas autem
legitima secundum iuram. est. xij. ann. in femella. et
xiiij. in masculo. si in contrahendo per uerba
de puncto vel consummando. **I**tem Si consummauit

mrimoniū an bndictionē nupciarū qz mor-
 tale est et cori. phibitionē etiā Et hic ad-
 uertendū est qz in multis locis. q̄uis spōsi
 nō dīstīnāt mrimoniū cū sponsis ante nup-
 cias multas tamē turpitudines et corrup-
 telas faciūt cū ip̄is. eas visitando it̄ vnde
 interrogandū de hmoi est vbi illa repūtur
Ute Si celebrauit nupcias in tpe. phibito ab
 ab etiā. qz mortale ē **Nota** tpa. phibita
 ab etiā ad celebrandū nupcias seu mrimo^m
Tempa phibita ab etiā ad mrimoniū ce-
 lebrandū sūt ista. s. Ab aduentu dñi vsqz ad
 ephiam nō tamē ante octauā eius et a
 lex̄ vsqz ad octauā pasche. et tribz letanie dieb⁹
 minoris ante ascensionē dñi. vsqz ad oc-
 tauā penthecostes **Ute** de actu diugali
 nota qz qñdoqz sit vbi est manifestū mōi-
 le. s. cū sit ex vas debitū. vel etiā cū sit
 intra vas debitū tamē eo mō vt nō sus-
 cipiatur semē. ad euitandā prole. t̄ gñā-
 tionē **Vel** cū ex actibz vl̄ tactibz impu-
 dias sequitur pollutio in alterū ip̄orū
Vel cū exrens actum diugale appetitū
 habet deliberatū ad aliū vl̄ aliā **Vel**
 si ita inordinato affcū fertū ad actū con-
 iugale qz etiā si nō esset vxor sua t̄ ma-

ritus adhuc ager opus carnale cum illa vel
illo **D**ifficile tamen est hoc discernere **V**el
si cum alter alteri exigenti denegat debi-
tum sine causa legitima. propter quod exiges
incontinentiam incurrit vel aliud scanda-
lum **E**sset autem causa legitima ad denegan-
dum debitum. si timeret probabiliter notabile no-
cumentum persone. vel coniugis. vel plus in ute-
ro **V**el quod ex adulterio commissio amisit ius
petendi vel etiam si in loco sacro peteret vel
etiam in publico quia esset contra debitam hones-
tatem **N**on autem est legitima causa denegandi
dies ieiuniorum solemnitatibus vel una admi-
niculorum **Q**uia etiam fit actus coniugalibus ubi
dubium est an sit mortale vel veniale scilicet quando
servatur vas debitum sed modo indebitus
puta si lateralis. vel si ex parte posteriori
accedat vir ad vas debitum. vel mulier super-
grediatur virum **I**n quibus modis et precipue
in ultimo dicunt aliqui esse mortale de se
Alij vero ut **T**homas et **A**lbertus dicunt quod non sit mor-
tale de se **S**ed potest esse signum mortalis con-
cupiscentie. nec per hoc impeditur coniugatio.
et si non ita apte pauretur **U**nde in hoc
noli precipitare sententiam. nec denegare
absolutionem in huiusmodi perseveranti sed

detesteris et phibeas qñtū potes. **Q**uā
 at fieret pmo ut secūdo mō. et hoc ppter
 piculū abortus forte eet sine pñd. **D**u
 biū est etiā an sit mortale. cū sit tpe mē
 struor. et pñpue in erigente. sciente ta
 lem defectū. qđ quidā ponūt eē mōile
 pñpue qñdo ē quasi cōtinuus scđm con
 suetudinem vt mensatim. **A**ly tamē cō
 tinnū dicūt ut **De**. de pal. Et hoc opid
 cōior est. **U**nde etiā ppter hoc nō denegas
 absolutionem s. phibeas qñtū potes
 de exactōe et exactā amoneas vt nō as
 sentiat erigenti. nisi tamē ex hoc de in
 constancia ipius timēt. **D**ubiū etiā ē
 de erigente debitū a Iuge pmanēte
 in adulterio siue occulto siue mani
 festo. qđ ipē nouit. **H**oc tamē quid di
 cūt eē mortale in ipō erigente qđ facit
 contra cōstitutionem ecclie vt nota hu
 gu. xxi. q. i. **S**i quis vxorē. Et hoc fūtur
 in sūma pisana. **S**i in sūma confessi.
 et **A**rd. in rosario mitigāt hūc rigore
 eripientes casū illū vñ. cū erigens hō
 facēt ad puidendū incontinentie sue. **S**i
 pe. de pal. multo magis mitigat dñi
 rigore vñ. cū nō spatur ex hoc emēda
 tio pmanētis in adulterio s. potius
 deterioratio. nō peccat erigens saltē

mortalit. **Q**uiaq; etiā excretur actus iugal
ubi fit veniale cū vix excretur seruato debi-
to vase et mō. tñ principalit̃ fit intencione
delectacionis cōsequende. ita tamē q̃ sistat
intencio intra limites m̃rimoni. **V**el cū
excretur actus hmoi iugalis. p̃t samita-
tem corpalem solū. quia ad hūc finē nō
ordinatū est. veniale tñ puto vel si in so-
lempnitatibz et diebus ieiuniorū erigit
debitū. aliqua infirmitate s̃ cōcupiscen-
cie ductus. sine d̃temptu sacri t̃pis ul' ec-
clesiastice exhortacionis veniale est s̃m **Th**
et **Ray** **S**z reddens debitū nō peccat. cū ti-
met de incontinentia ul' scandalo iugis per-
icaret aut si negaret oīno. **I**tē t̃pe p̃gnati-
onis erigē veniale ē. et si nō est piculū
abortus reddere nō est p̃ccm̃. **I**tē añ p̃uī-
ficacionē post partū erigē. seruatis tñ
alijs debitis circūstancijs nō est mōile
ut vidē **S**z s̃m **Guill** **E**rigē ul' reddē debi-
tū añ ingressū eamē post partū nō vidē
p̃ccm̃. **E**t p̃nt mulieres intrare etiā
añ xl. diem sine p̃ccō. **I**n quo tñ seruāda
ē consuetudo p̃uē si fieri pōt. **I**tē acty im-
pudiciæ q̃ ibi ex̃centur p̃tinentes ad de-
lectacionē opis seu ex̃citiū illius ex̃cepto
tñ ope. vt in tactibus osculis. et alijs

hmoi inordinatis totū sūt venialia. q̄ius
 tantū posset eē inordinatio q̄ fiēt mortale
Quāq̄ etiā exeretur actus iugalīs sine p̄cō
 aliquo cū vī. fit causa p̄elis concipiende
 ul' etiā causa reddendi debitū seruatis tñ
 alijs debitis circūstancijs Tenetur at̄ ex
 actus et debz reddē debitū et p̄cipue vir
 vxor. nō solū expresse petenti. s̄ etiā p̄ sig
 na et circūlocutiones. nec debet vir vxor
 rem auertē ne petat p̄p̄ periculū **E**tā fit
 hmoi actus sine p̄cō cū fit causa fornicā
 tionis vitandē in se ul' in diuge **C**irca p̄
 dicta aut̄ sic formatur interrogaciones **S**i
 vī. vsus ē m̄mōnio cū vas debitū **S**i
 aliq̄ fecit ad euitmā gñacionē **S**i vsus
 est nō indebito. licet in vase p̄prio et quō
Si vtendo m̄mōnio habuit intēcionē
 ad aliā l' aliā **S**i tpe menstruorū eregit
 ul' reddidit **S**i tpe p̄gnacionis et p̄cipue p̄ partū l' an
 p̄p̄ partū eregit debitū **S**i eregit ul' red
 didit a p̄manente in adulterio **S**i p̄nci
 palit̄ causa delmācionis eregit. ul' alia et
 qua **E**t circa hmoi iudicandū est de p̄cō
 mortali v̄ veniali s̄m p̄dicta de quibz tñ
 plenius habes in sūmis **S**i petenti oīno
 negauit debitū **S**i p̄ter actū iugū per
 tactus. oscula seu alia secuta ē pollutio
Si cōtraxit m̄mōniū cū ē cōtraxit maiōr

extractione. quia peccauit mortaliter. et p.
cipue si sciuit se fore extratum. et hoc quia
participat in diuinis. scilicet sacramentis cum extra-
ctione maiori. **I**dem videtur de mīdū si eam
nouit. quod separat a susceptione sacramento-
rum et mīmonium est sacramentum. ergo etc.
Si quis in mortali contraxit mīmonium
videtur mortale quod sacramentum suscipit in mor-
ali scientia. precipue autem si factum sit per uerba de
presenti. quod ibi est essentia sacramenti. **S**i
contraxit cum aliqua de futuro. uel de presenti
per uerba. non intendens illud uel illam hanc in
coniugem. si tantum carnalem copulam extor-
quere mortaliter peccauit. Et quis regu-
latur non sit ibi mīmonium. cogendus tamen
est in foro consue illam ducere uel aliter illi satisfacere.
maxime si secuta est copula carnalis.
In quo tamen casu etiam iudicatur matrimonium
si ueniret ad forum contentiosum. nam ipsa
iudicat de manifestis non de occultis et te-
netur obedire ecclesie. **S**i uir non prouidet uxori
et familie in necessariis non tamen superfluis.
Si nimis exasperauit uxorem dictis et factis.
Si zelotipus et nimis suspiciosus fuit contra
eam. uel nimis remissus in eius curam. **S**i ux-
or inobediens et contenciosa ac sui sensus
erga uirum fuit. **S**i nimis inculta et negligens

fuit circa gubernacionē domus **S**i irreue-
rens et dycola fuit ad soceros et cognatos
Si dedit de rebus viri pntibz & paupibus
plus q̄ debuit **S**i dedit licenciā vno eūdi
ad alias cū pregnatur qd̄ est mortale **S**i
nō vult sequi virū transferentē domiciliū
ad qd̄ tenetur. n̄ vellet eā trahē ad patm.
aut dubitaet de morte sua aut si eēt vagabūdū

Si vterq; etiā filios educauit in timore dei
et obediencia mādator eius ad qd̄ tenetur

Interrogaciones ad pñapes et rōres

Quoniam pñapes et rectores seculaēs sic
possūt formā interrogaciones. put vi-
debitur expedire scdm̄ condicione p̄sone **E**t
p̄mo **S**i vix p̄ vsurpatoēs iniustas et nō ius-
to titulo obtinuit dignitatē regimē & do-
minū ciuitatis ul' castri quia mortalit̄
peccauit. et semp in isto p̄ccō manet dūte-
net hmoi vsurpacionē. nisi postmodū ty-
tulū iustificasset nec ibi ante iustū titulū
pōt errere iudicia sū p̄ccō **S**i ambiciosū
fuit ad dignitates et regimē nimis as-
pirans. et si intendit negligē iusticiā
ad querendū amicos vt sic p̄maneat in
dominio q̄ mortalit̄ peccauit **S**i platis
emāsticis ul' alijs maioribz suis nō fuit
obediens. et amonicoēs et correptiones
ab eis factas nō sustinuit patient̄. aut si

eos dampnit q̄ peccauit mortalit̄. **S**i finas
exactionis vlt̄ interditi nō curauit aut sic liga-
tus. dñis se ingessit qd̄ est mortale. **S**i p̄p̄
crimē eius ciuitates sūt interdicte. qd̄ est sibi
ad magnū iudiciū. **S**i phibuit laicis q̄
nō vendēt clericis neq̄ coquerēt eis. ex eo
q̄ nō habet ex eis qd̄ vult. **S**i p̄p̄ exactionē
in se lata iudices vlt̄ actionēs aut ministros
grauauit q̄ ultra mortale exactionē ē. **S**i de
factis ecclesiasticarū p̄sonarū ad eū nō p̄tinē-
tibus se intromisit vlt̄ trahendo eos ad suū
iudiciū. et hmoi q̄ mortalit̄ peccauit et
exatus est. **E**t si cepit aut capē fecit vlt̄ in
carcerē clericos aut religiosos etiā de-
linquētes. ē exatus. si nō habuit p̄us licē-
tiā a p̄lato suo. **S**i electionē alicuius im-
pedierit maliciose. vlt̄ p̄ violentiā aliquē
intrusit. vlt̄ si grauauit aliqd̄ monasteriū
vel collegiū eo q̄ nolebant eligē illū. p̄ quo
rogabat q̄ ultra mortale exactionē est. **S**i p̄p̄
natus ecclesiā de nouo sibi vsurpauit vel
bona vacantū ecclesiā aut monasteriorū
q̄ ultra mortale exactionē est. **S**i imposuit
collectam aut tallia vlt̄ exactiones clericis
et alijs p̄sonis ecclesiasticis sine licentia

ppe quia si post monitionem non desistit est
 exatus. **S**i fecit statuta vel leges contra liber-
 tatem ecclesie. vel iudicauit secundum illa. ut de-
 dit consilium ad huiusmodi. ut non remouit cum po-
 tuit quia ultra morem exatus est. **S**i noua pe-
 dagia uel guldagia instituit. non huiusmodi pte-
 tem a principe super hoc. Vel si antiqua peda-
 gia seu theolonea augmentauit exatus est.
Si si hoc fecit cum licentia principis et cau-
 sa rationabili non est peccatum. **S**i non tenuit
 statuta contra publicam securam a peccatoribus
 et latronibus ut debuit. quia peccauit mortaliter
 et tenetur ad restitutionem damnorum inde
 secutorum. **S**i a clericis aut religiosis theolo-
 neis aut gabellam accepit. pro huiusmodi que dese-
 runt non tamen causa negociationis quia peccat
 grauiter et exatus est. quous aliqui ut 20. al-
 hanc non admittunt quia non recepta. et
 ipsa scit et tollunt. immo hoc facit in ter-
 ris suis. **S**i publicos usurarios et ali-
 enigenas et non inde oriundos sed in terris
 suis. ad exentum fenum in ciuitatibus suis
 admittit. vel admissos si infra certum
 tempus non expellit quia exatus est. et hoc si fu-
 erit persona ecclesiastica habens dominium
 temporale. **S**i vero fuerit princeps secularis

excoꝝdꝝ e. ex de vsu. li vi. p. 10. tñ. Ep̃i et
superiores incurrũt sed alij. **Si** nauigantes
in districtu suo depdaty est ul' depdari
fecit ul' hoc factũ noĩe suo ratũ habuit
q̃ ut p̃nta excoꝝdꝝ e. excoꝝdꝝ p̃pali. **Si** na-
uigantes expoliavit ul' res eorũ ad portũ
fuarũ suarũ a mari delatas sibi appiauit.
qd' est impina et scdm̃ aliquos sũt excoꝝdꝝ
Si incendia fecit ul' fieri fecit vel effregit
eccl̃as ul' loca eligiosa. q̃ excoꝝdꝝ e. et
postq̃ fuerit denũciatũ spectat ad pa-
pam absolutio eius. **Si** immunitatẽ
eccl̃arũ violauit. puta q̃ fecit cape ho-
mines p̃t debita ul' eccl̃a maleficia a
aliã quãcũq̃ causã in eccl̃a ul' locis p̃ui-
legiatis q̃ sacrilegiũ dñisit qd' e. moĩ-
le. et p̃t excoꝝdꝝ. **Si** expoliavit eccl̃as ul'
p̃sonas eccl̃asticas qd' mlti tuarũ faciũt
aut p̃uilegia eorũ violauit moĩlit per-
cauit. **Si** fecit rep̃salias ul' fecit fieri a
ab antiquo consuetas extendi cõ p̃so-
nas eccl̃asticas. est excoꝝdꝝ n̄ cuocauit
infra mense et satisfecerit de iũria et
damno. Et si p̃ignorantis. li vi. vtrũ
at liceat facẽ rep̃salias cõ laycos vi-
de in tertia pte sũme. e. c. i. **Si** ad eccl̃as

in quibz fuit ydoneos nō cōpntauit s; inep-
 tos: vt ydeotas vl' cōcubenarios l' alios
 malos pntauit ut subditos suos etiam
 prōnos tales eligere aut pntāe suāsit q;
 peccauit mortalit'. **S**i recepit pecuniā
 ut pntāet aliquē cū eēt prōnus vl' vt
 supplicāet ppē vl' Epō q; bñficiū alicui cō-
 ferat. q; symoniā dimisit. vl' etiā absq; pe-
 cunia si porrexit p̄res pro indigno. quia
 mortale ē et symonia. **S**i fuit fautor
 et defensor hēticorū aut etiā scismaticorū
 q; mortalit' peccauit et est exātus. **S**i
 impediuit volentes recurrere ad forū ec-
 clesiasticū sup causis que ad tlem forū
 p̄tinēt ne s; corā eccl'astico iudice q; tales
 cause agitentur. vl' ad hoc dāns consili-
 um auxiliū vel fauorē. q; exātus ē vt ex
 de immu. eccl'. c. qm. l. vi. **S**i bellū sup
 sit iniustū vl' adiutor fuit iniuste bella-
 tis q; oīa mala que inde sequūtur tene-
 restituere et hoc verū. nisi adiuuādū r
 seruendū tenetur illi qui hmoi bellū
 instituit. vtp̄ta q; ē miles aut vasa-
 lus eius. Talis etiā adiuuās cū est du-
 bī si bellū sit iustū ut iniustū excusa-
 tur vt xxij. q. i. Quid culpatur nō at

erudiretur de p[ro]p[ri]o si faret bellū iniustū. **S**i
consultat ex[er]citus in officio cōsultatō q[uod] assumma-
tur iniustū bellū. ad oīa mala et damna
inde secuta tenetur. nisi forte p[ro]ponetur
materia in consilio falsa. nō tamē et for-
ma ac si eēt iusta tūc enī hoc ignoran-
tes videntur erudiri. **D**e materia belli
et quō dicatur iustū v[el] iniustū vide in
sūma in 3. p[ar]te. ti. 2. **S**i indisciplinatos et
tirānos officiales fecit seu p[ro]posuit ter-
ris suis q[uod] tenetur de damnis et malis
eorū. si sciebat eos tales eē. Secus si
nesciebat et tūc q[uod] cito p[re]cepit eos t[er]res
eē. remoueat eos. q[uod] alias p[er]tinet vt p[er]
scriptū est. **S**i iniustas exactiones et
collectas fecit. q[uod] rapinā fecit. Et q[uod] col-
lecte dicantur iniuste et quō debeat satis-
facere. vide in 3. p[ar]te sūme. ti. 2. c. 1. **S**i po-
suit iudeos in officinis publicis q[uod] phibent
ut. 18. q. 2. **S**i ea que sūt cōsuetis app[ro]-
priauit sibi vt siluas cāpas et hmoi q[uod]
mortale ē et tenetur restituē. **S**i liberos
hoiēs in seruos subiecit. nā xp[ist]i non
p[oss]unt redigi in seruitutē rōe belli ē etiā
capti nō p[oss]unt licite emi in seruos t[ame]n emp-
ti vendi. **S**i infideles b[ea]ti in seruitutē re-
diguntur ac emi et vendi p[oss]unt capti tamē

in bello iusto Qui si postea efficiantur xpiani
 non tamen ex hoc liberantur a captiuitate
 vel seruitute quous tamen prius sit tunc eos li-
 beros facere. **S**i a decedentibus sine filiis ac-
 cipit bona illorum non permittens de eis tes-
 tari vel legari ad placitum nisi prius illa
 talem huius consuetudinem a tempore cuius incon-
 rium non est memoria hominum. **S**i nimis
 vindictiuus fuit. **S**i homicidia multi-
 lacerationes incarcerationes vulnera et homici-
 dia sine iusticia vel etiam cum iusticia et
 ex odio vel ob vindictam fecit. peccauit vel
 facere permisit quod in hoc grauia mortalia
 sunt. **S**i torneamenta et duella fecit fieri
 vel ludos et spectacula periculosa anime vel
 corpori ut picere lapides adinuicem vel si
 alias reprobationes turpitudinum fieri
 fecit et permisit. vel si homicidium non prohibuit
 cum tamen potuit sine graui scandalo. quia
 mortaliter peccauit. di. 81. terrori. **S**i le-
 ges statuit quod non potuit et non debuit.
 quod iniuste erant. quod mortale est. **S**i non
 dum fuit ad dispensandum vel parren-
 dum in quibus potuit vel econtrario si non fa-
 lis ad parrendum delinquentibus fuit in-
 prouidum iusticie et cordis utilitatis. **S**i

phenda vasallis suis absq; iusticia dene-
gant vñ seruiciū indebitū ab eis erexit
ā fide nō seruauit. **S**i ipē exis vasallū
alteri nō fuit fidelis dñō suo ut debuit
sñ q; in iuramento fidelitatis expri-
tur ut obsequiū debitū nō pstitit ut in-
iuriā aliquā fecit dñō s; alienādo phen-
dū aut diminuendo ā aliq; hmoi quia
mortale ē et tenet^r de damnis. **S**i tu-
telam alicui sibi dmissā nō fideliter
egit vñ de bonis illis supsit vñ dissipa-
uit q; mortale ē et tenetur de damnis
sibus. **S**i in terris sue iurisdictionis sus-
tinuit iniustas mensuras ā iniusta
pondera aut iusta pcia rerū venaliū
saent quia mortale ē et teneri vidē de
damnis si tñ cōmode obuiāe potuisset
hmoi. Similit^r peccat si inducit vñ sus-
tinet malas cōsuetudines ā corrupte-
las. **S**i tolerauit publicos vsuarios
pp^r hoc recipiens ab eis certā qñtitatē
ul sūmā pecuniarū annuatim. vñ ob
aliā causā q; mortale ē et tenetur ad
restitutionē illius sic accepti. nō tamē
vsuario s; creditoribz eius a quibz sūt

usure accepte et extorte s^m Tho. **S**i q^s
 aliqd^o castrū ul^o dominiū aut aliā rem
 in pignus habuit et fructus illius nō cō
 putauit in sortē q^z usura ē. Et sic ulte
 rius hic interrogandū ē de alijs sp^eibus
 usure si vix in aliqua offendit ul^o p^riceps
 fuit de quibz sup^{er} in p^rima p^rte. c. de usura.
Si penas ul^o emendas in pecuniā p^ro
 cupiditate ul^o odii ul^o p^ro correptionem
 delinquētiū accepit ul^o ultimū debitū ex
 torisit. ul^o penas corporales ul^o mortis iⁿ pe
 cuniarias p^ro auariciā cō iusticiā con
 mutauit q^z mortale est. **S**i p^rmisit iⁿ
 terris suis latrones inualescē ul^o ma
 licose eisdem fauēs fuit aut ex auari
 cia nolens expedire vt tutādam p^riam
 q^z mortale est et tenetur de damnis
 factis. si cōmode obuiāe poteit. **S**i ius
 ticiā vendidit ul^o munera inique accepit
 s^z p^r amministrazione iusticie ul^o alias in
 iusticias fecit ul^o fieri fecit in iudiciū
 dō q^z mortale est. **S**i fidem p^rmissā vio
 lauit etiā inimico nisi p^rus ip^se violas
 set q^z mortale ē. **S**i treugas nō serua
 uit et si obsides suos nō liberauit quia

mortale est. **S**i viduas et pupillos con-
oppressores suos non defendit. **S**i nimis
presumptuosus et curiosus fuit in vestitu
et apparatu ciborum et equorum familie
cum canibus. avibus. edificiis et diuitiis
nam quam ut homo valeat facere. emungit
subditos sibi populos. usque ad sanguinem
eorum. facientes multa iniusta. **S**i fecit
edificare domos suas vel agros a vine-
as amare et in eis laborare. aut ligna
apporari et similia per subditos suos et
eis non soluit plene de labore suo. non sub-
diti ad hoc debite teneantur. vel si in die-
bus festiis fecit pro se laborare. quod mor-
tale est. quod tamen multi faciunt nec tamen
subditi tenentur in hoc obedire. **S**i ni-
mis se occupavit in venationibus et au-
cupiis et quod prius est subditos suos in homi-
nibus gravavit eos ad hoc inducens et quod
peffimum est si hoc fit in diebus festi-
is. maxime non prius audita missa. propter
quod omnes peccant mortaliter et ipse est
reus omnium. **S**i propter discursus et hominum des-
truxit segetes aliorum quod tenetur de da-
nis vel si promisit accipi de feno a blado

suorum subditorum propter equos suos non petita
 et obtenta licencia quod tenetur de dampno
 suo de quibuscunque fructibus. Si hystioni-
 bus supflue dedit vel mimos turpia ipse
 sentantes in curia nutriti vel corubinas
 aut meretrices aut ludentes ad aleas in
 curia tenuit quod omnia sunt damnabilia. Si
 de honestate familie sue non curauit. sed
 inhoneste se habentes cum feis aut masculis
 in curia sua retinuit nec correxit cum pos-
 set quod peccauit mortaliter. Si vero hmoi
 princeps est coniugatus. Intra octidua pre-
 missa de hijs que habentur in .c. pr. precedenti
 put videtur expedire. *Cum iudices l. quicunque
 habentes auctoritatem vel iurisdictionem ordina-
 riam l. delegata aut aliam*

¶ **I**uxta iurisdictionem aut potestatem suam
 accepit simoniacem aut usurpatiuam
 quod hmoi potestas non dat auctoritatem
 iudicandi. Unde talis quotiens iudicaret
 peccaret mortaliter. Si excessit fines ma-
 dati susceptionis sue. quod mortale est et hoc si
 scienter aut ex ignorantia crassa. Si timore
 cupiditate. odio vel amore aut aliquo alia
 iniqua causa tulit iniquam suam aduertenti-
 tatem. quod mortale et tenetur ad omne interesse
 parti lese. et hoc si ille pro quo lata est

illa finā iniqua nō pōt vl nō vult satiffa-
cere. q̄ an̄ om̄ia ille tenetur s̄m. **¶** Si
p̄ ignorantia cāssam tulit iniquā suā
in iudicio aīme q̄ tenetur et peccat mor-
taliter vt dīc̄ s̄m. Debit enī se scire in-
sufficientem et nō iudicāre. **¶** Si p̄ negligē-
ciam quia sufficiens erat. et si laborasset
ad legendū et inquirendū inuēisset ver-
tutem sed quia hoc neglexerit agere tene-
tur ut prius. **¶** Rucius tamē agitur cū
eo q̄ p̄ ignorantia q̄ cū eo q̄ ex mali-
cia. et habet locū in iudice. ordiāto nō
in delegato. **¶** Si delegatus iudex iudi-
cauit bona fide et de consilio discretorū
vl p̄torū tulit iniquā suā. nō vidē
peccare aut teneri ad restitutionē lesō.
tamē q̄ nēcessitate obediencie iudicauit.
tū q̄ ex certa scia delegantis sup̄tus
ē. cū eēt ignarus iuris. q̄ videbatur
bonus vir. Istud tū verū ē. n̄ in inq̄rē-
do consiliū fuisset negligens. ā culpa-
bilis q̄ tūc peccaret et tenetur ad res-
tutionē hec. **¶** Guillm. **¶** Si assessor inducit
iudicē ad ferendū iniquā suā. exau-
satur quidē iudex si simplex ē vt pre-
dicatur. cū tūc habet bonā consciā accē-
dens suā iustā. et cū nō fuit ī culpa

eligendo assessorem iustum et bone fide
 ac sufficientem. **S** assessor ille mortali-
 ter peccat. et ad restitutionem leso tenetur
 siue dolose siue ignorant inducit iudicem
 ad iudicandum iniuste hec Ray. **S**i iudex
 ignarus in iure. scilicet assessor ducat qd iuriter
 non reputatur sufficiens sed iniquus. si de
 consilio illius fert iniquam sententiam. licet
 eam credat iustam. utique mortaliter peccat
 et tenetur quisque ad restitutionem insolentem
Si accepit pecuniam in iudicio qd potest con-
 tingi quibus modis et semper videtur mortale
Primo si accepit ut male iudicaret et contra
 iusticiam et tunc illam pecuniam tenetur dare
 illi in cuius iniuriam lata est sententia. i. q. i. iube-
 mus. **S**ecundo si accepit ut bene iudicaret. **T**er-
 cio ut iudicaret et daret sententiam. **Q**uarto ut
 non iudicaret cum deberet iudicare. **Q**uinto ut
 non male iudicaret. **I**n hijs quatuor casu-
 bus debet fieri restitutio illi qd leditur. i.
 q. i. non licet. hec Ray. **S**ed secundum guillelmum. i. fo-
 ro consistit potest pauperibus erogare sicut alia
 turpia lucra et de consilio. **S**i nullo modo
 iudex vult ferre sententiam cui debet et propter
 hoc quis perdit ius suum mortale est et tenetur
 illi restituere. litis estimationem hec Ray.
 23. q. i. administratores. **S**i iudex accepit
 aliquid a pauperibus qd nulla ab eis reuerentia

recipe debet. **U**bi nō q̄ ordinarius iudex
nichil pōt accipe neq̄ etiā expensas nisi
moderata remia oblata. ut esculentū b
potulentū nō tamē p̄m ea plus ul̄ minus
iudiciē debet. di. ei. de eulogis. **D**e
legatus tñ bñ p̄t recipere expensas modera
tas et hoc qñ est paup̄ ul̄ qñdo oportet
eū erire vel eēt domiciliū suū equitatē
aut ambulac̄ p̄ examinacōē cause ul̄ etiā
p̄ assessore scdm̄ glo. **S**i aut̄ pp̄a causā
alicui delegauit. nō q̄ aliqd̄ posset pe
tere nec etiā expensas si sibi sua suffi
ciūt n̄ oportet erire et facere expensas
maiores solito. hec Ray et guilh. **S**i iu
dex eccl̄asticus ordinarius ul̄ delegatus
contra constiāz et iusticiā in grauamē
alterius patriū in iudicō quitq̄ fecit p̄
grām ul̄ p̄ sortes puta p̄ pecuniā incur
rit suspensionē ab exercitiō officij p̄ aliū
indempnandus ad estimacionē litis de
qua vide in sūma e. pte. **S**i iudex eccl̄as
ticus finis excois suspensionis ul̄ int̄
dicti de facili fulmiāuit aut sine moni
cione p̄missa. ul̄ sine scriptis ul̄ alijs cōn
ordinem iuris. q̄ grauiter peccat de hoc
habet in e. pte sūme. **S**i iudex quicūq̄
dilatōnes alijs fecit cōn ius. **S**i ordiēz

iudiciarii nō seruauit **S**i alterā p̄ciū
 cō iusticiā in aliquo grauauit **S**i reo fe-
 cit questionēs seu inq̄sitiōes ad quas res-
 pondere nō tenebatur **S**i appellationes
 legitimas nō admisit **S**i dolose locū ap-
 pellandi dedit **S**i post appellationē legit-
 timā nichilomin⁹ in causa p̄cessit **S**i in
 dubiis magis p̄ciosos nō consuluit **S**i
 allegationes friuolas admisit **S**i paup̄i-
 bus viduis orphanis et h̄mōi nō subueit
 et nō p̄uidit in aduocacōe **I**n quolibz hor-
 vtrū eē mortale cū sciēt delictū **Q**uod q̄
 fingit fraudulentē casū aliquē. p̄ quē ali-
 quis iudex vadat ul' mittat ad aliquam
 mulierē. p̄ testimonio. ē ex̄catus ex de Ju-
 mulieres. li. vi **S**i iudex illicite relaxa-
 uit penā debitā reo. qd̄ fit tripliciter
Primo q̄ nō erat sup̄mus iudex i p̄i-
 ceptis nec ei publica potestas ē plenārie
 cōmissa. s̄ ut iudicet scd̄m leges **I**stitu-
 tas ciuitatis **S**ecundo si habet plenariā
 pt̄atem is tñ q̄ passus ē iniuriā nō asse-
 tit sibi r̄mitti s̄ vult puniri **T**ercio et
 si habet pt̄atem plenariā et lesus vult
 remittē tamē nō subest causa utilitatis
 reipublice s̄ notue. s̄ pariens incentiuū
 delinquēdi. hec **Th**o **I**n quolibz hor̄ per-

cat mortalit^r. **S**i penā debitā auarit v^l mi-
nuat cū nō posset v^l nō debet. **S**ūdo aut
possit v^l nō. vide in 3. pte sūme. ti. 3. c. 3. **S**i
etiā mutari possit. **S**i iudicauit in iudi-
cio candentis ferri v^l duelli et hmoi q^{uod}
mortale est de hoc vide in 3. pte sūme. ti.
1. c. 3. **S**i iudicauit scdm allegata et pba-
ta condemnās quē nouit innocentē
Iui tamē vtrū peccet v^l nō et quō vide
in 3. pte sūme. ti. c. 3. **S**i minister iudi-
cis ex^{tra} executus ē iniustā sūam nā
si pro certo sit innocentē nō excusatur
a p^{ro} her. **R**ay Secus si dubitat q^{uod} tūc
excusatur p^{ro} obedienciā her. **T**ho De re-
teris p^{ro}inentibz ad iudiciū habes in 3. pte
p^{ro} totū. **C**um aduocatos p^{ro}curatores et notarios.

Quia aduocatos. p^{ro}curatores. et nōrios
tales formade sūt questionēs et p^{ro}
Si v^l posuit se ad aduocandū cū
in iure phibeatur. et hoc sciēt. q^{uod} vide-
tur peccāre. **P**hibentur aut infideles et
ex^{tra}ati maiori ex^{tra}ationi et religiosi. nisi
pro suo monasterio. et de licencia sui p^{ro}-
lati. **C**lerici in sacris v^l etiā in mino-
ribus constituti et b^{en}eficiati. q^{uod} tū phibē-
tur aduocācie in iudicio seculari nō in cā-
ppua v^l pro ecclia sua v^l p^{ro} diūctis et mi-

semilibz psonis **S**ūt et alie psonne phibite
 de quibz habetur. 3. q. 1. d. tria. vbi mē ali
 os est sodomita pūpue notorius de iure
 ul' de facto **J**udex ul' assessor etiā nō pōt ēē
 aduōtus in cā in qua est iudex nec clē
 aus. p. cōneis cōi etiā suā her **R**ay **S**i
 aduocatus ul' pcurator sciēntē defendit
 iustam cām peccat mortalit' et tenet'
 alteri pcuri de oī dampno inde hūto. her
Tho. nisi satisfaciāt clientulus pūcipali
 ter tenetur. si scit iniusticiā qñs. obtinet
 victoriā cause **S**i ignorant' iniustā cām
 defendit r. putans iustā. excusatur scdm
 modū quo ignorantia excusāi pōt s'm **Th**o
 vñ si ignorantia causa peccat mortalit'
Si in pūcipio credebat iustā s' in pces
 su cāe vidz eā iniustā debet desere et
 nō vltius psequi alias em peccat' **E**t
 si obtinet victoriā cāe tenetur ad satis
 factionē lesi nō tñ d' eā pde adūsario
 ul' secreta sue cāe reuelare ei. s' inducē
 clientulū suū ad cedendū ul' ad dponē
 dum cū aduersario sine aduersarij dam
 no her **Th**o **D**ū tñ cā est dubia vsq; ad
 finē. l' psequi eā s' pād. her **G**uill' **S**i
 i aduocando vsus ē indebito mō vñ s'm
Ray **S**i pduxit falsos testes ul' pduxit
 fecit ul' corruptos **S**i induxit falsas le

ges **S**i alias pbariones falsas iuris vt
facti **S**i mentitur ul' mentiri facit die
tulū suū in iudicio **S**i dilaciones nō
necēarias querit in grauamē pticiū **S**i
appellat scientē cōi iustā suā **I**n quo
libet supdictorū casuū videri mortale **S**i
nō fidelit' causā fouet q̄ntū iusticia sua
det obmittendo de dtingentibz ne neg
ligencia ul' ignorancia nōbili in quo
posset eē mortale **S**i pccat se habuit
vt dicendo cōuicia ul' nimis vociferā
do **S**i p̄didit aduersario suo secreta ptis
sue **E**t si p̄ p̄dictos modos vicit iniustā
causā tenetur lesō de oī damno. **h**er Ray
et hosti **S**i aduocatus nō adhibuit i cā
iusta pauperū p̄diciū et miserabiliū
p̄sonarū **N**ā si nouit talē causā et scit
talē p̄ se nō posse iuuari. q̄ nō habet ad
soluendū nec aliū vidz velle talē adiu
uare et q̄ ex hoc videt causā illius ius
tā nō posse p̄sequi tenet' gratis iuuare
si potest alias em̄ pccat' mortalit' s̄m
Tho. et Ray **S**i immoderātū sallariū
accepit de sua adducōe. nā moderatū p̄t
petē aduocatus et iuriscōsultus vt dicit
aug⁹. iē. q. 1. nō sane **Q**uod modera
mē sumitur ex quatuor s̄ q̄ntitate mē

labore aduocandi. scia et facundia aduocati.
 et consuetudine regionis Et s'm hoc magis
 vl' minus p't accipi s'dm Ray. l' ai ab initio
 fecit pactu vl' ex post facto impletur causa
 completa. Si ex quo causa e' incepta nullu
 debet pactu cu litigatore fieri que accepit
 in p'pria fidei q' possit ee occasio magni
 periculi. 3. q. 2. d. p'pterea. Itē nō licz pa-
 cifici de quota cu aduocato puta decia l'
 centesima. s' de q'nta licz tunc moderate
 s'dm iura. de hac materia ple. habetur in
 3. pte. t. e. Si iurisperitus eris in causa
 qua iniusta consuluit quō obtinetur mor-
 liter peccat Et si vincat ex consilio suo te-
 netur leso de dāno Si ex ignorantia ans-
 sa male consuluit Si nō consuluit paup-
 ibus nō hntibz ad soluendū Si nimis
 petiit paupator de hoc dicendū v'dr sicut
 de aduocato Si paupator defendit scient'
 causā iniustā Si nō fidelit' et sollicitate ius-
 tam fouet Si paupibz nō prestat pro-
 curiū Si nimis de sallario petiit. de his
 omibz dicendū est sicut de aduocato p-
 ut supius habetur Si notarius eris
 aduertent falsat instrumētū q' peccat
 mortalit' et tenetur de omī dāno inde
 secuto Si maliciose occultauit iura aliorz

seu instrumenta. et nō assignauit ā destrux-
it aut alijs dedit. aut alias fecit cū illis sic
debit. q̄ vltim mortale tenetur de oī dāno
Si ex ignorantia nobili de negligencia ma-
le nōuit seu dictauit instrumēta vlt testa-
menta cū defectibz vñ oriūtur litigia ul
pdunt bona aliorū. q̄ peccat mortaliter
et tenetur de oī dāno. exm secuto lesp **S**i
fuit rogatus in testamentis eorū qui nō
fuerūt sui sensus scient tanq̄ vlti tōis
liberū hñtū. et scripsit seu notauit quia
mortale ē et tenetur lesp de oī damno
Si in instrumentis suis nō est vsus so-
lemnitatibz legalibz vnde validantur
contractus q̄ mortale ē et tenetur de dā-
nis inde secutis **S**i fecit instrumētum
in fraude vsuariū scient. q̄ mortale ē et est
piurus **S**i notarius ex officio sallariato
sufficient a cōitate accepit etiā ab alijs
pro quibz scripsit lras grās et hmoi. vel
si nō sallariatus a cōitate. accepit de con-
suetudine p suo labore vltia debitū et
equitatē q̄ peccauit et tenetur restituē
Si diebus festiuis absqz nēcessitate. s̄ ex
cupiditate fecit instrumēta vlt copiauit
aut extendit scripturas cū possit differ-
q̄ videtur mortale **S**i rogatus vlt nō dic-

tauit vel in scriptis redigit statuta contra
ecclesiasticā libertatē q̄ mortalit̄ pecuniit
et est ex̄tatus. **¶** Si notarius ex̄tis Ep̄s p̄ scri-
bendis noibz ordinātorū vel lris ordinatio-
nū accepit pecuniā q̄ si salariatū ab Ep̄o
symoniā comisit si nō salariatū satis accip̄
et de lucro participet ordinatorū symonia
est. de quo vidi plenius in sc̄da p̄te sūme
t. r. c. hoc. **¶** *Curā m̄gros et doctores*

¶ Et p̄mo si docens publice in legibus
ul̄ p̄lica admisit in leōnem suā scien-
ter religiosos aut p̄sb̄os seculares ul̄ ali-
os clericos nō sacerdotes sed in dignitate
constitutos. q̄ ex̄tatus ē. quēcūqz etiā p̄dicto-
rū admittat aduertent. simul cū scolāibz
suis ut ex̄ ne de. ul̄ mo. se. se immis. neḡ
t. sup̄ specula. **¶** Item docens in quacūqz
facultate etiā theologia. si admittit ad
locū suā religiosū exeuntē de monaste-
rio cū h̄itu tñ ad audiendū sine licentia
plati sui sciens q̄ est ex̄tatus cū eo q̄ par-
ticipauit in crimine. **¶** Idem si cū licentia
plati sui si sine h̄itu talem recepit lecti-
onem. **¶** Si m̄gr̄ ul̄ scolāris ex̄tis donōie
tractauit cū aliquo ciue donomensi de
cōductione hospitij irrequisitis inq̄linis
n̄ tps cōductionis illius fuerit elapsū.
q̄ est ex̄tatus. ex̄ de loca. et conduc. et
hoc nō h̄z locū nisi in donomia p̄pter

speciale p̄uilegiū illius ciuitatis. **S**i quis
ex pacto receptus ē in canonicatū ut scholas
teneat. symoniacus est unde et mortale. **S**
vacante p̄benda p̄t ei anecti hoc onus
p̄ docendi licet. hoc host. et **ber.** **S**i aliq̄
erigatur vel p̄mittatur p̄ licentia docen-
di q̄uis sc̄dm hosti. nō sit simonia tñ est
contra iura unde et mortale qd̄ p̄t ex
pena p̄p̄ hoc imposita q̄ exactū resti-
tuitur. et debet exatores officiis et be-
neficiis spoliari extra de exact. c. i. sc̄dm
Ray. **S**i m̄gr festū colendū de iure v̄l de
consuetudine nō vult concedē colendū
ū pro pecunia v̄l e contra nō colendū p̄
pecunia symoniā cōmittit s̄m **Ray.** **S**i m̄gr
habet b̄ficiū v̄l salariū sufficiens pro
docendo si erigit aliq̄d a scolariis. quia
symoniā cōmittit p̄cipue a paup̄ibz. q̄
vendit doctrinam et tenetur ad restitutio-
nē sc̄dm hosti et **Ray.** **S**i v̄s nō sufficit
salarium suū s̄m exigentiā sui staty p̄t
exigē. si tamē sit ydoney in docendo ali-
as nō. **A** paup̄ibus etiā nō debet exigē.
oblata tamē p̄t semp̄ r̄ipe. et multoma-
gis si nullū v̄l paucū habet salariū
q̄ tūc etiā p̄t exigē collectā p̄ labōe. **S**i
magisteriū q̄rit et recipit inepty et val.

de ignorans. videtur esse mortale. ppter
 pculū quod sequitur. q̄ rōne magisteriū
 datur fides in quibz requiritur. vñ notumē
 tū sequitur. primo ex malo consilio. et
 hoc p̄cipue in theo. faculte. Et admittēs
 tales scient ad magisteriū vtd̄ pectat
 mortalit̄. **S**i querit gradū ul' magisteriū
 um. nō ad utilitatē aīarū et dei honorē
 sed ad sui ostentacionem et vanū hono-
 rem. qd̄ p̄tinet ad ambitionē et ideo de
 hoc vide sup̄ in r. de ambitione. qñ mōr-
 le et qñ veniale sit. **S**i tñ querit exposici-
 onem ul' diuicias et libertatem. hoc to-
 tū videtur damnabile et p̄cipue i religi-
 osis. **S**i docuit publice in theo. eris i morta-
 li notorio. peccat mortalit̄ s̄mpe. **S**i scās
 phibitas legit vl' didicit aut docuit. ut in
 gramatiā ul' artē notoriā et hmoi mor-
 tale est. **S**i notabilit̄ ignorans posuit se
 ad docendū et errores nōbiles docet quia
 mortale ē. **S**i nō adhibuit diligentia ad
 p̄fectū scolariū in scā et moribz qñtū de-
 bet faciens nimis vacationes. vl' nō uti-
 lia sed curiosa docens. vel de moribz eorū
 nō curans nec cōpescens in quibz potuit i
 hmoi notabilis negligentia d̄tingē videt̄
 mortale. **S**i iuramenta vniūsitatis non
 impleuit q̄ mortale ē. **S**i se iactauit de

doctrina vel alijs detraxit p̄fendo se vel eis in-
uidit aut sectas nutrit in scolares. aut
scolares alterius doctoris ad se traxit iniuste.
vel p̄p̄ose indutus ē. q̄ mortale ē. et de h̄
vide lacius sup̄ in c. de supbia ubi tracta-
tur de ambitione *Circa scolares*

Si scolares nō fuerūt obediētes docto-
ribus in quibus tenentur **S**i fere-
rūt int̄ se rixas **S**i minus aptū elegerūt
ex causa iniusta ad legendū **S**i dimiserūt
ieiunia eccl̄ie cū implē potuissent. vel misse
auditionē diebus festiuis. vel facramēta
Si contendit in disputatione cōtra verita-
tem scient̄ ne videatur succūbē **S**i supbiuit
ex sciā **S**i aliquē malū finē p̄posuit ex
sua sciā ut lucra iniusta. curiositates et hu-
iusmodi **S**i fuit negligens in studendo
vel nimis prodigus in expendendo bona
p̄ntū sibi causa p̄don̄ data vel missa. vel
eciā bona p̄pria **E**t alia hic n̄c̄aria q̄as
put̄ videbitur expedire de p̄cis in. i. pte
2. et 3. **S**i nimis ardent̄ in libris genti-
liū p̄p̄ ornatū. minus vacās studio vtili
sibi quo ad salutē ut sacre scriptur̄e p̄cipue
quo ad religiosos **V**el si studuit in poetā
p̄p̄ materiā turpē in qua delectatur. et
illud est mortale di. 2A Ideo p̄hibetur

Quia meritis

Si posuit se ad practicandū medicinā
 sine sufficienti pīa q̄ si parū vel n̄
 studuit. qđ videtur mortale q̄ exposuit se
 pīculo occidendi hoīes. Si peritus et suffi-
 ciens eris obmisit aliqd de contingētibz
 cura infirmos quos habet in cura ex neg-
 ligēcia. q̄ si ex negligēcia nōbili vñ se-
 cutū est magnū incōmodū infirmo vñ se-
 qui potuit nō bñ se erūsāe p̄t a mortali
 Si vero pua negligēcia fuerit scz ubi nō
 ē pīculū ut si nō sollicitē visitauit infirmos
 et hmoi veniale videt. Si dedit consiliū b
 medicinā p salute corpis in pīculū aīe scz
 quod sit contra p̄cepta. vtp̄ta si cōsiliuit
 q̄ quis fornicetur. vt eucat vñ euret cer-
 tas infirmitates. vel si medicinā dat p̄g-
 nanti ad occidendū fetū. enā p cōseruacōe
 m̄is. Vel si dat potū inebriantē et hmoi
 et hmoi q̄ mortale et phibetur hoc ex de
 pe. et re. c. cū infirmitas. Si nō seruauit
 p̄ceptū factū medicis s̄ q̄ inducāt infirmos
 q̄i p̄mo ad eos vocantur ad faciendā cō-
 fessionē q̄ scđm̄ doc. ē mortale. ex de pe.
 et re cū infirmitas. Si paupes infirmos
 quos ip̄e nouit nō valentes solue nō vi-
 sitauit gratis. q̄ ad hoc tenetur. et solue
 enā medicinas illius si p̄t. alias ei mōile ē

di. 83. in principio **S**i nimis largus fuit ad
inducendū debiles ad frangendū ieiunia
emē absq; rōnabili causa qđ frequēt fuit
ut nec est sine pccō **S**i etiā sanus dissuade
rent ieiunia etiā dicentes ea eē nocitiā
et hmoi. et sic inducerent ad frangendū
illa sine causa q; mōile ē de pe. di. i. noli
Si dedit medicinā dubiā mortificationis
vl sanacionis q; mortale vtdi. ut de pe.
et re **C**ū infirmitas. Dimitti potius ifir
mū in manu dei debet qđ exponi pcculo
medicīne De emulacione et detractioē
quas faciūt adinuicē medici ut frequēt
intioğa ut videbitur expedire et scdm q
habet s. in. r. de inuidia **Circa aromatas** **C**
Si in dponendis medicinis nō posuit
q ordinauit medicus cū forsā nō hnt
vel hnt et nō ita bona ut ē natē In q etiā
offendūt medici nō facientes an se dponi
nā si ex hoc sequitur graue pcculū ifir
mo. vl si nō opatur sanitatē. quā fecisset
si bñ illā dposuisset ē mortale et i medi
co etiā si hoc dissimulat **S**i dorent vel
vendūt ea que pccant aborsū l aliud
ad inficiendū. vel vendūt hijs venena qđ
credūt abusuſos. q; mortale ē **S**i so
physticauit aromata qđ frequēt faciūt po
nentes in eis vnū p alio. vt in electuarij

in superis in speciebus in affectionibus et alijs
hmoi facientes malas mixturas facien-
tes non puris per puris. quia ultra partem mor-
le tenentur satisfacere legis seu erogare
pauperibus cum incerti sunt De nimio pro-
ritu ut puris et mendacijs et diminuti-
ponderibus que faciunt Infirma put habes
S. in. c. de auaricia. ubi tractatur de
fraudulencia et alijs vicijs ibidem **C**

A Mercatore **Cum mercatores**
querendum est si negotiatus est non propter
finem honestum puta ob sustentationem fami-
lie sue. vel subuentionem pauperum vel pui-
sionem eorum per ciuitate et hmoi et hoc cum lu-
cro moderato Si negotiatus est propter auari-
ciam et ad thesaurizandum sibi pecunias quod
est mortale maxime si in hoc lucro constituit
finem. et intendit ad lucrum per fas et nefas
indolenter Si concordauit cum alijs mer-
catibus quod non vendat aliquam rem mi-
ori pretio quam inter eos est conuentum ut cogant
hostes emere in tanto foro quia partem est per
hosti. et prohibitu in legibus Si misit
non solum arma et ligua sed etiam quercus
mercimonia alia in alexandrinam vel
partes egypti et terras sarracenorum sol-
dano subiectas. quia eximatus est eximacione

ppali si nō habet licentiā a ppā Et nota
q̄ veneti gñalit̄ habent talē licentiā
Si vendit merces p̄ maiori p̄cio q̄ va-
leant ex eo q̄ nō solū facit ei terminū
s̄ etiā mutuatur sibi aliā pecuniā. quia
vsuā dmittit **S**i vendendo mercēdās
suas puta lanā ul' pānos et trapiendo
p̄ p̄cio alia mercuria. vt sericiū uel
aromata ul' alia illa multo maiori p̄cio
vendit q̄ si pecuniā recepisset q̄ p̄m-
iniusticiā ē et mortale. nisi ille cui p̄us
vendit suas etiā longe maiori p̄cio tra-
dat merces ipsius. q̄ sic posset vnus ex-
cessus rēpēnsiē alii si sūt equales **S**i
vendit ad terminū plus iusto p̄cio rōne
dilatationis **E**t de diuisis rēbus cambion
et varijs modis vsuariū et fraudulē-
cijs in q̄ntitate et qualitate et sbā re-
rū interroga her put hēs s̄ in p̄a p̄te
i. c. de auaricia et ibi de vsurpationē
rei aliene et de vsu **S**i fraudauit
vel fraudari fecit iuxta pedagia seu ga-
bellas q̄ mortale et tenetur ad restitu-
tionē Secus de iniurijs vl' cū nō tenet̄
illa loca tuta a latronibz p̄ dños locor
illoz **S**i dedit falsas monetas vl' di-
minutas scient̄ p̄ bonis vl' eas diminuit

q. p. m. e. et tenetur ad restitutione. **S**ecus
 si accipit monetas valentes in loco p. eo
 valent ibi et mittit illas ad locū ubi p. lo
 valent. **S**i faciens societate cū alijs mer
 catoribz nō fidelit. se habuit aliq. lucra
 occulta sibi retinēs q. tenetur ad satisfā
 ciendū nisi certus eēt q. socij tantūdem
 occulte subtraxissent. **S**i fecit p. alijs
 securitates cū fraudibz. nā assēcūne sine
 fraude merces p. mare v. p. terra et inde
 q. emolumentū plus et min. p. m. q. n.
 titatem p. iculi nō videtur illicitū. cum
 constet alias de p. iculo magno. **A**ssēcū
 cio vero pecunie p. modū satisfactoris ubi
 nullū ē p. iculū et damna nō est tutū
 q. tū ad consciā. **S**ecus si ibi etiā eēt
 p. iculū. **S**i accipit pecuniā aliquā sub
 noīe depositi respondens ad rōnem 10.
 80. p. centenario et cū illis pecunijs lu
 citur ipē mutuando v. alijs illicitis
 tractibz ad rōem 10. p. centenario et
 hmoi duo mortalia. **D**misit unū i. acci
 piendo aliud i. mutuando et tenetur de
 vsum. **S**i mitomisit in barocholis
 Retrangolis Agasimis. que vocabula
 nō declaro ob breuitatē sed de hys
 vide in sūma. li. 2. t. 1. c. **A**uto malicie

fit in eis Agasmu dicitur cum quis gerit nego-
cia stipendiarioꝝ et suoz dnoꝝ laborans
p eis cu mutuat eis pecunias cu expen-
dit tripientes incertu sallariu qutu
meretur labor p iustis causis vn p no
bellantibz iniuste pot accipe rone mu-
tui nichil plus alias vsura e. **S**i vsus
est mendacis in emendo et vendendo
q solent ee talibz cibz et potus. **E**t de hñ
interogo ut habes s in pma pte i locis
suis in c. de auaricia. **E**t qñ sunt i
tali pposito vtendi viz mendacis. pui-
tis. et dolis hmoi qñ occurrēt. sp sunt
in mortali. **V**nde nō sunt absoluenti
ñ pus disponat se abstinē velle ab illi.
Si emit res raptas ul furatas p mae
vl p fia de qua dicit ut sup in pma pte
in c. de auaricia vbi dicit de rapina. **S**i
emit vl vendit diebus festiuis absq
necitate si ex cupiditate vel fecit cotinua
libroz ul hor fient fecit p alios subdi-
tos suos de quo vide s in pma pte. c. de
3. prepto. **S**i fuit mediator q di sensa-
lis in aliquibz locis pcpue in ytalica
contractatuū fraudulentozū scient. quia
mortale est et tenetur ad restitutionē
leso in hor. **S**i mediator fuit cotinctus

usuarii intendens utilitate usurarii. et
ex sua magis causa tam amipientis sub
usum mortale vidi. Et si ipse induceret
ad mutuandum sub usura q alias non facere
cogitasset videri teneri ad restitutionem.

Si mediator extitit in aliis tractibus pu-
ta vendendi domos equos. a alia aualia
et male consulit alteri parti i damnum eo
et utilitate sui et alterius peccat morta-
liter et tenetur ad restitutionem lesi. **S**i
in minimis contrahendis mediator
eris. utitur mendaciis et hmoi. i nobi-
le damnum contrahentium peccat mortaliter. **Cum**

Quia mechanicos *mechanicos in grece*
eciam Interrogationes fiende et primo
in grece quantum ad omnes. Si scilicet facit arte cum
opus est cum patre vel ad patrem mortale. ut fa-
cere taxillos. seruire usurariis in usura.
seruire militi in bello iniusto. In nau-
gia piratarum in lenocinio et hmoi. quia
oportet quod ex toto omittat illam arte. quia
alias non esset absoluenda. **S**i arte facit cuius
artificium potest esse ad bonum vel ad malum ut
facere gladios balistas. lanceas. venena et
hmoi. Nam si verisimiliter potest estimari quod velit
ad malum usum tunc non potest facere vel vendere
facta ut videtur. predicta in bello manifesto.

iniusto deseruiat secus si dubitat. Si aliqua
fecit q̄ sūt ad malū vsū q̄si semp vt furos
facē et hmoi q̄ peccat et debet ab illis de-
sistē. Si vtitur mendacijs p̄iuris. dolis
malis mensuris. vl' ponderibz aut alijs
fraudibz in arte sua q̄ mortale ē. Si die-
bus festiuis laborauit de hoc dicit ut sup̄
in p̄ma pte. c. de. 3. p̄cepto. Si nō ieiuna-
uit cū potuit. moderando laborē dicit si-
militer ut sup̄. *Cum mechanicos i sp̄e et p̄m*

Si vendidit pannū *lanifices interroga*
laneū min⁹ p̄ciosū p̄ magis p̄cioso
et sub vno p̄cio vel vni⁹ tincture p̄ alia l̄
habentē aliquē defectū tanq̄ nō h̄ntem
nil min⁹ p̄ciū p̄t hor. q̄ p̄m ē et
plus ul' minus s̄dm sub et sup̄. Si i festis
fecit lanā tendē sine n̄tate. vel si nō
plene soluit laboratoribz et hmoi q̄ i h̄is
p̄m est plus vel min⁹ s̄dm materiam.
Si textoribus p̄m p̄ciū sui laboris nō
dedit in pecunia sed in rebz diuersis. pu-
ta tritico ā blado aut in alijs ihus mari-
me cū ille nō indigeat tali re. sed oportet
at illā vendē p̄ minori p̄cio q̄ lucrata
ē si iuste soluetur. q̄ peccat et tenetur ad
restitutionē nisi tamē p̄us a p̄ncipio sic
conuenerint q̄ dāet de hmoi p̄ p̄cio tali q̄

tunc nō videtur deceptio **a tabernario et hos**

S vendidit vnā spēm vini p alia pte
vlt limphatū p puro. vel ad clāficā.
dū vinū aut ad colorē suū itinēdū et hō
mistiuit aliqua notua corpibz vlt nō dedit
plenas mensuras ut in taberna tenuit
meretrices et ribaldos et lufiores ad tax.
illos. vlt aduertent dedit hīs vinū quos
vidit inebriari. peccauit in qbusdā mōi.
lit et in quibusdā venialit et tenetur
de damnis omibz. nec debet absolui nī
apponit ab hmoi desistē velle **a macellario**

S vendidit carnes corruptas p bonis
et itentibz qd est mortale vlt vnā spēs
p alia. ut caprinā p mutonina et hmoi a
diminutū pondus ut xi vncias p libra q
peccauit mortalit et tene de dānis **a pistore**

S fecit panē nimis porosū. ut sic emē.
tes decipet vlt fecit panē mīoris po.
dens q debet. vel si accepit bonā farinā
alterius ad pistandū panē. et cābuit po.
nendo mīnq bonā loco illius. vlt si imistiuit
nimū de fursure peccauit mōilit et te.
netur de dānis **a factore**

S illud qd restabat vlt supfiuit de pā.
no vlt serico dato p vestitu faciendo
sibi itinuuit. furando illud q mōile ē nī
tamē ille diminute dedisset sibi mercedē

labore. et illud capit tantū ad supplemē-
tū vel nisi in pacto eēt concordatū Item
Si in noctibz vel diebz solempnitatibz
sine magis nēssitate laborat. vlt si facit
nouas inuencōes vanitatū *ab aurifabo*

Si vendit vel vtitur auro alchimico
pro puro vel vendit aurū min⁹ pu-
rū pro magis puro q̄ mortalit̄ peccat
et tenetur de damno Si emit calices
sacros nō conflatos. p se ab illis q̄s nō
nouit iustos vlt iusto titulo eos posside
q̄ phibetur et ergo mortale Similit̄
si aliqua alia ornamenta ex auro t̄ ar-
gento maxime ad eclesiasticā ptinēcia
ab hmoi emit *Al redone*

Si vendidit vnā spēm corci p alia min⁹
bona p sculāibz et alijs *a lomtore*

Si vendidit ferrū p calice vlt malū fer-
rū p bono Si sciēt equū locauit pericu-
losū vlt defectuosū. et hmoi. q̄ vltm pām
tenetur de damnis leso Et sic distat p
singulas artes *Ab hystrione*

Si fecit ipūationes aut iocos in ūbis t̄
factis. turpia vtinentes vlt si fecit hoc in
ecclis vlt diuinis officijs vlt t̄p ibi indebit
q̄ pām est plus vlt minus scdm sub et s̄

Si atharijauit aut fistulauit *Al mustro*
ad congregaciones illicitas. vlt in emā

in organo pulsant ballatas l' choreas
 videt mortale in pulsante et i h^o paurate
Si infidelit' cooptati a seruitoribus ul' colla
 suti nō bono mō ex tōtibz i quocūq; artificio
 incuria et negligentia ul' nō tantū qntū
 cōmode potuerūt q; pām ē **D**rustines et agrol
Si nō bñ credidit saltē explante articulos
 fidei et alia mysteria q; coiter solempni
 sat etiā. vt incarnationē passionē rēsur
 rectionem et sacramenta etiā et hmoi
Si nescit orōnem dñicam sz pat' noster
 et simbolū aplōū et decem p̄cepta q;
 scire tenetur **S**i nō bñ seruauit festa et
 ieiunia etiā cū tñ potuit. et si nō audi
 uit missā ad min⁹ diebus festiuis. et si nō
 cōfessus ē neq; cōtōnem recepit ad min⁹
 semel in āno q; ad illa tenetur et ergo
 peccauit mortalit' **S**i tenuit p̄prios fi
 lios ad baptismū ul' cōfirmationē qd' ē
 p̄hibitū ergo pām **S**i mendacijs vsus
 est p̄iuris et blasphemijs ul' ebrietati
 bus. q; in omibz mortale est **S**i ad me
 retrices accessit qd' aliq; ex ipis nō credūt
 eē mortale. nec tñ excusat eos ignorā
 tia **S**i decimas nō soluit scdm cōsuetu
 dinē loci illi⁹ q; peccauit et tenetur sa
 tisfacē de p̄terito. si sibi nō remittitur
 ul' quitetur vt etiā si oblationes p̄m

consuetudine loci non dedit. nisi etiam presbiter
vel curatus suus sibi eas remitteret. **Si** erro-
ratus non curauit absolui si ingressus se de-
mus vel remisit vitas erratos quia mortale est
Si novermenta aliis fecit pro se vel pro fami-
lia sua vel animalia sua. quod forsitan promissit dis-
currere pro sata aliorum vel intrare prata ali-
orum ibi pascendo. vel si mutauit terminos
possessionum vel annando addidit terram vi-
cini agro suo. **In** his pertrahit pro quantita-
tatem damni quod fecit vel quod intendebat
facere. et tenetur ad restitutionem illius
Si dolus dimisit in agriculturalia vel no-
tabilem negligentiam in damnum patrimonii
vel non firmando vel culcinando vel seminando.
vel aut fructus terre colligendo tempore debi-
to propter quod perierunt vel ager destructus aut
desolatus est. **Vel** non frangendo boues et
equos. unde destruuntur et precipue cum
usus est eis magis ad lucrum suum quam ad lu-
crum proximi. quia mortaliter pertrahit et tene-
tur de damno. **Si** tenens possessionem
ad factum male tractauit vel parciarius
non respondit dominus de quantitate tota eis
debita fingens se minus recollectisse
Vel si animalia tenens ad socandam non res-
pondit ex integro de lana. caseo. vel fe-
tibus et huiusmodi. **In** his patrimonium est mortale

vel veniale scdm qntitate damni. et tene-
tur ad satisfactione. **S**i festinus diebus
laborauit pcpue tempore messis vl' vinde-
mie sine mag' neccitate ul' portauit ligna l'
alia victualia domus suis vehendo cu' equis
et plaustris et hmoi q' mortale videri. **S**i
vacauit vanitatibz et choreis. ludis. l' tab'
nis et hmoi. et quo et quido. **D**e guberna-
tione familie scdm precepta dei et ecclie mrio.
ga. **D**e superstitionibz et falsis opinionibz
que solent habundare in eis simili mrioga
diligent' scdm qd' habes sup' in pma pte
in. c. de pmo precepto de votis implendis
ul' no et de alijs grialibz put videbitur
expedire. **¶ De pueris et puellis**

Interrogandi sunt pueri de mendacijs
de pueris de votis q' no tñ obligant
si a pntibz irritantur et cu' sunt ante annos
pubertatis. **D**e missa no audita i festis. de
dessione et coione semel in anno fienda
De irreuerencia ad pntes. **D**e riris q' si
verberauit clericu' cu' fuerit deli capax. e'
excoim' **D**e furtis factis de rebz pntu'
ul' mgiou' suos seu ecia' alioru'. **D**e detra-
ctionibz et turpibz verbis libent' auditis
et dictis. **D**e contumelijs adinuicem. **D**e in-
uidia et alijs put expedire videbitur
plus minus fm etatem et sensu et p'
pue de vicijs carnalibz cu' masculis vel

femellis vt p seipos comissis q hodie ha-
budiant in ipis ppt malas societates. et
qñq; ex malis exemplis pntu seu alioz
sub quoz ignimē sūt. Et tñ lymoi cū mag-
na cautela et a longe introgent ab ipis
ne discant q ignorabat. Et multo magis
seruandū est hoc circa puellas. De oib;
pdictis si credatur habuisse tñ vsū vobis
iudicandū ē de mortali vel veniali sm
regulas pdictas. *Circa clericos in cō*

Aduolib; clerico introgatū cū expe-
dire videri. vt sequit̃ mariē cū psona
est ignota. Si vñ accepit aliquē ordinē
p symoniā q p hoc peccauit mortaliter
et est suspensus et scdm iura antiq̃ nō
pōt ministrare in suscepto. vel ulterius
pmoueri nisi prius p ppām dispensetur
qd̃ est verū si fuit scius symonie. q si
sit p̃t etiā p alia dispensari scilicet alias e-
tñ semp peccaret mortalit̃. nec excusatur
ignorancia iuris hec. Ray. *¶* Si itēpit a-
liquē ordinē licz nō p symoniā tñmē a
simoniaco in ordine ul dignitate. siue or-
culte siue manifeste. ē suspens⁹ et indi-
get dispensatione a ppā. Et dū ignorat
factū i ipm eē simoniacū excusatur
a pccō exequendo officia sua s cū certifi-

gatur nō pot. exequi sine dispensatione.
Si suscepit aliquē ordinē a simoniaco in
 ordine confendo ul. cū in bñficio similis
 est suspensus. **T**ercus tñ si symoniacus nō ē
 notoria. dū aut. nescit ipse excusatur mō
 p̄dicto. qñ at. certificatur tñ indiget dis
 pensatione p̄p̄e alias em. nō posset ex
 qui illū ordinē. **S**i recepit ordinē hñs a
 liquā irregularitatem. puta quia fuit ho
 micida. mutilator illegitimus et hñmōi
 et hoc absq. dispensatione q. peccauit
 mortalit. nec p̄t. exequi absq. dispensatōe
Si recepit ordinē exmō. suspensus. ul.
 m̄dictus. q. peccauit mortalit. et nō
 habet executionē. **E**dem si exmō exmō
 ul. m̄dictus vt. d. et cū hñs ordinem
 ministrat in illo v̄puta cantando ewan
 geliū cū sit draconus et hñmōi q̄diu fue
 rit in aliq. p̄dictariū sinariū q. similis
 peccauit mortalit. et ē irregularis s̄m
 foy. ñ tñ ignorantia facti eū excusaret
Si recepit aliquē ordinē i p̄dō mōli sti
 enter q. peccauit mortalit. **D**e quocūq.
 exequitur officiū alicuius ordinis i mōi
 litari vt. acoliatū. subdiaconatū. diaco
 natus r̄t. ul. aliud sacramētū solempni
 ter ministrando vt. baptizando. dīman
 do. vt. cōfessionē audiendo et hñmōi her

Tho Si extitit publicus concubiniarius vel
alias notorius fornicator q̄ ē suspensus
ab executione officiorū suorū p̄cipue celeb-
ratione missę. et si exequit̄ sic suspensus effi-
citur irregularis indigens dispensatione
p̄pali alias em̄ nō p̄t exequi hec hostien-
Si nō p̄tuit tonsurā et habitū clericales
ex leuitate ul' lasciuia vl' qua de m̄ quia
videtur mortale. **Idē** si exiit negotia
secularia iūgendō se mercatoribz facien-
dō vt ip̄i. **Vel** si tenuit tabnā ul' lusit
ad aleas ul' tarillos vl' imiscuit se tur-
pitudinibz ul' enormitatibz cū fēis. **Si**
cū exequitur officiū ordinis nō utitur
debitis ornamentis ut subdiaconatum
faciendo sine maipulo. diaconatū sū
stola et hmoi. q̄ in quolibz horū ē mor-
le si sciēnt dimittit nec excusat eū ig-
norantia iuris. **Si** exis in sacris s̄q̄
in subdiaconatu et sup̄ dimisit horas
canonicas q̄ quoties obmisit aliquā
horā etiā beate virginis ex negligēcia
cū dicē potuisset peccauit mortalit̄. **Sed**
si ex obliuione. si tūc q̄ cito r̄cordatur
debz obmissa r̄cup̄re. scus etiā si ob-
misit ex impotēcia infirmitatis. **Si**
dicendo horas alijs exercitijs se occupa-
uit manualibz vt faciendo aliq̄ opus
maūale. q̄ nō satiffēnt p̄cepto em̄

Si mente ad alia volūtatē vagatur in legendo
 horas. hoc nō cumis. et sic quasi p totū officiū
 pmanēs videtur morle. **S**ecus si pponit intendē
 sed distrahitur. et cū aduertit duplici ei scdm
 pe. **S**i recepit ordinem sacru an legitimā etatē
 puta subdiaconatū an 18 annū. diaconatū an
 20 annū. et sacerdotalem ante 21 annū. suffiat tñ
 annū inchoatū fore quia morlū peccauit
 nec debet exequi officiū illis ordīs ante legit
 timā etatem nō tamē effiat tōlit irregularis
 fm amūne opionem pūis fuit peret. **S**i
 in cōfessione vel collatiōe sacīmentoz obmi
 sit debitā materiā vl formā vl ritū q in
 quolibz horū est morle. siue ex cta sūa faciat
 siue ignorantia cūssa ut nōbili negligē
 tia. nā inde sequit magnū piculū et irre
 uerentia magī dei et sacīmentoz. **H**ic etiā
 mērogandi sūt de formis si sūt pīpue
 baptismi et eucharistie q sūt maioris pō
 deris. **D**e quibz et de alijs formis habes
 infra c. ultimo. **S**i sacerdos exipēs amittit
 aliquā symoniā puta audiendo cōfessionēs
 p pecunia habenda alias nō auditurq.
 baptizando. amūcādo. inuigendo et si
 milia faciendo semp p pecunia. similiter
 etiā vendendo sepulturas q sp symonia
 ē et mortale. **S**i notorius peccatoribus
 dedit sacīmentū eucharistie ut alia sac
 menta nō penitentibz ut si occultis pec
 catoribz quos ipē tñ nouit denegauit
 publice eucharistiā ut alia sacīmenta.

q̄ in vtroq; videtur mortale. **S**i celebravit missa
cū mortali p̄ccō nō cōfessus. licet tñ contritus quia
mortaliter peccauit n̄ aliq; necessitate insubente
et si sacerdotis copiam tūc nō h̄ret. q̄ tūc suf-
ficeret contritio. cū p̄posito confitendi. si s̄
contritione tūc celebrans s̄ mortalit̄ peccat
her. **T**ho. **S**i celebravit nō dictis matutinis
q̄ mortale ē. **S**i dicendo missa nō cōsecra-
uit. ex hoc putans euadē p̄ccm mortale gra-
uissimū ē p̄ccm. **S**i celebravit ad venefi-
cia et maleficia celebranda v̄l fienda quia
mortale ē et ḡue. **S**i nō dixit integre s̄
dimisit aliq̄s notabiles p̄tes misse ex ig-
norancia v̄l festinacia p̄cipue in canone. v̄l
si dixit v̄ba et nō intendit cōsecrāre. vel si
nō sup̄st sac̄mentū. **I**tem. **S**i nō ieiunus cele-
brauit. **S**i plures missas dixit in vno die
i casu nō concesso. **S**i nō in azimo s̄ in fer-
mentato pane cōsecrauit. **S**i cū hostia q̄
corrupta v̄l vno acetoso aut putris cele-
brauit. **S**i semp in missa occupatus ē variis
cogitationib; et hoc volūtariē. nichil autē
de attentioe. **S**i nō posuit aquā cū vno
in calicē ex ignorantia v̄l certa sc̄ia. q̄m q̄
lib; p̄dictorū est mortale. **S**i nō diligenter
seruauit eucharistiā sub secula p̄p̄ qd̄ dep̄di-
tur v̄l a murib; deuoratur. v̄l si nō r̄no-
uauit ut debuit et sic efficitur hostia conse-
crata putrida v̄l a vermib; corrosa et
inde vermes ḡnāntur. **S**i nō defert eu-
charistiā ad v̄candū infirmos. aperte et
cū luē ac mō debito. **S**i euomuit eucha-

ristia vlt ebrietate vlt alia de causa Si dedit
 ifumo patienti vomitū et hoc scient Si sil
 la sanguis ex calice cadat in tinnū vlt sup al
 tie In hīs oibz fressit est mortale nō tñ semp

Si nimis raro celebrauit p̄pue ī magnis so
 lempnitatibz vtdi mōile s̄m **tho** **S**i pro
 misit alicui dīcē missā recipiens elemosinā 2
 nō intendit facē vlt negligit. q̄ vtdi mōile

Si hīs pollucioez nocturnā. ex cā vbi fuit mōi
 le vlt vbi dubitat fuisse mortale et die se
 quenti immediate celebrauit vtdi mōile
 s̄m **tho** vlt s̄m de pal. qñ sic contritū cele
 brat. Venialit̄ autē peccat si ex cā veniali

fuit f̄a pollucio. n̄ tñ subesset aliq̄ n̄citas
Si audiuit confessionē alicuius nō hīs auc
 toritatē ab aliquo q̄ mortale **S**i absoluit

a casibz a quibz nō potuit ex certa sc̄ia seu
 ignorantia crassa q̄ mōile ē **S**i intro
 misit se de dispensatiōe vtoz vlt absolu
 tione ab excoīcatione maiori absq̄ sp̄cā

li cōmissione et licentia q̄ mōile ē **S**i
 posuit se ad audiendū confessiones ig
 norans et nesciens discernē int̄ mōile
 et veniale vlt int̄ mōilia corā q̄ videt̄

mortale **S**i absoluit quē nouit excoīcatū
 maiori excoīcatione a p̄cis q̄ nō potuit
 et ergo mortale **S**i absoluit eū q̄ nō vult

abstinē a p̄cis mortalibz. vlt nō satisfacē
 ut debz q̄ mortale ē **S**i reuelauit per
 ratū auditū in confessione et maxime
 cognoscenti illū sine licentia illius q̄ mōi

le est. **H**i nimis festinauit in audiendo. nō
sufficienter interrogando. **H**i perplexis casibz
periculosiores se nō consuluit. **H**i incautus fuit i
inueniendis peccatis viz si nimis paruas
ul' nimis magnas dedit. **H**i interrogauit de
his de quibz nō debuit. vt nomē p'sone cū
qua peccauit sine causa nēcāria vl' incaute
de turpibus. **H**i p'dicauit in peccō mortali
exis. q' toties quociēs hoc faciendo pecca
uit mortis scdm Tho. **H**i p'dicauit aduerte
ter mendacia q' mortale ē scdm Tho. **H**i
p'dicauit scandalosa vñ comedat p'diciones
in populo. **H**i p'dicauit indulgentias indis
cretas. **H**i p'dicauit p'p' pecuniā sibi p'mis
sam vl' datā q' mortale ē et simonia. **H**i
p'dicauit p'p' inanā glām ibi constituēdo
finē. q' mortale ē. **H**i p'dicauit sine licētia
superioris. **H**i dicit nimis curiose allegā
do poetas et phos frequēt. **H**i dicit fabu
losa et puocācia ad risū. **H**i ab h'mōi se nō
abstinxit cū potuit s; magis se immerse pec
cauit mortalit'. **H**i nimis familiaris ē in con
uersando cū mulieribz. visitando eas sine
causa aut nēcitate p'p' qd' multi scandalizā
tur. et ipe nouit q' posset eē mortale. **H**i vi
sitauit mōstera monialū sine legitima
causa vl' ex qua causa hoc fecit interroga
et scdm hoc iudica. **H**i cognouit carnalit'
illā quā in confessione audiuit vl' bapti

sauit vt confirmit aut coniunctione sua vt scilicet
 qd grauissimū scelus ē et casus reseruatū
 spīs. **De alijs inhonestatibz** interroga put
 videbitur expedire. **Si vestes sacras. cali**
ces et alia p̄tinēcia ad cultū dñi nō con
seruauit munda et decent aptata. **Itē si bene**
uictionē mense et grāti actionē nō dirit
qd dicit tenetur x. d. nō licet. **Si nō fuit mo**
destus in aspectu respiciendo frequēt hinc
indemulieres ut vana q̄ mltū scandalizat
p̄sonas. Similiter ī ingressu auditu et hmoi
Si nō obediuit mādatis iustis prelatorū
suorū et sententijs eorū qd si cōtempnit ea
moile ē. **De alijs p̄cis singulis interroga p**
ut habes sup̄. **Cum bñficiatos et canonicos**
Si bñficiū simplex aut curatū optinet
p̄ symoniā cuius ip̄e fuit cōstis. qd nō p̄t
n̄ p̄ p̄am dispensari. qd illud retineat. Si aut
 eo ignorante posset etiā p̄ aliū dispensari
 nō tñ p̄ eū cū quo est cōmissa. **Quē tñ sciat siue**
 ignoret symoniā amisisse. oportet inuincē
 illi bñficio. si nō scit dispensatur qd alias
 furtiue tenet. ymo cōtinue sciet in mōlli
 postq̄ hoc sciuit. nec fructū illius bñficii
 hīc posset si tenetur restituere deductis
 expensis in utilitatē bñficii. **Et hoc maxie**
de symonia p̄ mung a manu. Si aut symo
 nia est notoria suspensus est quo ad exe
 cutionē ordinū. **Sz dispensari p̄t p̄ spm**

si cum eo non est commissa simonia. **¶** Si est omulta
est suspensus quo ad se quia sine mortali non ex-
equitur. dum tamen tenet tale beneficium. alias
est suspensus quo ad ordines. **¶** Si recepit
beneficium simpliciter vel curatum per presbiteros carnales
et pro indigno poenitentia cum esset male vite et
homo vel per obsequium temporale factum collatori
ipsius beneficii quia peccauit mortaliter. **¶** Si ben-
ficiu curatu per presbiteros suos recepit et si alias
dignus fuit vel sit quia tales presbiteros estimant
pro indigno tanquam ambicioso et presumptuoso
quia commisit simoniam. unde et mortale
habet. **¶** Thoma. forte tamen non tenetur rinunciare
per beneficium aut simpliciter licet porrigere pres-
bitero se si alias est dignus vel etiam pro beneficio in-
gratulo. intendens ad sui sustentationem
non ad curam. nec magis curatum petens
quam aliud. **¶** Si quis vel habet beneficium non
intendens clericum sed uxorem. et interim
gaudere de fructibus beneficii. videtur usur-
pacio rerum ecclesiasticarum. et contra inten-
tionem donantium etiam. et ideo sine peccato
¶ Si non fuit electus a promissis vel collegio et
confirmatus per superiorem ad quem spectat sue per
episcopum institutus sed de mandato domini temporalis
vel per potentiam accepit. **¶** Et dicitur intrusus
quia fur est et latro. nec potest aliquid disponere
de temporalibus vel spiritualibus. unde non absolute
nec sacramenta ministrare potest prochiams

talis esse. sed in quolibz actu hmoi peccat
 mortaliter. **S**i enūciavit alicui bñficio qd
 habet eo pacto qd detur consanguineo. vel ppter
 pecuniā sibi datā quia simonia est et mor-
 tale in utroq; nec potest ille itine tale bñ-
 ficiū sic sibi collatū. **S**i fecit amutationē
 sui beneficii vlt emē. cū bñficio alterius
 vlt emā. veniendo int se absq iudicio
 superiorū ad quos spectat collatio bñficioz
 qd simonia iputatur. **D**e hoc et de alijs
 symonijs vide plenius in **H**ūma. 3. pte. ti-
 pmo. **S**i recepit bñficiū exis illegitimū
 absq dispensacione. qd cōi iura recepit
 unde hoc tenē nō pōt. pōt tū hoc dispēsai
 de simplici beneficio. **S**pūs. de curato aut
 vel dignitate solus ppā. **S**i fuit electus
 p symoniā qd nō valet electio. vlt si ipse
 elegit p symoniā aliquē. vlt ad spātum
 ut canonicatū ut aliā etiā. ut clerici col-
 legiaturū etiā faciūt ut si elegit alias
 indignū ad platurā ut ignorante l pub-
 lica malū. ex amicitia et hmoi qd mōile
 est et gūssimū. et oīa mala q sequūt
 ex hoc ei imputant. **S**i male tractavit
 bñficiū ut etiā suā. ut edificia eius tue-
 re. ut possessiones inculturari. et alias
 res eius perire pmittere. qd mōit per-

cat et tenetur ad satisfaciendū. si tamē
dimittit notabilē negligentia et sit no-
tabile damnum. **S**i fructus beneficii nō
bene expendit viz ultra sustentacionē
suā subueniendo cū ipis paupibz. **S**i
dilapidauit fructus beneficii sui in con-
uiujs turpibz vlt dedit nō indigentibz
cōsagneis suis qz mōile ē. **V**etus si cōsag-
nei indigerent qz ita bñ facēt elemosinā
ipsis dando sicut alijs paupibz. **S**i plura
beneficia habentia cuiā tenet absqz dispe-
sacione qz fur est et latro. **N**ā habens
vnū beneficiū cū cura si recipit. secundū
eo facto vacat p̄mū ipso iure. ex de p̄ben.
de multa. et hoc postq̄ habuit possessi-
onem pacificā sibi. vlt habē potuit et
fructus eius p̄cipit alias enī nō vacaret
p̄mū ex de p̄ben. stat li. vi. **S**i habens
p̄bendā habentē dignitatem et sine cura
acārū si recipit secundā similē vacat p̄ma.
ex de p̄ben. de multa. **E**t in isto casu et
in p̄ori tenetur ad restitutionē fructuū
si recepit. **S**i habens beneficiū vnū
violētē occupat secundū. vlt p̄ se stent
introducitur. similiter p̄mū p̄dit. et si qd
ius hēat in. 2. etiā p̄dit et vacat illud
secundū ut ex de p̄ben. eū q. li. vi. **I**te nō
p̄t quis dignitatē cū p̄bendā absqz dispe-

fatione ppe. **Itē** quicūq; incipit dignitatem b
 psonatū a officiū vlt beneficiū cui cum aiatū
 ē āncra. **Si** ante obtineat simile. cū sit pūatū
 pmo ut dān est. **Si** nō dimittit illud pūū
 absq; mora in manū ordinariū in cuius epā.
 tū est. **Qpō** iure ē pūatus etiā secūdo et est
 inabilis ad sacros ordines. et ad qdāq; ali
 ud bnficiū p exuagān Jo xxii. **Itē** absq;
 dispensatione nō pōt qd tenetur plures
 ecclias ul pbenas q tamē nō hnt cum aia
 rū nī in quib; casib; pūmā qn sūt ita tenu
 es ecclie. q neutra earū sufficeret ad sustē
 tationē. **Secūdo** si vna depend; ab altera
Tertio ppter inuitatē clericor. **Quarto** si ec
 desia ē āncra pbenas ul dignitate. **Quinto**
 si vna h; intitulatā et aliā cōmēdatā
Si talis cōmenda de prothiali ecclia nō
 pōt fieri nisi illi q attigerit xxv. annū et
 fuerit sacerdos. et tali nō pōt cōmitti nī
 vna ex euidenti nūitate vlt utilitate. q
 tamē cōmendatio nō durabit nī p sex mē
 ses. ut ex de cler. nemo. li. vi. **Si** habet
 plures ecclias ul pbenas habentes
 cum aiatū absq; dispensatiōe ppe. fur ē
 et latro et continue in mōli nec. **Spūs**
 pōt dispensā in hmoi. **Similit** ē si hab;
 p dispensationē ppe. s; surreptiue. puta

q; petendo vnū taciuit de alio qd̄ habebat
vl̄ q; se dicit habē etatē cū nō habēt et hō
Idem etiā iudiciū est si p̄ dispensacionem
Ep̄i habet plura s; simplicia s; ad sup̄flu
tatē. vl̄ etiā p̄ dispensacionē p̄p̄e simpli
cia vl̄ cūcta cū vnū sibi sufficēt in ieu
niis etiā. **S**i elemosinas extorsit a subdi
tis ad q̄b nō tenebatur. **S**i q̄tores menda
cia p̄misit in etiā sua qd̄ peius ē si par
tū fecit cū eis de quota. **S**i sc̄as nuptias
benedixit scient. **S**i p̄misit xp̄ianas nū
res seruire in domib; iudeorū. **S**i forale
gos et diuinatores sustinuit in prochia
sua. **S**i p̄misit ludos ut malas consue
tudines iualescē in prochia sua nō obui
ando illis q̄ntū potuit. **I**tem si clerici ma
nifestis vsuarijs alienigenis aut alijs
nō oriūdis de t̄ris ip̄orū ad fens extendū
domos locauerint ut alio titulo cōcesserint
ip̄o facto sūt ex̄ati. si sint Ep̄i et sup̄ ex̄
de vsu. vsuauiorū l. vi. **E**tē clerici s; ar
chidiaconi. decani. plebani. p̄p̄i. cātores
et alij clerici p̄sonatū. h̄ntes ac etiā sac
dotes q̄ audiūt in scolis. leges. et p̄hisi
cā post duos menses. si nō dimittūt h̄mō
lōnes. sūt ex̄ati. ex̄. ne. de. vl̄ mo. se. se
imnis. c. sup̄ specula. De hoc vide ple
nius in e. p̄te sūme. t. p̄mo. c. **E**tē de
ria q̄ inducūt aliquē ad vouendū vl̄ iu

Dice

randū ut fide inēposita seu alias pmutatū
ut sepulchras apud eos eligant. et iā electā
nō immutēt sūt excoīcati nec possūt absol
ui extra sedem aplicam n̄ in articulo mortis
ex de pe. cupientes Idem de eligiosis ut infra

Si sponte participauerūt cū excoīctis a ppā
Itē clericus q̄ sciēt excoīctos a ppā in officijs eo
rū recipiūt sūt excoīcati et absolutio illorū so
lū ad ppām spectat ex de sen ex Dignificauit

de hoc etiā vide in e. pte Sūme t. i. Itē fal
santes lras ppē vlt falsis sciēt vrentes.
etiā t̄mouentes solū vnā lram de bullis ppē
sūt excoīcati. et absolutio eorū ppē īseruatur

Clerici sepelientes in eccl̄is vlt cimiterijs
excoīctos a iure vlt vsurarios manifestos. vlt
notatim inēdictos tempe inēdicti ī casibz
nō concessis sūt excoīcati. ex de sepul. c. i. in
de. de hoc etiā vide in e. pte Sūme t. i.

Sepelientes etiā illos qui se occiderūt volū
tarie vlt q̄ in torneamētis mortui sūt in
cimiterijs peccant mortalit̄. si nō sūt ex
coīcati **Cum eligiosis et eligiosis**

Quia religiosos. si sūt ordinati inē
rogāi potes de hīs de quibz sup̄dic
tū est. de clericis in cō. put videbitur ex
pedire Si vō sūt bñficiati. et in eccl̄is tu
itis inēroga de hīs in c. p̄cedenti Sz vlt
tin p̄duta etiā de inēscriptis q̄ sūt eoz
ppia inēroges et p̄mo. Si fuit creptus

q̄ habes

ad monasteriū p symoniā q mortale. **S**ed si
fuit symonia mentalis. tantū pnia abolet.
Si aut pecunialis. s. q monasteriū cregit
tū vt tantū p ingressu illius. nolētes alit
eū tēpe. et ipi vt pntes aut ppingui eius
tū dederūt. vt etiā ming scdm partū. **S**i
forte monasteriū esset tenue. et hrēt pso
nas sufficientes scdm facultates et reddi
tus suos vt eēt adeo tenue q eēt illi nō
puidē. nā tū in ingressu illius licet pe
tere et parisi de tpalibz de quibz debeat
vivē vt dicit illi. Partes fer teatū si tu vis
vivē meū. scdm hosti. et aliquos alios. Si at
monasteriū est pingue et satis habitans
tū vltm peccatū sic ut pfertur. dmissū. reci
piens et creptus vt crepta dnt expelli de
illo monasterio ut ē de symo. qm **P**otest
Spūs in hō dispensāe sū ut nō expellantur
de monasterio h. **R**ay. et **G**uil. **P**apipue ta
lis symonia solet repiri in moialibz moder
nis vbiqz tianū. **S**i ingressus ē religionē
nō pūm intenaone s. seruiendi deo. s. alia
causa. s. nō laborandi vt si monialis quia
nō poterat nubē. vt q pntes posuerūt ipā;
ea inuita. licet em malefererit. p et debet
mutile intensionē suā. s. vt ibi velit manē
ad seruiendū deo. et sic eēt in bono statu
alias fm suū statū. q nō videtur tutus fm
consciām suā q magis dissipatio ē q dispe

sano **S**i recipit etiam parochiale a quocumque
 cum non attigisset xxx. annu absque dispensatione
 ipse. super etatis defectu. quod nulla est concessio. et
 nullum ius ibi habet ex de elec. licet canon. licet vi.
Item si infra annum computandum a die assumpti
 assignati sibi regiminis ecclesie. non facit se ad sa-
 tisdotum promoueri quod ipso iure est priuatus ex. et.
 et. r. quo. **I**tem non extendit ad etiam col-
 legiatas et non habentes curam. nec ad assump-
 tos ad illarum regimen. ut ex de elec. statu. li.
 vi. **P**ossunt tamen etiam ipsi dispensare cum hiis que
 habent etiam parochiales. ut usque ad septennium
 licet studio insistentes. promoueri non teneantur
 nisi ad ordinem subsecratorum que tamen ipsa annu
 suscipiant sunt ipso facto priuati tali beneficio. **I**n
 tanto tempore illis etiam prouideatur ut ex de elec.
 po. cum ex eo. li. vi. **S**i habens quocumque benefi-
 cium simplex et quantumcumque priuatus non dixit horas
 canonicas omni die. quod peccat mortaliter si obmi-
 sit ex negligentia causa etiam si non sit in sacris
 ordinibus constitutus. **S**ecus si ex infirmitate
 obmisit. **I**tem tenetur residere personaliter in ipsa
 decania beneficii sui. nisi ex causa notabili et ra-
 nibili. **S**uper dispensaret secum ad tempus. **S**i ca-
 nonicus ut alius clericus recepit cotidianas
 retributiones que dantur incessantibus horis
 cum non interfuit quia fuerit dimittit et tenetur
 ad restitutionem. **S**i cum non posset per se curam
 ecclesie exercere. non posuit ibi locum suum idoneum
 que bene officia ret. si malum aut ignorantem

q̄ exemplo suo scandalizabat subditos vt q̄
fuit notorius fornicator ul' lufor et hmoi vlt
qui nescit debite ministrare sacramēta et cō
fessiones audire q̄ peccat mortalit'. q̄m̄mo
oīa mala que sequūtur ei imputātur q̄ si
nō p̄t inuenire ydoneū. p̄ se creat. vlt si nō
pōt aliē p̄uide īnūciat bñficio Itē nō licet
platis sub p̄no ul' annuo censu concedē vi
res suas seu iurisdictionē. q̄ spūale ē. c̄ de
pla. vi. su. c. v. 2. et 3. puta ut si diceret
Concedo ut exteas vires meas vlt talē iuris
dictionē et totū lucrū sit tuū. s̄ tu dabis
michi tantū. q̄ illicitū est. **I**mittendo
vires suas pure. licet constituē ei salariū
ij. q. 2. caritatis. **P**uta dicendo dab t̄ tantū
p̄ salariū tuo ut totū lucrū sit meū. **I**mo
Itē si alienauit res ecclesiasticas ut mobi
lia sicut sūt calices ornamēta et hmoi ā
immobilia ut sūt possessiones agri et
hmoi et hoc sine nēcessitate vlt maiori vti
litate vlt nō seruata forma iuris et hmoi
q̄ grauit' peccauit. Itē de c̄nō curre aīa
rū īterdixit quō. s̄ se habuit in audiētia
confessionū. in collatione aliorū sacmētōrū
et visitatiōe infirmōrū et hmoi et p̄cipue
si vñq̄ defecerūt eis sacramēta tū expedi
ebant. Quō etiā se habuerūt in amoniti
one subditorū. in correptione viciōrū p̄cipue
quo ad notorios peccatores. vt d̄ubmāios

hñtes inimicitias et vsuarios et hñmōi nō
 annuati. **C**onfitebentes. si amonuit qñtū potuit significando
 spō cū p se eos ad hoc nō potuit inducē et
 hñmōi. nā oues ex negligentia pōte. ab eo
 requiratur. **D**e quibz et supdictis et alijs hñmōi
 hñs satis in 3. pte. **S**ame. ti. i. **S**i alienos p
 rothianos audiuit in confessione. nō habens
 auctoritatē specialem ipē ul' cōfitebentes. q nō pōt
 illos absolue. **E**t si emit aliqñs res immobi.
 les de fructibz ecclē q debet emanare. **N**isi emit
 noīe alterius ut sic possit dare et legare cui
 vellet finis ē et furtū et tenetur ad restituci
 onē. **E**t si indulgentias p se dedit cū non
 possit. et plures dixit hñe in ecclā sua q ha
 beret et hoc ob questū. q mōile ē. **S**i reliq
 as exhibuit populo venerandas nō ab ecclā ap
 probatas. **S**i nimis fuit facilis ad dispensan
 dū in mortali. **S**i si intrauit monasteriū dis
 solutū nō viuenciū regulat qñt sibi mutac
 locū cū dispensatiōe si ea indigz. **S**i at nō pōt
 illud facē maneat et nō sequat' turbā. alios
 nō obseruantes regulā. et seruet ipē ul' ipā ē
 gulā suā scdm ordinē suū. **S**i tñ induci pōt
 q mutet locū melius est pro eo ul' ea. **S**i in
 grediens monasteriū tacuit impedimēta q
 habuit ad hoc sciēt' puta eāt seruus vel
 habebat occultā infirmitatē. aut fuit alte
 rius religionis pfectus. aut iungatus aut
 debitor in multis et hñmōi. q petauit mōi

liter. papue si sciebat tale nō posse capi. vel
interrogatus de hīs mendaciū dixit Et pot et
debet de monasterio expelli aliter pūderi nō
pot **¶** Si habet votū anterioris religionis quia
querit debet prius dispensationē si intinē vult
aliā min⁹ strictā dū tamē fuerit obseruātia
in illa vt pot ire ad aliā equalē ut maiore
sine dispensatiōe ppē **¶** De mendicanti tamē
ordine vno ad aliū mendicantē vt de men-
dicante ad monachalē nō pot sine dispensa-
tione ppē. n̄ solū ad carthusiā **¶** Si induxit
aliquē ad religionē p symoniā ul p fraudes
puta asserendo ibi bene seruā oīa. quod tū
nō sit vt dicendo se ad nichil ul modicū
obligari. iturando austeritatē religionis. quā
alter nō intendit seruāre et hmoi qz mōit
peccat Illos enā qui volentes ingredi ad
locū religiosorū bñ viuenciū auertūt et tra-
hūt eū ad se. ut aquā alterius ad suū mo-
lendum. infamātes alios et crimīa impo-
nentes. ac occupationes illoz inutiles asse-
rentes suas bonas. et in tñū celū se extol-
lentes. vt sic talem attrahāt ad monaste-
riū eorū certū est nō euadē damnationem
eternā. nisi amiter penituerint. qz contra
cāritatē cōi iusticiā et cōi sacramenta scrip-
turam faciūt

¶ Si in religione eris seruauit votū pau-

ptatis. nihil propriū retinens ut tunc deliberamus
 q̄ si habuit propriū quātūcūq; parū ē petauit mor-
 liter et torrens quociens habē. pponit Dicitur at
 propriū qd̄ relatur supiori suo. ut si habeat et
 teneat pecuniā v̄ vestē nesciente plato suo. v̄
 si sciat tamē volūtate et licentiā ip̄i. vel si de
 licentiā et volūtate eius. nō tñ patus ē sibi
 reddē et tūc ad petitionē eā si r̄usat. aut re-
 cūsaret si posset de facto Et multo peius si nō
 solū mobilia. s̄ etiā immobilia ut redditus et pos-
 sessiones retineat sicut propria. dāns et vendens ac
 donās ac dissipans et dissipans ad placitum
 suū Nec platus p̄ dāe licentiā sic retinēdi.
 nec papa in proprio dispensā. ex de sta. mo. cū
 ad monasteriū **Si** dedit de bonis monaste-
 riū suae cōuentus. sine licentiā supioris sui ha-
 bita v̄ p̄supta Idē si aliq̄ crepit v̄ tenet
 eodē mō q̄ mortale ē et p̄uicias **Si** recipiens se
 in loco vbi nō viuunt in cōi. p̄t qd̄ oportet
 sibi. p̄uicē de n̄tariis. habet aliq̄ vestimenta
 pecuniā et h̄mōi. cū bona licentiā et benepla-
 cito plati aduertat diligent̄ **Primo** quidem
 q̄ p̄ eū nō stet quin oīa vellet ponē in cōi si
 aliq̄ vellent. et ad hoc op̄etur quātū poterit
Idē si hoc nō p̄t. semp sit patus oīa sim-
 pliciter ponē et dimitte in manibz plati.
Tercio ut de h̄mōi cressis nil det sine lice-
 ciā supioris gnāli v̄ speciali. etiā in elemo-

finas n̄ extrema necessitate. Quanto vt non
thesauriset. nec supflua teneat. nec delinosa
q̄rat n̄ multū inquiredo sollicitet nec habeat
inordinatū appetitū seu affectū in hoc. Et sic
poterit t̄sire. si t̄n in alijs bene se h̄eat. se-
cus aut̄ si sic agendo nō eligiose. s̄ laycalit̄
viuēt. Et et cū p̄dictis etiā si posset locū iue-
nire vbi in cōi viuetur tucius et melius eēt
se illū conferre. **Quo ad votum castitatis**

Seruaui votū castitatis. nō solū ab oī
corpali ope. et stattu veneno se abstinendo.
s̄ etiā ab oī locutioē turpi. et amatoria et ab
oī cogitatione imūda. deliberata. et delecta-
tione morosa q̄ in quolibz delectatione morosa
q̄ in quolibz horū est mortale ut sup̄ dictū ē
c̄r. c. de sexto p̄cepto et de nono et ess̄ sacri-
legiū q̄ grauius eēt. Et q̄ ad ista deueniunt
p̄ diuersationem et familiaritatē. et ideo re-
quirendū. Si cū fuerit monialis habuit do-
mesticitatē cū aliquo v̄l si fuerit monach⁹
cū aliq̄. et si ēp̄itur hoc eē ex causā n̄citat̄
p̄hibendū est ip̄is. q̄ alias nō eēt absolue-
di q̄ impossibile q̄si ē talē nō incidē ruinā
ut di. 22. hospitiiū. et di. Si. p̄ totū. Scanda-
la etiā multa et oblocutiones ex hoc sequū-
tur in populo et h̄mōi et ideo oīno pro-
hibendū est h̄mōi accessus. S̄ agnecoz t̄n
rari eēt access⁹. **Quo ad votum obediencie**

S fecit cōn votū obediētie q̄ semp mōi
 le est. Et nō q̄ nō semp qñ aliq̄ agit. qd̄ est
 cōn rēgulā suā. ut qñ tñsgrēditur rēgulā ut
 constitutiones suas. **E**t etiā qñ fuit cōn p̄p̄
 dēnta in rēgulā. v̄l cōstitutionibz sup̄iorū su
 orū. vel qñ tñsgrēditur in aliq̄ ex cōtemptu
 qñtūqz etiā paruo. **Q**uā ergo platus l̄ pla
 ta inuigilū aliquid p̄cipiendo sub tali mō lo
 quendi v̄z. p̄cipio ut mado tibi in v̄tute obe
 diētie v̄l sp̄us s̄c̄i. ut facias hoc. v̄l omit
 tas illud. v̄l sub pena excom̄is et h̄mōi. **I**llud
 d̄ p̄ceptū auz tñsgrēssio semp ē mortale
Item ē qñdōcūqz platus aliquid subito p̄cip
 et. nō tñ sub h̄is v̄bis declaret sibi tñ. q̄
 intendēt illū obligatū. h̄mōi p̄cepto et s̄b p̄no
 mortali tenētur subdito. n̄ p̄cipet sibi alqd̄
 illicitū ut qd̄ ēēt cōn rēgulā et constitutiones
Similiter qñdō in rēgulā v̄l constitutionē est
 aliqd̄ p̄ceptorie mandatū ut sub pena excom̄
 cionis ut sub pena carceris ut sub pena gra
 uioris culpe v̄l simili locutione. **I**tem cense
 tur obligatū ad hoc sub mortali. **A**lias aut
 faciendo cōn ceremonias ut frāgendo silen
 tiū. tunde veniendo ad choy et h̄mōi veniale
 n̄ facēt in cōtemptū q̄ tū mortale esset
Et ideo caue ne assuescas alicui tñsgrēssio
 ni q̄ consuetudo q̄uis ip̄a nō sit cōceptus

tñ pemptus inductiua **Quo ad diuinū officiū**
Si nō dixit horas canonicas aut officiū bñ
virginis. aut defūtorū **Nā** eligiosus etiā
si nō habeat ordinē sacru tenetur ex p̄cep-
to ad officiū p̄cipue tñ si ē p̄fessy. unde ob-
mittendo aliquā horā peccat mortalit̄ **Si** tñ
obmittit ex negligencia **Nō** aut tenetur
ex p̄cepto ad istud ul' illud q̄uis nō debeat
etiā ad placitū suū mutāre officiū. si de-
bet dicē s̄m cōsuetudinē ordinis sui **Ite**
Si tardauit ad dicendū ul' si nō cū alijs ī
etiā fuit **Si** sompnolent̄ vel ibi dormien-
do et recuperet illud in quo dormiuit. vel
aliud dicat loco eius. si aut p̄ maiori pte
dormiuit. totū ut̄etur. ul' **Si** ibi inēpositū
fuit et oculis vagis **Si** risit ul' ridē fecit
aliq̄ ul' aliā leuitatē opatus ē. ul' **Si** lo-
cutus ē sine nēcessitate **Si** mēte distracta p̄ci-
pue qñ aduertē debuit **Si** male legit ul'
cānuuit ul' nō inclinauit cū debebat ex
negligencia **In** quolibz horū et si est vā-
ale cōt̄ tñ p̄m̄ est **Si** elegit platu p̄
simoniā. ul' etiā si nō symoniacē tñ scien-
ter indignū **Si** nō illū quē iudicauit me-
liorem ad illud officiū sed aliū rōne ami-
cie ul' alia intencione mādana elegit
q̄ mortale ē **Si** amicus calūpniose p̄-
latū ul' forū de aliquo criminali. ul' testi-

fixatus ē cōi aliquē iniuste ul' alias infamatur
 platu ul' subditū dicendo tēminalia de eo. eq
 si eēt cū dīrēt intencioē infamadi peccat
 mōit' **Si** secreta sui ordinis ruelauit sine cau
 sa iusta et rōnabili Et quō quis teneatur ad
 restitutionē fame hēs s. m. r. pte **Si** i visita
 tione platorū nō ruelauit dicenda. que sūt
 cōi honestatē iligionis de platis et de sōis
Et p̄cipue qñ sic cōter seruat. q fit p̄ceptū
 a visitatore ut frēs dicāt q sūt dicenda et q
 indigent correptione qz tūc obmittē aduer
 tent ea q dicenda sūt est mortale Debet tñ
 istud intelligi seruato ordine sine correptionis
 vñ sine omulta a qbus pōt p̄sumi emenda
 tio dici nō debent. vbi at nō spēatur emē
 datio. si p̄sumitur rēduatio vl aliud mag
 nū scandalū dici debet nō tñ amfando si
 pbari sufficiēt nō p̄t. qz tūc gūit peccat
Et simpliciter denuciando plato ut pū si tñ
 spēatur q. p̄uidebitur **Si** fecit ul' coope
 ratus ē aliquā conspurationē cōi platos l
 inuenit. aut sectatus ē p̄ualitates i mōste
 rio aut duenta aut sectas et diuisiones qz
 mortale ē et crimē mūdanoz p̄uersoz vñ
 demonoz potius q iligiosoz Itē s̄m **Ray**
Interrogandi sūt de rñ abusiombz claustrī
 q s̄m hug. iste sūt **Platy** negligens. disci

puls inobediens iuuenis otiosus Senex obsti-
natus Monachus ciuialis ul' cauidiosus. **H**abi-
tus piosus Libus exquisiti Humor i claustro
lis in caplo. Dissolutio in choro **I**nuerentia
circa altaria **I**n hys qnz e mortale et qnz
veniale scdm qntitatem et qltate defectus
et intencionē **M**agna abusio etiā est iligio-
su iuue in cō sermone. etiā si vritatē dicat
qntemagis maledicē et blasphemae. etiā si
ex leuitate **I**tem mtiogandū etiā pnpue ē
de cermocionalibz pncipalibz ut de esu car-
niū. ex infirmitatē. de lineis nō vtendis
ad carnē. de lectis nō plumis. de ieu-
niis ingulāe et cōstitutionibz. de observa-
tione silentii. in certis locis et horis. ad
que oia obligant monachi et monache
pnpue ordinis bndicti. ex de sta. mo **C**ū
ad monasteriū **E**t etiā plures iligiosi ali-
orū ordinū ex cōstitutionibz suis **E**t licz
platus possit in hys dispensae. qd pot
sm **her.** qn fit causa rōnabili et vigen-
te nūitate. alias em pām eet dispen-
santi et dispensato plus aut min9
scdm transgressiones **S**i obediendo
male se habuit. viz q obediunt i ma-
lo in dicendo mendaciū. ul' ex negligē-
cia dimisit cōe mādātū. ul' tardus fuit

ad obediendū ut nō affectuose s̄ queru-
lose et dissolute nō cū maturitate obedi-
uit **Si** irreuerens erga maiores fuit
egre sustinēdo ip̄hensiones et cū indigna-
tione. **Inter** ē patrū veniale n̄ excessu mag-
nus fuit **De crimine**

Si vacatit oīo qd̄ est sentina oīm viciōrū
et q̄ntū **Si** inutilit̄ temp⁹ expendit in
faciendo ea q̄ sūt nullius vtilitatis **Si** fe-
cit cōtra mādanor. ut faciendo bursas
vestes ope polimito more seculāū. ut in a-
maciones. ut linea iticulata et hmoi v̄l
cōfectiones multū p̄ciosas v̄l alia gloriofa
q̄ magnū patrū ē et abusio. et occasio mē-
torū malor **Et** ideo p̄hibendū ē hoc p̄cipue
momialibz modernis q̄ ut frequēt̄ in hoc
offendunt **De conuersatione cum alijs**

Si nimis fuit leuis l̄ indurēs alios ad
leuitatē et risū verbis ut gestibz. l̄ solacijs
que licet aliqui sine p̄tō fieri possūt. ad re-
creationē v̄l subleuandū se v̄l aliū ab ac-
idia h̄aro tamē hmoi decet religiosos et
Inter ē patrū veniale **Si** murmurauit
cum victū et vestitū **Si** impatient̄ tulit
mores graues alior **Si** se graue alijs id-
didit **Si** singularitatē assuit in cibo ves-
titu et dormitu et alijs. vñ frequēt̄ out̄
in ip̄o supbia. et in alijs murmuratio et

indignatio **S**i fratrem delinquentem non fratriter
amonuit vel defectus aliorum non significat pre-
lato ad remediandum. seruato fratriter correptionis
ordine In quolibet horum parum est inter
veniale **De executione officii sibi commissi**

Si murmurauit contra sibi committentem officium
aliquod tanquam indiscretum Si impatiens se habet
dure loquendo cum quibus se habuit committere
Si non diligenter tractauit res monasterii Si
nimis tenax vel nimis prodigus fuit in dan-
do vel acceptor personarum sine causa rationa-
bili magis dantes uni quam alteri de rebus communibus
Si dedit quibus non potuit quod non habuit licentiam
Si promissit res perire ex negligencia. vel ni-
mis sollicitus fuit propter hoc. parum vacando sibi
propter multiplicationem temporalium. quod viciu multum
hodie regnat **De studio**

Si non fuit diligens ad discendum ea ad que
tenetur secundum regulam et constitutiones. quod peccat
et transgrediens ex ignorancia non excusatur
Si sacerdos debet querere et scire que debita sunt
ad celebrandum et ministrandum Si confessor est
qui pertinet ad illud officium et sic de aliis Et
si in hijs est negligens precipue cum potest generaliter
inter peccat debet etiam frequenter legem scriptura
doctores exponentes et alios libros
deuotos et utiles. vnde instruat et confortet

ad bonū. Nō enī leget curiosa et inutilia
ut doctrinās gentiliū et fictiones poetarū et
hmoi que trahūt magis a naturis q. pām
est curiositatis. **Itē** qui vocant ad dirigē
das morales in elōmbz et alijs n. ab hīs
p. que possit int. eas ori. discordia se absti
neant sūt exatī. **De oratione**

Si nō orauit vltm diuinū officiū priuati
p. se et pro alijs consanguineis et bñfactoribz
et p. p. sibi rōmendatis viui et defunctis
sollitate ut debuit. **S**i nō frequitauit. **O**ressi
onē. **O**tionem s. m. more rēgule sue. **I**tē mona
chis nigris p.ceptū est q. hoc faciat semel
in mense ex. de sta. mo. ne in agro. **O**le. **S**i
nō vacauit meditationi que p. maxime deuo
cionē inducit. **S**i fuit tepidus in dīlōne dei
et p. rimi nō audent affectans honorē dei
et salutē aīarū ut deq. **S**i ingratus fuit
ad recognoscendū et recogitadū bñficia
dei et rōmpensandū deuote ei seruiē
do. **S**i nō p. parauit se ad dīna ut debuit
her sūt in quibz cotidie offenditur et ex
hor impeditur. p. fectus. **Quo ad cōsanguineos**
Si nimis carnalit. dilexit cōsanguineos
nimis affectans eorū p. speritatē et gau
dens de ea. aut si nimīū cōtristat de eorū

adulterare. ut si nimis eos visitauit. b. quit
et gaudet nimium visitari ab eis. **Si** de secu-
laribus cum eis loquitur que non expediunt
etiam cum alijs de guerris. et factis principum
secularium et frequenter huiusmodi interrogat ut li-
benter aduertit ad her. ut si per consanguineis
suis praeiungit beneficia ecclesiastica ut temporalia
et praeiungit ad hoc non aptis quod possit esse
mortale. **De** alijs vitijs coribus. ut in-
uidia superbia et huiusmodi vide § in i. 2
2. pte De hijs que pertinet ad regulam suam
ultra premissa. ipse sibi prouideat Si vis pe-
nas ut penam sibi taxatas ut iniunctas
a regula et constitutionibus ut prelati non
fecit. ex negligentia. quod pertrahit Si autem
nullo modo esset paratus facere quod prelati precepit
ut in regula aut constitutione sibi man-
data essent inobediens pertrahet Si autem non intem-
dit proficere in vita spirituali. attamen seruat ser-
uanda. licet iniunctis facit. male contentus
quod est in religione hypocrita et in statu
damnationis **Sequuntur** **excommunicati religiosorum**

Religiosi qui induunt aliquem ad re-
uendum. vel fide inopposita seu alias

promittendū. vt sepulturus apud suas
 cōmās eligāt. vt electas nō mutēt. exati
 sūt. exatōe p̄pali. **R**eligiosi q̄ clericis & lay-
 cis sacramētū eucharistie vt unctionis ex-
 treme ministrāe ut mēmoriū solemnizāe
 absq̄ licentia sacerdotis parochialis spe-
 ciali. vt aliquē exatū a canone. p̄p̄ in
 casibz a iure expressis ut p̄ p̄uilegiū con-
 cessis. vt a sentencijs p̄ statuta sinodalia
 vt puincialia pmulgatis. vt quēq̄ a pe-
 na et culpa absolūe presūpserint sūt ex-
 cōicati exatōe p̄pali. **R**eligiosi p̄fessi
 q̄ vadūt ad studia līrū quēcūq̄. n̄ ha-
 buerūt licentiā a p̄latis cū consilio maio-
 ris p̄tis cōuentū. sūt exati. ex ne de. l. mo-
 se. se ne immis. vt p̄culosa. li. vi. **R**eli-
 giosi q̄ vadūt in scholis audiendū leges &
 phisicā post duos menses si nō dimittūt
 sūt exati. **R**eligiosi q̄ apostatāt sūt ex-
 cōicati. **E**t dicūtur apostatāre qn̄ dimissa r̄-
 ligione et habitu nō intendūt r̄ueri. **R**e-
 ligiosi qui tenē habitū sue r̄ligionis di-
 mittūt q̄uis nō sint apostate ex hoc sūt
 exati. ut in p̄dicto. c. vt p̄culosa li. vi

Religiosi enā cuiuscūq; ordinis. cū viderit
ut sciverit cathedrale seu matrem ecclā lo-
ci servare indictū qdāq; positū auctori-
te sedis aplice l' ordinarioz dnt et ipi ob-
servare nō obstantibz quibuscūq; appellati-
onibus. antea enā ad eandē sedē ut alias.
aut enā alijs intietōnibz et obiectōnibz.
alioqñ sūt exati. cū de sen. ex. ex. frequē-
tibz in **Cle** **R**eligiosi qui aliqua dicūt
ut audientes a deamatu ecclā debita-
rū solucōne retrahāt in sermonibz suis
v' alibi sūt exati. cū de pe. **Supien.** i. **Cle**
Religiosi qui scient postposuerūt asse-
tibz sibi asciāz facē de solvendis deci-
mis. sūt suspensi ab officio asse-
tam diu donec asse-
sis eisdem. si cōmo-
de poterūt. faciat asciām. q' si i. dūta
suspensione nō purgata cōsciā asse-
tam sūt exati. cū de pe. **Supientes** i. **Cle**
Monachi et canonici regulares nō ha-
bentes aliquā amministrazioneē si cōse-
rūt se ad curias pncipū. sine licentia
platorū suorū ut inferāt damnuū platis
suis v' monasterijs sūt exati ut i. **Cle**.
ne in agro. de sta. mo. 2 ca. te **R**eligiosi

mendicantes q̄ accipiūt noua loca q̄d habitā
 dū ut antiqua eorū loca alienāt ut pmutāt
 absq̄ licentia pp̄e. sūt exati ut ex de pe. Su
 pientes in **De** **Ex**ui intrāt mōstera mo
 nialū ordinis p̄dicatorū siue fr̄es ipsi.
 siue alij quicūq; mares. n̄ in casibus d̄cessis
 in cōstitutionibz earū. sūt exati n̄ p̄nt
 absolui n̄ a pp̄a ut a m̄ḡis ordinis ut aliq̄
 alio qui sup̄ hoc h̄eat auctoritatē sp̄ciale
Et qui ut que hoc admittit etiā videntur
 exati ut exate. q̄ p̄cipat in cōmune **Si**
 mulat q̄ ingreditur monasteria monia
 liū ordinis minor in casu nō d̄cesso sūt
 exati exatōe pp̄ali p̄ exuaḡi **Ex**ui vero
 ingreditur alia monasteria monialū
 nō sūt ip̄o fr̄o exati de iure. sed exandi
 In multis tñ locis pp̄t cōstitutionē syno
 dalem etiā sūt exati de h̄is igr̄ etiā
 q̄re **Et** de h̄is etiā exatis plene habes
 in e p̄ sūmet. i. **Circa platos in cōi**

Prelati interrogandi sūt in d̄i p̄mo
 Si legitime assumpti sūt dignitate
 seu placōne. an viz aliq̄ irregularitate vel
 sima fuerit uetitus cū fuit assumptus
 ad platutā in qua nō fuit sc̄u diffēsati

vel de qua nō fuit absolutus. ut vñ si fuit
bigamus. si coepatus ē in cā sagnis. Si ē
illegitimus. si excoꝝ. si suspensꝝ. aut no-
torius drubiniarius nā q̄ in quolibꝫ horꝫ
se nōst. et p̄lationē in eis ul̄ aliq̄ illoꝝ
accipit. eā furtive tenet et ē in cōtinuo
mortali. **I**te nō q̄ illegitimus ad digni-
tatē ul̄ bñficiū curatū ul̄ p̄uocātū i re-
ligione q̄ p̄ electionē creatur. sine dis-
pensatione p̄p̄e p̄moueri nō p̄t. ex pre-
uiglotū ingri ordinis in cā har p̄t dis-
pensari ad p̄latum in ordine p̄dicato-
rū de hoc hēs in 1. p̄te sūmet. i. **S**i rite
absq̄ vicio symoniacō fuit electus cōfir-
matus et ordinatus. **S**i int̄posuit p̄ces
p̄ se ul̄ p̄curauit q̄ aliq̄ p̄ eo porrigēt
q̄ symonia fuit. **E**t si ibi fuit symonia
pactōis indiget dispensatione p̄p̄e. et
nūq̄ dispensetur furtive tenet digni-
tatem de hoc hēs in 2. p̄te sūmet. i.
c. i. **I**te de abus hñs q̄ hēs s. in. c.
de bñficiatis et in. c. de clericis in di-
potes hic int̄rogatē put videbitur ex-
pedire si ē p̄latus seculariū clericōꝝ
Si vero p̄latus religiosōꝝ int̄roga de
hñs q̄ sūt in. c. p̄cedenti et de hñs q̄

sequuntur. **S**i aliqd' p'mū manifestū simu-
 lauit in subditis et nō reuerit. aut si non
 manifesta q̄ ad eius noticiā aliq̄l' p'ue-
 rint ulterius nō inssuit. q' si mere ex
 negligentia omittet puto mortale quo
 ad criminalia. **V**erus si ex aliq' rōne hoc
 omittit utputa ad euitanda maiora scā-
 dala. **S**i in capto equus uider nō fuit
Si rerū monasteriū dilapidator fuit. **S**i
 superioribz nō obediuit. **S**i causas sibi a
 suis superioribz commissas nō scdm dīlū pe-
 ritorū determinauit sed scdm acceptatōes
 p'sone. **S**i oībus sup'dictis est p'mū mōile
 v' veniale scdm qualitatem excessus et ma-
 liciā ac negligentia. **S**i indignos et nō
 ydoneos in officiis posuit maxime ad cu-
 rā aiārū q' male vidē excusā a mōili p-
 apue si eos quos sūt malos et i mōili
 p'seuerāe pōit ad curā aiārū tū possit re-
 pellere nec credo q' excuset paucitas. q'
 alij nō inueniuntur etiā si ille quē sic po-
 suit sit multū industrius. et bñ sciat
 officinare etiā in exterioribus. **D**e tū talē
 sustinet quē ipē tū nō posuit h'z iudice
 eū imouē p't. **S**i posuit audienciam

confessionū nōbilit̄ ignorantes et ineptos
vl̄ timidos q̄ mortalit̄ peccat p̄ illam
regulā **E**t cui causam damni dat damnu
dedisse videtur. Item si tales tollerēt
posset eos timore n̄ forte a superioribus
suis fuit ad hoc positi. **S**i quā autē de
ip̄is habebit cū ad sui damnationē exer
ceant tale officiū audiendū est. Quō autē
videatur ineptus ul̄ nōbilit̄ ignorās
habet in. 3. pte. **S**ūme. **S**i fuit nimis
curiosus et p̄pōsus in edificiis eccl̄ie et
monasterij et ornamentis et hmoi q̄
ē cōi s̄m. **I**hero et Ambro. xij. q. ij. c. et.
Gloria ep̄i ven. Et tñ a modernis fuit
multe supfluitates et curiositates et
palatia contra exempla s̄cōrū oīm. Et
de hys amittitur multū de tempore
et deuotione ita ut p̄pletis edificiis ex
hausti videntur. oīs sp̄us et deuotio.
et paupes in terra moriuntur fame
quos q̄i religiosi de supfluis eorū te
nent̄ sustentāe. xij. q. i. **S**i fuit ni
mis sollicitus cū tpalia. ex hoc ni
mus debito vacas spūalibz in se et
in subditis et lectioni. orōni medi
tationi et amonitioni. utiqz p̄m

est plus et minus secundum quantitatem excessu principalis enim intentio seu cura debet esse de spiritualibus. **S**i nimis per curas discurrit in litigando cum scandalo hominum. cum possit per alium modum magis pacificum sua repetere etiam si non tantum per hoc recuperare deberet. **S**i iura et privilegia sue ecclesie non servavit et defendit ut debuit. **S**i indiscreto et indiscrete se habuit. vel quod nimis de facili et sine causa rationabili dispensavit. de ieiuniis. de esu carnum. de retinendis rebus ad usum. In penitentibus tardatis secundum regulam et constitutionem et huiusmodi. quia peccavit. inducendo relaxationem. et religionis rigorem enervando. Unde beatus **Benedictus** in regula sua dicit. quod de omni dispensatione. habet addere rationem. Unde etiam si fuit nimis dux in dispensando cum debuit. papue cum debilibus et infirmis et huiusmodi non providens eis. **S**i non fuit bonus exemplaris. in incessu moderato. in habitu non pretioso. in modestia gestus. in locutione rari et gravi et fructu et fructosa. cautes discordias nutriendas pacem. oves patientem audiens et tollerans

singularitates vitans. diu seque cu
pt. nemini blandy. affabilis cunctis. su
sturnaciones detractiones. irrisiones.
confabulationes. maledictiones. contem
piones. in se et suis eliminans. in oibus
cunctis. non delectans in p'sidencia
sed timens de negligencia. cu de singu
lis sibi commissis heat reddere rationem.
Ita aliorum cura hinc ut sui non obliuif
catur ut dicit greg in pastoralis. Ita
sic tenetur quilibet platus esse et ita se
habeat. **¶** Si in corrigendo fuit nimis re
missus. vel nimis rigidus quia utrumque
cauendum est sicut dicit greg in moralibus
et ut habetur di. ex. disciplina. Ita san
ctus venie inuentum prebet deliquit.
di Ambro. 13. q. 8. Est iniusta. **¶** As
peritas nimia in increpatione nec
correctione recipit nec salutem. **¶** Leo. di.
ei. cum beatus. Principue circa seniores debet
platus in corrigendo humanus esse. et
sic se habeat ut dicit in. c. seniores. 1. q. 1.
secundum greg. nisi essent habituati in malo
quia tunc durius corrigi debet p'meud
ubi sup. **¶** Si discreti fuerint precepta a

quibz multū debet caue n̄ sit res ardua
 Et si cogēt p̄ p̄ceptū v̄l finem ad aliqd
 faciendū v̄l dicendū in quo nō eēt ei s̄b
 ditus et astrictus v̄l nō debēt ei obedire
 nec in releuādo ei p̄m̄ oīmo esset mor
 tale ei **I**n inquisitione etiā cōmuni
 in t̄ceptione accusationis v̄l denūcia
 tionis v̄l in placatione suē excoīcatōis
 et h̄mōi nō sit p̄cept. nec p̄cedat. p̄
 suspensiones. s̄ p̄ p̄bationes. et p̄ mo
 dos iuridicos. alias enī incurreret gra
 ue p̄m̄. et aliqñ sententias. de hoc
 h̄es in **Sūma** **S**i recepit platy i or
 dine mendicantiū aliquē ad p̄fessionem
 añ annuū d̄pletū p̄bationis seu nouici
 atus ē suspensus a t̄ceptione cuiusq̄ ad
 p̄fessionē. et debet puniri pena q̄ solz
 infligi. p̄ grauioribz culpis. vñ 2 mōi
 liter peccat. c̄. de reg. 7 t̄m̄. ad tel
 rō solū. li. vi **S**i nō induxit q̄ntū po
 tuit verbo et exemplo. subditos suos
 ad obseruādū omēs ceremonias sui
 ordinis **S**i malas cōsuetudines seu
 corruptelas cōt̄ iḡulā et decenā r̄
 ligionis quas inuenit iā inductas.
 nō abstulit q̄ntū potuit vt vicū pprie

tatis. discurſu fratru ad placitu. familia
ritate cu mulieribz. vt viciſ ſi eſt mona
cha. tollatqz reru amaris ſaginis. ſine
licentia et rationabili cauſa. eſu carnu ſu
cauſa rationabili. qd eſt vniuerſali oi mo
nacho. de coſe. di. v. mo Et ſimilia que
pripue conſeilia vota religionis. nullo
mo debet pmutte nec etiã pceptione a
etiã rceptione ſymonicam monialiu
ſicut hodie ſit aſſi vbiqz. q ſi talia nō
pōt inouē nec eſt ſpes in futuru. dimit
tat cura. exemplo beati **B**enedicti ut. A.
q. i. ibi. ne quietē ſuā amittat et tan
dem cu eis damnationē incurrat **Q**ui
cuqz ſit ille abbas ul abbatiſſa prior l' pri
orſſa vt alias quocūqz noie cenſeatur
nec ſufficit q platus corrigat vicia. q
contingent ipm noſſe. ſi diligenter agnos
cere vultu pectoris ſui conſiderando vias
eius. Caueat aut ne crimā delata ſibi i
foro conſcie ul in ſecreto uideat in foro
ſtenoſo ſeu in capitulo **I**bi em tantu
maſteſta corrigenda ſūt **S**i habet ſub
cui monaſteria monialiu inquitēdū
eſt ut infra. in r. ſequenti de hmoi

Cura episcopos et alios superiores

Episcopi et alij superiores plati. ſic

pnt interrogari. Si vii nō sit talis lātūre et
 scē q p se explicāre sciat que debz et ad q tene
 tur cū ipse heat alios sup hmoi informāre et
 dirigē. Itā si bonus ab oībus cōter cōputatur
 et sufficiens. nō est notariū ū ipm audire. et
 si de aliquo negotio nō intelligit. pōt cōfes
 sor cū qntū poterit informāre. Et si tale quid
 ē in quo variant opīniones. vlt de quo nō
 pōt dari lata scia. relinquēdū est sue consue
 tū. Item dicendū est cūta alios clericos. religio
 sos. platos et laicos pītos et timoratos. q
 scūt sufficientē dicē et discernē facta sua. Si
 vero hmoi spūs vlt alius supior. nō sit talis
 si indiget adiutorio interrogantis. inqntū de
 ricius ē tūc inquiri pōt put expedire videt
 de hīs q hēs sup. c. cūta clericos in cōi ut
 officio dīno. celebracione et ministracione
 sacīmentorū et de mō et hmoi. Si vō assup
 tus ē ex iligione ad spātū. Interoga de
 hīs q hēs in. c. cūta religiosos quo ad mltā
 Itā spūs assumptus sit ex monasterio tū
 adhuc tenetur seruāre ordinē suū. nō in hīs
 q nō patiūtur officiū pastoris ut silenciū
 solitudo vigilie et hmoi. In qntū vero fuerit
 bñficiatus seu curatus et platos interrogā de
 hīs q hēs sup in. c. cūta bñficiatos. Et re
 cipit dignitatē seu spātū habēs aliquā

irregularitatem. vel sententia aut symonia.
re. ut p intrusione sibi arguissit platuru.
dic ut in c. pceden in pn. Et inde de his
que sequuntur que sunt specialia officio pasto-
rali interroga. **S**i vn contulit ordines sacros
indebite. qd est vnu in quo maxie offendit
Si p symonia contulit sed occulte q moile
petrauit no tame ipse est suspensus ex hoc
quo ad alios. **S**i si notoria e symonia sus-
pensus est quo ad alios. **S**i at in vtroq cau
ordinatus ab eo est suspens et indiget
dispensacioe. **S**i contulit scient ordines no
habentes legitimam etatem q moile e nec
pot epus sup etate dispensae. **S**i contulit
ordines p saltu scient. ut duos sacros simul
vt vn minores cu subdiaconatu q moile
e. **S**i contulit ordines sacros ex tpa ordi-
nati q moile e n ex dispensacioe ipse ho
fieret alias em ordinatus eet suspensus.
maiores tn ordines diebus festiuis confre
pot. **S**i in ordinacioe dimisit aliqd faci-
endū. q si obmittet aliqd de sbalibus ex
qbus imputatur character. oportz totu iteare
in alia solemnitate qtuor tpm. **S**i vero
no est sbale sed de simpli solemnitate
no debet iteari. s simpli tantu omis-
su in ordinatione prima futura. nec

prius an illa suppletionē debet ille sic ordina-
 tus exercere officiū ordinis q̄ alias peccaret
 Ep̄us aut̄ in h̄mōi peccat mōile. si ex certa
 sc̄a. v̄l causa ignorācia hoc accidat Idem
 v̄d̄i si ex nobili negligentia **Si** ordinauit
 aliquē qui nō fuerit sue dioc̄. ut aliquē iligio-
 sū aut aliū b̄nficiatū in aliquo collegio sine
 licentia sui superioris. sciēt. q̄ mōile ē. et ē
 suspens̄ a collatione ordinis p̄ annū **Si**
 nō fecit fieri exaūationē de ordinandis debi-
 tam v̄n de etate. sc̄a. moribz et h̄mōi s̄m
 iura. q̄ peccauit mōile **Idē** si fecit fieri ex-
 aminationē p̄ ineptos ad h̄mōi **Idē** si p̄
 tales fecit fieri exaūationē. quos estimauit
 p̄t̄ eoz malā cons̄ciām admittē indignos.
 si tamē ad eū spectat p̄uicē de talibz **Si** sci-
 enter admittit indignū quē ep̄ellere pot̄ ut
 cōcubinariū et illiātū et h̄mōi **Si** nō con-
 tulit sac̄mentū confirmationis q̄n̄ debuit
 soli em̄ Ep̄i possūt conferre. et om̄i anno se-
 mel debent cōferre ut ē illud t̄pus solitū.
 om̄i t̄pe aī. et oī hora. montuīs p̄t̄ **Idē** ne s̄i b̄ d̄cedat q̄
 cōmittendo q̄ magnā negligentia in hoc v̄s s̄i b̄ saluaret̄
 ut post multos ānos s̄l̄ conferre. necdē ēē
 mortale **Si** nō dedit s̄m̄ debitā materiā
 et formā et locū q̄cūq; sac̄mentū q̄ mōile.
 q̄ aut̄ ieiunḡ d̄ferat sac̄mentū d̄fūctōis
 nō est n̄c̄ariū. t̄ñ d̄cens et de iure **Si**

bis scienter aliquem cōfirret. q̄ peccat mortaliter. vñ in hoc debet eē cautus ne iteret et etiam aduertē ne alijs nō cōfirmatus teneat cōfirmā. Si aut etiā ne cōsagneus teneat cōsagneū. Si in cena dñi nō consecrauit cū potuit cōfirma et oleū sc̄m vt debuit. q̄ inouanda sūt talia. Et si nō seruauit debitā materiā. formā. et ritū eccl̄e. quia mortale ē. Si cōsecrationes ceterarū vt altariū vt calicū. vel patenarū. vel bñdictiones vestīū sacrarū nō fecit ut debuit. sc̄m formā et ritū eccl̄e vt si aliq̄ horū p̄ symoniā consecrauit. Idem de bñdictione abbatū et abbatissarū. Idem de reconciliatiōe ceterarū vt amitteriorū quia mortali ter peccauit. Romale aut quā nouit corruptā nō de fiscali debet eā cōsecrare i virgine. nec tñ debet manifestare si est occultū s̄ mutare nomē virginis in castā si nō peperit. Si contulit bñficia p̄ symoniā q̄ mortale est. Et si notoria ē suspens⁹ est quo ad se et alios. Si vero occulta suspens⁹ est quo ad se nō quo ad alios. Si contulit scientē bene finia indignis siue simplicia siue curata q̄ mortale est. Idem si acceptauit p̄ntatū a p̄p̄nis ineptū. Idē si cōfirmauit indignum. Si contulit vñ plura bñficia in cū non confessu. aut p̄bendas. aut dīgnitates vel si cōsagneis min⁹ aptis contulit. nec cōsaginitatis postponendo ap̄iores q̄ mortale

est. **S**i admisit ad bñficia habenda cum avaru
 seu ipa contulit nō habentibz xrv ānos morle ē
Si in cōs de iure vacantibz nō puidit de rōre
 vt debuit sic vacat aucta data absqz dispensa-
 one ppe. hñs q nō dtingit. xrv. annū ut qui
 infra annū ab acceptatione hñmōi aucti nō
 faciūt se ad sacerdotiū promouei. n causa stu-
 dii sit obmissū et dispensatū. de quo hñs sup
 i. c. de bñficiatis. **Q**ui vero spūs de hñmōi cu-
 ratis vacantibz. infra sex menses postea nō
 puidit nō pōt post hoc se introuitte de illo
 q mortale eet et tūc tenetur enore suū ma-
 nifestare ydem qñ recepto secūdo beneficio ca-
 raui p m de quo hñs. 2. plenig et m. **S**ūma i
 e. pte **Q**ui ordiauit aliquē clericū ad ordinē
 sacri. sine iusto titulo. i sine bñficio vl' saltē
 pūmonio sufficienti ad sui sustetationē q
 vltm pñm mortale tenetur ei expensas fa-
 cere. quousqz de bñficio sit ei pūsit. nisi āqs
 spūs hñmōi cōmisisset alijs determinādo psonas
 q tūc ille cui dmissū fuit tenetur de quibz
 vide in **S**ūma. 3. pte. **S**i nō visitauit spātū
 suū vt debuit. aut si in visitatione sua nō
 suptuosū fuit. et tū mag et nimia faulia re-
 nit **E**t tū equitatis nimis. vltm pscriptum
 numerū. vl' si ipē vl' faulia eo munera acce-
 pit sup quo spēalis pena est. de quibz ple. i
 3. pte. **S**ūme **Q**ui in visitatione nō diligēt
 iquisiuit de quibz debuit et maxime de vita

et honestate clericorū vel sacerdotū et officiariorū
um et quō se hnt in amministrazione sacramen-
torū et de formis eorū si bene pnuat pūpue
baptismi qui est magis nūmū de audie-
tia confessionū quō in eis se hnt. quō pplm
āmonet Et in rebus eandē pūpue altaris. q
mūdus teneat Si aut videt in hmoi nōbi-
liter excedē. corriget et emendet qntū poterit
q si nō corrigerit et punierit excessus vel
si tales sūt incorrigibiles nō pūderit de
alijs grauit peccat Et oīa mala et dāna
aiarū. q tnd sequūtur. ei imputantur dū
tamē obuiāe pōt et nō facit. di. 83. p totū
Si sustinuit in officijs et bñficijs noto-
rios Scubenarios quos debet post āmo-
nitionē si nō abstinuerit pūare bñficijs
q gūit peccat **Si** in alijs sceleribus
et malis manifestis. vt vsuris. tabnis.
ludis in aleis. pducōibus. negocijs secu-
laribus se occupantes et venacōibus
nō bene se habuit cura clericos Illos ei
in hīs nō puniendo vidē male posse ex-
cusari apud mortali n ex hmoi puni-
ciōibz sequētur maius malū. ut scisma
ut magnū scandalū. di. 10. vt cōstitu-
erentur **Si** laycos sibi subditos notorios

peccatores. quos p se nouit vl sibi p alios denū-
 ciatos. ut adulteros vsuarios inimicias cōten-
 tes manifestas. nō corrigit p censuras ⁊ alios
 modos. vt debet peccat gūter. nisi obmittat
 q nō sperantur emendatio. sed potius deterio-
 ratio ex hor Et hoc tamē nō vidi excusāi suf-
 ficient. nisi ex hoc timētur aliqd q̄ue scandalū
 dī e. **S**ommessationes. **S**i malas consuetudines
 quas reperit in sua diocesi nō nitit̄ auferre qn̄
 tū potest. vt vendē et laborāe diebus festiuis
 nō dicāe et confitēi semel in āno tripudiare
 in eccl̄is. violāe eccl̄iasticā libertatē vt cleri-
 ci cōueniantur pro debitis ul delictis corā iu-
 dicio seculari. vl eccl̄iasticā immunitatē ut
 extrahant̄ debitores vl malefactores p violē-
 tiam de locis sacris. et hmoi in casibz nō con-
 cessis. q̄ tenē illis hmoi phibē Et si post āmo-
 nationē nolūt desistē. errare. q̄ alias peccat ḡ-
 uiter obmittendo hor. ex timōe ul negligēcia
 dī. **S**i sit rector. **S**i fructus seu redditus spā-
 tus sui male expendit donādo consagneis
 ul alijs nō indigentibz q̄ peccat gūter Et si
 distincta sūt ea q̄ deputantur ad mensā eius
 ab alijs Et si de alijs q̄ erogāe debet clericis
 vl p repagone eccl̄ie. vl paupibz dat cōsag-
 neis uel alijs amicis suis sine rōnabili in-
 digēcia. tenet̄ restituē illa q̄ rapinā fecit
 et similiter recipientes ab eo **S**i vero nō sūt
 distincta hmoi bō sed intelligūtur oīa cō-

mitti fidei sue ea q̄ sufficiunt ad vsu suū. et fa-
milie sibi cōuenientis debet paupibz erogare
alijs dando paupibz subh̄it. her. Tho. in 2.
secūde. q. 2. et 12. q. 2. **Aurū** 1. c. gloria **Si**
gūauit subditos suos in debitis collectis **Si**
fecit clericos suos soluē tallias a dñō tpali im-
positas. vel gabellas ad instanciā eius v̄l si
sponte dedit sine licentia sūmi p̄t̄is. q̄ phi-
betur et ergo mortale ē **Si** delicta clericorū
v̄l laycorū puniunt pena pecuniaria ex auari-
cia. et nō ad magis refrenādū q̄ phibetur er-
go mōile ē **Si** visitauit diocesim v̄l visitāe
fecit magis p̄t̄ lurrū q̄ salutē hoīm q̄ mōile
est **Si** alienauit bō ep̄atus sine licentia p̄p̄e
et in caū indebito q̄ mōile est **Si** iura eccl̄ie
rū nō seruauit q̄ mōile ē **Si** bō vacatū ec-
clesiarū sibi vsurpauit nū debeat successorē re-
seruari q̄ mōile ē **Si** iusta debita a p̄decesso-
ribus tracta tōne eccl̄ie nō soluit q̄ mōile ē
Si fructus alicuius beneficii ad t̄pus ad se acce-
pit v̄l p̄tem ab eo cui contulit vult h̄re q̄ ta-
pina ē et mōile. **Si** formā iuris erga x̄futa-
rios manifestos nō seruauit s̄ de certa q̄nti-
tate contento nō facta debita restituciōe sibi re-
mittit. et ad sepulturā et ad sacra admittit
q̄ mōile ē **Si** incerte paupibz deputanda i
vsu suū cōuertit sine n̄tate q̄ mōile est

Si suas exactionis de fanli p[ro]p[ri]e lucri p[er]fert et
 absolutione eius q[ue] mortale est. **S**i p[ro]misit q[ui]s
 tionarios et alios p[ro]uocare inordinat[us] incul-
 genas et falsas q[ue] mortali peccat[us] inculp-
 tos ut fr[atr]es p[re]dicatores m[ajo]res. h[er]emitas s[an]c[t]i au-
 gustini. carmelitas seruatas. **S**isterrienses et
 alios h[ab]entes p[er] p[ri]uilegiu[m] exemptiones iuste
 molestat. n[on] seruando p[ri]uilegia eor[um] specialit[er]
 p[er] audientia[m] c[on]fessionu[m]. n[on] admittendo sibi p[re]-
 tatos r[ati]ones s[ed]m. **De** dud[um] de sepul. et sibi
 retinendo nimios casus et in c[on]suetos. ut cot-
 tidie heatur r[ati]us ad eu[m]. Vel ad quartu[m] conge-
 do q[ui]ntu[m] ad id in quo s[un]t p[ri]uilegiati et eos ad
 iudiciu[m] trahendo. cu[m] in nullo possit eos conue-
 nire n[isi] p[er] h[er]esi. q[ue] fuit peccat[us]. **S**i m[on]asteria
 monachoru[m] et monacharu[m] n[on] exempta n[on]
 diligent[er] et honeste visitauit et eos et eas ad
 seruandu[m] regu[la]m inducit deponedo abbates et
 abbatissas p[er] relaxatione cu[m] expedit. h[ab]endo cura[m]
 de honestate earu[m]. **E**t q[uod] n[on] h[ab]eant familiaritate[m]
 cu[m] clericis religiosis et laicis ille moniales p[er]
 uidendo eis de diligenti clausura. de c[on]fessore
 seruo et c[on]sua[n]to p[ro]hibendo ingressu[m] symoni-
 aci et diuina feriari q[ui] ibi fuit. et festa vana
 in c[on]secratione earu[m]. **S**i in iudicando i[n] foro
 contentioso sibi n[on] tenuit vicariu[m] peritu[m] et bo-
 nu[m] papue q[uam] ex se n[on] habet sufficiencia[m] iuris
Si n[on] seruauit ordinem iudicariu[m] debito m[od]o
Si fuit acceptator p[ro]sonaru[m]. **S**i dedit iniquas
 sententias de istis dic ut g. m. c. circa iudices

Si nō seruauit debitā formā iuris inferendo
sententias excommunicationis suspensiones. et interd-
ti. q. incurrit ultra pām certā penā. de qua
vide in sūma e. pte. p̄cipue in causis mē-
moralibz. q. ibi oportet eē cautissimū et
ponderosū. et specialit̄ circa diuorcia. **S**i
dedit licentiā dñō tpali ut iudici. verberandi
ut aliter puniendi. vlt̄ in carceradi aut hmoi
clericos suos. nisi in cau quo essent incorri-
gibiles p̄ eū. q. efficitur ex̄tatus ex̄ de sen. ex̄.
ut fame. **N**emine tamē etiā debz verberare
manibz p̄p̄is. s. p̄ clerici alii fanet castigāe
clerici p̄ delictis suis et hmoi cū expedit s̄z
iura. **E**t a causis sanguineis debet abstinere
ope. consilio et mandato. **S**i hereticos non
diligenter p̄quisiuit in sua dioc̄e. 7 puniuit
p̄m iura. **S**i testamēta et vltiās volūtates
nō fecit impleri p̄cipue quo ad legata ad pi-
as causas. **S**i dispensauit in votis et iura
mentis in quibz nō potuit vlt̄ si potuit tñ
indistincte. et sine causā rōnabili. **S**i absoluit
a sententiis a quibz nō potuit ut in p̄p̄e re-
seruatis casibz. vlt̄ dispensauit in irregulā-
tate in qua nō potuit. **S**i bonus exempla-
ris fuit in h̄itu nō p̄ioso. suppellectilibus
nō argenteis. et curiositatibz in apparatu
domus et ornatu nō seculari. in vltu sobrio
nō diuualis nimis. n̄ cū paup̄ibz. in visi-
tando etiās. intessendo dñis et p̄cipue

Diebus festiuis. q̄ hoc debet facere s̄m iura. **I**n
 solempnitatibz p̄cipuis p se cantando missa. **I**n di-
 cendo officiū deuote nō cursiue. s̄ ordinate et q̄
 dicatur in eccl̄a sua debite p̄curando. **I**n frequē-
 tando ordines p̄uatas. in vacando leuionibz sacris
 vt di. 36. p totū. in p̄dicando s̄ sit ydoneus i si
 sciuerit. si rō nesciuerit. p̄uidendo gregi suo
 de alijs p̄dicatourbz vtilibz nō curiosis similiter
 de confessoribz. **I**n tenendo honestā et deuotā
 familiā. sollicitus de salute eius. **I**n vitando
 cōuersationē cū mulieribz vt pestem. **I**n intro-
 citu de domo nō ad eccl̄am. **I**n conferendo et
 inq̄rendo sepe consilia cū seruis dei. quō possit
 melius p̄uidere gregi suo. **A**dulatores vt rene-
 nū abhorrendo. **P**ater pauperū. viduarū. or-
 phanorū. et oppressorū cristat. et causas eorū
 sine expensis expedire faciat. **I**n iniurijs p̄p̄is
 nō sit vindictiuus. s̄ patientissim⁹. **I**n verbo et
 gestu. nō sit subitus et iracundus. nemī mul-
 tū familiaris n̄ seruitourbz dei. supioribz obediēs
 equalibus nō iuidens. nō gaudens de dignitate
 et honore. s̄ lugens. p̄ exteriori occupatiōe et
 plebis offensis. die noctuq̄. resistat. **O**tenaci-
 bus marie cōf̄ fidem catholicā q̄ si in h̄is oī-
 bus diligent et bñ se habuit. nichil deo accep-
 tū. **S**i aut̄ p̄suptorie et male nil miser⁹ et
 damabilius. **S**p̄i dignitate. vt dicit aug⁹ de e-
 an oīa. **D**e p̄latis eccl̄a multa habes ī sūma. 3.

pte. ti. vlti p totū **I**tem Epi et sup conceden-
tes aliquā domū vsuarius manifestis alieni-
genis ad fenus exrendū. sūt ipō facto suspēsi
ut ex de vsu. quāq li. vi. Similit̃ si pmittit
q hmoi vsuarii alienigene excreant fenus
in tris eorū iurisdictioni subditis. nisi infra
tres menses eos expulerint ut in palle. c.
quāq **I**tem Qui se ingerit pro ppā electo
a mōri pte q̃ a duabz ptibz cardinaliū. ē
ipō frō exatū Et similit̃ cardinales q̃ tale
recepint pro ppā ex de elect. lig. li. vi. **I**
Om̃s deniq̃ religiosi laici. siue familiares cu-
rie siue alij. qui aliq̃ pactū fecerūt. vt aliquid
paruū ul magnū pmiserūt. ul pmissiones
recepint ul ex pacto ul pmissione occulta ul
manifesta dederint ul recepint puū quid ul
magnū p aliq̃ iusticia ul grā. p se ul p alio
in causis iuridicis ul lris aplis. et quibus-
cūq̃ modis. ab aplica sede obtinenda sūt ipō
frō exatū. in exuagan. Bonifacii viij Et ab-
solucio ppē reseruatur. hoc h̃i locū in cu. ro.
Jo. an. et an. de bur. eam alle **C**

Sequitur quarta et vltima ps huius tractatus q̃
tractat de absolucōe y p̃nc̃ inuicione

Postp̃ penitens dixit ex se p̃cā sua t̃
ex interrogacione confessoris ut debuit
tandēcludat dices In istis peccauī
et in alijs multis. et de oibz dico meā culpā

Confessor vero tunc interroget. nisi tu fuerit pso-
 na talis de quo hoc non dubitetur quod tunc superflu-
 um et visibile esset. **S**i dolet de peccatis preteritis
 et ponit in futurum abstinere ab omnibus scilicet mortali-
 bus. **S**i abstulit vel famam vel res alterius
 et paratus sit satisfacere vel reddere vel si iniuriam
 fecit. pro ea satisfactionem facere et humori et hoc sit
 paratus facere quod cito poterit sine ulla dilatione
 Que restitutio quando sit fienda. et quo ordine quod
 ad certa vel incerta. vide in. 3. parte Summe. tit. 1. pr.
 pro totum et est ibi materia longa. quod si dicat nolle ista
 facere vel non posse cum tamen bene posset. non est ab-
 soluendus. her. Tho. in 2. secunda. quod 3. tunc rem-
 potest tamen dici. Misereatur tui etc. sed nullo modo
 absolvo te. Potest etiam ei iniungi aliud bonum fa-
 ciendum. non tamen in penam. declarando sibi hoc. scilicet
 quod instructuosa sit et sine remissione peccatorum sed
 ad mollificandum cor eius de peccatis. di. v. falsas.
Si autem paratus est ad omnia faciendum. tunc si esset aliquis
 suam excommunicationis ligatus. si non potes eum absolue-
 re ab illa remittas eum ad episcopum vel alium qui habeat super
 hoc auctoritatem vel tu vadas ad procurandum pro eo
 licentiam absolvendi. vel absolutionem ipsam et sic
 absolutum ab excommunicatione tu postea absolvas a
 peccatis et non prius her. Tho. **S**i autem potes absolue-
 re habendo in hoc specialem auctoritatem si non absol-
 uisti in principio confessionis. quod tamen decentius
 fiet tamen non est multa vis si fiat in fine dummodo tamen

ante absolucone a patris ab soluat eā isto
mō q̄ sequitur ab excoꝛcōe **P**rimo exigen
dū est ab eo iuramētū. q̄ sit patus stare
mādati ecclē. q̄. s. fient ei p illa causa **Q**uo
iuramento p̄scto iugatur ei hoc. vt si in ad
excoꝛcōe faciendo cōtū aliquē canonē. pponat
nō amplius illud facē putā si fuit excoꝛcō p̄
passione deici. pponat nō amplius vberne
hmoī et sic de alijs **S**i p offensa facta i aliū
pmitat satisfacē et nō amplius offendē **E**t
hoc f̄o deuocatis humeris eius **C**onfessor
cū disciplina ul virga p̄uiciat dicendo p̄s
Misere mei deus. vt aliū p̄s. p̄uicalem
dando ad quēlibz v̄sū vnū ictū. postea **G**la
p̄i. **D**e inde k̄riel xp̄el k̄riel p̄r n̄r **E**t ne
nos. **V.** Saluū fac seruū tuū **D**eus meus
sp̄erante in te. **V.** **E**sto nob̄ dñe turris fortitu
dinis **R.** **A** facie inimici. **V.** **N**ichil pficiet i
micius in eo **R.** **E**t filius iniquitatis nō nocebit
ei. **V.** **D**ñe exaudi. **V.** **D**ñs vobiscū. **O**ratio
Deus au p̄p̄iū ē misereu semp et patē sus
cipe d̄p̄cationē nr̄ā. et hūc faulū tuū. quē
suā excoꝛcōis ligat. misericōdie tue pietatis ab
soluat. p xp̄m dñm nr̄m **A**men **Absolutio**
Victoritate oīpotentis dei. et beatorū aplō.
rum petri et pauli et dñi nr̄i p̄p̄e. ul **E**p̄i si
ip̄e cōmisit. hic michi d̄missa et tibi d̄ressa

absoluo te a vinculo excommunicationis quā incurristi
 ppter talem vel talem causā puta ppter manuū uer-
 tionem violentā in clericū vel religiosū vel ppter
 ingressū in monasteriū monialū vel mona-
 chorū si fuerit mulier. in cui nō accessio et hmoi
 Et si in pluribz sententiis fuerit ligatus singu-
 las exprimat dicendo **E**go te absoluo ligatū snā
 excommunicationis. quā incurristi ppter talē causā et ta-
 lem ir **V**el si plures ppter eandē excom. est. dicē-
 dū est. totiens quotiens incurristi **A**ddendo
 Et restituo te suis sacris eadē. et dñi et unitati
 fidelū **I**n nomē pñs et filii et spūs sñ **A**men
Verberando eū usq; ad amen **N**ō tñ q ista for-
 ma. licet debet seruari. ut cñ de sen. ex. nup **N**ō
 est tñ nōtaria quin eadē simplici vbo fieri possit
 fm pe. de pal et jo. de lig. **H**ic et excom. pot
 fieri simplici vbo qñs fieri nō debeat g et ab-
 solutio. q sequi d; excom. in hñs cñ de reg.
 iur. **O**is. **S**i si eadē est fienda hmoi absolutio
 in publico t erga mulieres forte tñr omitten-
 da est denudatio et vberatio. ne denudetur
 pñm **G**re **S**i qñs est excom. ppter rē alteri ab-
 lata qñs restituerit. nō tamē ē absolutus
 n̄ iudex q tulit sniām absoluerit **E**t h ppo-
 nis declarandū est **M**ost absolutionem
 hmoi pponit ut si nō aliqua sententia ligatus
 si habet aliquos casus predictorū de reserua-
 tis **E**pi. vt ppe **A**bsoluas eū ulomin9 de qbz

potes sub hac additione et forma **S**i teneris ali-
quo vinculo excommunicationis minoris **E**go te absoluo et
restituo te scis sacramentis ecclesie **I**n nomine patris et
filii et spiritus sancti **A**men **M**isereatur tui ite **F**ilius dei
per suam misericordiam te absoluat et auctoritate eius quam
fungor ego in hac parte te absoluo ab omnibus peccatis
tuis in confessionis contritis et oblitis a quibus possis
te absolue **I**n nomine patris et filii et spiritus sancti **A**men **E**t
penam a quibus non potes absolue exprimas penite-
ti. impones ut habeat ingressum ad **E**piscopum vel eius
vicarium et dicat ea sibi in confessione **V**el si esset
simplex et nesciret ita bene exprimere factum suum
ut esset uere. scribat confessor illud ut illa in se-
dula et det penitenti ut portet **E**piscopum vel eius vi-
cario sub hac verborum forma vel simili **L**atore penam
vel latorem pro homicidio vel incestu in tali gra-
du. vel huiusmodi. misso. ad absolvendum. penitenti re-
tineam. ut absolutionis beneficium impendendo
et ei penam salutarem iniungendo ipsum vel ipsam
scie ecclesie inconsilietis. quod si ipse **E**piscopus mittit illum
ad confessorem. auctoritate illius iterum absoluat
ab omnibus et imponat penam pro illo. per quam nodum
imposuerat. et cautum reddat ne sedulam illam
alteri legendam tradat **M**elius ergo est ut si ipse
confessor modo poterit personaliter ad **E**piscopum va-
dat. pro auctoritate absolutionis si sibi velit
dare **S**i vero confitens non huiusmodi casu de refer-
uatis. vel si habet et confessor potest de omnibus

absolvere **P**remissa absolutione ab excomō mōi
 et alijs ut sup̄ s̄ **R**epereatur iī filius dei iī **I**rat
Et auctoritate eius qua fūgor ego absoluo te ab oī
 bus p̄m̄s tuis **I**n no. p. et fi. et sp̄. s̄i amē **E**t fa
 ciat signū crucis sup̄ eum cū dīc̄ **I**n noīe p̄is
Rec est nātāria manq̄ impositio sup̄ absoluen
 dū. s̄mo nec decens s̄m̄ **T**ho. p̄cipue sup̄ mulie
 rem. s̄ magis decet consignatio crucis **E**t pos
 tea addat **P**assio dñi m̄i ih̄u x̄ et mēta b̄e
 marie v̄ginis. et oīm s̄cōrū et s̄cārū dei et quid
 quid boni feceris et p̄pomis fac̄e ac mala q̄ susti
 nes et sustinebis sint tibi in remissione oīm
 p̄cōrū tuorū. et in augmentū dñe gr̄e **Q**ue
 uerba nō sūt obmittenda. q̄ sūt magne v̄i
 litatis vt s̄. oīa h̄mōi postea habeat vim satisf
 actionis etiā ex v̄tute clauū. et sic magis
 valent. her **T**ho. **I**n p̄mā iūgenda h̄ mar
 ime attendas s̄m̄ oēs vt talē des et iūgas
 quā credas oīno. q̄ implebit q̄ntūcūq̄ mag
 nus sit p̄cōr̄ **E**t s̄m̄ **A**rist. melius est i h̄mōi
 reddē rōnem de nimia m̄ia q̄ de nimia iusticia
 26. q̄ 1. c. alliga. **D**abis etiā sibi libertatē q̄ cū
 aliq̄ die obmitteret p̄m̄am iūctam possit i
 alia die sequēti recipare illā **E**t em q̄n du
 bitatur de aliquo an faciat p̄m̄am iūctam
 dīcetur ei q̄ si nō fecerit illā. puta si ieiuna
 uerit q̄ tale faciat elemosinā. vt aliud bo
 nū et h̄mōi **E**t de orōmbus p̄ paucos dies p̄t
 sibi dari. si sauerit verisimilit̄. q̄ de facili p̄
 terit readiuari in criminalia **E**t p̄ plures dies

pōt sibi dari de elemosinis et ieiunijs. q̄ hmoi
enā si fiat in mortali nō sūt iteranda q̄ valent
q̄ntū ad effectū quē relinquūt post exp̄tionē
in satisfaciētē cū quis reitit̄r ad gr̄ā. her
Tho. **E**luendū est enā ab eo si pōt illa facē
ut dubitat q̄ tūc nō est iūgenda illa. s̄ alia
quā pōt facē. **D**eclarandū est enā p̄cōribus
magis s̄m host. q̄ s̄m īgulab. etiā tyrannus
22. q. 1. c. p̄dicandū. p̄ quolibz mortali ess̄ sep.
tēis p̄mā iūgenda. Et id nō reputet p̄mā sua
leuia. eo q̄ parua ei datur p̄mā. q̄ hoc fit ne
cadat in desperationem et dimittat eā qd̄
eēt sibi mortale. et oporteret reitit̄r cōfessio
nem. **I**n enā pōt amoneri q̄ faciat aliqd̄ me
morale. de p̄mā sibi inuēta ut melius irorde
tur. et si obliuiscētur reuertatur ad cōfessōrē.
q̄ sibi illā v̄l alia simile reddat. **I**tem similiter
iūgas q̄ si post cōfessionē de aliquo criminali
recordatur qd̄ tūc fuit oblitus q̄ reuertatur ad
te confitendo illud q̄ cito potest. q̄ alias non
p̄deset sibi confessio. nec tūc nātūū est vt va
dat ad te q̄ pōt ire ad aliū nec tūc tenetur nisi
illud dicere. **D**e vobis si que h̄z. q̄ nō pōt bene
implē v̄l dubitat si habes in specialem aucto
ritatem dispensa. ut potius in aliud p̄u opus
dimuta. **S**i vero nō habes illā auctoritatē mitte
quātum ad hoc ad Ep̄m v̄l eius vicariū. **I**tem
caueas ne iūgas p̄mā p̄ quā fiat p̄iudiciū
iuris alieni. aut p̄ quā detur alicui occasio ruine

spualis aut p quā pccm̄ occultū possit alijs mā-
festari. Itē pmaxime ita confitente. an et i fine
cōfessionis. vbi quibz potes inducas ad cōtentionē
ne dicat sicut fabulā pccā sua. s̄ n̄ detestatione et
ut dicit Aug. caute et astute interrogando q̄ aedit
q̄ ille ex verecūdia vellet occultare. **Cum** turpia nō
descendendo ad pcculaes cūstancias posth̄ hētur
sufficient spēs pccm̄. et in hmoi a imotis interroga-
do ne doceant hoīes intelligē malicias q̄s antea
nescuerūt. her Tho. **Ammonetas** etiā sup oīa
vt vitet malas societates. ut frequēt confiteatur
ut sepe audiat v̄bū dei. vt querat sp̄ ordines. et
participationes bonorū que fiunt in religiōibz
et indulgencias et hmoi. **Cum infirmos**

Cum infirmos sic ē agendū. Aut ei talis
est in articulo mortis aut nō. Et si picu-
lū mortis nō solū q̄ ē in extremis cō-
stitutus. s̄ etiā q̄ est infirmus infirmitate ex
qua frequēter contingit hoīes mori. et vbi me-
dici dubitant. In tali em̄ casu pōt quilibz absol-
ui a quolibz sacerdote. dūmō nō p̄cip̄ de quo-
libet pccō et qualit̄ sententia cū piculū est in
mora. Talis ergo infirmus aut omisit iā loq̄-
lam v̄l usū roīs. puta q̄ freneticus aut nō.
Et in p̄mo casu. Si bñ vīuebat vt bonus et
fidelis. et frequētabat cōfessionē et dīonem
et hmoi quus sacramenta nō perierit q̄ ex
insperato talia ei aciderūt. Vel etiā si malus

obstinatus diu pseuerans in peccatis et a diu non
confessus. si perierit per confessionem sacerdotis et on-
dit se velle facere omnia que debet et ita factus
mutus vel freneticus. et periculum est in mora
debet presumi stritus. Et faciente aliquo con-
fessionem generale pro eo sic fit in populo. sacer-
dos faciat ei absolutionem ab omni peccata et peccato
Et inuigere potest circumstantibus aliquid pro eo fa-
ciendum. vel heredibus aut consanguineis. pro anima
eius si volunt acceptile. Deinde dari debet eu-
charistia a proprio sacerdote quous non sit confessus
quod non potuit vel ab alio sacerdote seculari.
non autem religioso si habuerit licentiam ad hoc
a proprio sacerdote. vel Episcopo quia ille alias inci-
deret in excommunicationem papalem. in isto casu vel in
simili. Et hoc verum non timet de expiratione
vel vomitu eius. Sed extrema unctio etiam si
non potuit dicere propter frenesim. etiam si non per-
mitteret se inungi. potest ligari et sibi violentus
dari. **C**onstantibus autem infirmo in hoc casu
debet credi si prohibent testimonium. quod ostenderit
signa contritionis et perierit confessorem. **Q**ui
autem a diu non confessus vel notorius peccator incur-
rit subito amenciam vel mutitatem nec prius nec
postea ostendit signum contritionis nil ei debet dari
nec sacramenta nec ecclesiastica sepultura. **Q**ui autem

nec loquelā amisit. nec amenā incurrit debz
 ab eo exigi pura confessio peccatū. plus ul' ming
 fm qd patitur tpus. nā si est in extremis de pñ
 apalibz tantū interrogandū est. et pmaxime
 inducendo ad cōfessionē cū spe venie. **Q**uāt
 nō est ita in extremis. et vult facē confessiōez
 gnālem de tota vite sua. sicut mlti faciūt q
 uis nō sit necessariū de hīs q vite cōfessus ē
 facē de nouo cōfessionē. tñ admittenda est
 et tandē absolutio impendenda. ab oī suā
 exāctis et ab oī peccō mō supdicto in c. pcedē
 ti. Ita tñ q si ligatus eet exāctatione aliq. a q
 confessor ex pīculū illud nō potuisset absol
 uere debz ei inuēgi. q si euadat infirmitatē
 q̄tius cōmode poterit. pñtet se ei ad quē or
 dīnāe spētz absolutio exāctationis illiū quia
 alias si hoc nō facēt remadēt in eandē suā
 ex de sen. ex. **S**os qui li. vi. **S**i erat detentus
 aliquo peccō de casibus reseruatis Epō non
 oportet q inuēgat ei. q post sanitatē vadat
 ad Epīm pro absolutione. q ad illud nō tene
 tur si sufficit sibi illa absolutio. **Q**uō q si talis
 esset vsurarius publicus nō pot talis admit
 ti ad cōfessionē. n̄ ad aliq sacramenta. n̄ facta
 plus caudne de restitutione vsuaz ul' pmiss
 sione ab hēdibz de hmoi. **I**n casu q amisisset
 ipē loquelā ul' vsū tōis post sig cōfessionis
 fm formā iuris que hētur de vsu. c. quāq

li. vi. **H**is peractis nō est inuigenda p̄mā q̄r-
mo cū nō possit facē. sed innotescenda vt dī.
27. q. 1. A. declarando sic talē tibi dare p̄mā
si esses sanus. q̄uis debēs facere multo ma-
iorem p̄mā iūris et eamē. **S**i q̄ nō potes
mō. cū eris sanus hoc ul' illud facies. vl' ve-
nies ad me ⁊ tūc dabo tibi. **I**stū tū vltimū
nō videri secūm eo q̄ tato reuertatur h̄mōi p̄
p̄mā. **S**i dicat sibi. si alit' deus disposuerit de
te. dimittis tantū p̄ aīā tuā et p̄ p̄mā aliq̄d
Potest etiā inuigi amias et sanḡneis aliq̄d
in p̄mā. si vtriq̄ acceptat. et si creditur q̄ p̄
eo satisfaciens eēt in statu gr̄e. **S**up̄ oīā bñ
etiā ausandus ē vt si debet aliq̄d alicui. vl'
rōne maleficij vel contractus l' depositi ul' alit'
dedaret bene. vt nō discedat cū alieno. ne
metū damnetur. **E**t de reſtitucōibz ad pias
causas et legatis pro aīā sua. ita disponat
vt cogant' cito executores expedire. et nō pro
longāe sicut cotidie faciūt. q̄ si nō velt' suf-
ficiēt' dispoſit' ul' reſtituē nō est absoluendū
s̄ exhortandū ad contritiōē. siml' et cōfiden-
tiā dīne misericordie exemplo latronis ex-
mentis passionis xp̄i. **S**i nō pōt h̄rē copīā
sacerdotis q̄uis bonū sit in h̄mōi p̄iculis ī man-
bello. infirmitate. ul' morte violenta. pōt laico
confiteri. nō tū est nātūm. **Q**uod si fiat et q̄-
uis euadat tenetur talis iterū de illis oībus

confiteri quia nō habet clauēs ecclīe. Si vero
 infirmus nō est in piculo mortis. et si habet
 casū cōtationis ut casū reseruati debet confes-
 sor ire vt mittē ad Ep̄m si pōt. p auctoritate
 hmoi. mō tamē tali ut nō pdat p̄dorem. nisi
 prius ille dederit licentiā nōiandi p̄sonā. Si aut
 infirmus h̄ indulgentiā in articulo mortis a p̄pā.
 appropinquāte morte tūc pōt fieri absolutio post
 omniā p̄dicta. Pro p̄dicta indulgentia. forma
 absolutionis in articulo t̄m mortis h̄ntibus in-
 dulgentiā plenariā vix. si illo tūc infirmus cō-
 fessus est nō oportet iterare. s. Confiteor. **et** Misere-
 atur. **et** si sufficit dixisse illa semel in principio
 confessionis et subiūgat Confessor dicens Absol-
 uo te. **et** Auctoritate dei et b̄d̄m aplōrū pe et pau.
et vsq̄ ad finem. Sed si antea nō confessus fuerat
 dicat infirmus si pōt Confiteor. **et** Si vero nō pōt
 dicat alius loco sui. Postea sacerdos cui fuerat
 ḡnāliter confessus ut specialit̄ dicat. Discreatur
 tui. **et** Indulgentiā. **et** Consequēter subiūgens
 dicat Dñs nr̄ ihesus xp̄s p suā sc̄m̄ m̄iāz
 te absoluit. Et auctoritate ip̄i dei. et b̄d̄m aplō-
 rum eius petri et pau. et sc̄e Ro. ecclīe. n̄ in hac
 p̄te dimissa et tibi concessa. q̄ nūc fungor ego
 Absoluo te ab om̄i s̄niā cōtationis maioris uel
 minoris suspensionis et inēdicti. si teneris et
 restituo te v̄nitati fidelīū et sc̄is sac̄is ecclīe. **et**
 eadem Auctoritate dei et b̄d̄m eius aplōrū pe
 et pau. et sc̄e Ro. ecclīe. et dñi nr̄i pp̄e n̄ in hac
 p̄te dimissa. et tibi concessa. inq̄tū clauēs sc̄e
 ecclīe se extendūt. et inq̄tū debeo et possum si

ultā vice moueris. Absoluo te ab oībus peīs tuis.
in purgatorio debitis ppter culpas et offensas. qđ
cōn deū et aiā tuā et pxiū tuū dimisisti. si nō
p̄tutu istius indulgentie dimisisti illa. et inqū.
tū michi p̄mitti. restituo te innocentie. in qua
eras qñ baptizatus fuisti. Si vero ista vice non
moueris. reseruo tibi plenariā auctoritatē. et
indulgentiā tibi concessā a dñō ppā p ultimo ar
ticulo mortis tue. In noīe p̄is et filij et spūs
sā. *Al m e n*. Explicit Summa confessionū seu
Interrogatoriū p simpliabi Confessoribz Editū
Ab Archiepō florentino vi. sic Anthomino or
dmis p̄dicatōrum

Incipit sermo bē iohis crisostomi de p̄niā

Prouida mente et p̄fundo cogitatu cog
noscī debent duo rerū distincta negocia
id est qñtū distat int̄ bonū et malum
nec aliūde her cogitatio qđ a p̄mordio repetē
da est quid aliūde sit malū qđ p̄m̄ cōmittere
Quid sit bonū qđ agere p̄niā pro dimisso.
her est discretio vtriusq; negotij. Serpens in
p̄diso p̄m̄ suāsit. Que. p̄niāz rectusit et inde
est boni mali de origo. Quis deo dignior qđ da
uid. et tū deliquit. qui cecidisset de culmine
si nō fuisset cōpuncto de stēle. Quis stelema
or. Manasse. et hūc penitencia reuocuit. Peni
tuit deū qđ Saulē regē elegerit. quapropter
nisi qđ idem p̄niā ignorauit. Quis sapien
tior. Solomone. si nesciens p̄niā p̄didit gīm